

Πτυχιακή εργασία

Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας
Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

Θέμα

Καταχώριση και επεξεργασία πτυχιακών εργασιών της ΣΕΥΠ
στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα: Η περίπτωση του Τμήματος
Νοσηλευτικής

Πτυχιακή Εργασία

Φοιτήτρια

Ευμορφία Καπίδου

A. M. 099/08

Υπεύθυνος καθηγητής

Μανώλης Γαρουφάλλου

Θεσσαλονίκη 2014

Περιεχόμενα

1. Αρκτικόλεξα.....	8
2. Περίληψη.....	11
3. Εισαγωγή.....	13
4. Βιβλιογραφική επισκόπηση.....	16
4.1. Ιδρυματικά καταθετήρια.....	16
4.1.1. Ορισμοί.....	17
4.1.2. Οφέλη των ιδρυματικών καταθετηρίων.....	20
4.1.3. Τα ιδρυματικά καταθετήρια και η συμβολή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.....	22
4.1.4. Πολιτικές καταθετηρίων.....	22
4.1.5. Θέματα ασφαλείας του συστήματος.....	25
4.1.6. Μεταδεδομένα.....	25
4.1.7. Θεματική ευρετηρίαση.....	28
4.1.8. Στατιστικά στοιχεία χρήσης.....	28
4.1.9. Διαλειτουργικότητα.....	28
4.1.10. Διαδικασία καταχώρισης.....	28
4.1.11. Στατιστικά στοιχεία.....	29
4.1.12. Υπηρεσία OpenDOAR (Directory of Open Access Repositories).....	30
4.1.13. Ιδρυματικά καταθετήρια στην Ελλάδα.....	32
4.1.14. Ιδρυματικά καταθετήρια στο εξωτερικό.....	38
4.2. Ηλεκτρονικά περιοδικά και Βιβλιοθήκες.....	41
4.2.1. Τιμολόγηση.....	41
4.2.2. Εκδοτικοί οίκοι.....	42
4.3. Ανοιχτή πρόσβαση.....	43
4.3.1. Αυτό-αρχειοθέτηση (ή ο «Πράσινος Δρόμος»).....	43
4.3.2. Ηλεκτρονικά περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης (ή ο «Χρυσός Δρόμος»).....	44
4.3.3. Ωφέλειες από την ανοιχτή πρόσβαση.....	44
4.3.4. Πρωτοβουλίες-ορόσημα για την Ανοικτή πρόσβαση.....	45
4.3.5. Πνευματικά δικαιώματα.....	45

Πτυχιακή εργασία

4.3.6. Οι όροι μιας άδειας Creative Commons.....	46
4.4. Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα.....	47
4.4.1. Υπηρεσίες του «Εύρηκα».....	47
4.4.2. Πνευματικά δικαιώματα (Pre-prints, Post-prints, Publisher PDF, Personal or departmental web site).....	52
4.4.3. Διατήρηση και πρόσβαση.....	52
4.5. Ψηφιακές βιβλιοθήκες.....	55
4.5.1. Βιβλιοθήκη δικτύων (Networked library).....	57
4.5.2. Βιβλιοθήκη πολυμέσων (Polymedia/Multimedia library).....	57
4.5.3. Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη (Electronic library).....	57
4.5.4. Ιδεατή βιβλιοθήκη (Virtual library).....	58
4.5.5. Ψηφιοποίηση συλλογών Νεοελληνικής Γραμματείας και Τέχνης του ΑΠΘ.....	59
4.5.6. Ψηφιακή βιβλιοθήκη για το νεότερο ελληνισμό «Ανέμη».....	63
4.5.7. Η Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας «Λίλιαν Βουδούρη»...	64
4.5.8. Ανάπτυξη και διαχείριση ψηφιακών συλλογών εφημερίδων.....	65
4.5.9. Ψηφιακή βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου.....	66
5. Μεθοδολογία.....	68
5.1. Καταχώριση και επεξεργασία των πτυχιακών της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα.....	68
5.2. Βιβλιογραφική επισκόπηση.....	70
5.3. Ερωτηματολόγιο-Συνέντευξη.....	70
5.4. Θεματική ταξινόμηση των πτυχιακών της Νοσηλευτικής.....	72
6. Αποτελέσματα της έρευνας.....	74
6.1. Ερωτηματολόγιο.....	74
6.2. Συνέντευξη.....	99
7. Συμπεράσματα της έρευνας.....	101
8. Προτάσεις.....	104
9. Βιβλιογραφία.....	105
10. Παράρτημα.....	110
10.1. Παράρτημα 1: Τέσσερα παραδείγματα εγγραφών στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα.....	111
10.2. Παράρτημα 2. Ερωτηματολόγιο.....	116

Πτυχιακή εργασία

10.3. Παράρτημα 3. Ερωτήσεις της συνέντευξης.....	127
10.4. Παράρτημα 4. Θεματική ταξινόμηση των πτυχιακών του τμήματος της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ.....	128
10.5. Παράρτημα 5. Mind maps.....	182

Περιεχόμενα γραφημάτων

Γράφημα 1. Φύλο των ερωτώμενων.....	74
Γράφημα 2. Ηλικίες των ερωτώμενων.....	75
Γράφημα 3. Επιστημονική κατάρτιση των ερωτώμενων.....	75
Γράφημα 4. Επιστημονικό έργο των ερωτώμενων.....	76
Γράφημα 5. Ερευνητική εργασία των ερωτώμενων.....	76
Γράφημα 6. Αποδέκτες του επιστημονικού έργου.....	77
Γράφημα 7. Διακίνηση του επιστημονικού έργου.....	78
Γράφημα 8. Τρόποι διαχείρισης των πρωτογενών δεδομένων της έρευνας.....	79
Γράφημα 9. Σημασία της ανοιχτής πρόσβασης.....	79
Γράφημα 10. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης.....	80
Γράφημα 11. Σημασία των ετεροαναφορών για τους επιστήμονες.....	80
Γράφημα 12. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης στους ερευνητές.....	81
Γράφημα 13. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης στα εκπαιδευτικά ιδρύματα....	82
Γράφημα 14. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης στο κοινό.....	82
Γράφημα 15. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης στις επιχειρήσεις.....	83
Γράφημα 16. Χρησιμότητα των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στους επιστήμονες...	84
Γράφημα 17. Χρησιμότητα των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στην απήχηση του έργου των ακαδημαϊκών.....	84
Γράφημα 18. Συμβολή των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στην αύξηση των ετεροαναφορών στο έργο των επιστημόνων.....	85
Γράφημα 19. Στατιστικά εργαλεία των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	86
Γράφημα 20. Διαχείριση του επιστημονικού υλικού των ηλεκτρονικών καταθετηρίων από μακριά, χωρίς γεωγραφικό περιορισμό.....	86
Γράφημα 21. Διατήρηση του επιστημονικού υλικού των ηλεκτρονικών καταθετηρίων σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.....	87
Γράφημα 22. Συμβολή των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στη μείωση των εξόδων, μέσω της δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά.....	88
Γράφημα 23. Μειωμένο κόστος διάχυσης του επιστημονικού περιεχομένου για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα.....	88

Πτυχιακή εργασία

Γράφημα 24. Δυνατότητα συνεργασίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	89
Γράφημα 25. Παροχή σύγχρονων και ποιοτικών υπηρεσιών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	89
Γράφημα 26. Προβολή και κύρος των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	90
Γράφημα 27. Ευκαιρίες για χρηματοδότηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	91
Γράφημα 28. Έλεγχος και διατήρηση του επιστημονικού περιεχομένου από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	91
Γράφημα 29. Ευκαιρίες για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	92
Γράφημα 30. Ωφέλειες των επιχειρήσεων και των κερδοσκοπικών οργανισμών.....	92
Γράφημα 31. Ωφέλειες των επιχειρήσεων και των κερδοσκοπικών οργανισμών από την ενίσχυση της συνεργασίας και του διαλόγου με την επιστημονική κοινότητα, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	93
Γράφημα 32. Ωφέλειες των επιχειρήσεων και των κερδοσκοπικών οργανισμών από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	94
Γράφημα 33. Ωφέλεια του ευρύ κοινού επειδή τα επιστημονικά αποτελέσματα καθιστώνται δημόσιο αγαθό, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων....	94
Γράφημα 34. Ωφέλεια του ευρύ κοινού από την προώθηση της δημιουργικότητας και της αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	95
Γράφημα 35. Ωφέλεια του ευρύ κοινού από την ενίσχυση ενός διακρατικού δικτύου συνεργασιών και επαφών, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.....	95
Γράφημα 36. Ωφέλεια του ευρύ κοινού από την προσφορά στις αναπτυσσόμενες χώρες σύγχρονων και χωρίς κόστος δυνατότητες πρόσβασης στο επιστημονικό περιεχόμενο.....	96
Γράφημα 37. Ανάρτηση έργων στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα.....	97
Γράφημα 38. Καθιέρωση του ονόματος των δημιουργών.....	97
Γράφημα 39. Οργάνωση σεμιναρίων χρήσης και κατάθεσης των	

Πτυχιακή εργασία

επιστημονικών εργασιών στο Εύρηκα, από τη βιβλιοθήκη.....	98
Γράφημα 40. Οργάνωση σεμιναρίων για τον τρόπο χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών εργασιών στο Εύρηκα.....	98

1.Αρκτικόλεξα

ABC= Akademickiej Bibliotece Cyfrowej

ACM= American Computing Machinery=Αμερικανικές Υπολογιστικές Μηχανές

ACMAC=Archimedes Center for Modeling, Analysis & Computation=Κέντρο του
Αρχιμήδη Μοντελοποίησης, Ανάλυσης & Υπολογισμού

ACS= American Chemical Society-Κοινωνία Χημικών της Αμερικής

ΑΠΘ= Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

APA=American Psychological Association=Αμερικάνικος Ψυχολογικός Σύνδεσμος

ΑΤΕΙ-Θ=Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης

AURA= Aberdeen University Research Archive-Αρχείο Ερευνών του Πανεπιστημίου
του Aberdeen

Biblio at UGent=Academic Bibliography and Institutional Archive of Ghent
University

BOAI= Budapest Open Access Initiative=Πρωτοβουλία Ανοιχτής Πρόσβασης της
Βουδαπέστης

CC= Creative Commons

CD=Compact disc=Συμπαγής δίσκος

CD-ROM= Compact Disc Read-Only Memory

DDC=Dewey Decimal Classification=Δεκαδική Ταξινόμηση του Dewey

DOAR =Directory of Open Access Repositories=Κατάλογος Καταθετηρίων Ανοιχτής
Πρόσβασης

DC= Dublin Core

DVD= Digital Video Disc ή Digital Versatile Disc= Ψηφιακός Δίσκος Βίντεο ή
Ψηφιακός Ευέλικτος Δίσκος

Doc=Document=Έγγραφο

EKT=Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

EPrints=Ψηφιακές Εκτυπώσεις

ΕΠΕΑΕΚ= Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής
Κατάρτισης

ΕΤΑΙ= Electronic Transactions of Artificial Intelligence=Ηλεκτρονικές Συναλλαγές
της Τεχνητής Νοημοσύνης

GIF= Graphics Interchange Format

Πτυχιακή εργασία

H/Y=Ηλεκτρονικός Υπολογιστής

HEDI=Hellenic National Archive of Doctoral Dissertations=Εθνικό Αρχείο
Διδακτορικών Διατριβών

HTML= HyperText Markup Language

IK=Ιδρυματικά Καταθετήρια

IOP= Institute of Physics=Ινστιτούτο της Φυσικής

JAIR= Journal of Artificial Intelligence Research=Εφημερίδα Έρευνας της Τεχνητής
Νοημοσύνης

JISC=Joint Information System Committee=Μεικτή Επιτροπή Συστήματος
Πληροφοριών

JPEG= Joint Photographic Experts Group

KEE= Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών

ΚΠΣ=Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης

LCSH=Library of Congress Subject Headings=Θεματικές Επικεφαλίδες της
Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου

LP=Long Play

MNES=Μεσαιωνικών και Νέων Ελληνικών Σπουδών

MARC=Machine Readable Cataloging

OAI=Open Archives Initiative=Πρωτοβουλία Ανοιχτής Πρόσβασης

OAI-PMH=Open Archives Initiative-Protocol for Metadata Harvesting=
Πρωτοβουλία Ανοιχτής Πρόσβασης-Πρωτόκολλο Συγκομιδής
Μεταδεδομένων

OPAC=Online Public Access Catalog

OSI=Open Society Institute=Ινστιτούτο Ανοιχτής Κοινωνίας

PDF=Portable Document Format=Φορητή Μορφή Εγγράφου

Peer-review=Αξιολόγηση από ομοτίμους

PNG= Portable Network Graphics

PostPrints=Εκτυπώσεις Μετά

PS=PostScript =Υστερόγραφο

PrePrints=Εκτυπώσεις Πριν

ROAR=Registry of Open Access Repositories=Μητρώο Καταθετηρίων Ανοιχτής
Πρόσβασης

RSS= Rich Site Summary=Σύνοψη Πλούσιας Σελίδας ή Really Simple

Πτυχιακή εργασία

Syndication=Πολύ Απλή Διανομή

ΣΕΥΠ= Σχολή Επαγγελματιών Υγείας

SAI= Self-Archiving Initiative

TIFF=Tagged Image File Format

ΤΠΕ= Τεχνολογία Πληροφορικής και Επικοινωνιών

WWW=World Wide Web

XML= Extensible Markup Language

2. Περίληψη

Τα ηλεκτρονικά αποθετήρια είναι ψηφιακές βάσεις δεδομένων στο διαδίκτυο που παρέχουν ελεύθερη και χωρίς περιορισμό πρόσβαση σε επιστημονικό και ερευνητικό υλικό. Τα ιδρυματικά αποθετήρια υλοποιούνται και υποστηρίζονται από κάποιο ακαδημαϊκό οργανισμό ή ερευνητικό φορέα. Διευρύνουν την πρόσβαση στην έρευνα, αυξάνουν τον ανταγωνισμό, μειώνουν τη μονοπωλιακή δύναμη των περιοδικών και φέρνουν οικονομική ανακούφιση στα ιδρύματα και στις βιβλιοθήκες που τα υποστηρίζουν. Ανοικτή Πρόσβαση είναι η ελεύθερη, άμεση, διαρκής και απαλλαγμένη από τέλη και τους περισσότερους περιορισμούς πνευματικών δικαιωμάτων διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό ακαδημαϊκό και επιστημονικό περιεχόμενο. Η ανοικτή πρόσβαση που επιτυγχάνεται και με τα ιδρυματικά καταθετήρια διευρύνει την επιστημονική επικοινωνία. Στο πλαίσιο της καταχώρισης και επεξεργασίας των πτυχιακών εργασιών του τμήματος νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα της κεντρικής βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης, έγινε ψηφιοποίηση 180 πτυχιακών εργασιών και καταγραφή των μεταδεδομένων τους, ώστε να προωθηθεί η διάδοση και η ανταλλαγή των πνευματικών δημιουργιών του ιδρύματος. Με το ερωτηματολόγιο που δόθηκε στο εκπαιδευτικό προσωπικό του τμήματος της νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ (Σχολή Επαγγελματιών Υγείας), διερευνήθηκε ο τρόπος με τον οποίο διαχειρίζονται την πληροφορία, δηλαδή αν επιλέγουν τα μέσα της ανοικτής πρόσβασης ή τα περιοδικά με συνδρομή και τους εμπορικούς εκδότες. Έγινε επίσης θεματική ομαδοποίηση όλων των πτυχιακών εργασιών της Νοσηλευτικής (περίπου 530) σε αρχείο word και σε σχεδιάγραμμα στο πρόγραμμα xmind.

3. Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο της πτυχιακής του τμήματος της Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης. Ο τίτλος της είναι "Καταχώριση και επεξεργασία πτυχιακών εργασιών της ΣΕΥΠ στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα: Η περίπτωση του τμήματος Νοσηλευτικής". Η έρευνα αποτελείται από τέσσερα μέρη που είναι τα εξής:

- Η Καταχώριση και επεξεργασία 180 πτυχιακών εργασιών του τμήματος της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ του ΑΤΕΙΘ στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα.
- Η βιβλιογραφική επισκόπηση για τα ηλεκτρονικά καταθετήρια, τα οφέλη από αυτά στην εκπαιδευτική διαδικασία, το επιστημονικό προσωπικό και το κοινό, για θέματα πολιτικής και ασφάλειας των καταθετηρίων, καθώς και για τα μεταδεδομένα, τα πνευματικά δικαιώματα και για θέματα σχετικά με την ανοιχτή πρόσβαση.
- Η έρευνα με ερωτηματολόγιο και συνέντευξη στο εκπαιδευτικό προσωπικό της Νοσηλευτικής (ΣΕΥΠ) του ΑΤΕΙΘ, όπου διερευνάται ο τρόπος που διαχειρίζονται την πληροφορία.
- Η θεματική ταξινόμηση σε κατηγορίες όλων των πτυχιακών της Νοσηλευτικής που περιέχονται στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα, καθώς και η παρουσίαση αυτών στο xmind.

Στο πλαίσιο της ψηφιοποίησης των πτυχιακών αναρτήθηκαν τα μεταδεδομένα τους (συγγραφείς, υπεύθυνοι καθηγητές, χρονολογία δημιουργίας τους, λέξεις-κλειδιά, καθιερωμένα θέματα, περιλήψεις) και τα αρχεία των εργασιών σε PDF, αν το επέτρεπαν οι συγγραφείς τους και αν είχαν βαθμό πάνω από οκτώ.

Στη βιβλιογραφική επισκόπηση παρουσιάστηκαν θέματα σχετικά με τα ηλεκτρονικά καταθετήρια και την ανοιχτή πρόσβαση. Τα ηλεκτρονικά αποθετήρια ή καταθετήρια είναι ψηφιακές βάσεις δεδομένων στο διαδίκτυο που παρέχουν ελεύθερη και χωρίς περιορισμό πρόσβαση σε επιστημονικό και ερευνητικό υλικό, δηλαδή πλήρη κείμενα και μεταδεδομένα. Υπάρχουν δυο κατηγορίες αποθετηρίων, τα θεματικά (π.χ. το arXiv που περιέχει υλικό από τον κλάδο της φυσικής) και τα ιδρυματικά που υλοποιούνται και υποστηρίζονται από κάποιο ακαδημαϊκό οργανισμό ή ερευνητικό φορέα. Τα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης έχουν τις ρίζες τους σε κάποιες πρωτοβουλίες σχετικές με την ελεύθερη διάθεση αρχείων και περιεχομένου,

Πτυχιακή εργασία

όπως το Open Archives Initiative και το Self-Archiving Initiative. Τα αποθετήρια δεν είναι μέσα προσωπικής δημοσίευσης του κάθε συγγραφέα, ούτε περιέχουν άρθρα για τα οποία περιμένει να πληρωθεί. Οι συνηθέστερες υπηρεσίες τους είναι συλλογή και αποθήκευση ερευνητικού και ακαδημαϊκού υλικού, οργάνωση και μακροχρόνια συντήρησή τους, καθώς και διανομή και πρόσβαση σ' αυτά. (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/repositories/what.dot>).

Ανοικτή Πρόσβαση είναι η ελεύθερη, άμεση, διαρκής και απαλλαγμένη από τέλη και τους περισσότερους περιορισμούς πνευματικών δικαιωμάτων διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό ακαδημαϊκό και επιστημονικό περιεχόμενο. Οι αναγνώστες μπορούν να χρησιμοποιούν ελεύθερα το διατιθέμενο υλικό για ερευνητικούς, εκπαιδευτικούς και άλλους σκοπούς. Πρωταρχικός σκοπός της είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής επιστημονικών πληροφοριών (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/openaccess/intro.dot>).

Με το ερωτηματολόγιο και τη συνέντευξη έγινε προσπάθεια να εξεταστούν οι τρόποι με τους οποίους οι καθηγητές του Τμήματος Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ (Σχολή Επαγγελματιών Υγείας) διαχειρίζονται την πληροφορία, δηλαδή αν επιλέγουν τα μέσα της ανοιχτής πρόσβασης ή τα περιοδικά με συνδρομή και τους εμπορικούς εκδότες για να δημοσιεύσουν τις εργασίες τους. Η επιλογή του παραπάνω δείγματος έγινε, γιατί οι πτυχιακές που ψηφιοποιήθηκαν στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα, στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, ήταν του τμήματος της Νοσηλευτικής.

Η επεξεργασία των δεδομένων των ερωτηματολογίων έγινε στο excel, όπου αρχικά γράφτηκαν όλες οι μεταβλητές και οι απαντήσεις του πληθυσμού και στη συνέχεια δημιουργήθηκαν κυκλικά διαγράμματα (πίτες), όπου υπήρχαν οι τίτλοι των ερωτήσεων και τα ποσοστά επί τοις εκατό.

Από τα δεδομένα των ερωτηματολογίων φαίνεται ότι οι γυναίκες είναι περισσότερες, καθώς αποτελούν το 63% (πέντε) και οι άνδρες το 37% (τρεις). Οι επικρατέστερες ηλικίες των ερωτώμενων είναι 35-45 ετών (50%-τέσσερις) και 46-55 (37%-τρεις). Σχετικά με τους τρόπους που χρησιμοποιούν για την αναζήτηση των πληροφοριών, προτιμούν τις εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων (24%-οκτώ), τον παγκόσμιο ιστό (24%-οκτώ), το έντυπο υλικό (25%-οκτώ), τις θεματικές πύλες (15%-πέντε) και τα αποθετήρια ανοιχτής πρόσβασης (12%-τέσσερις). Με το ερευνητικό τους έργο απευθύνονται κυρίως στην επιστημονική κοινότητα (40%-οκτώ), στους φοιτητές (30%-έξι) και στο κοινό (30%-έξι). Διακινούν τα έγγραφα των ερευνών τους κυρίως

Πτυχιακή εργασία

με δημοσιεύσεις σε έντυπα περιοδικά με συνδρομή (25%-οκτώ), σε ηλεκτρονικά περιοδικά με συνδρομή (22%-επτά) και ανοικτής πρόσβασης (22%-επτά), στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα (13%-τέσσερις), σε άλλα ιδρυματικά καταθετήρια (9%-τρεις) και στην προσωπική τους ιστοσελίδα (9%-τρεις). Τα πρωτογενή δεδομένα των ερευνών τους τα ανακοινώνουν σε συνέδρια (26%), τα αποθηκεύουν στον προσωπικό τους υπολογιστή (26%-επτά), τα αξιοποιούν στην εκπαιδευτική διαδικασία (22%-έξι), τα μοιράζονται με συναδέλφους τους (15%-τέσσερις) και τα ανεβάζουν στην προσωπική τους ιστοσελίδα (11%-τρεις). Για το 87% (επτά) από τους συμμετέχοντες η δημοσίευση του έργου τους στα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης είναι από σημαντική έως πολύ σημαντική για τις ετεροαναφορές, για τη διακίνηση των επιστημονικών πληροφοριών, για το ότι απευθύνονται σε μεγάλο αναγνωστικό κοινό και γιατί μπορούν να συμμετέχουν σε άλλες έρευνες. Συμφωνούν (75%-έξι) ότι ωφελούνται από αυτά, ότι ωφελούνται τα εκπαιδευτικά ιδρύματα (38%-τρεις), ενώ αρκετοί (62%-πέντε) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πιστεύουν ότι τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν το κοινό (88%-επτά) και τις επιχειρήσεις (75%-έξι).

Γενικά οι περισσότεροι πιστεύουν ότι τα ηλεκτρονικά αποθετήρια ωφελούν τους ακαδημαϊκούς, γιατί μπορούν να έχουν άμεση και ελεύθερη πρόσβαση σε πλήρη κείμενα επιστημονικού περιεχομένου, αυξάνουν την αναγνωσιμότητα και απήχηση του έργου τους σε παγκόσμιο επίπεδο, αποκτούν περισσότερες ετεροαναφορές (citations) από άλλους επιστήμονες, παρακολουθούν την πορεία του έργου τους μέσω στατιστικών εργαλείων, διαχειρίζονται και ελέγχουν το έργο τους ηλεκτρονικά, χωρίς γεωγραφικό περιορισμό, εξασφαλίζουν διατήρηση του επιστημονικού τους υλικού, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και έχουν μειωμένα έξοδα μέσω της ελεύθερης και δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά.

Επίσης θεωρούν ότι τα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης ωφελούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τις επιχειρήσεις και το κοινό. Ωστόσο στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα οι περισσότεροι (75%-έξι) δεν έχουν αναρτήσει κάποιο έργο τους και δύο από αυτούς είπαν ότι δεν γνώριζαν ότι μπορούν να αναρτήσουν έργα τους. Όλοι συμφωνούν ότι θα τους ενδιέφερε να οργανώσει η βιβλιοθήκη σεμινάρια χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών τους εργασιών στο Εύρηκα, όπως και το πώς να κατοχυρώνουν τα πνευματικά τους δικαιώματα. Θα τους ενδιέφερε επίσης να

Πτυχιακή εργασία

μάθαιναν για θέματα πρόσβασης, ασφάλειας, διακίνησης της πληροφορίας και βασικά θέματα πληροφορικής.

Στη θεματική ταξινόμηση των πτυχιακών της Νοσηλευτικής έγινε ομαδοποίηση όλων των πτυχιακών της Νοσηλευτικής που υπάρχουν στο Εύρηκα (540), όπου αναφέρονται οι τίτλοι των εργασιών, η χρονολογία της δημιουργίας τους και η ηλεκτρονική τους διεύθυνση στο Εύρηκα. Επίσης οι θεματικές κατηγορίες παρουσιάζονται και στο xmind, όπου γίνεται πιο παραστατική η παρουσία τους σε σχεδιάγραμμα.

Η παρούσα εργασία αποτελείται από τα παρακάτω κεφάλαια: Την περίληψη, την εισαγωγή, τη βιβλιογραφική επισκόπηση, τη μεθοδολογία, τα αποτελέσματα της έρευνας, τα συμπεράσματα, τις προτάσεις, τη βιβλιογραφία και το παράρτημα. Στην περίληψη παρουσιάζονται γενικές πληροφορίες για τους βασικούς άξονες της βιβλιογραφικής επισκόπησης που είναι τα ηλεκτρονικά αποθετήρια, τα ιδρυματικά καταθετήρια και η ανοιχτή πρόσβαση, καθώς και πληροφορίες για τις ψηφιοποιήσεις στο Εύρηκα, για τα ερωτηματολόγια και τη συνέντευξη και τη θεματική ταξινόμηση των πτυχιακών της Νοσηλευτικής σε αρχείο word και σε σχεδιάγραμμα στο πρόγραμμα xmind. Στην εισαγωγή παρουσιάζονται τα αντικείμενα της έρευνας και ο σκοπός της, κάποια στοιχεία μεθοδολογίας τα συμπεράσματα και τα κεφάλαια της εργασίας. Στη βιβλιογραφική επισκόπηση υπάρχουν πληροφορίες από δημοσιευμένες πηγές για τα ηλεκτρονικά αποθετήρια, τα ιδρυματικά καταθετήρια γενικά και πιο ειδικά για το Εύρηκα και την ανοιχτή πρόσβαση. Στη μεθοδολογία περιγράφεται αναλυτικά ο τρόπος εργασίας σε όλες της φάσεις της πτυχιακής και στα αποτελέσματα της έρευνας γίνεται αντικειμενική παρουσίαση των απαντήσεων των ερωτώμενων, με αναλυτικά γραφήματα. Στα συμπεράσματα φαίνονται οι βασικές προτιμήσεις των συμμετεχόντων και κάποιες παρατηρήσεις από την έρευνα. Στις προτάσεις παρουσιάζονται κάποιες ενέργειες που θα πρέπει να γίνουν από διάφορους φορείς, σύμφωνα με τα συμπεράσματα της έρευνας. Η βιβλιογραφία αναπτύσσεται με το πρότυπο APA, ενώ στο παράρτημα υπάρχουν παραδείγματα τριών ολοκληρωμένων ψηφιοποιημένων εργασιών, καθώς και μια περίπτωση πριν τις διορθώσεις των καθιερωμένων θεμάτων και μετά. Επίσης υπάρχουν το ερωτηματολόγιο, οι ερωτήσεις της συνέντευξης οι θεματικές κατηγορίες όλων των πτυχιακών του τμήματος της Νοσηλευτικής και τα mind maps στο πρόγραμμα xmind.

4. Βιβλιογραφική επισκόπηση

4.1. Ιδρυματικά καταθετήρια

Τις τελευταίες δεκαετίες η εξάπλωση της χρήσης του διαδικτύου έχει δημιουργήσει ριζικές αλλαγές στην ακαδημαϊκή και ερευνητική πληροφόρηση. Η μορφή της πληροφορίας αλλάζει, γίνεται ψηφιακή και αποκτά πολυμορφικότητα, δίνοντας τη δυνατότητα στους ακαδημαϊκούς και ερευνητές να έχουν πρόσβαση σε απεριόριστο όγκο ψηφιοποιημένων πληροφοριών, με δυνατότητες διαμοιρασμού της πληροφορίας, επικοινωνίας, συνεργασίας σε τοπικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, καταργώντας τα σύνορα του χρόνου και της απόστασης, διαμορφώνοντας την εποχή της πρόσβασης.

Κατά την τελευταία εικοσαετία το κόστος συνδρομής σε ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης αυξήθηκε πολύ και διαφοροποιήθηκε ανάλογα με τον επιστημονικό κλάδο και το περιοδικό. Το αποτέλεσμα ήταν τα φτωχότερα ή τα μικρά ιδρύματα να μην μπορούν να πληρώσουν κι έτσι να ακυρώνουν συνδρομές. Το φαινόμενο αυτό ονομάστηκε «κρίση της τιμής των περιοδικών» (serials pricing crisis) και γι' αυτό έπρεπε να βρεθούν εναλλακτικές λύσεις. Τότε άρχισε να αναπτύσσεται το κίνημα της ανοιχτής πρόσβασης (open access), το οποίο έγινε ευρύτερα γνωστό μετά τη Διακήρυξη του Βερολίνου (Berlin Deklaration 2003). Σύμφωνα με το κίνημα αυτό εξασφαλίζεται η άμεση και ανοιχτή πρόσβαση σε ερευνητικά δημοσιεύματα μέσω του διαδικτύου.

Σύμφωνα με τον Suber (2003) το κίνημα της ανοιχτής πρόσβασης, η ανάγκη για αλλαγή και κατάργηση των εμποδίων στην πρόσβαση και η αυξανόμενη συνειδητοποίηση ότι τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα χάνουν πολύτιμο ψηφιακό και έντυπο υλικό, οδήγησαν στη δημιουργία των ιδρυματικών καταθετηρίων. Η ανοιχτή πρόσβαση και τα ιδρυματικά καταθετήρια άλλαξαν τον τρόπο διάδοσης της ακαδημαϊκής γνώσης (Κουνούδη, Αρτέμη, Ζέρβας & Ευαγόρου, 2010).

Η διάθεση μέσω του Διαδικτύου ψηφιακού υλικού στην ελληνική γλώσσα μπορεί να λειτουργήσει τόσο προς όφελος της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συμβατικής ή εξ αποστάσεως κατά τον Κόκκινο (2006), όσο και για τη διατήρηση του πλούτου της

γλώσσας και της πολιτιστικής κληρονομιάς μας (Κουλούρης, Κόκκινος, και Αναγνωστόπουλος, 2007). Οι νέες τεχνολογίες συμβάλλουν στη διάδοση της επιστημονικής γνώσης. Η δυνατότητα ταχύτατης αναζήτησης και ανάκτησης επιστημονικών αποτελεσμάτων συντείνει στην προαγωγή της έρευνας. Ωστόσο, η ψηφιακή διάσταση της πληροφόρησης, εισάγει νέους τρόπους εντοπισμού, ανάκτησης και χρήσης της πληροφορίας και τείνει να ελαχιστοποιήσει τις παραδοσιακές μεθόδους διακίνησης και διαχείρισης του υλικού. Όσο το έντυπο υλικό υποχωρεί προς το αντίστοιχο ψηφιακό, τόσο αλλάζει η σχέση του χρήστη της πληροφορίας με το αντικείμενο της πληροφόρησης και με το δημιουργό του (Παναγιωτοπούλου, 2007).

4.1.1. Ορισμοί

Οι βιβλιοθήκες, εκτός από τις άλλες υπηρεσίες που προσφέρουν, αποτελούν ερευνητικά εργαλεία που συμβάλλουν στην αναζήτηση και ανάκτηση πληροφοριών, παρέχοντας στους χρήστες πρόσβαση σε προηγούμενες έρευνες με διάφορους τρόπους. Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία των Ιδρυματικών Αποθετηρίων άλλαξε τον προσανατολισμό, γιατί οι χρήστες εκτός από αναζητητές πληροφοριών έγιναν και παραγωγοί περιεχομένου.

Ιδρυματικό καταθετήριο είναι μια ψηφιακή τοποθεσία, όπου αποθηκεύεται και διατηρείται η επιστημονική και πνευματική δραστηριότητα (περιλαμβάνεται η βιβλιογραφική περιγραφή και το περιεχόμενο των ψηφιακών τεκμηρίων) μιας ερευνητικής κοινότητας, ενός συγκεκριμένου οργανισμού (Παναγιωτοπούλου, 2009).

Ένα ιδρυματικό καταθετήριο ανοιχτής πρόσβασης διαθέτει το πλήρες κείμενο ακαδημαϊκών τεκμηρίων, τα οποία είναι διαθέσιμα σε όλους τους χρήστες που έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο και ένα φυλλομετρητή (browser) (Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα, <http://eureka.lib.teithe.gr:8080/faqs>).

Είναι μια ψηφιακή τοποθεσία η οποία είναι προσβάσιμη συνέχεια. Ο ερευνητής μπορεί να αναζητά βιβλιογραφία και να καταθέτει ο ίδιος υλικό. Το υλικό διατηρείται και εμπλουτίζεται επ' άπειρο. Η πληροφόρηση είναι συγκεντρωμένη, ταξινομημένη και ελεύθερη. Τα ιδρυματικά αποθετήρια διέπονται από τις αρχές της ανοιχτής πρόσβασης και της διαλειτουργικότητας, της δυνατότητας δηλαδή συμβατότητας προϊόντων και υπηρεσιών σε ευρεία κλίμακα και με άλλα αποθετήρια παρόμοιου περιεχομένου.

Πτυχιακή εργασία

Μπορεί να περιλαμβάνουν pre-prints, postprints, προπτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες, γκρίζα βιβλιογραφία (εργασίες ή εγχειρίδια που κυκλοφορούν σ' ένα ίδρυμα χωρίς να έχουν δημοσιοποιηθεί επίσημα), εργασίες από συνέδρια, κεφάλαια βιβλίων, ψηφιοποιημένα βιβλία ιστορικής αξίας, ανακοινώσεις επιστημονικών επιτευγμάτων, δελτία δραστηριότητας, επεξεργασμένα πειραματικά δεδομένα, εκπαιδευτικά μαθήματα (Παναγιωτοπούλου, 2007).

Τα ηλεκτρονικά αποθετήρια είναι ψηφιακές βάσεις δεδομένων στο διαδίκτυο που παρέχουν ελεύθερη και χωρίς περιορισμό πρόσβαση σε επιστημονικό και ερευνητικό υλικό, δηλαδή πλήρη κείμενα και μεταδεδομένα. Υπάρχουν δυο κατηγορίες αποθετηρίων, τα θεματικά (π.χ. το arXiv που περιέχει υλικό από τον κλάδο της φυσικής) και τα ιδρυματικά που υλοποιούνται και υποστηρίζονται από κάποιο ακαδημαϊκό οργανισμό ή ερευνητικό φορέα. Τα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης έχουν τις ρίζες τους σε κάποιες πρωτοβουλίες σχετικές με την ελεύθερη διάθεση αρχείων και περιεχομένου, όπως το Open Archives Initiative και το Self-Archiving Initiative. Τα αποθετήρια δεν είναι μέσα προσωπικής δημοσίευσης του κάθε συγγραφέα, ούτε περιέχουν άρθρα για τα οποία περιμένει να πληρωθεί. Οι συνηθέστερες υπηρεσίες τους είναι συλλογή και αποθήκευση ερευνητικού και ακαδημαϊκού υλικού, οργάνωση και μακροχρόνια συντήρησή τους, καθώς και διανομή και πρόσβαση σ' αυτά. (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/repositories/what.dot>).

Η κοινότητα ενός ακαδημαϊκού ιδρύματος, παράγει μια σειρά από επιστημονικά άρθρα και ανακοινώσεις σε περιοδικά και σε διεθνή/ελληνικά συνέδρια κύρους. Επίσης, υλοποιείται ένας μεγάλος αριθμός ερευνητικών προγραμμάτων και μελετών με πλούσιο υλικό, που αφορά σε τεχνικά δελτία, τεχνικές εκθέσεις, πειραματικά αποτελέσματα, πατέντες κ.α. Η υπηρεσία του ιδρυματικού αποθετηρίου στοχεύει στη συγκέντρωση, κωδικοποίηση και προβολή του ψηφιακού περιεχομένου, στα μέλη του και στην υπόλοιπη επιστημονική κοινότητα. Ο εμπλουτισμός του με όλο αυτό το υλικό έχει άμεσο αντίκτυπο στην προβολή του, αφού είναι εφικτή η αναζήτηση του υλικού που περιέχει, μέσω του πρωτοκόλλου OAI-PMH (Open Archives Initiative-Protocol for Metadata Harvesting). Η συγκεκριμένη δυνατότητα αυξάνει σημαντικά τη χρήση του επιστημονικού περιεχομένου, στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και της έρευνας εντός του ιδρύματος, αλλά και το βαθμό αναφοράς (ετεροαναφορές) στο

Πτυχιακή εργασία

ερευνητικό έργο που παράγεται τοπικά από άλλους ερευνητές (εντός και εκτός της Ελλάδας).

Το ιδρυματικό καταθετήριο αποτελεί σημείο αναφοράς για την ποιότητα και το εύρος της παραγόμενης ερευνητικής εργασίας ενός ακαδημαϊκού ιδρύματος και παράλληλα συνεισφέρει στη διάχυση και προβολή αξιόλογων εργασιών κατά τους Jones, Andrew and Maccoll (2006) (Κουής & Κόκκινος, 2009).

Τα ιδρυματικά καταθετήρια διευρύνουν την πρόσβαση στην έρευνα, αυξάνουν τον ανταγωνισμό, μειώνουν τη μονοπωλιακή δύναμη των περιοδικών και φέρνουν οικονομική ανακούφιση στα ιδρύματα και στις βιβλιοθήκες που τα υποστηρίζουν. Επίσης χρησιμεύουν ως απτές ενδείξεις για την ποιότητα ενός πανεπιστημίου και αποδεικνύουν την επιστημονική, κοινωνική και οικονομική σημασία των ερευνητικών του δραστηριοτήτων, αυξάνοντας την προβολή του ιδρύματος, και τη δημόσια αξία του. Τα ιδρυματικά καταθετήρια μπορούν να παρέχουν άμεσο και πολύτιμο συμπλήρωμα του υπάρχοντος επιστημονικού εκδοτικού μοντέλου, παράλληλα με την τόνωση της καινοτομίας σε μια νέα δομή δημοσίευσης που εξελίσσεται και βελτιώνεται με τον καιρό. Παράλληλα ενισχύουν την online έρευνα. Οι βιβλιοθήκες διευκολύνουν την ανάπτυξη πολιτικών του πανεπιστημίου για την πνευματική ιδιοκτησία, ενθαρρύνοντας τους συγγραφείς να διατηρούν το δικαίωμα της αυτοαρχειοθέτησης. Τα ιδρυματικά καταθετήρια μπορούν να εισαχθούν με ανακατανομή των υφιστάμενων πόρων, συνήθως χωρίς εκτεταμένη τεχνική ανάπτυξη. Προσφέρουν μια στρατηγική απάντηση στα προβλήματα των επιστημονικών περιοδικών και ενισχύουν την επιστημονική επικοινωνία. Είναι μια φυσική προέκταση της πρωτογενούς έρευνας την πανεπιστημίων.

Η αλλαγή της διαδικασίας της επιστημονικής επικοινωνίας μέσω της ανοικτής πρόσβασης, επιτυγχάνεται σε μεγάλο βαθμό στα ιδρυματικά αποθετήρια. Η νέα δομή φιλοξενεί και δεν εκτοπίζει τους παραδοσιακούς ακαδημαϊκούς εκδότες. Ο σκοπός των νέων μοντέλων επιστημονικών εκδόσεων δεν είναι να καταστρέψει τα επιστημονικά περιοδικά, αλλά να αποδυναμώσουν τη μονοπωλιακή επίπτωσή τους στα ακαδημαϊκά ιδρύματα και τις βιβλιοθήκες τους. Τα ιδρυματικά καταθετήρια και οι άλλες πρωτοβουλίες ανοικτής πρόσβασης αυξάνουν τον ανταγωνισμό και εφαρμόζουν πίεση στις τιμές των περιοδικών των παραδοσιακών ακαδημαϊκών εκδοτών και της πνευματικής πανεπιστημιακής παραγωγής (Crow, 2002).

Η έβδομη έκδοση του Συνοπτικού Λεξικού της Οξφόρδης (1982) ορίζει το αποθετήριο ως «δοχείο, μέρος όπου τα πράγματα είναι αποθηκευμένα ή μπορεί να βρεθούν, μουσείο, αποθήκη, τόπο ταφής». Ο παραπάνω ορισμός εντοπίζει δυο από τις πιο σημαντικές πτυχές του κάθε αποθετηρίου: Ένα ασφαλές μέρος για να βάλει κάτι και την προσδοκία ότι θα υπάρξει μια μέθοδος για την ανάχνευση και πάλι. Σύμφωνα με την 11^η (αναθεωρημένη) έκδοση, το 2006, ο ορισμός είναι ο εξής: «Ένα μέρος ή δοχείο, όπου τα πράγματα είναι αποθηκευμένα ή κάτι που βρίσκεται σε σημαντικές ποσότητες». Εδώ η έμφαση στην ποσότητα του περιεχομένου είναι ένα άλλο χρήσιμο στοιχείο για τα αποθετήρια γενικά και για τα ακαδημαϊκά αποθετήρια ειδικότερα, γιατί χρειάζονται μια ποσότητα περιεχομένου, για να δικαιολογήσουν την ερευνητική προσπάθεια, όσον αφορά στην επένδυση σε χρόνο. Σε ένα ψηφιακό πλαίσιο, ο όρος σημαίνει ότι εκτός από τα ίδια τα αντικείμενα ή την ψηφιακή αναπαράσταση των αντικειμένων, θα υπάρχουν πληροφορίες που περιγράφουν τα αντικείμενα και που ονομάζονται μεταδεδομένα. Υπάρχουν πολλοί τύποι των μεταδεδομένων, αλλά τα πιο κοινά είναι τα περιγραφικά, που είναι το είδος των πληροφοριών για ένα αντικείμενο που θα μπορούσε να πάει σε ένα αρχείο καταλόγου της βιβλιοθήκης. Η εστίαση σε ένα συγκεκριμένο τύπο περιεχομένου (πνευματικό) και την οργανωτική θέση του συγγραφέα είναι αυτό που χωρίζει πλέον τα ιδρυματικά καταθετήρια από άλλα παρόμοια συστήματα. Η πνευματική εργασία μπορεί να πάρει πολλές μορφές και να περιλαμβάνει άρθρα σε περιοδικά, βιβλία και κεφάλαια βιβλίων, διατριβές, διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τεχνικές εκθέσεις, υλικό συνεδρίων, έργα τέχνης, φωτογραφίες, βιντεοσκοπήσεις, δεδομένα που προκύπτουν από ερευνητικά προγράμματα και υλικό εκμάθησης και διδασκαλίας. Ανάλογα με τις πολιτικές του οργανισμού και τις ανάγκες των παραγωγών και των χρηστών του υλικού, όλα αυτά τα είδη των υλικών θα μπορούσαν να υπάρχουν σε ένα ενιαίο αποθετήριο (Jones, 2007).

4.1.2. Οφέλη των ιδρυματικών καταθετηρίων

Τα τελευταία χρόνια γίνεται ολοένα και περισσότερο λόγος για την ανάγκη ελεύθερης πρόσβασης στη γνώση και δημιουργίας εναλλακτικών σχημάτων διάχυσης του επιστημονικού περιεχομένου. Αυτό συμβαίνει, εξαιτίας της περιορισμένης πρόσβασης στην επιστημονική παραγωγή, των αργών χρόνων δημοσίευσης της επιστημονικής γνώσης, της μειωμένης επίδρασης της έρευνας στην οικονομική

Πτυχιακή εργασία

ανάπτυξη και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, ιδίως για τις αναπτυσσόμενες χώρες. Επίσης, γιατί συνεχώς αυξάνονται οι τιμές των επιστημονικών συνδρομητικών περιοδικών και μειώνεται συνεχώς η αγοραστική αξία των βιβλιοθηκών. Ταυτόχρονα, αυξάνονται διεθνώς η επιστημονική παραγωγή, οι απαιτήσεις των χρηστών και οι δυνατότητες του διαδικτύου, ενώ μειώνονται οι κρατικές επιχορηγήσεις για συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/openaccess/evolution.dot>).

Τα ιδρυματικά καταθετήρια, για το φορέα υλοποίησής τους, αποτελούν βάση για τη διαχρονική παρουσίαση του έργου του, προβάλλοντάς το στην κοινωνία. Αυξάνουν το κύρος και την αναγνωρισιμότητα του φορέα, συμβάλλουν στην αναγνώριση και την ηθική ανταμοιβή των δημιουργών και ενισχύουν ενδεχόμενη χρηματοδότηση των φορέων, αυξάνοντας την απόδοση των επενδύσεων των χρηματοδοτών της έρευνας. Επίσης συμβάλλουν στην αύξηση της διάθεσης, χρήσης και αναγνωρισιμότητας των δημοσιευμάτων, προσφέρουν άμεση πρόσβαση στα ερευνητικά δεδομένα και διαρκή προβολή τους μέσω πολλαπλών μηχανών αναζήτησης στο διαδίκτυο, δυνατότητα ταυτόχρονης αναζήτησης σε άλλα αποθετήρια, διαλειτουργικότητα και αύξηση της επικοινωνίας μεταξύ των ερευνητών, ασφάλεια, συντήρηση, και διαρκή διαθεσιμότητα του υλικού σε βάθος χρόνου. Επιπλέον, προσφέρουν υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας, όπως άμεση εξαγωγή στοιχείων κίνησης και χρήσης των δημοσιευμάτων (επισκεψιμότητα, αναγνωρισιμότητα, ανάκτηση υλικού, citation rates), συντήρηση και ανανέωση καταλόγων δημοσιεύσεων, αυτόματη μεταβίβαση στοιχείων σε άλλα αποθετήρια και διαθέτες περιεχομένου στο διαδίκτυο.

Στα καταθετήρια μπορεί να αρχειοθετηθεί επιστημονικό υλικό, όπως eprints ερευνητικά άρθρα (preprints, postprints ή και δημοσιευμένα άρθρα), διδακτορικές διατριβές, βιβλία, κεφάλαια βιβλίων, μονογραφίες, πρακτικά συνεδρίων, μελέτες, τεχνικές εκθέσεις, εκπαιδευτικό υλικό, data sets, λογισμικό, αρχεία ήχου και εικόνας κ.ά. (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/repositories/what.dot>).

4.1.3. Τα ιδρυματικά καταθετήρια και η συμβολή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία

Τα ιδρυματικά καταθετήρια ενισχύουν τη διαδικασία της μάθησης, καθώς οι διδάσκοντες έχουν την ευκαιρία να εντοπίζουν σ' αυτά επιστημονικά τεκμήρια της ειδικότητάς τους, εμπλουτίζοντας την προτεινόμενη βιβλιογραφία προς τους φοιτητές. Επίσης, μπορούν να χρησιμοποιήσουν άλλους πόρους ως παραδείγματα στη θεωρία που αναπτύσσουν στην τάξη. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να βρουν στα καταθετήρια πηγές σχετικές με το αντικείμενο σπουδών τους και με τα ενδιαφέροντά τους και να συμβουλευτούν τις πτυχιακές εργασίες παλιότερων ετών.

Τα ιδρυματικά καταθετήρια συμβάλλουν στη διά βίου μάθηση, καθώς το επιστημονικό υλικό το διατηρούν στο διηνεκές και ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να έχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο ενός άρθρου. Επιπλέον, ενισχύουν την επιστημονική επικοινωνία, αφού οι τεχνολογίες πληροφοριών επιτρέπουν τη διασύνδεση των ιδρυματικών καταθετηρίων ανοικτής πρόσβασης. Έτσι, ένας χρήστης αναζητώντας σε ένα μπορεί να έχει αποτελέσματα από πολλά διαφορετικά καταθετήρια, αποφεύγοντας την επανάληψη. Ακόμη δε χρειάζεται να είναι δέσμιος κάποιας αυστηρής εκδοτικής πολιτικής και μπορεί να εντοπίσει ερευνητές του ίδιου αντικειμένου και να προκύψει κάποια συνεργασία.

Συμβάλλουν στην προαγωγή και εξέλιξη των επιστημών, επειδή καταδεικνύονται σε βάθος χρόνου οι εξελίξεις της επιστήμης ανά επιστημονικό αντικείμενο και η μεθοδολογία της και αποτελεί έτσι παρακαταθήκη και αντικείμενο μελέτης για τους επόμενους (Μακρίδου, 2008).

4.1.4. Πολιτικές καταθετηρίων

Για να τελεσφορήσει η σχέση που δημιουργείται μεταξύ των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, των ερευνητών και του ευρύτερου κοινού και έπειτα από την εμφάνιση των ιδρυματικών αποθετηρίων, είναι απαραίτητο να δημιουργηθεί ένα πλαίσιο κοινών πολιτικών που θα διασφαλίζει τη συνολική ποιότητά τους. Η εργασία των ερευνητών επικεντρώνεται κυρίως στην παραγωγή καινούριας γνώσης και όχι στις διαδικασίες επεξεργασίας, τεκμηρίωσης και διατήρησής της. Ένα ίδρυμα διαθέτει το τεχνολογικό υπόβαθρο για να υποστηρίξει τις απαραίτητες ενέργειες για την επεξεργασία και τη μακρόχρονη διατήρηση του επιστημονικού έργου. Γι' αυτό κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία των ερευνητών με τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και η

Πτυχιακή εργασία

εφαρμογή κοινών πολιτικών από την πλευρά των ιδρυμάτων, για να διευκολύνονται οι ερευνητές στην κατανόηση του νέου μοντέλου επιστημονικής επικοινωνίας, για να επιτυγχάνεται η διαλειτουργικότητα μεταξύ των διαφορετικών συστημάτων του ιδρυματικού καταθετηρίου. Αυτά εκμεταλλεύονται τις δυνατότητες που προσφέρουν τα ψηφιακά μέσα και θέτουν ένα κοινό θεσμικό πλαίσιο, που θα εγγυάται την ορθή τήρηση σε κάθε είδους ψηφιακό υλικό που αφορά στην παραγωγή των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων στο σύνολό της. Η βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙ-Θ προχώρησε στο σχεδιασμό ενός Πιστοποιητικού Ελληνικών Ιδρυματικών Καταθετηρίων. Σύμφωνα με το πιστοποιητικό για την προβολή των υπηρεσιών των καταθετηρίων, όλες οι υπηρεσίες του συστήματός τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμες μέσω του διαδικτύου. Ειδικότερα, θα πρέπει να διατίθεται και μέσω του ιστότοπου του ιδρύματος ή της βιβλιοθήκης. Για την προβολή του στη διεθνή επιστημονική κοινότητα καλό θα ήταν να εγγράφεται σε έναν τουλάχιστον από τους δυο ακόλουθους καταλόγους, τον DOAR (Directory of Open Access Repositories) ή ROAR (Registry of Open Access Repositories).

Οι πολιτικές θα πρέπει να σχετίζονται με το περιεχόμενο, τις λειτουργίες και τις πληροφορίες για τους συγγραφείς. Το περιεχόμενο και οι λειτουργίες του είναι απαραίτητο να δηλώνονται καθαρά, όπως και οι όροι χρήσης του, καθώς και να διασαφηνίζονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των χρηστών και του ιδρυματικού καταθετηρίου. Θα πρέπει να αναφέρεται το περιεχόμενο της συλλογής, η πολιτική σχετικά με τα τεκμήρια πλήρους κειμένου, των μεταδεδομένων και σε σχέση με τη διατήρηση του υλικού του. Απαραίτητες είναι και οι πληροφορίες απομάκρυνσης του υλικού από το σύστημα. Επίσης, περιγράφονται τα τεχνικά χαρακτηριστικά του συστήματος και προτείνεται να υπάρχει μια δήλωση σχετικά με την ανοιχτή πρόσβαση.

Ιδιαίτερα χρήσιμες είναι οι πληροφορίες που αφορούν στις διαδικασίες που θα πρέπει να ακολουθήσει ο συγγραφέας πριν τη διαδικασία υποβολής των τεκμηρίων του, ώστε να έχει την αρμόζουσα καθοδήγηση για την αποφυγή λαθών. Τα θέματα των δικαιωμάτων χρήσης και πνευματικής ιδιοκτησίας είναι σημαντικά για τους δημιουργούς και για τα καταθετήρια. Οι νομικές πληροφορίες αφορούν κυρίως δυο γενικές κατηγορίες τεκμηρίων: α) Αυτά που δημοσιεύονται για πρώτη φορά, των οποίων τα πνευματικά δικαιώματα ανήκουν στο δημιουργό και δεν έχουν μεταβιβαστεί σε τρίτο φορέα και β) Αυτά που έχουν δημοσιευτεί στο παρελθόν (π.χ.

Πτυχιακή εργασία

άρθρα επιστημονικών περιοδικών, ανακοινώσεις σε συνέδρια κ.ά.) με συνέπεια κάποια από τα δικαιώματα χρήσης να έχουν μεταβιβαστεί σε τρίτο φορέα ή πρόσωπο. Σε αυτή την περίπτωση ο δημιουργός θα πρέπει να ζητήσει την άδεια του φορέα της πρώτης δημοσίευσης του τεκμηρίου για να μπορέσει να δημοσιεύσει νόμιμα το έργο του στο ιδρυματικό καταθετήριο.

Για έργα που δημοσιεύονται για πρώτη φορά, προτείνεται η σύναψη συμφωνητικού ανάμεσα στο δημιουργό και το ιδρυματικό καταθετήριο που θα παρέχει τη μη αποκλειστική άδεια διανομής του τεκμηρίου από το ιδρυματικό καταθετήριο και θα επιτρέπει στους τελικούς χρήστες την ανάγνωση, αποθήκευση και εκτύπωση ενός μέρους ή του συνόλου του τεκμηρίου για μη εμπορικούς σκοπούς. Αν ο συγγραφέας επιθυμεί να μεταβιβάσει κάποια δικαιώματα σε τρίτους, αυτά δε θα είναι αντίθετα με τους όρους του συμφωνητικού δημιουργού-καταθετηρίου.

Προκειμένου για έργα που δημοσιεύτηκαν στο παρελθόν, οι πρακτικές διαφέρουν, ανάλογα με το συμβόλαιο του συγγραφέα με τον εκδότη, σχετικά με το ποια πνευματικά δικαιώματα διατηρεί ακόμα ο δημιουργός στο έργο του. Για την προστασία όλων των εμπλεκόμενων μερών, οι δημιουργοί και τα ιδρυματικά καταθετήρια θα πρέπει να λειτουργούν σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Τα ιδρυματικά καταθετήρια σαν φορείς προστασίας και διανομής της ακαδημαϊκής πνευματικής παραγωγής θα πρέπει να παραπέμπουν στη λίστα SHERPA/RoMEO και να αναφέρονται στα νομικά ζητήματα (Μακρίδου, 2008).

Η πιο γνωστή πολιτική αρχειοθέτης προτείνεται στη διακήρυξη του Βερολίνου, όπου δηλώνεται ότι οι φορείς πρέπει να απαιτούν από τους ερευνητές να καταθέτουν αντίγραφο των δημοσιευμένων άρθρων τους σε αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης. Το 68% των εκδοτών επιτρέπει την αρχειοθέτηση postprint υλικού. Πολλά ερευνητικά ιδρύματα χρησιμοποιούν πολιτική ανοικτής πρόσβασης και απαιτούν από τους επιστήμονές τους να καταθέτουν αντίγραφο του άρθρου τους στο αποθετήριό τους. Σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα, υποστηρίζεται ότι οι συγγραφείς πρέπει να τα διατηρούν για τις περιπτώσεις της αυτό-αρχειοθέτησης και όταν χρησιμοποιούν το έργο τους για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς. Όταν πρόκειται για άρθρα preprint μπορούν να αρχειοθετούν αντίγραφά τους, χωρίς να ζητούν την άδεια από κανένα, αφού έχουν τα πνευματικά δικαιώματα των έργων τους. Όμως για άρθρα postprint, αν έχουν παραχωρήσει τα πνευματικά δικαιώματά τους στον εκδότη, πρέπει να έρθουν σε συμφωνία μαζί του για να τα αρχειοθετήσουν σε αποθετήρια ανοικτής

πρόσβασης. Αν δεν μπορεί να συμφωνήσει με τον εκδότη, μπορεί να τροποποιήσει την άδεια χρήσης ή αν δεν καταφέρει ούτε αυτό, μπορεί να συνδέσει στο preprint τις διορθώσεις που χρειάζονται, ώστε να γίνει postprint. Τα θεσμικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης για να καταχωρούν και να διαχειρίζονται τα έγγραφα των ερευνητών τους, πρέπει να εξασφαλίζουν από αυτούς ανέκκλητη, μη αποκλειστική και royalty-free άδεια διάθεσης του έργου τους, μετατροπής τους στην κατάλληλη μορφή για ψηφιακή πρόσβαση και συντήρησής τους για πάντα (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/repositories/policies.dot>).

4.1.5. Θέματα ασφαλείας του συστήματος

Προτείνονται κρυπτογραφημένες συναλλαγές στη διαδικασία αυθεντικοποίησης του χρήστη και έγκυρες ψηφιακές υπογραφές. Επίσης, συνεχείς ενημερώσεις του περιβάλλοντος που φιλοξενεί το καταθετήριο, όπως ενημερώσεις του λειτουργικού συστήματος για νέα κενά ασφαλείας και ενημερώσεις των διαφόρων λογισμικών που συμβάλλουν στη λειτουργία του καταθετηρίου. Χρειάζονται διατήρηση αντιγράφων ασφαλείας του περιεχομένου του, ώστε να μπορούν να ανακτηθούν σε περίπτωση καταστροφής και φυσική πρόσβαση στο διακομιστή μόνο από εξουσιοδοτημένο προσωπικό.

Τα αντικείμενα του ιδρυματικού καταθετηρίου θα πρέπει να έχουν έναν persistent identifier, ενώ ένα αντικείμενο που διαφοροποιήθηκε στο περιεχόμενό του θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ένα νέο αντικείμενο με δικό του persistent identifier, διαφορετικό από τον αρχικό.

4.1.6. Μεταδεδομένα

Η χρήση των μεταδεδομένων θα πρέπει να παρέχεται δωρεάν και χωρίς περιορισμούς πρόσβασης. Για την τεκμηρίωση των ψηφιακών αντικειμένων επιβάλλεται η χρήση του προτύπου μεταδεδομένων Dublin Core, αν και προτείνεται στην πιο σύνθετη μορφή του (Dublin Core Qualified) για πληρέστερη τεκμηρίωση. Επίσης, προτείνεται η παροχή τεχνικών μεταδεδομένων και η υποστήριξη εισαγωγής και εξαγωγής μεταδεδομένων σε βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων (π.χ. Consortia, OPAC κ.ά.). Ακόμη προτείνεται η παροχή λίστας συνδέσμων για τα indexing robots των μηχανών αναζήτησης (π.χ. Google, Scirus κ.ά.) (Μακρίδου, 2008).

Πτυχιακή εργασία

Για να κατανοηθεί η λειτουργία της ψηφιακής βιβλιοθήκης θα πρέπει να κατανοηθεί η σημασία και ο ρόλος των Metadata. Σε μια συμβατική βιβλιοθήκη το περιεχόμενο ενός τεκμηρίου ορίζεται από μια MARC εγγραφή. Σε μια ψηφιακή βιβλιοθήκη το περιεχόμενο ενός τεκμηρίου ορίζεται από τα μεταδεδομένα. Τα Metadata είναι η MARC εγγραφή του ψηφιακού τεκμηρίου, (συνήθως στη διεθνή βιβλιογραφία περιγράφονται επίσης ως data about data). Όπως σε μια συμβατική βιβλιοθήκη ο κατάλογος οργανώνει και ταξινομεί το υλικό, κατά παρόμοιο τρόπο σε μια ψηφιακή βιβλιοθήκη ο κατάλογος με τα Metadata είναι αυτός που πετυχαίνει την οργάνωση και την ταξινόμηση του υλικού της. Πώς γίνεται αυτό; Ένας χρήστης έχει πρόσβαση στην ψηφιακή βιβλιοθήκη μέσω ενός OPAC. Ο OPAC έχει ως σημείο αναφοράς τον κατάλογο των metadata. Ο κατάλογος των metadata έχει δυνατότητες ταξινόμησης ανά συγγραφέα, τίτλο, θέμα κλπ, άρα η πληροφορία ευρετηριάζεται σύμφωνα με αυτά τα δεδομένα και ταυτόχρονα ενσωματώνει τις αντίστοιχες παραπομπές στα ψηφιακά τεκμήρια, όπως ένας τοπογραφικός κατάλογος.

Τα ψηφιακά τεκμήρια φιλοξενούνται όχι σε συμβατικά ράφια βιβλιοθήκης, αλλά σε εικονικά, δηλαδή την περιφερειακή μνήμη των υπολογιστικών συστημάτων. Τα υπολογιστικά συστήματα που φιλοξενούν ψηφιακές βιβλιοθήκες θα πρέπει να έχουν τεράστιες δυνατότητες επέκτασης της περιφερειακής μνήμης για να μπορούν να ανταποκρίνονται στον αυξανόμενο όγκο της εισαγόμενης πληροφορίας. Ο χρήστης έχει συνήθως στη διάθεσή του ένα web client (OPAC) μέσω μιας επιφάνειας διεπαφής (ένα interface), που του παρέχει τη δυνατότητα με ένα δομημένο τρόπο να αναζητήσει υλικό είτε στην τοπική ψηφιακή βιβλιοθήκη είτε αλλού. Σ' αυτή την περίπτωση ο web client αποστέλλει την ερώτηση στον κατάλογο με τα metadata. Αν η απάντηση από τον κατάλογο είναι θετική, θα γίνει η αντίστοιχη ευρετηρίαση με τα σχετικά αποτελέσματα και θα προβληθεί στο χρήστη. Κάθε όρος του ευρετηρίου εσωτερικά έχει ενσωματώσει και τις σχετικές παραπομπές για την ανεύρεση και προβολή του ψηφιακού τεκμηρίου. Αν ένας συμβατικός WWW client είναι συμβατός με το πρωτόκολλο Z 39.50 και ο Server που υπηρετεί μια ψηφιακή βιβλιοθήκη είναι και αυτός συμβατός με αυτό το πρωτόκολλο, τότε μέσα από τον OPAC θα ήταν δυνατό να φαίνεται το ψηφιακό τεκμήριο.

Με τον όρο Online παράδοση εννοείται ότι θα πρέπει να υπάρχει ένα υποσύστημα που να δίνει τη δυνατότητα στο συγγραφέα ενός τεκμηρίου να μπορεί να το στείλει στη βιβλιοθήκη με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι έτοιμο να καταχωρηθεί αυτόματα

Πτυχιακή εργασία

στην ψηφιακή βιβλιοθήκη. Για να γίνει αυτό θα πρέπει ο χρήστης να μπορεί να συμπληρώνει μια φόρμα με τα μεταδεδομένα, παρατηρήσεις αναφορικά με τη δυνατότητα διακίνησης ενός τεκμηρίου και να επισυνάπτει το ψηφιακό τεκμήριο όπου γράφονται τα μεταδεδομένα. Σύμφωνα με αυτά τα δεδομένα ο χρήστης συγγραφέας πρέπει αρχικά να συμπληρώσει τη φόρμα με τα μεταδεδομένα και να τη στείλει στην ψηφιακή βιβλιοθήκη. Κατά τη διάρκεια αποστολής των μεταδεδομένων το σύστημα παράγει ένα κωδικό, ο οποίος ταυτίζει μονοσήμαντα τη συγκεκριμένη εγγραφή. Ο κωδικός αυτός προβάλλεται στο συγγραφέα, για να έχει τη δυνατότητα ανάκλησης της εγγραφής, αν θέλει να κάνει κάποιες διορθώσεις. Κατόπιν στέλνει το ψηφιακό τεκμήριο μέσα από ένα παράθυρο από όπου ορίζει τη μορφή (doc, ps, pdf, κλπ) στην οποία είναι γραμμένο το τεκμήριο προς αποστολή. Η αποστολή τεκμηρίων σημαίνει ότι αυτά αποθηκεύονται σε προσωρινούς χώρους και μένουν εκεί μέχρι να ελεγχθούν από την υπηρεσία καταλογογράφησης της ψηφιακής βιβλιοθήκης τα μεταδεδομένα. Στο τεκμήριο δεν είναι δυνατόν να γίνει έλεγχος και δεν επιτρέπεται κάτι τέτοιο. Σχετικά με τα τεκμήρια που παραδίδονται ιδιοχείρως στη βιβλιοθήκη, ακολουθείται παρόμοια διαδικασία με την εξαίρεση ότι ο document librarian θα πρέπει να εισάγει το ψηφιακό τεκμήριο και τα μεταδεδομένα στην ψηφιακή βιβλιοθήκη, τα οποία θα πρέπει παράγει ο ίδιος.

Μια ολοκληρωμένη εικόνα της ψηφιακής βιβλιοθήκης πρέπει να ενσωματώνει κυρίως την έννοια του διαδικτύου. Τα μεταδεδομένα χρησιμοποιούνται για να αποκτήσει η πληροφορία στο διαδίκτυο, όπως τα MARC records χρησιμοποιούνται για να αποκτήσει δομή το περιεχόμενο μιας βιβλιοθήκης. Επειδή το περιβάλλον της ψηφιακής βιβλιοθήκης είναι ετερογενές, τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την πρόσβαση στην πληροφορία είναι ετερογενή. Για να υπάρχει επικοινωνία σε αυτό το ετερόκλητο περιβάλλον θα πρέπει να ισχύουν κάποιες προϋποθέσεις, όπως τα μεταδεδομένα να είναι προϊόν τυποποίησης (Dublin core), οι clients και οι servers θα πρέπει να πληρούν το πρωτόκολλο Z39.50, τα δικαιώματα χρήσης των ψηφιακών τεκμηρίων θα πρέπει να είναι ενσωματωμένα στη σχέση μεταξύ metadata και data και θα πρέπει αυτά να είναι αντικείμενο διαχείρισης από το λογισμικό της ψηφιακής βιβλιοθήκης. (Τζανοδοσκαλάκης, 2002).

4.1.7. Θεματική ευρετηρίαση

Σχετικά με την ταξινόμηση και την ευρετηρίαση προτείνεται η χρήση κάποιου προτυποποιημένου σχήματος από τα υπάρχοντα (π.χ. DDC, LCSH κ.ά.) και λέξεις κλειδιά ελεύθερου κειμένου. Για τις θεματικές επικεφαλίδες, τις θεματικές λέξεις-κλειδιά και τις περιλήψεις συνιστάται η αγγλική και η ελληνική γλώσσα. Επίσης τα τεχνικά και τα μεταδεδομένα χρήσης πρέπει να είναι ορατά στον τελικό χρήστη. Η πολιτική της θεματικής ευρετηρίασης πρέπει να είναι γνωστή και στους συγγραφείς.

4.1.8. Στατιστικά στοιχεία χρήσης

Κάθε Ιδρυματικό Καταθετήριο θα πρέπει να τηρεί στατιστικά στοιχεία πρόσβασης των ψηφιακών αντικειμένων που θα διατηρούνται μακροπρόθεσμα για λόγους αρχειακού ενδιαφέροντος. Θα πρέπει να παρουσιάζονται με μια δήλωση που θα εξηγεί τα κριτήρια με βάση τα οποία έγινε η συλλογή τους. Προτιμότερο είναι να εμφανίζονται συνημμένα στο κάθε αντικείμενο για να είναι ορατά από τον τελικό χρήστη. Θα πρέπει να υπάρχει μια γενικότερη πολιτική που θα αφορά τα μεταδεδομένα.

4.1.9. Διαλειτουργικότητα

Η εφαρμογή ενός κοινού πλαισίου διαλειτουργικότητας θα εξασφαλίσει πληρέστερα αποτελέσματα κατά τη διαδικασία αναζήτησης και ανάκτησης της πληροφορίας. Σαν ελάχιστο κριτήριο για την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας προτείνεται η χρήση του πρωτοκόλλου για τη συγκομιδή μεταδεδομένων OAI-PMH v.2.0 (Open Archives Initiative-Protocol for Metadata Harvesting). Με αυτό το πρωτόκολλο θα επικοινωνούν τα ελληνικά και τα ευρωπαϊκά ιδρυματικά καταθετήρια. Για την εφαρμογή του πρωτοκόλλου OAI-PMH ακολουθούνται οι οδηγίες του ίδιου του πρωτοκόλλου και συνιστώνται οι οδηγίες που εξέδωσε το πρόγραμμα DRIVER. Για την πιο ολοκληρωμένη διαλειτουργικότητα κάποια από τα μεταδεδομένα των τεκμηρίων εγγράφονται στην ελληνική και στην αγγλική έτσι ώστε δε γνωρίζουν την ελληνική να κατανοούν τα στοιχεία των τεκμηρίων (Μακρίδου, 2008).

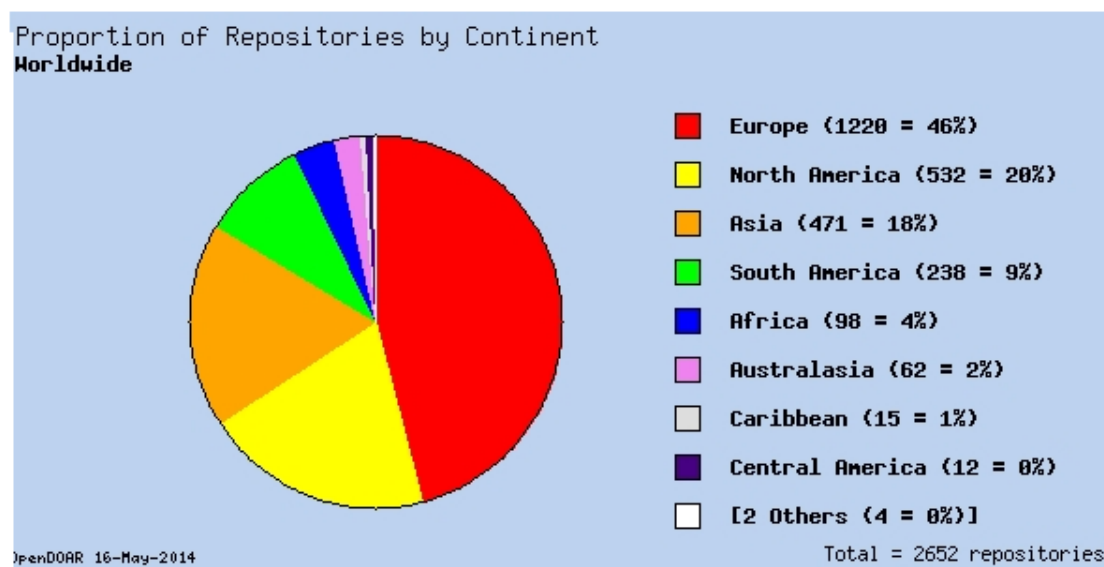
4.1.10. Διαδικασία καταχώρισης

Η καταχώριση αρχείου σε αποθετήριο είναι μια εύκολη διαδικασία και διαρκεί λίγα λεπτά. Δεν απαιτούνται ειδικές τεχνικές γνώσεις και γίνεται συνήθως από το

δημιουργό (self-archiving) και σπανιότερα από το αποθετήριο. Ο δημιουργός ή η ψηφιακή υπηρεσία του φορέα εισάγει από μια οθόνη διεπαφής (interface) τα μεταδεδομένα και επισυνάπτει το σχετικό αρχείο. Ο δημιουργός παραχωρεί στο αποθετήριο τα δικαιώματα χρήσης και διάθεσης του αρχείου, ελέγχονται τα πνευματικά δικαιώματα διάθεσης από το αποθετήριο, γίνεται έλεγχος και διόρθωση των μεταδεδομένων και ελέγχεται η μορφή του αντικειμένου για θέματα συμβατότητας. Για καθένα από τα παραπάνω στάδια το αντικείμενο μπορεί να απορριφθεί ή να επιστραφεί στο συγγραφέα για διόρθωση και νέα υποβολή ή να γίνει αποδεκτό και να καταχωρηθεί στο αποθετήριο και να πάρει ένα μοναδικό κωδικό αποκτώντας τη δική του URL διεύθυνση, ώστε να είναι διαρκώς προσβάσιμο (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, http://www.openaccess.gr/repositories/submit_process.dot).

4.1.11. Στατιστικά στοιχεία

Μια συγκεντρωτική εικόνα του ποσοστού αποθετηρίων ανοικτής πρόσβασης ανά ήπειρο παρουσιάζεται στην παρακάτω γραφική παράσταση.

<http://www.openaccess.gr/repositories/statistics.dot>

Σύμφωνα με την εικόνα τα περισσότερα αποθετήρια (1228=46%), βρίσκονται στην Ευρώπη. Ακολουθεί η Βόρεια Αμερική (532=20%), η Ασία (471=18%), η Νότια Αμερική (238=9%), Αφρική (98=4%), η Αυστραλία (62=2%), η Καραϊβική (15=1%), η Κεντρική Αμερική (12=0%) και όλες οι υπόλοιπες περιοχές (4=0%). Συνολικά

υπάρχουν 2652 αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης σ' όλο τον πλανήτη (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/repositories/statistics.dot>).

4.1.12. Υπηρεσία OpenDOAR (Directory of Open Access Repositories)

Η υπηρεσία Open Doar είναι ένας ποιοτικός κατάλογος των ανοικτών αρχείων πρόσβασης σε όλο τον κόσμο, ώστε να γίνεται ευρύτερη χρήση και εκμετάλλευση των αποθετηρίων. Το Open Doar συντηρείται από τις υπηρεσίες του SHERPA που έχει έδρα στο Κέντρο Επικοινωνιών Ερευνών στο Πανεπιστήμιο του Nottingham και διατηρεί μια ολοκληρωμένη και έγκυρη λίστα των θεσμικών και θεματικών αποθετηρίων.

Μέχρι το 2003, ένα πλήθος αρχείων ανοικτής πρόσβασης σε όλο τον κόσμο δημιουργήθηκαν σαν αποτέλεσμα στις εκκλήσεις των επιστημόνων και μελετητών για παροχή ανοικτής πρόσβασης στις πληροφορίες της έρευνας. Μέχρι τότε υπήρχαν πολλοί διαφορετικοί κατάλογοι των αποθετηρίων, αλλά όχι ένας ενιαίος. Επίσης, υπήρχε η ανάγκη δημιουργίας μιας πιο δομημένης υπηρεσίας πληροφοριών, με καταλογογράφηση και περιγραφή των αποθετηρίων. Οι χρήστες πρέπει να γνωρίζουν την έκταση και την πληρότητα των πληροφοριών που βρίσκουν και να δίνονται τα χαρακτηριστικά που διευκολύνουν τη χρήση τους. Για παράδειγμα, να γνωρίζουν τα χαρακτηριστικά για να αναζητήσουν, να φιλτράρουν, να αναλύσουν και να διερευνήσουν τις περιγραφές του κάθε αποθετηρίου. Τα αποθετήρια πρέπει να κατηγοριοποιούνται με σαφείς πληροφορίες σύμφωνα με τις πολιτικές τους, το υλικό τους αν είναι peer-reviewed ή non-peer-reviewed, τη θεματική τους κάλυψη, τη συλλογή τους, τις πολιτικές διατήρησης κ.ά. Αν οι παραπάνω πληροφορίες δεν υπάρχουν, τα αποθετήρια θα πρέπει να τις παρέχουν, για να βελτιώνουν την ορατότητα και τη χρήση του περιεχομένου τους. Επομένως, υπήρχε η ανάγκη για μια αξιόπιστη καταγραφή των ακαδημαϊκών αποθετηρίων που υπήρχαν σε όλο τον κόσμο, ώστε να ενισχύονταν το κίνημα για ανοικτή πρόσβαση. Αυτή την έλλειψη κάλυψε η υπηρεσία Open Doar, που αυξάνεται σταθερά από τότε. Συλλέγει πληροφορίες από περιοχές που υιοθετούν πλήρως την ανοικτή πρόσβαση. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται αναλύονται και παρουσιάζονται με τρόπο που να ικανοποιούν τις απαιτήσεις ενημέρωσης όλων των ομάδων χρηστών, όπως των ερευνητών, των παρόχων υπηρεσιών, των διαχειριστών ή των χρηματοδοτών. Επίσης τα αποθετήρια που περιλαμβάνονται στο Open Doar είναι πιο εύκολο να βρεθούν από

Πτυχιακή εργασία

τους ερευνητές, σε αντίθεση με τις υπηρεσίες αναζήτησης που μπορεί να είναι ενημερωμένες για τα αποθετήρια, συλλέγοντας μεταδεδομένα μέσα από ένα βασικό κατάλογο, όμως με την ύπαρξη πολλών μεμονωμένων χώρων εναπόθεσης και κομμάτια του περιεχομένου είναι πιο δύσκολο να βρεθούν ανάμεσα στο μεγάλο αριθμό των αποτελεσμάτων αναζήτησης.

Οι χρηματοδότες του έργου Open DOAR (OSI-Open Society Institute, JISC-Joint Information System Committee, SPARC Europe και CURL-Consortium of Research Libraries) ζήτησαν από την ομάδα SHERPA στο Πανεπιστήμιο του Nottingham να ολοκληρώσει το πρωτότυπο έργο ανάπτυξης και από τότε η υπηρεσία έχει την έδρα της στο πανεπιστήμιο και από το 2009 περιλαμβάνεται στο Κέντρο Επικοινωνιών Ερευνών.

Η Open Society Institute (OSI) είναι ένα ιδιωτικό ίδρυμα που συνδέει μια ομάδα αυτόνομων ιδρυμάτων σε περισσότερες από 50 χώρες. Η δράση του έχει ως στόχο την υποστήριξη πρωτοβουλιών για την προώθηση των ανοικτών κοινωνιών μέσω πολιτικών ανάπτυξης και άμεση στήριξη της εκπαίδευσης, των ανθρωπινων δικαιωμάτων, των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των κοινωνικών μεταρρυθμίσεων. Μια πρωτοβουλία του ιδρύματος ήταν η συνάντηση στη Βουδαπέστη, η οποία οδήγησε στη Budapest Open Access Initiative (BOAI) για την επιστημονική επικοινωνία, που προσπαθεί να βοηθήσει τη διεθνή προσπάθεια για να κάνει τα ερευνητικά άρθρα σε όλους τους επιστημονικούς τομείς ελεύθερα διαθέσιμα στο διαδίκτυο.

Η Μεικτή Επιτροπή Συστημάτων Πληροφοριών (JISC) υποστηρίζει την τριτοβάθμια εκπαίδευση στο Ηνωμένο Βασίλειο, με την παροχή στρατηγικής καθοδήγησης, συμβουλών και ευκαιρίες για τη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στη διδασκαλία, τη μάθηση, την έρευνα και τη διοίκηση. Το JISC έχει χρηματοδοτήσει μια σειρά από έργα για την ανάπτυξη στον τομέα της ανοικτής πρόσβασης, κυρίως με το JISC FAIR πρόγραμμα, που υποστήριξε την εξέταση των ζητημάτων που σχετίζονται με τα αποθετήρια στα πανεπιστήμια του Ηνωμένου Βασιλείου. Το έργο SHERPA χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα FAIR. Η Κοινοπραξία Ερευνητικών Βιβλιοθηκών (CURL) είναι μια οργάνωση που έχει την έδρα της στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία και συγκεντρώνει τις βιβλιοθήκες των μεγάλων ερευνητικών ιδρυμάτων. Η αποστολή της είναι να βοηθήσει τους οργανισμούς να μοιράζονται τους πόρους της έρευνας προς όφελος της τοπικής και

διεθνούς έρευνας. Έχει το όραμα μιας κατανεμημένης υβριδικής βιβλιοθήκης του μέλλοντος και εργάζεται για τη διευκόλυνση της φυσικής πρόσβασης στο υλικό της έρευνας.

Η SPARC Europe είναι μια συμμαχία των ευρωπαϊκών ερευνητικών βιβλιοθηκών, οργανισμούς βιβλιοθηκών και ερευνητικών ιδρυμάτων. Δραστηριοποιείται στην προώθηση της αλλαγής στην ακαδημαϊκή επικοινωνία μέσω της υποστήριξης των νέων εκδοτικών μοντέλων (ειδικότερα, ανοικτά πρότυπα πρόσβασης). Συνεργάζεται με το διεθνή οργανισμό SPARC που εδρεύει στην Ουάσιγκτον, αλλά αναπτύσσει ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες (OpenDOAR, <http://www.opendoar.org/about.html>).

4.1.13. Ιδρυματικά καταθετήρια στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα υπάρχουν 20 καταθετήρια που είναι τα εξής:

- *ACMAC (Archimedes Center for Modeling, Analysis & Computation), Πανεπιστήμιο Κρήτης*

Αυτή η ιστοσελίδα παρέχει πρόσβαση στην ερευνητική παραγωγή του ιδρύματος. Το interface είναι διαθέσιμο στα Αγγλικά, ενώ οι χρήστες μπορούν να έχουν RSS feeds για να ειδοποιούνται σχετικά με το νέο περιεχόμενο. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://preprints.acmac.uoc.gr/cgi/>, το λογισμικό είναι το EPrints, περιέχει 183 αντικείμενα (12/8/2013) και τα θέματα που καλύπτει είναι χημεία, τεχνολογία, φυσική, Αστρονομία και υπολογιστές. Περιλαμβάνει άρθρα και συνέδρια και η γλώσσα είναι αγγλική.

- *Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*

Αυτή η ιστοσελίδα παρέχει πρόσβαση στην έρευνα και ψηφιοποιημένες συλλογές του ιδρύματος. Υπάρχουν πολλές εικόνες από τις συλλογές Τριανταφυλλίδη & Τρικόγλου, ενώ η πρώτη σελίδα του site είναι διαθέσιμη στα αγγλικά, ελληνικά, ισπανικά και γαλλικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://invenio.lib.auth.gr/>, το λογισμικό είναι το invenio, περιέχει 129886 αντικείμενα (12/8/2013) και είναι διεπιστημονική. Περιλαμβάνει άρθρα, διατριβές, βιβλία, πολυμέσα και η γλώσσες είναι ελληνική και αγγλική.

- *Ανέμη (Ψηφιακή βιβλιοθήκη ελληνικών σπουδών)*

Οργανώνεται από τη βιβλιοθήκη και κέντρο πληροφόρησης του πανεπιστημίου Κρήτης. Αυτή η ιστοσελίδα παρέχει πρόσβαση στην ψηφιακή βιβλιοθήκη του ιδρύματος. Το interface είναι διαθέσιμο στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Πολλά

Πτυχιακή εργασία

στοιχεία δεν υπάρχουν, όπως το πλήρες κείμενο. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://anemi.lib.uoc.gr>, περιέχει 11237 αντικείμενα (12/8/2013), είναι διεπιστημονική και περιλαμβάνει αναφορές και βιβλία. Οι χρησιμοποιούμενες γλώσσες είναι η ελληνική και η αγγλική.

- *Διώνη*

Οργανώνεται από το πανεπιστήμιο Πειραιώς. Αυτή η ιστοσελίδα παρέχει πρόσβαση στα αποτελέσματα της έρευνας του ιδρύματος. Το interface είναι διαθέσιμο στα ελληνικά και στα αγγλικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://digilib.lib.unipi.gr/dspace/>, χρησιμοποιείται το λογισμικό DSpace, περιλαμβάνει 5034 αντικείμενα (12/8/2013) και τα θέματα που παρουσιάζονται είναι επιστήμες της γης και των πλανητών, μαθηματικών και στατιστικής, υπολογιστές, επιχειρήσεων και οικονομικών, διαχείρισης και προγραμματισμού. Περιέχει διατριβές και οι χρησιμοποιούμενες γλώσσες είναι η ελληνική και η αγγλική.

- *DSpace at NTUA*

Οργανώνεται από την κεντρική βιβλιοθήκη του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου. Είναι ένα ιδρυματικό αποθετήριο που παρέχει πρόσβαση στις συλλογές και την έρευνα του ιδρύματος. Το interface είναι στα ελληνικά και ορισμένα στοιχεία είναι διαθέσιμα μόνο στους εγγεγραμμένους χρήστες. Οι χρήστες μπορούν να έχουν RSS feeds για να ειδοποιούνται για νέο περιεχόμενο που τους ενδιαφέρει. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://dspace.lib.ntua.gr/>, χρησιμοποιείται το λογισμικό DSpace, περιέχει 8096 αντικείμενα (12/8/2013), τα θέματα είναι διεπιστημονικά και περιλαμβάνει αναφορές, διατριβές και περιοδικά. Οι χρησιμοποιούμενες γλώσσες είναι η ελληνική, η γαλλική και η αγγλική.

- *E-Locus*

Οργανώνεται από τη βιβλιοθήκη & κέντρο πληροφόρησης του πανεπιστημίου Κρήτης. Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα παρουσιάζει την επιστημονική παραγωγή του πανεπιστημίου και κυρίως τις διατριβές των φοιτητών. Το interface είναι διαθέσιμο στα ελληνικά και αγγλικά όμως κάποια στοιχεία δεν είναι προσιτά, όπως το πλήρες κείμενο. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://elocus.lib.uoc.gr>, το λογισμικό του είναι το Keystone DLS (tklite), περιέχει 5015 αντικείμενα (12/8/2013), είναι διεπιστημονική και περιλαμβάνει διατριβές και ανέκδοτα έργα. Οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται είναι τα ελληνικά και τα αγγλικά.

- *Εκπαιδευτικό αποθετήριο-Πανεπιστήμιο Πατρών*

Πτυχιακή εργασία

Οργανώνεται από το πανεπιστήμιο Πατρών και πρόκειται για ένα ιδρυματικό αποθετήριο που παρέχει πρόσβαση σε υλικό από μελετητές του πανεπιστημίου. Οι χρήστες μπορούν να εγγράφονται για ειδοποιήσεις μέσω email. Το interface είναι διαθέσιμο στα ελληνικά και αγγλικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://repository.upatras.gr/dspace>, το λογισμικό του είναι το DSpace, περιέχει 40 αντικείμενα (12/8/2013), έχει θέματα διεπιστημονικά και περιλαμβάνει άρθρα, συνέδρια και πολυμέσα. Οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται είναι η ελληνική και η αγγλική.

- *Εστία*

Οργανώνεται από τη βιβλιοθήκη & κέντρο πληροφόρησης του Χαροκόπειου πανεπιστημίου Αθηνών και περιέχει την πνευματική παραγωγή των φοιτητών του ιδρύματος. Το interface είναι στα ελληνικά και η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://estia.hua.gr:8080/dspace>, . Το λογισμικό που χρησιμοποιείται είναι το DSpace, περιέχει 1984 αντικείμενα (12/8/2013), περιλαμβάνει διεπιστημονικά θέματα, το περιεχόμενό του αποτελείται από διατριβές γραμμένες στην ελληνική γλώσσα.

- *Εύρηκα*

Οργανώνεται από το Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης (ΑΤΕΙ-Θ) και παρέχει πρόσβαση στα ερευνητικά αποτελέσματα του ιδρύματος. Η διεπαφή του χρήστη είναι διαθέσιμη στην ελληνική ή την αγγλική γλώσσα. Οι χρήστες μπορούν να συστήσουν RSS feeds για να ειδοποιούνται σχετικά με νέο περιεχόμενο. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://eureka.lib.teithe.gr:8080/>, το λογισμικό του αποθετηρίου είναι το DSpace, περιέχει 4560 αντικείμενα (12/8/2013), τα θέματά του είναι διεπιστημονικά, τα έγγραφα του αποτελούνται από άρθρα, ανέκδοτα, βιβλία και πολυμέσα. Οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται είναι η ελληνική και η αγγλική.

- *Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης*

Οργανώνεται από το πανεπιστήμιο Πειραιώς, παρέχει πρόσβαση στα έγγραφα του ιδρύματος και η διεπαφή του χρήστη είναι διαθέσιμη στα ελληνικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://digilib.lib.unipi.gr/ket/?>, το λογισμικό του αποθετηρίου είναι το DSpace, περιέχει 152 αντικείμενα (12/8/2013) και τα θέματα των εγγράφων του είναι η γεωγραφία και περιφερειακές μελέτες, η φιλοσοφία και θρησκεία, η εκπαίδευση, το δίκαιο και πολιτική. Το υλικό του αποτελείται από άρθρα και ανέκδοτα και οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται είναι η αγγλική και η ελληνική.

Πτυχιακή εργασία

- *Γκρι λογοτεχνία της ψηφιακής βιβλιοθήκης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών*

Το αποθετήριο οργανώνεται από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και παρέχει πρόσβαση στην γκρίζα λογοτεχνία, στα μεταπτυχιακά και διδακτορικά του ιδρύματος. Το interface είναι διαθέσιμο στα ελληνικά και οι χρήστες πρέπει να δεχτούν τους όρους της πρόσβασης σε κάθε στοιχείο. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://hippo.lib.uoa.gr:82/GREYLIT>, διαθέτει 595 αντικείμενα (20/8/2012), τα θέματα που καλύπτει είναι γενικές επιστήμες, δίκαιο και πολιτική και το περιεχόμενο των αντικειμένων του είναι διατριβές. Η πρόσβαση στα έργα του αποθετηρίου επιτρέπεται μόνο για προσωπική, εκπαιδευτική ή ερευνητική χρήση, ενώ το κατέβασμα αρχείων και η εκτύπωση επιτρέπεται κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.

- *Αποθετήριο Ήλιος*

Οργανώνεται από το Εθνικό ίδρυμα Ερευνών και παρέχει πρόσβαση στην πνευματική παραγωγή του ιδρύματος, παρουσιάζοντας αποτελέσματα της έρευνας από την ίδρυσή του, το 1958. Το interface είναι στα ελληνικά και ορισμένα στοιχεία του δεν έχουν το πλήρες κείμενο. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://helios-eie.ekt.gr>, το λογισμικό του είναι το DSpace, περιέχει 5721 αντικείμενα (12/8/2013), με διεπιστημονικά θέματα σε άρθρα, συνέδρια, βιβλία και πολυμέσα στην ελληνική γλώσσα.

- *HEDI (Hellenic National Archive of Doctoral Dissertations-Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών)*

Οργανώνεται από το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και παρέχει πρόσβαση στις διδακτορικές διατριβές της Ελλάδας. Το interface είναι διαθέσιμο στα αγγλικά και οι χρήστες μπορούν να έχουν RSS feeds για να ενημερώνονται άμεσα σχετικά με νέο περιεχόμενο, ωστόσο κάποια έγγραφα δε διατίθενται σε πλήρες κείμενο. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://phdtheses.ekt.gr>, το λογισμικό του είναι το DSpace, περιλαμβάνει 29100 αντικείμενα (12/8/2013) που είναι διεπιστημονικά και εμφανίζονται σε αναφορές και διατριβές στην ελληνική γλώσσα.

- *Kosmopolis*

Οργανώνεται από τη Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης (<http://www.lis.upatras.gr/>) του Πανεπιστημίου Πατρών και περιέχει 14 τίτλους ελληνικών λογοτεχνικών περιοδικών του 19^{ου} και αρχών του 20^{ου} αιώνα. Η διεπαφή

Πτυχιακή εργασία

και η καθοδήγηση διατίθεται μόνο στα ελληνικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://xantho.lis.upatras.gr/kosmopolis/index.php/index/>, το λογισμικό του είναι το OJS, περιέχει 51185 αντικείμενα (12/8/2013) γλώσσας και λογοτεχνίας, ενώ το περιεχόμενό του αποτελείται από άρθρα στην ελληνική γλώσσα.

- *Νημερτής*

Οργανώνεται από τη βιβλιοθήκη & υπηρεσία πληροφόρησης του πανεπιστημίου Πατρών, και παρέχει πρόσβαση στις δημοσιεύσεις του ιδρύματος. Οι εγγεγραμμένοι χρήστες μπορούν να ορίσουν RSS feeds για την καλύτερη ενημέρωσή τους και η διεπαφή είναι στα ελληνικά και στα αγγλικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://nemertes.lis.upatras.gr/>, το λογισμικό του είναι το DSpace, περιέχει 5895 αντικείμενα (12/8/2013) με θέματα διεπιστημονικά και το περιεχόμενό του αποτελείται από άρθρα, συνέδρια, διατριβές και ανέκδοτα στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

- *Ο Πανδέκτης*

Οργανώνεται από το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και παρέχει πρόσβαση σε ψηφιακές σαρώσεις των εικόνων και κειμένων της ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού. Ορισμένες εικόνες δεν είναι διαθέσιμες για να τις κατεβάσουν οι χρήστες και η διεπαφή είναι στα ελληνικά και αγγλικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://pandektis.ekt.gr/pandektis-ext>, το λογισμικό του αποθετηρίου είναι το DSpace, περιέχει 40584 αντικείμενα (12/8/2013) με θέματα γεωγραφίας και περιφερειακών μελετών, ιστορίας και αρχαιολογίας, γλώσσας και λογοτεχνίας, φιλοσοφίας και θρησκείας και καλών τεχνών. Όλα τα παραπάνω εμφανίζονται σε πολυμέσα στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

- *Πέργαμος Ψηφιακή Βιβλιοθήκη*

Οργανώνεται από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και πρόκειται για μια ψηφιακή βιβλιοθήκη που κατέχει μια σειρά από ποικίλες ψηφιακές συλλογές που προέρχονται από μουσεία και βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου Αθηνών. Η διεπαφή διατίθεται στα ελληνικά, γαλλικά και αγγλικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://pergamos.lib.uoa.gr>, περιέχει 74907 αντικείμενα (13/4/2011), με διεπιστημονικά θέματα, που βρίσκονται σε άρθρα, βιβλία, πολυμέσα και ανέκδοτα στην ελληνική, αγγλική και γαλλική γλώσσα. Η πρόσβαση στα έργα του αποθετηρίου επιτρέπεται μόνο για προσωπική, εκπαιδευτική ή ερευνητική χρήση, ενώ το κατέβασμα υλικού και η εκτύπωση επιτρέπεται κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.

- *Psepheda*

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη & Ιδρυματικό Καταθετήριο (Ψηφίδα). Οργανώνεται από τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και παρέχει πρόσβαση σε υλικό που παράγεται από το Πανεπιστήμιο. Οι εγγεγραμμένοι χρήστες έχουν τη δυνατότητα να ειδοποιούνται μέσω email για την ενημέρωσή τους για πρόσφατο περιεχόμενο και η διεπαφή του χρήστη είναι διαθέσιμη μόνο στα ελληνικά. Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://dspace.lib.uom.gr/dspace>, το λογισμικό του είναι το DSpace, περιέχει 11916 αντικείμενα (20/8/2013), με θέματα διεπιστημονικά, που περιέχονται σε άρθρα, συνέδρια και διατριβές στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

- *SysSec Project Publications*

Οργανώνεται από το SysSec Consortium στην Ελλάδα και παρέχει πρόσβαση στη χρηματοδοτούμενη από την ΕΕ έρευνα στο πλαίσιο του έργου SysSec. Η διεπαφή είναι διαθέσιμη στα αγγλικά. Το λογισμικό είναι HTML, περιέχει 112 αντικείμενα (12/8/2013) με θέματα για τους υπολογιστές. Το περιεχόμενο είναι συνέδρια και ανέκδοτο υλικό στην αγγλική γλώσσα και η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://www.syssec-project.eu/publications/> (OpenDoar, Directory of Open Access Repositories, <http://www.andoar.org/find.php>).

- *Ψηφιακό αποθετήριο Μέδουσα*

Οργανώνεται από τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας και η ψηφιοποίηση της συλλογής της έγινε στο πλαίσιο του έργου «Ψηφιοποίηση Υλικού Δημόσιων Βιβλιοθηκών», του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας. Ο προϋπολογισμός του έργου ψηφιοποίησης του υλικού των 46 Δημόσιων Βιβλιοθηκών ήταν 5.600.000 ευρώ και συγχρηματοδοτήθηκε κατά 80% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 29% από εθνικούς πόρους. Ψηφιοποιήθηκαν 16.200.000 σελίδες, που αντιστοιχούν σε 41.444 τίτλους βιβλίων, εφημερίδων, περιοδικών, χαρτών, εγγράφων, χειρογράφων. Το ψηφιακό αποθετήριο της βιβλιοθήκης έγινε στο πλαίσιο του προγράμματος EdLocal, που χρηματοδοτεί η Ευρωπαϊκή Ένωση. Περιλαμβάνει εκτός από τη συλλογή της βιβλιοθήκης, τις συλλογές της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου, Σκήτης Βέροιας και του Λυκείου Ελληνίδων παράρτημα Βέροιας. Η ηλεκτρονική διεύθυνση του αποθετηρίου είναι <http://medusa.libver.gr/>. Στο πλαίσιο του προγράμματος EdLocal, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας λειτουργεί και ως συσσωρευτής μεταδεδομένων από επιλεγμένα αποθετήρια και διαθέτει το ψηφιακό υλικό στην ευρωπαϊκή πύλη πολιτισμού Europeana. Η κεφαλή Μέδουσας είναι μια υπερμεγέθης

κεφαλή που ήταν προσαρμοσμένη στη βόρεια πύλη των τειχών της Βέροιας. Ο προορισμός της ήταν να αποθαρρύνει τους εχθρούς της πόλης. Χρονολογείται στο πρώτο μισό του 2^{ου} αιώνα π.Χ. Σήμερα η κεφαλή βρίσκεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Βέροιας (Ψηφιακό Αποθετήριο Μέδουσα, <http://www.libver.gr/%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%BC%CE%AD%CE%B4%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B1-2/>).

4.1.14. Ιδρυματικά καταθετήρια στο εξωτερικό

- *Η περίπτωση Μπαγκλαντές*

Οι αναπτυσσόμενες χώρες αντιμετωπίζουν πάντα μια έλλειψη πληροφοριών για την έρευνα και δεν είναι σε θέση να δώσουν συνδρομές για περιοδικά, ενώ υπάρχει κακή διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Επιπλέον δυσκολεύονται να ενσωματώσουν την εθνική παραγωγή έρευνας στην παγκόσμια γνώση. Στο Μπαγκλαντές μόνο τρεις οργανισμοί έχουν ιδρυματικό αποθετήριο που περιέχουν τοπικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης, ενώ στην περιοχή υπάρχουν 31 δημόσια και 54 ιδιωτικά πανεπιστήμια. Τα αποθετήρια είναι το ICDDR,B Repository, το BRAC University Repository και το IUB Library Digital Repository. Για τον αναπτυσσόμενο κόσμο τα ιδρυματικά καταθετήρια προσφέρουν ένα μέσο για την επίλυση του προβλήματος της προσβασιμότητας των επιστημονικών πληροφοριών, καθώς σημαντικά αποτελέσματα δημοσιεύονται σε περιοδικά με υψηλές συνδρομές. Επίσης σ' αυτές τις περιοχές η ερευνητική υποδομή και η ικανότητα απορρόφησης των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων είναι αδύναμη και οδηγεί σε χαμηλά επίπεδα επιστημονικής παραγωγής και περαιτέρω υπανάπτυξη. Η πλειοψηφία των περιοδικών που δημοσιεύουν τα 85 πανεπιστήμια στο Μπαγκλαντές είναι σε έντυπη μορφή και ελάχιστα είναι προσβάσιμα από το διαδίκτυο. Αυτό οφείλεται στους περιορισμένους πόρους, στην έλλειψη εξοπλισμών και βασικών υποδομών, όπως η αναξιόπιστη παροχή ηλεκτρικού ρεύματος. Η μεγαλύτερη απειλή για την επιστημονική έρευνα στην περιοχή δεν είναι η έλλειψη χρηματοδότησης, ούτε η συχνά κακή εκπαίδευση των φοιτητών, αλλά η απουσία των πληροφοριών από τα τρία πιο σημαντικά κανάλια για τη διάδοση των επιστημονικών πληροφοριών, που

Πτυχιακή εργασία

είναι οι προσωπικές επικοινωνίες, τα αποτελέσματα συνεδρίων και η επιστημονική βιβλιογραφία.

Το BanglaJol είναι μια βάση δεδομένων των περιοδικών που δημοσιεύθηκε στο Μπαγκλαντές και καλύπτει το πλήρες φάσμα των επιστημονικών κλάδων. Για τη διαλειτουργικότητα αυτά τα περιοδικά παρέχουν διαρθρωμένα μεταδεδομένα μέσω του OAI-PMH και περιγράφουν 8660 άρθρα.

Ωστόσο, η παρούσα κατάσταση στο Μπαγκλαντές δεν είναι ικανοποιητική, δεδομένου ότι μόνο τρεις οργανώσεις έχουν αποθετήρια και οι συζητήσεις με τους επαγγελματίες της βιβλιοθήκης έχουν αποκαλύψει ότι οι οργανωτικές αρχές δε γνωρίζουν το σύστημα αποθήκευσης και ότι είναι ικανοποιημένοι με το συμβατικό σύστημα βιβλιοθηκών. Δεν είναι εξοικειωμένοι με τα ψηφιακά αποθετήρια. Παρά το γεγονός ότι ένας καλός αριθμός περιοδικών είναι διαθέσιμος μέσω της ανοιχτής πρόσβασης, η εικόνα δεν είναι αισιόδοξη σε σύγκριση με το μεγάλο αριθμό των πανεπιστημίων στην περιοχή. Άλλος παράγοντας που συμβάλλει στην αρνητική κατάσταση είναι η έλλειψη εκπαιδευμένου προσωπικού ΤΠΕ. Το κίνημα του πράσινου δρόμου για να ανοίξει η πρόσβαση μέσω των ιδρυματικών καταθετηρίων στο Μπαγκλαντές είναι ακόμα στην αρχική φάση. Οι πρωτοβουλίες για την Ανοικτή πρόσβαση έχουν ληφθεί από διάφορα θεσμικά όργανα, αλλά σε πολύ μικρή κλίμακα. Διάφορα δίκτυα κοινοπραξίες και ενώσεις βιβλιοθηκών προσανατολίζονται να δημιουργήσουν ιδρυματικά αποθετήρια ή αρχεία ανοικτής πρόσβασης (Islam & Akter, 2013).

- *Aalborg University-Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη*

Οργανώνεται από το Universitetsbiblioteks Aalborg, Aalborg Universitet στη Δανία. Η ιστοσελίδα παρέχει πρόσβαση στις ερευνητικές εργασίες, δημοσιεύσεις και διατριβές των καθηγητών του Πανεπιστημίου της Aalborg, ωστόσο είναι φτωχή σε πληροφορίες υποστήριξης του συστήματος και σε ιστορικό τεκμηρίωσης, όμως τα στοιχεία επικοινωνίας είναι άμεσα διαθέσιμα, αν παρουσιαστούν προβλήματα. Περιέχει 35 αντικείμενα (2012-06-27) με θέματα τεχνολογίας, εικαστικών και παραστατικών τεχνών, γλώσσας και λογοτεχνίας και κοινωνικών επιστημών. Είναι κυρίως διατριβές και ανέκδοτα σε αγγλική και δανέζικη γλώσσα.

- *Aberdeen University Research Archive (AURA)*

Οργανώνεται από το πανεπιστήμιο του Aberdeen στο Ηνωμένο Βασίλειο, παρέχει πρόσβαση στις δημοσιεύσεις του ιδρύματος και το interface είναι στα αγγλικά. Η

Πτυχιακή εργασία

ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://repository.abertay.ac.uk>, χρησιμοποιείται το λογισμικό DSpace, περιέχει 1348 αντικείμενα (27/08/2013) και είναι διεπιστημονική. Περιλαμβάνει άρθρα, αναφορές και διατριβές στα αγγλικά.

- *Biblio at UGent (Academic Bibliography and Institutional Archive of Ghent University)*

Οργανώνεται από το Universiteitsbibliotheek Gent, Universiteit Gent, στο Βέλγιο και είναι ένα αποθετήριο που παρέχει πρόσβαση στις δημοσιεύσεις του ιδρύματος, ωστόσο κάποια στοιχεία δεν είναι διαθέσιμα, όπως το πλήρες κείμενο. Η διεπαφή χρήστη είναι στα αγγλικά και οι εγγεγραμμένοι χρήστες μπορούν να ειδοποιούνται μέσω email για καινούριο υλικό. Το λογισμικό είναι το LibreCat, το αποθετήριο περιέχει 176597 αντικείμενα (27/08/2013), είναι διεπιστημονικό και περιλαμβάνει άρθρα, διατριβές, ανέκδοτο υλικό, βιβλία και πολυμέσα στα αγγλικά, γαλλικά και ολλανδικά.

- *Academic Commons*

Οργανώνεται από τις βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου της Columbia στις Ηνωμένες Πολιτείες. Το συγκεκριμένο αποθετήριο παρέχει πρόσβαση στα αποτελέσματα της έρευνας του ιδρύματος, αν και το πλήρες κείμενο δεν είναι πάντα διαθέσιμο, ενώ άλλα αντικείμενα παρέχουν μια σύνδεση στη διατριβή στο ProQuest. Η ηλεκτρονική διεύθυνση του αποθετηρίου είναι <http://academiccommons.columbia.edu/catalog/>, περιέχει 10607 αντικείμενα (27/08/2013), είναι διεπιστημονική και περιλαμβάνει άρθρα, διατριβές, ανέκδοτο υλικό και πολυμέσα. Τα αντικείμενα γράφονται στην αγγλική γλώσσα.

- *Academic Digital Library (Akademickiej Bibliotece Cyfrowej) (ABC - KRAKÓW)*

Οργανώνεται από την Κεντρική βιβλιοθήκη του AGH Πανεπιστημίου Επιστήμης και Τεχνολογίας στην Πολωνία και παρέχει πρόσβαση στις ψηφιοποιημένες συλλογές τους. Η διεπαφή χρήστη είναι διαθέσιμη στα πολωνικά και στα αγγλικά, η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι <http://vtls.cyf-kr.edu.pl/cgi-bin/abc-k/OAI2/VTLS/Vortex.pl>, το λογισμικό του αποθετηρίου είναι το VITAL και περιέχει 10821 αντικείμενα (08/27/2013). Η ιστοσελίδα είναι διεπιστημονική, περιλαμβάνει άρθρα, συνέδρια, διατριβές, ανέκδοτο υλικό, βιβλία και διπλώματα ευρεσιτεχνίας στην πολωνική γλώσσα (OpenDoar, Directory of Open Access Repositories, <http://www.opendoar.org/find.php>).

4.2. Ηλεκτρονικά περιοδικά και Βιβλιοθήκες

4.2.1. Τιμολόγηση

Αναφορικά με τα κόστη παραγωγής των ηλεκτρονικών περιοδικών σημειώνεται ότι είναι ελάχιστα σε σχέση με τα αντίστοιχα έντυπα. Άμεση συνέπεια της ελαχιστοποίησης του κόστους παραγωγής των ηλεκτρονικών περιοδικών θα έπρεπε να ήταν η δραστική μείωση των τιμών των συνδρομών τους. Ωστόσο, οι τιμές των συνδρομών τους είναι στενά συσχετισμένες με τις τιμές των αντίστοιχων έντυπων αντιγράφων τους. Αποτέλεσμα αυτής της συνάρτησης είναι η μονότονη τάση αύξησης του κόστους πρόσβασης στις ηλεκτρονικές εκδόσεις, γεγονός που επιδεινώνει το καθημερινό πρόβλημα των βιβλιοθηκών που είναι η ανάγκη - απαίτηση για διαρκή αύξηση του προϋπολογισμού τους. Επιπλέον οι Βιβλιοθήκες θα πρέπει να αντιμετωπίσουν και τις υπόλοιπες «έμμεσες» συνέπειες της μετάβασης από τις έντυπες εκδόσεις στις ηλεκτρονικές, όπως το φαινόμενο της υπερ-πληροφόρησης και της διαρκούς αύξησης των ψηφιακών δημοσιευμάτων, προκειμένου να εξυπηρετήσουν αποτελεσματικά και έγκαιρα τις ανάγκες πληροφόρησης των χρηστών τους.

Ένας πολύ γενικός ορισμός του ηλεκτρονικού περιοδικού σύμφωνα με τον Cepulkauskaitė (2000), θα μπορούσε να ήταν ότι πρόκειται για ένα δικτυακό τόπο (Web site), ο οποίος ενημερώνεται περιοδικά. Υπάρχουν διάφοροι τύποι ηλεκτρονικών περιοδικών. Οι πιο συχνές περιπτώσεις είναι η έκδοση σε ηλεκτρονική μορφή, πιστών αντιγράφων των έντυπων περιοδικών, όπως π.χ. τα περιοδικά της American Computing Machinery (ACM). Μια άλλη μορφή είναι τα ηλεκτρονικά περιοδικά που συνήθως οι τόμοι τους - και όχι κάθε τεύχος τους - εκδίδονται και σε έντυπη μορφή, με χαρακτηριστικό εκπρόσωπο το περιοδικό Journal of Artificial Intelligence Research (JAIR, <http://www.jair.org/>). Υπάρχουν τέλος και τα αμιγώς ηλεκτρονικά περιοδικά, όπως το Electronic Transactions of Artificial Intelligence (ETAI, <http://www.etaij.org/>). Το κόστος έκδοσης ενός ηλεκτρονικού περιοδικού διαμορφώνουν οι ακόλουθοι παράγοντες (Minton and Wellman, 1999): (α) ο υπεύθυνος της ύλης του περιοδικού (editor) και οι κριτές των άρθρων, (β) οι υπολογιστικοί πόροι που απαιτούνται για τη δημιουργία και διαχείριση του αντίστοιχου δικτυακού τόπου (Web site) και (γ) ο εκδοτικός οίκος (publisher), ο οποίος αναλαμβάνει την τεχνική επιμέλεια των τευχών (copy editor), και την

εμπορική προώθηση και παρακολούθηση των συνδρομών του περιοδικού. Είναι σημαντικό να παρατηρηθεί ότι η διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθέντων άρθρων και η επιμέλεια της ύλης συνήθως γίνονται σε εθελοντική βάση. Επιπλέον, οι υπολογιστικοί πόροι δεν απαιτούν σημαντικό κόστος, ιδιαίτερα όταν τα περιοδικά φιλοξενούνται σε δικτυακούς τόπους ακαδημαϊκών ή ερευνητικών ιδρυμάτων. Τελικά οι παράγοντες που παίζουν σημαντικό ρόλο στην τιμολόγηση ενός περιοδικού είναι το λειτουργικό κόστος (copy editor) και το περιθώριο κέρδους του εκδότη.

4.2.2. Εκδοτικοί οίκοι

Οι εκδοτικοί οίκοι μπορούν να ταξινομηθούν σε δύο κατηγορίες: (α) οι εμπορικοί, όπως οι Elsevier, Springer, Kluwer κ.λπ. και (β) οι μη κερδοσκοπικοί, οι οποίοι εστιάζουν κυρίως στην επικοινωνία της επιστημονικής κοινότητας και ανήκουν είτε σε πανεπιστήμια, όπως οι Oxford University Press, MIT Press κ.λπ. είτε σε επιστημονικές ενώσεις, όπως το Institute of Physics, η American Chemical Society (ACS) κ.λπ. Οι πολιτικές τιμολόγησης που ακολουθούν οι δύο κατηγορίες εκδοτών, διαφέρουν σημαντικά. Ιδιαίτερη εντύπωση κάνει η διαφορά στις τιμές περιοδικών συγκρίσιμης ποιότητας. Για παράδειγμα, το 1999 οι τιμές ανά σελίδα των έντυπων περιοδικών Science of Computer Programming του Elsevier και το ACM Transactions on Programming Languages and Systems, είχαν αναλογία τιμής 1:7. Παρά τις διαφορετικές πολιτικές των εκδοτών, μπορεί να υποστηριχθεί ότι όλοι συμφωνούν στις «αδικαιολόγητα» μεγάλες ετήσιες αυξήσεις των τιμών των συνδρομών τους. Ανάλογη πορεία ακολουθούν και τα ηλεκτρονικά περιοδικά, αφού ως επί το πλείστον εκδίδονται από τους ίδιους εκδότες και οι τιμές τους αποτελούν συνάρτηση της τιμής της έντυπης συνδρομής. Είναι πλέον μέρος της πολιτικής των εκδοτών που παρείχαν δωρεάν πρόσβαση σε ηλεκτρονικά περιοδικά, όταν η βιβλιοθήκη διατηρούσε την αντίστοιχη έντυπη συνδρομή, η απαίτηση ενός ποσοστού επί της - αυξημένης - έντυπης συνδρομής για την παροχή πρόσβασης στην ηλεκτρονική μορφή του περιοδικού. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η ηλεκτρονική μορφή του περιοδικού Physical Chemistry της ACS, κοστίζει 100% επί της έντυπης συνδρομής του. Συμπεραίνοντας, η τιμολογιακή πολιτική των εκδοτών είναι εξαιρετικά ασαφής, γεγονός που αποδεικνύεται από το ότι το κόστος πρόσβασης είναι άλλοτε ακριβότερο και άλλοτε φθηνότερο, αλλά σε καμία περίπτωση οι τιμές τους δεν έχουν σχέση με το μηδαμινό κόστος παραγωγής των ηλεκτρονικών περιοδικών.

Εξαιτίας της μείωσης του προϋπολογισμού των βιβλιοθηκών δεν γίνεται εφικτή η ανανέωση συνδρομών έντυπων ή ηλεκτρονικών, που επηρεάζουν την ποιότητα της συλλογής τους. Όταν αξιολογικά περιοδικά είναι ακριβά, είναι βέβαιο ότι οι βιβλιοθήκες δε θα μπορούν να τα εξασφαλίζουν.

Οι βιβλιοθήκες και η επιστημονική κοινότητα αντέδρασαν στο κόστος των συνδρομών με την ανάληψη έκδοσης ηλεκτρονικών περιοδικών ανταγωνιστικών με αυτά των εμπορικών εκδοτών. Η όλη προσπάθεια βασίστηκε στην αρχή ότι η επιστημονική γνώση είναι αντικείμενο επιστημονικού διαλόγου και πρέπει να διαχέεται ελεύθερα στους επιστήμονες και στην εκμετάλλευση των δυνατοτήτων που προσφέρονται από την τεχνολογία και εξασφαλίζουν μηδαμινό κόστος έκδοσης ηλεκτρονικών περιοδικών (Παπαθεοδώρου & Τσιμπόγλου, 2013).

4.3. Ανοιχτή πρόσβαση

Ανοιχτή Πρόσβαση είναι η ελεύθερη, άμεση, διαρκής και απαλλαγμένη από τέλη και τους περισσότερους περιορισμούς πνευματικών δικαιωμάτων διαδικτυακή πρόσβαση σε ψηφιακό ακαδημαϊκό και επιστημονικό περιεχόμενο. Οι αναγνώστες μπορούν να χρησιμοποιούν ελεύθερα το διατιθέμενο υλικό για ερευνητικούς, εκπαιδευτικούς και άλλους σκοπούς. Πρωταρχικός σκοπός της είναι η διευκόλυνση της ανταλλαγής επιστημονικών πληροφοριών.

Η Διακήρυξη της Πρωτοβουλίας Ανοιχτής Πρόσβασης της Βουδαπέστης (BOAI) αναφέρει τους παρακάτω δύο τρόπους παροχής ανοικτής πρόσβασης, που αποτελούν τις πιο συστηματικές και οργανωμένες προσεγγίσεις και μεγιστοποιούν τις πιθανότητες εντοπισμού και αναγνωρισιμότητας του ερευνητικού και ακαδημαϊκού περιεχομένου:

4.3.1. Αυτό-αρχειοθέτηση (ή ο «Πράσινος Δρόμος»)

Μέσω αυτής της διαδικασίας, οι ίδιοι οι συγγραφείς υποβάλλουν άρθρα τύπου preprints (άρθρα που δεν έχουν υποστεί ακόμη διαδικασία αξιολόγησης από κριτές) & postprints (άρθρα που έχουν περάσει από τη διαδικασία αξιολόγησης και έχουν κριθεί κατάλληλα προς δημοσίευση) και άλλο ψηφιακό επιστημονικό υλικό (όπως πρακτικά συνεδρίων, μονογραφίες, διδακτορικές διατριβές, κλπ) σε βάσεις

βιβλιογραφικών δεδομένων, σε θεματικές ψηφιακές συλλογές, σε θεσμικά αποθετήρια ή στον προσωπικό τους διαδικτυακό τόπο.

4.3.2. Ηλεκτρονικά περιοδικά Ανοικτής Πρόσβασης (ή ο «Χρυσός Δρόμος»)

Πρόκειται για ηλεκτρονικά περιοδικά ελεύθερα προσβάσιμα από όλους χωρίς χρέωση, στα οποία δημοσιεύονται ακαδημαϊκά και ερευνητικά άρθρα που έχουν υποστεί αξιολόγηση από κριτές. Τα περιοδικά αυτά εκδίδονται είτε από τους παραδοσιακούς εκδοτικούς οργανισμούς, είτε από τους αποκλειστικούς εκδότες ανοικτής πρόσβασης, είτε από νέες μορφές εκδοτικών σχημάτων (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/openaccess/intro.dot>).

4.3.3 Ωφέλειες από την ανοιχτή πρόσβαση

Για τους ακαδημαϊκούς και ερευνητές, οι οποίοι ως συγγραφείς και αναγνώστες επιστημονικού περιεχομένου μπορούν να έχουν άμεση και ελεύθερη πρόσβαση σε πλήρη κείμενα επιστημονικού περιεχομένου, μπορούν ν' αυξήσουν την αναγνωσιμότητα και απήχηση του έργου τους σε παγκόσμιο επίπεδο, αποκτώντας περισσότερες αναφορές (citations) από άλλα μέλη της επιστημονικής κοινότητας. Επίσης, παρακολουθούν (tracking) την πορεία του έργου τους μέσω στατιστικών εργαλείων που παρέχουν οι υποδομές ανοικτής πρόσβασης, έχουν τη δυνατότητα να συγκεντρώνουν σε ένα κεντρικό σημείο το έργο τους, να διαχειρίζονται και να ελέγχουν το έργο τους ηλεκτρονικά, χωρίς γεωγραφικό περιορισμό, με τη βοήθεια εύχρηστων δικτυακών εφαρμογών, να έχουν εξασφαλισμένη διατήρηση του επιστημονικού τους υλικού που θα συμβαδίζει με τα διεθνή πρότυπα, έχουν μειωμένα έξοδα μέσω της ελεύθερης και δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά και έχουν πιο άμεση επικοινωνία με τα μέλη της επιστημονικής κοινότητας.

Για τα ακαδημαϊκά και ερευνητικά ιδρύματα και βιβλιοθήκες η ανοιχτή πρόσβαση προσφέρει μειωμένο κόστος διάχυσης του επιστημονικού περιεχομένου, δυνατότητες συνεργασίας και συντονισμένων ενεργειών, παροχή σύγχρονων και πιο ποιοτικών υπηρεσιών, διεθνή προβολή του κύρους και της αξίας τους, ευκαιρίες για εξασφάλιση χρηματοδοτήσεων, δυνατότητες εκμετάλλευσης των καινοτόμων ιδεών και έλεγχο και διατήρηση του επιστημονικού περιεχομένου μέσω ενός κεντρικού συστήματος.

Για τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς παρουσιάζονται ευκαιρίες για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, για σύνδεση της επιστήμης με

την παραγωγή, για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και για συνεργασία και διάλογο με την επιστημονική κοινότητα.

Για το ευρύ κοινό καθίστώνται τα επιστημονικά αποτελέσματα δημόσιο αγαθό, προωθείται η δημιουργικότητα και αξιοποιούνται τα ερευνητικά αποτελέσματα, ενισχύεται ένα διακρατικό δίκτυο συνεργασιών και επαφών, προσφέρονται στις αναπτυσσόμενες χώρες σύγχρονες και χωρίς κόστος δυνατότητες δημιουργίας και πρόσβασης στο επιστημονικό περιεχόμενο (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/openaccess/users.dot>).

4.3.4. Πρωτοβουλίες-ορόσημα για την Ανοικτή πρόσβαση

Οι σημαντικότερες διεθνείς πρωτοβουλίες είναι οι εξής: Φεβρουάριος 2002- Διακήρυξη της Πρωτοβουλίας Ανοικτής Πρόσβασης της Βουδαπέστης (Budapest Open Access Initiative), Απρίλιος 2003- Διακήρυξη της Βηθεσδά (Bethesda) για την Εκδοτική Δραστηριότητα (Bethesda Statement on Open Access Publishing) και Οκτώβριος 2003- Διακήρυξη του Βερολίνου για την Ανοικτή Πρόσβαση στη Γνώση των Θετικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών (Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Science and Humanities). Παρόλο που διαφοροποιούνται σε επιμέρους σημεία, οι τρεις πρωτοβουλίες συγκλίνουν στη διατύπωση της απαίτησης ότι η επιστημονική παραγωγή πρέπει να είναι ελεύθερα προσβάσιμη σε όλους τους χρήστες του Διαδικτύου (Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης-EKT, <http://www.openaccess.gr/openaccess/evolution.dot>). Επίσης, άλλες δύο διακηρύξεις με κοινό παρονομαστή την ελεύθερη πρόσβαση στην επιστημονική παραγωγή μέσω του διαδικτύου, είναι οι Brisbane Declaration on Open Access (September 2008) και Alhambra Declaration on Open Access (2010).

4.3.5. Πνευματικά δικαιώματα

Τα πνευματικά δικαιώματα αποτελούν ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα της ανοιχτής πρόσβασης. Από τη μια πλευρά είναι η ηθική διάσταση του ακαδημαϊκού και ερευνητικού έργου, στην περίπτωση του οποίου δεν ισχύει η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας που διέπει τα λογοτεχνικά έργα, ταινίες και μουσική. Από την άλλη πλευρά η ιδιαίτερη φύση του διαδικτύου, όπου είναι διαδεδομένη η αναπαραγωγή και διάθεση ενός έργου περιπλέκει το ζήτημα δημιουργώντας ένα νομικό κενό. Σήμερα τα ιδρυματικά καταθετήρια αποτελούνται από ψηφιακές

συλλογές, συγκεντρώνοντας και διατηρώντας την πνευματική παραγωγή ενός πανεπιστημίου. Σε συνδυασμό με την έννοια της ανοιχτής πρόσβασης δημιουργούν νέα δεδομένα στην ακαδημαϊκή κοινότητα, παρέχοντας ελεύθερα την επιστημονική πληροφόρηση. Κατά τη διαδικασία του self-archiving ο δημιουργός μπορεί να επιλέξει το νομικό πλαίσιο κάτω από το οποίο θα δημοσιευτεί η έρευνά του και θα δώσει ευελιξία στη χρήση του. Οι άδειες Creative Commons επιτρέπουν στους δημιουργούς ακριβώς αυτό, δηλαδή να μπορούν να δηλώσουν με εύκολο τρόπο ποια δικαιώματα διατηρούν και ποια παραχωρούν προς όφελος άλλων δημιουργών. Με τις συγκεκριμένες άδειες ορίζονται ξεκάθαρα τα δικαιώματα της ελεύθερης πρόσβασης. Οι άδειες Creative Commons, που προτείνει ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός με την αντίστοιχη ονομασία, είναι από τις δημοφιλέστερες που χρησιμοποιούνται στην ανοιχτή πρόσβαση και έχουν στόχο την ευρύτερη διάθεση και χρήση έργων πνευματικής ιδιοκτησίας, κυρίως με τη μη αποκλειστική εκμετάλλευση του έργου και διακρίνονται από τα εξής χαρακτηριστικά:

- Διατίθενται δωρεάν μέσω του διαδικτύου
- Δεν είναι αποκλειστικές
- Διατηρούν τις απορρέουσες εξουσίες από το εμπορικό ή ηθικό δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Η Creative Commons υποστηρίζει τη χρήση με επιφύλαξη κάποιων δικαιωμάτων (some rights reserved) η οποία επιτρέπει την ελεύθερη διάθεση του έργου στο Διαδίκτυο για μη εμπορικούς σκοπούς, αλλά και στη συνήθη έντυπη μορφή με αμοιβή από κάποιον εκδοτικό οίκο. Η Creative Commons έχει εκδώσει έξι άδειες, που επιτρέπουν την ελεύθερη ανταλλαγή πολιτιστικών προϊόντων. Οι συγγραφείς μπορούν να επιλέξουν κάποια από αυτές, ώστε να προστατέψουν το έργο τους κατά τη διάδοσή του στο Διαδίκτυο (Κουνούδη, Αρτέμη, Ζέρβας και Ευαγόρου, 2010).

4.3.6. Οι όροι μιας άδειας Creative Commons

Οι βασικοί όροι των αδειών Creative Commons είναι οι εξής: Αναφορά στον αρχικό Δημιουργό, Απαγόρευση Εμπορικής Χρήσης, Απαγόρευση Δημιουργίας Παραγώγων και Παρόμοια Διανομή. Οι ορισμοί αυτοί επεξηγούνται ως εξής:

- Αναφορά = θα πρέπει να αναφέρετε το δημιουργό/χορηγών την άδεια με τον τρόπο που αυτός θέλει.
- Απαγόρευση Εμπορικής Χρήσης = δεν έχετε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσετε

το έργο με κύριο σκοπό την εμπορική του εκμετάλλευση και την αποκομιδή περιουσιακού οφέλους.

- Απαγόρευση Δημιουργίας Παραγώγων = μπορείτε να κάνετε μόνο πιστά αντίγραφα του έργου, δεν έχετε δικαίωμα να διασκευάσετε ή να τροποποιήσετε το έργο.

- Παρόμοια Διανομή = έχετε το δικαίωμα να κάνετε παράγωγα έργα μόνο στην περίπτωση που τα διανείμετε με τους όρους της ίδιας ή παρόμοιας με αυτήν άδειας (Creative Commons-Ελλάδα, http://www.creativecommons.gr/?page_id=21).

4.4. Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα

Η υλοποίηση του Ιδρυματικού Καταθετηρίου «Εύρηκα» ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2006 μέσα στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ – ΜΕΤΡΟ 2.1 ΕΝΕΡΓΕΙΑ 2.1.3 «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ». Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ (75%) και από εθνικούς πόρους (25%). Σκοπός της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ΑΤΕΙ-Θ, είναι η δημιουργία ενός εύχρηστου ηλεκτρονικού εργαλείου, το οποίο θα προωθήσει τη διάδοση και ανταλλαγή των επιστημονικών έργων του ιδρύματος. Το ιδρυματικό καταθετήριο «Εύρηκα» απευθύνεται πρωτίστως στην κοινότητά του, δηλαδή, στους εκπαιδευτικούς-ερευνητές (μόνιμους και έκτακτους), στους φοιτητές, αλλά και στο διοικητικό προσωπικό του ιδρύματος. Ωστόσο, οι πληροφορίες που διαθέτει είναι ανοιχτής πρόσβασης σε όλους τους χρήστες του διαδικτύου. Η θεματολογία που καλύπτει το Εύρηκα είναι αντίστοιχη και συναφής των γνωστικών αντικειμένων των σχολών και τμημάτων του ΑΤΕΙ-Θ. Επιπλέον, η συλλογή εμπλουτίζεται με πολιτιστικό υλικό, όπως επίσης και με άλλο υλικό γενικού ενδιαφέροντος. Στη συλλογή υπάρχουν κυρίως επιστημονικές δημοσιεύσεις, αποτελέσματα ερευνών, υλικό συνεδρίων, πολιτιστικά έργα, διπλωματικές εργασίες κλπ. των μελών της κοινότητας του ΑΤΕΙ-Θ.

4.4.1. Οι υπηρεσίες του «Εύρηκα»

- Ανοιχτή πρόσβαση στο περιεχόμενο όλων των συλλογών.

Πτυχιακή εργασία

- Δυνατότητα υποβολής τεκμηρίων online.

- Εξατομικευμένες υπηρεσίες: Αυτές οι υπηρεσίες απαιτούν την εγγραφή του χρήστη στο ηλεκτρονικό περιβάλλον του «Εύρηκα». Σε αυτές τις υπηρεσίες ανήκουν η εγγραφή σε κάποια συγκεκριμένη συλλογή του ενδιαφέροντός του, η υποβολή των επιστημονικών εργασιών του στις συλλογές για τις οποίες είναι εξουσιοδοτημένος, η ενημέρωσή του μέσω newsletter για γενικά νέα ή για τις νέες υποβολές των συλλογών, στις οποίες είναι εγγεγραμμένος, η διαχείριση συλλογών (εργασίες όπως η επιλογή του είδους των τεκμηρίων που θα δημοσιεύονται, έλεγχος στη ροή εργασιών των τεκμηρίων που πρόκειται να υποβληθούν κ.ά.), η πλοήγηση στη συλλογή ανά λέξη κλειδί, συγγραφέα τίτλο και ημερομηνία, η σύνθετη και απλή αναζήτηση, η επιλογή χρήσης εξωτερικών μηχανών αναζήτησης επιστημονικού υλικού, όπως το Google Scholar και το OAISTER.

Επιπλέον ο δικτυακός τόπος του Εύρηκα υποστηρίζει και την αγγλική γλώσσα για καλύτερη εξυπηρέτηση των ερευνητών.

Το Εύρηκα είναι ένα χρήσιμο ψηφιακό εργαλείο, που προβάλλει την επιστημονική παραγωγή του ιδρύματος, μέσω της ηλεκτρονικής δημοσίευσης και τεκμηρίωσης περιεχομένου που διαθέτει. Επίσης, η γνώση διατηρείται στο μέλλον και αξιοποιείται στην εκπαίδευση και στον πολιτισμό (Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα, <http://eureka.lib.teithe.gr:8080/about>).

Οι κοινότητες είναι ο τρόπος με τον οποίο το Εύρηκα οργανώνει το υλικό του. Μια κοινότητα είναι μια διοικητική μονάδα στο ΑΤΕΙ-Θ που παράγει έρευνα. Κάθε κοινότητα μπορεί να περιέχει μια ή περισσότερες συλλογές με περιεχόμενο ή να περιλαμβάνει υπο-κοινότητες που αντίστοιχα περιέχουν τις δικές τους συλλογές. Οι κοινότητες μπορούν να παραμετροποιούν την επιφάνεια διεπαφής του Εύρηκα, καθώς και τη διαδικασία υποβολής υλικού για να καλύπτουν τις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

Αν ένα έγγραφο έχει υποβληθεί στο Εύρηκα αυξάνει τις πιθανότητες εμφάνισής του και μπορεί να έχει περισσότερες παραπομπές από άλλα που είναι διαθέσιμα μόνο μέσω συνδρομητικών υπηρεσιών. Το Εύρηκα μπορεί να δεχθεί αρκετούς τύπους περιεχομένου και μορφότυπων. Το προτεινόμενο υλικό προς κατάθεση περιλαμβάνει σύνολα δεδομένων, τεχνικές αναφορές, αρχεία ήχου και βίντεο, καθώς και άλλο ερευνητικό υλικό που συνήθως δεν μπορεί να περιέχεται σε έντυπα περιοδικά. Επίσης περιλαμβάνει προδημοσιευμένα και δημοσιευμένα άρθρα αν ο εκδότης έχει παραχωρήσει την άδεια. Τα τεκμήρια που συμπεριλαμβάνονται στο Εύρηκα θα

Πτυχιακή εργασία

πρέπει να είναι ακαδημαϊκής φύσης, να είναι ολοκληρωμένο και να έχει δημιουργηθεί ή χρηματοδοτηθεί από το προσωπικό ή κάποια σχολή ή τμήμα ή ερευνητική μονάδα του ΑΤΕΙ-Θ ή προσκείμενη στο ΑΤΕΙ-Θ. Κάθε κοινότητα του Εύρηκα δικαιούται να ορίσει τις δικές της πολιτικές σχετικά με το περιεχόμενό της και τις διαδικασίες υποβολής που την αφορούν.

Οι χρήστες μπορούν να βρουν τα έγγραφα στο Εύρηκα κάνοντας απευθείας αναζήτηση από τη διεπαφή του Εύρηκα ή μέσω συμβατικών μηχανών αναζήτησης, όπως το Google ή μέσω εξειδικευμένων υπηρεσιών αναζήτησης που ανακτούν βάσεις δεδομένων που είναι συμβατές με τα πρότυπα ανοιχτής πρόσβασης, όπως είναι και το Εύρηκα. Υπάρχει η δυνατότητα να περιοριστεί η πρόσβαση σε κάποιο τεκμήριο του Εύρηκα σε ομάδες εγγεγραμμένων χρηστών, σε επίπεδο αντικειμένου, συλλογής ή κοινότητας με την έγκριση του διαχειριστή της κοινότητας. Οι χρήστες μπορούν να αναζητήσουν, να δουν, να κατεβάσουν και να δημιουργήσουν υπερσύνδεσμο προς το περιεχόμενο του Εύρηκα. Οποσδήποτε ο κάθε κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων κατέχει και τα συναφή δικαιώματα του κάθε έργου. Οι φοιτητές δεν αποθηκεύουν άμεσα το έργο τους στο Εύρηκα, αλλά το τμήμα στο οποίο ανήκουν μπορεί, με την προϋπόθεση ότι το συγκεκριμένο έργο έχει ακαδημαϊκό χαρακτήρα και η κοινότητα αποφασίζει ότι είναι χρήσιμο να συμπεριληφθεί στις συλλογές της. Οι φοιτητές διατηρούν πάντα τα πνευματικά δικαιώματα των έργων τους.

Ενδεχομένως κάποιοι να θέλουν να προσθέσουν έναν υπερσύνδεσμο στο πλήρες κείμενο του άρθρου τους στο Εύρηκα, από την προσωπική τους ή κάποια τμηματική ιστοσελίδα. Μ' αυτή τους την ενέργεια αυξάνουν τις πιθανότητες εμφάνισης του άρθρου τους μέσω των διαδικτυακών μηχανών αναζήτησης, όπως είναι το Google, με αποτέλεσμα να κάνουν την έρευνά τους πιο γνωστή στον έξω κόσμο. Επίσης τα τεκμήριά τους θα μπορούν να ανακτώνται και από εξειδικευμένες υπηρεσίες αναζήτησης, ενώ το καταθετήριο παρέχει ένα σίγουρο σύστημα μακροπρόθεσμης αποθήκευσης τεκμηρίων, ακόμα και αν αλλάξουν φορέα εργασίας ή έρευνας. Δεν υπάρχει περιορισμός ως προς τον αριθμό των τεκμηρίων που μπορεί να καταθέσει κάποιος στο Εύρηκα, όπως δεν υπάρχουν περιορισμοί και στο μέγεθος των κοινοτήτων ή των συλλογών. Το σύστημα μπορεί να χειριστεί οποιοδήποτε μέγεθος αρχείου, εκτός αν υπάρχουν περιορισμοί εξαιτίας του εύρους ζώνης ή και άλλων περιορισμών του δικτύου. Οι χρήστες δεν είναι άμεσα εξουσιοδοτημένοι να απομακρύνουν υλικό από το Εύρηκα, επειδή αυτό αποσκοπεί στη μακροπρόθεσμη

Πτυχιακή εργασία

διατήρηση της ακαδημαϊκής παραγωγής και στη μόνιμη πρόσβαση σε αυτή. Ωστόσο, μεμονωμένες κοινότητες θα μπορούν να θεσπίζουν πολιτικές σχετικά με τις συνθήκες διαγραφής αρχείων.

Ένα μεμονωμένο αντικείμενο μπορεί να περιλαμβάνει πολλά αρχεία, ώστε όλο το συσχετιζόμενο υλικό να βρίσκεται συγκεντρωμένο σ' ένα σημείο. Επιπλέον, ένα αντικείμενο μπορεί να βρίσκεται σε πολλές συλλογές, αλλά αυτή τη δουλειά την κάνουν ο διαχειριστής της συλλογής ή το προσωπικό του Εύρηκα.

Τα μεταδεδομένα είναι οι πληροφορίες καταλογογράφησης, όπως ο τίτλος, ο συγγραφέας, οι βιβλιογραφικές παραπομπές, οι θεματικές λέξεις-κλειδιά κ.ά. Το Εύρηκα δημιουργεί μια εγγραφή μεταδεδομένων για κάθε τεκμήριο και οι εγγραφές αυτές είναι διαθέσιμες στις μηχανές αναζήτησης και διανέμονται σε άλλες βιβλιοθήκες και ερευνητικά κέντρα για να συμπεριληφθούν στους καταλόγους τους. Το Εύρηκα χρησιμοποιεί το πρότυπο μεταδεδομένων Dublin Core. Κάθε αντικείμενο που αποθηκεύεται θα πρέπει να έχει τουλάχιστον τίτλο και ημερομηνία, ωστόσο όσο περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν τόσο το καλύτερο. Η πιο πλήρης περιγραφή με μεταδεδομένα, ενισχύει τη διαδικασία ανάκτησης, λειτουργούν τα μεταδεδομένα σαν υποκατάστατο του αντικειμένου-τεκμηρίου και χρησιμοποιούνται σε μεταγενέστερα προϊόντα, όπως μια βιβλιογραφία ενός συγκεκριμένου γνωστικού αντικειμένου.

Για τα έγγραφα που δεν έχουν υποβληθεί ακόμα σε κάποιο περιοδικό, ο συγγραφέας διατηρεί τα πνευματικά δικαιώματα, εκτός αν έκανε άλλο διακανονισμό με κάποιον χρηματοδότη ή χορηγό. Για τα έγγραφα που έχουν ήδη δημοσιευτεί, τα πνευματικά δικαιώματα έχουν μεταφερθεί με κάποιο συμφωνητικό στον εκδότη, από τον οποίο ο συγγραφέας θα πρέπει να ζητήσει την άδεια διανομής του τεκμηρίου του. Τα ηθικά δικαιώματα του έργου του κάθε συγγραφέα του ανήκουν για πάντα. Ο κάθε εκδότης συνάπτει δικό του συμφωνητικό και τα δικαιώματα που παίρνει από το συγγραφέα μπορεί να ποικίλουν. Έτσι, μπορεί ο συγγραφέας να μην δικαιούται να ξαναχρησιμοποιήσει ένα κείμενό του ως μέρος κεφαλαίου ενός βιβλίου, να του απαγορεύεται η επισκόπηση ή η προσαρμογή ενός κειμένου του ή η διανομή ενός εγγράφου του σε συναδέλφους ή η αναπαραγωγή αντιγράφων ενός εγγράφου του για εκπαιδευτικούς σκοπούς ή η αποθήκευση ενός τεκμηρίου του σε online καταθετήρια ανοιχτής πρόσβασης.

Η μη αποκλειστική άδεια παραχώρησης και διανομής πνευματικών έργων είναι μια συμφωνία ανάμεσα στους συγγραφείς και του ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης. Μ' αυτή

Πτυχιακή εργασία

επιτρέπεται στο ΑΤΕΙ-Θ να διαθέσει το έργο του κάθε συγγραφέα μέσω του Εύρηκα και να κρατήσει αντίγραφό του για λόγους διατήρησης. Πρόκειται για μια περιορισμένη, μη αποκλειστική συμφωνία, δηλαδή ότι δεν γίνεται παραχώρηση πνευματικών δικαιωμάτων από την πλευρά του συγγραφέα και ότι διατηρεί όλα τα δικαιώματα που είχε και πριν την υποβολή του τεκμηρίου του στο Εύρηκα. Μάλιστα μ' αυτή την άδεια ο συγγραφέας επιβεβαιώνει ότι πράγματι του ανήκουν τα πνευματικά δικαιώματα του έργου του και δεν τα έχει παραχωρήσει σε κάποιον εκδότη.

Με την υποβολή του τεκμηρίου στο Εύρηκα παραχωρείται στο ΑΤΕΙ-Θ το μη αποκλειστικό δικαίωμα της αναπαραγωγής και/ή της διανομής του (συμπεριλαμβανομένων και των μεταδεδομένων και της επιτομής) παγκοσμίως, σε κάθε μορφή ή μέσο μόνο για ακαδημαϊκούς σκοπούς και όχι εμπορικούς. Επίσης, παραχωρείται το δικαίωμα της μετεγγραφής της υποβολής, χωρίς αλλαγές στο περιεχόμενο, σε κάθε μέσο ή μορφή και της διατήρησης περισσότερων του ενός αντιγράφων του έργου για λόγους ασφάλειας.

Σχετικά με το θέμα, αν οι εκδότες θα είναι πρόθυμοι να δεχτούν ένα άρθρο που έχει προδημοσιευτεί στο Εύρηκα, ο κάθε εκδότης έχει τη δική του πολιτική. Πολλοί δέχονται ότι η ανάρτηση προδημοσιευμένου κειμένου στον παγκόσμιο ιστό (pre-publication web posting) αποτελεί κοινή πρακτική και όλο και περισσότεροι επιτρέπουν τέτοιου είδους ανάρτηση άρθρων. Όμως οι πολιτικές των εκδοτών συχνά ποικίλουν. Οι συγγραφείς είναι καλύτερο να επιλέγουν περιοδικά που χρησιμοποιούν μη αποκλειστική άδεια, γιατί δεν απαιτούν την παραχώρηση των πνευματικών δικαιωμάτων στον εκδότη. Επίσης να προτιμούν περιοδικά που είναι φιλικά στην αυτό-αρχειοθέτηση και τη μεταβίβαση των πνευματικών δικαιωμάτων, γιατί αυτά επιτρέπουν την υποβολή σ' ένα ιδρυματικό καταθετήριο. Επιπλέον, μπορούν να διαπραγματευτούν με τον εκδότη τους ή να χρησιμοποιούν εναλλακτικά συμφωνητικά. Κάποιοι εκδότες έχουν αλλάξει τις πολιτικές τους και έχουν διευρύνει τα δικαιώματα σε όλους τους συγγραφείς, ανεξάρτητα από το χρόνο δημοσίευσης του έργου τους, που μπορεί να έγινε πριν την αλλαγή της πολιτικής τους.

4.4.2. Πνευματικά δικαιώματα

Κάποιοι ορισμοί σχετικοί με τα πνευματικά δικαιώματα μπορούν να ξεκαθαρίσουν το τοπίο για το δικαίωμα υποβολής ή όχι των έργων στα ιδρυματικά καταθετήρια. Αυτοί οι ορισμοί είναι οι παρακάτω:

- *Pre-prints*

Ως pre-prints ορίζεται η τελική μορφή ενός εγγράφου πριν περάσει από επιστημονική κρίση. Πολλοί εκδότες επιτρέπουν στους συγγραφείς να τοποθετήσουν τέτοια έγγραφα σε ιδρυματικά καταθετήρια.

- *Post-prints*

Είναι ένα δημοσιευμένο έγγραφο που έχει περάσει τη διαδικασία της επιστημονικής κρίσης. Πολλοί εκδότες επιτρέπουν στους συγγραφείς να τοποθετήσουν τέτοια έγγραφα στα ιδρυματικά καταθετήρια και άλλοι όχι.

- *Publisher PDF*

Είναι το έγγραφο που έχει υποστεί τη μορφοποίηση PDF, αυτή δηλαδή που χρησιμοποιεί το περιοδικό. Πολλοί εκδότες απαγορεύουν τη χρήση αυτών των εγγράφων στα ιδρυματικά καταθετήρια, ενώ άλλοι προτιμούν τη χρήση αυτής της μορφοποίησης στα τεκμήρια των ιδρυματικών καταθετηρίων, γιατί αποτελούν σαφή ένδειξη της τελικής μορφής των εγγράφων και αναδεικνύουν το ρόλο των εκδοτών.

- *Personal or departmental web site*

Κάποιοι εκδότες επιτρέπουν στους συγγραφείς να δημοσιεύουν τα έγγραφά τους μόνο στις τμηματικές ή προσωπικές τους ιστοσελίδες διαχωρίζοντάς τες ξεκάθαρα έτσι από τα ιδρυματικά καταθετήρια. Το σημαντικό είναι ότι μπορεί να βρεθεί το πλήρες κείμενο ενός εγγράφου με τις μηχανές αναζήτησης, είτε είναι διαθέσιμο στο Εύρηκα ή σε κάποια άλλη ιστοσελίδα στο δίκτυο του teithe.gr

4.4.3. Διατήρηση και πρόσβαση

Το ΑΤΕΙ-Θ χρησιμοποιεί πρότυπες πρακτικές διαχείρισης δεδομένων για να προστατέψει τα αντικείμενα που είναι αποθηκευμένα στο Εύρηκα. Η βάση δεδομένων του αποθηκεύεται σε τακτά χρονικά διαστήματα (τήρηση αντιγράφων ασφαλείας) και διατηρείται ασφαλής ενάντια σε διαγραφές ή μη εξουσιοδοτημένες επεμβάσεις. Επίσης το ΑΤΕΙ-Θ εξασφαλίζει τη συνεχή πρόσβαση στα αποθηκευμένα αντικείμενα του Εύρηκα. Όμως τα αρχεία των Η/Υ εξαρτώνται από τη διαθεσιμότητα του λογισμικού για να λειτουργούν και να εμφανίζονται όπως θα έπρεπε. Με την

Πτυχιακή εργασία

πάροδο του χρόνου εφαρμογές παλιότερου λογισμικού μπορεί να μη λειτουργούν σε νεότερες υπολογιστικές πλατφόρμες. Οπότε το επίπεδο πρόσβασης που το ΑΤΕΙ-Θ εξασφαλίζει για τα αντικείμενα που φυλάσσονται στο Εύρηκα μπορεί να ποικίλει, από τη διατήρηση της πλήρους λειτουργίας και εμφάνισης του αυθεντικού αρχείου ως τη διατήρηση μόνο κάποιων μερών αυτού, χωρίς να διασφαλίζεται η αναδημιουργία της πλήρους λειτουργίας και εμφάνισης του αυθεντικού αρχείου. Γενικά, τα αρχεία που δημιουργήθηκαν με ανοιχτό ή μη ιδιόκτητο λογισμικό έχουν περισσότερες πιθανότητες συνέχειας της λειτουργίας και εμφάνισής τους σε νέα υπολογιστικά περιβάλλοντα. Οι δημιουργοί ψηφιακού περιεχομένου πρέπει να λαμβάνουν υπόψιν τις επιπλοκές που μπορεί να προκύψουν από την επιλογή των μορφών αρχείων και των εφαρμογών του λογισμικού. Επίσης, θα πρέπει να εξισορροπήσουν τις λειτουργίες που παρέχει μια εφαρμογή λογισμικού με τη δυνατότητα της διατήρησης αυτών των λειτουργιών για ένα μεγάλο διάστημα ετών ή δεκαετιών. Το ΑΤΕΙ-Θ αναγνωρίζει τρία επίπεδα διασφάλισης της συνεχούς λειτουργίας των ψηφιακών αρχείων του Εύρηκα. 1. Από τις υποστηριζόμενες μορφές αρχείων είναι πολύ πιθανό το περιεχόμενο, η εμφάνιση και οι λειτουργίες τους να διατηρηθούν στο χρόνο. Αυτά τα αρχεία είναι καλά τεκμηριωμένα μέσα στην κοινότητα που ασχολείται με το λογισμικό και μπορούν να ανασυντεθούν από μια ποικιλία εφαρμογών λογισμικού. 2. Από τις γνωστές μορφές αρχείων το ΑΤΕΙ-Θ δεν μπορεί να εγγυηθεί την υποστήριξή τους στο χρόνο. Αυτές οι μορφές αρχείων αποτελούν ιδιόκτητες μορφές των οποίων ο πηγαίος κώδικας δεν είναι διαθέσιμος στην ευρύτερη κοινότητα λογισμικού. Όμως όσο μεγαλύτερη φήμη διαθέτει μια «γνωστή» μορφή αρχείου, τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες, ώστε η κοινότητα των χρηστών να βρει τρόπους για να διατηρήσει σε λειτουργία παλιότερα αρχεία που δημιουργήθηκαν με μια παλιά, αλλά «γνωστή» μορφή αρχείου. 3. Υπάρχουν και οι μη υποστηριζόμενες μορφές αρχείων, που το ΑΤΕΙ-Θ δεν τις αναγνωρίζει και υπάρχει περιορισμένη πιθανότητα διατήρησης της εμφάνισης ή λειτουργίας τους.

Κάποιες υποστηριζόμενες μορφές αρχείων του Εύρηκα είναι το Adobe PDF, το XML, Text, HTML, JPEG, GIF, PNG, TIFF, RFT, Postscript, MARC-TBD, AIFF-TBD.

Όταν ένα τεκμήριο αποθηκεύεται στο Εύρηκα, τα μεταδεδομένα του ή οι πληροφορίες καταλογογράφησης που είχαν εισαχθεί κατά τη διαδικασία υποβολής του, διατίθενται εκτός από το Εύρηκα και σε άλλες βάσεις δεδομένων και μηχανές

Πτυχιακή εργασία

αναζήτησης όπως το Google Scholar και το OAIster. Επομένως οι χρήστες αυτών των υπηρεσιών μπορούν να βρουν το αντικείμενο, παρόλο που αυτό θα είναι αποθηκευμένο στο Εύρηκα. Επίσης, αφού το κάθε αντικείμενο έχει έναν επίμονο προσδιοριστή ταυτότητας (ένα link που δεν αλλάζει ποτέ) οι χρήστες μπορούν να ταχυδρομήσουν ηλεκτρονικά τα αντικείμενα του Εύρηκα ή να τα παραπέμψουν σε προσωπικές ή τμηματικές ή άλλες ιστοσελίδες, σε blogs κ.ά.

Ένας επίμονος προσδιοριστής ταυτότητας είναι μια μοναδική τοποθεσία στο διαδίκτυο που δε θα αλλάξει με την πάροδο του χρόνου και που ενισχύει τις παραπομπές. Όλα τα αντικείμενα που αποθηκεύονται στο Εύρηκα αποκτούν το δικό τους επίμονο αναγνωριστή/προσδιοριστή ταυτότητας.

Υπό κανονικές συνθήκες το Εύρηκα θα διαθέτει δημόσια όλα τα αντικείμενα που έχουν γίνει αποδεκτά από το ιδρυματικό καταθετήριο. Τα αντικείμενα μπορούν να απομακρυνθούν από το Εύρηκα μόνο κατ' εξαίρεση. Ίσως κάποιες χρονικές περιόδους κάποια αντικείμενα να απομακρύνονται από την κοινή θέα. Ωστόσο όλες οι σχετικές αποφάσεις θα σημειώνονται στο πεδίο προέλευσης της βιβλιογραφικής εγγραφής με μια από τις ακόλουθες μορφές: 1. «απομάκρυνση από κοινή θέα κατά παραγγελία του συγγραφέα» 2. «απομάκρυνση από κοινή θέα κατά τη διακριτική ευχέρεια του ΑΤΕΙ-Θ» 3. «απομακρύνθηκε από κοινή θέα σύμφωνα με νομική επιταγή». Επειδή τα αντικείμενα που θα είχαν υπάρξει στο Εύρηκα ίσως να είχαν παραπεμφθεί από κάποιον χρήστη, θα δίνεται μια «επιτύμβια» πληροφορία κάθε φορά που θα ζητείται κάποιο, η οποία θα περιλαμβάνει τα αυθεντικά μεταδεδομένα του αντικειμένου μαζί με μια από τις παραπάνω δηλώσεις απομάκρυνσης στη θέση του συνδέσμου (link) που θα οδηγούσε στο αντικείμενο. Τα μεταδεδομένα θα είναι ορατά, αλλά μη αναζητήσιμα. Υπάρχει πιθανότητα μια αίτηση για απόσυρση να απορριφθεί. Την τελική επιλογή απόσυρσης αποφασίζει το ΑΤΕΙ-Θ (Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα, <http://eureka.lib.teithe.gr:8080/faqs>).

4.5. Ψηφιακές βιβλιοθήκες

Οι νέες τεχνολογίες ψηφιοποίησης και οπτικής αποθήκευσης, σε συνδυασμό με τις δυνατότητες μαζικής επικοινωνίας και παροχής πληροφοριών που προσφέρει ο Παγκόσμιος Ιστός, επηρεάζουν την οργάνωση, τις λειτουργίες και τις παρεχόμενες υπηρεσίες των βιβλιοθηκών. Ο παραδοσιακός τύπος μιας βιβλιοθήκης-συλλογής βιβλίων, περιοδικών και βάσεων δεδομένων, έχει αντικατασταθεί από τη βιβλιοθήκη-παροχέα on-line ετερογενών και μεγάλου όγκου multimedia πληροφοριών. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες θεωρούνται από τα πιο πολύπλοκα πληροφοριακά συστήματα, γιατί απαιτούν για τη λειτουργία τους τη συνέργεια διάφορων μεθόδων και τεχνικών, όπως η διαχείριση κατανεμημένων βάσεων δεδομένων, η ανάκτηση πληροφοριών από κείμενα και πολυμέσα, η διατήρηση ψηφιακών αντικειμένων, η μοντελοποίηση χρηστών κ. ά. (Παπαθεοδώρου, 2001: 111).

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες αποθηκεύουν υλικό σε ηλεκτρονική μορφή και χειρίζονται μεγάλες συλλογές από αυτό το υλικό αποτελεσματικά. Μια αληθινή ψηφιακή βιβλιοθήκη πρέπει να οργανωθεί για το σκοπό της και δεν πρέπει να είναι τυχαία ετερογενής. Η έρευνα για τις ψηφιακές βιβλιοθήκες εστιάζει σε συστήματα πληροφοριών του διαδικτύου, στο πώς να αναπτύξει το διαδίκτυο την αναγκαία υποδομή για αποτελεσματική μαζική χειραγώγηση των πληροφοριών του. Τα βασικά τεχνολογικά ζητήματα είναι πώς να ψάξει και να εμφανίσει επιθυμητές επιλογές από μεγάλες συλλογές. (Jones, Andrew & MacColl, 2006).

Η ψηφιακή βιβλιοθήκη περιγράφει και παρουσιάζει σε ηλεκτρονική μορφή έργα που υπάρχουν σε διάφορες μορφές (έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, μουσικά έργα, έργα τέχνης, κτίσματα κλπ). Απαντά ως δημιουργήμα της παραδοσιακής (φυσικής) βιβλιοθήκης, αλλά και κάθε άλλου οργανισμού που επιθυμεί να διατηρήσει και να διαδώσει έργα σε ψηφιακή μορφή. Υπάρχει σαφής διαχωρισμός της ψηφιακής βιβλιοθήκης από τη συλλογή ψηφιακού περιεχομένου, επειδή η έννοια της ψηφιακής βιβλιοθήκης εμπεριέχει χαρακτηριστικά της έννοιας «βιβλιοθήκη», που έχουν άμεση σχέση με τη διατήρηση, την οργάνωση και τη διαχείριση των πληροφοριών.

Βασικά στοιχεία της ψηφιακής βιβλιοθήκης είναι:

- *Οι πόροι*

Περιλαμβάνει έγγραφα και κάθε είδους πόρο που μπορεί να αναπαρασταθεί με κάποιο τρόπο (π.χ. να φωτογραφηθεί και να παρουσιαστεί ως εικόνα, να ψηφιοποιηθεί ως ήχος και να ακουστεί κλπ).

- *Η πρόσβαση*

Παρέχει τη δυνατότητα πρόσβασης από τον καθένα που είναι εξουσιοδοτημένος γι' αυτό, από καθορισμένα σημεία πρόσβασης και από οπουδήποτε, ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα της επικοινωνίας.

- *Η διατήρηση*

για να υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης οποτεδήποτε στο χρόνο.

- *Η τεχνολογία*

για να γίνουν όλα τα παραπάνω.

- *Οι άνθρωποι*

δηλαδή εξειδικευμένο προσωπικό για να επιλέξει, να δομήσει, να παρέχει πρόσβαση, να ερμηνεύει, να διανέμει, και να διασφαλίζει τη διατήρηση στο χρόνο των συλλογών ψηφιακών έργων, ώστε αυτά να γίνονται διαθέσιμα για χρήση από μια καθορισμένη κοινότητα ή ομάδα κοινοτήτων. Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες μπορεί να αφορούν διάφορες περιπτώσεις ψηφιακών συλλογών που προέρχονται από ψηφιοποίηση ή που περιέχουν πρωτογενές ψηφιακό υλικό (Τοράκη, 2002).

Ψηφιακή βιβλιοθήκη είναι αυτή της οποίας όλες οι πληροφορίες αποθηκεύονται μόνο σε ψηφιακή ηλεκτρονική μορφή (digital electronic format). Χρησιμοποιεί διαφορετικές μορφές αποθήκευσης του υλικού της, όπως ηλεκτρονική μνήμη (electronic memory) ή μαγνητικούς και οπτικούς δίσκους (magnetic and optical discs). Η βιβλιοθήκη αυτού του τύπου δεν περιλαμβάνει υλικό στην παραδοσιακή του μορφή (βιβλία, περιοδικά, χάρτες, κλπ.). Για την ανάκτηση του υλικού μιας τέτοιας βιβλιοθήκης είναι απαραίτητη η δημιουργία χώρων για την εγκατάσταση ειδικού εξοπλισμού, που θα καθιστά δυνατή την ανάγνωση οποιουδήποτε τεκμηρίου ανεξάρτητα από τη μορφή του. Οι χώροι αυτοί θα αντικαταστήσουν τους παραδοσιακούς χώρους εργασίας των χρηστών.

Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα αυτών των βιβλιοθηκών είναι η αποθήκευση του υλικού σε ψηφιακή μορφή, που δίνει τη δυνατότητα άμεσης ανάκτησης πληροφοριών στο χρήστη με χαμηλό κόστος. Επιπλέον, η βιβλιοθήκη δε χρειάζεται να αγοράζει πολλά

αντίτυπα για την κάλυψη των αναγκών της, αφού είναι δυνατή η δημιουργία τους με το πάτημα ενός μόνο πλήκτρου. Οι βιβλιοθήκες αυτού του είδους θα εξακολουθήσουν να προσφέρουν στους χρήστες πρόσβαση στο βιβλιοθηκονόμο, αλλά θα πρέπει να εξασφαλίζουν και εναλλακτικές μορφές επικοινωνίας, όπως τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και την προσομοίωση της συμπεριφοράς ενός βιβλιοθηκονόμου μέσα από τη χρήση εμπειρων συστημάτων (expert systems).

Για την περιγραφή των βιβλιοθηκών του μέλλοντος, παράλληλα με τον όρο Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη (Electronic library) αναπτύχθηκε και ένας αριθμός συνώνυμων όρων, όπως βιβλιοθήκη πολυμέσων (Polymedia or multimedia library), Ψηφιακή βιβλιοθήκη (Digital library), Ιδεατή βιβλιοθήκη (Virtual library), Βιβλιοθήκη δικτύων (Networked library), Desktop βιβλιοθήκη (Desktop library), Νευραλγικό πληροφοριακό κέντρο (Information nerve centre), Λογική βιβλιοθήκη (Logical library), και Διοικητικό πληροφοριακό κέντρο (Information management centre) (Corrall, 1994).

4.5.1. Βιβλιοθήκη δικτύων (Networked library)

Η βιβλιοθήκη δικτύων βασίζεται στην ύπαρξη ενός μεγάλου διαδικτύου όπως π.χ. το Internet και όλες οι πληροφορίες αποθηκεύονται και ανακτώνται μέσω τοπικών, περιφερειακών και εθνικών δικτύων, και είναι διαθέσιμες στον καθένα σε όλον τον κόσμο (Poulter, 1993)

4.5.2. Βιβλιοθήκη πολυμέσων (Polymedia/Multimedia library)

Είναι η βιβλιοθήκη που συλλέγει και αποθηκεύει όλες τις πληροφορίες και γνώση χρησιμοποιώντας μια μεγάλη ποικιλία από “μέσα” όπως βιβλία, περιοδικά, microfilm, CD-ROMs, video discs, βιντεοκασέτες, κασέτες, software για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, κλπ. Όλες αυτές οι μορφές υλικού όταν μπου μαζί κάτω από μια κοινή τεχνολογική βάση, δημιουργούν τη βιβλιοθήκη πολυμέσων. Αυτού του είδους οι βιβλιοθήκες δεν απέχουν πολύ από τις σημερινές και αποτελούν το πρώτο βήμα για τις βιβλιοθήκες του μέλλοντος (Barker, 1994)

4.5.3. Ηλεκτρονική βιβλιοθήκη (Electronic library)

Είναι η βιβλιοθήκη στην οποία η κεντρική επεξεργασία και η αποθήκευση των πληροφοριών γίνεται σε ηλεκτρονική μορφή. Στη συνέχεια οι πληροφορίες μπορούν

να διατεθούν στον κάθε χρήστη αμέσως οπουδήποτε και αν βρίσκεται γεωγραφικά, διαμέσου ηλεκτρονικών συστημάτων και δικτύων χωρίς την ανάγκη η βιβλιοθήκη να έχει μια φυσική υπόσταση. Η βιβλιοθήκη βασίζεται στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και δικτύων για να παρέχει υπηρεσίες, όπως online ευρετήρια, full-text βάσεις δεδομένων, ανάκτηση υλικού μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών λ.χ. βιβλία, περιοδικά, χάρτες, computer-based decision-making, κ.ά. (Birdsall, 1994)

4.5.4. Ιδεατή βιβλιοθήκη (Virtual library)

Η ιδεατή βιβλιοθήκη ή η βιβλιοθήκη χωρίς τοίχους (library without walls) είναι στενά συνδεδεμένη με την εξέλιξη του Virtual Reality (VR), ενός ολοένα αναπτυσσόμενου πεδίου της νέας τεχνολογίας (Garen, 1993). Το VR συχνά έχει χαρακτηριστεί ως “η απόλυτη πολυμέση εμπειρία”. Αυτή εξαρτάται από την ικανότητα των ηλεκτρονικών υπολογιστών να αναπαράγουν υψηλής ποιότητας πιστές αναπαραστάσεις της πραγματικότητας, στις οποίες οι χρήστες θα είναι απόλυτα απορροφημένοι. Αυτού του είδους η τεχνολογία αναπαράγει ένα περιβάλλον αποκομμένο από τον πραγματικό κόσμο, που βασίζεται στη χρήση ειδικού εξοπλισμού με αλληλεπίδραση στην όραση, ακοή, κίνηση και λόγο. Τέτοιου είδους τεχνολογία έχει ήδη χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία τοπίων, πόλεων, κτιρίων, για διαφημιστικούς λόγους ή την παρουσίαση εκδηλώσεων όπως στην Eurovision (Barker, 1994).

Με τη χρήση τέτοιου είδους τεχνολογίας, ο χρήστης είναι δυνατό να μπει στην ιδεατή βιβλιοθήκη, να “περπατήσει” στα διάφορα τμήματα και ορόφους, να επιλέξει ένα βιβλίο και με ένα άγγιγμα μόνο να το ανοίξει και να το διαβάσει. Επίσης μπορεί να παρέχει ταξίδια, μαθήματα πάνω σε μια μεγάλη ποικιλία θεμάτων, πρόσβαση σε ιδεατούς βιβλιοθηκονόμους, κλπ.

Κατά την άποψη του Oppenheim όλα τα προαναφερθέντα μοντέλα βιβλιοθήκης μπορούν να επιφέρουν σύγχυση στον αναγνώστη, γιατί είναι πολύ δύσκολο να εντοπίσει τις διαφορές, αφού όλα βασίζονται στην ίδια αρχή που είναι η αποθήκευση, αναζήτηση και ανάκτηση του υλικού μέσα από ηλεκτρονικό περιβάλλον με τη χρήση της νέας τεχνολογίας (Γαρουφάλλου, 1998: 430-434).

Είναι γενικά αποδεκτό ότι το μεγαλύτερο ενδιαφέρον της βιβλιοθήκης δίνεται στην οργάνωση, παρουσίαση και χρήση των ντοκουμέντων που βρίσκονται σε έντυπη μορφή. Ωστόσο, διαπιστώνεται ότι πολλά αξιόλογα ντοκουμέντα παρουσιάζονται σε μορφή οπτικοακουστικού και μη βιβλιακού υλικού. Η εξέλιξη της τεχνολογίας των

υπολογιστών, της φωτογραφικής τέχνης, της επεξεργασίας της εικόνας, της ψηφιακής τεχνολογίας δημιούργησαν πλήθος τεκμηρίων και πληροφοριακών πηγών σε οπτικοακουστική μορφή.

Η βασική ανάγκη ύπαρξης συλλογής οπτικοακουστικού υλικού στην ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη πηγάζει από την εκπαιδευτική υπόστασή της. Με τη διοχέτευση στα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας υλικού σε όλες τις μορφές, συνεισφέρει αποτελεσματικά στην εκπαιδευτική διαδικασία, βελτιώνοντας πολύπλευρα τη γνώση. Ο καλός έλεγχος και η καλή οργάνωση του εξοπλισμού του, δίνει τη δυνατότητα στην πανεπιστημιακή κοινότητα που ανήκει η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη να τον εκμεταλλευτεί και να τον εντάξει στην εκπαιδευτική διαδικασία (βίντεο-τηλεόραση-μηχανές προβολής διαφανειών, slides, οθονών τηλεόρασης, οθονών Η/Υ) (Σταυρόπουλος, 1999: 127-129).

Οι συνεχείς εξελίξεις των τεχνολογιών πληροφόρησης δημιουργούν πρόσθετους ρόλους για τις βιβλιοθήκες και νέες ανάγκες συνεργασίας σε νεοεμφανιζόμενους τομείς δραστηριότητας. Αξιοποιώντας τη συσσωρευμένη τεχνογνωσία και τις δυνατότητες των τεχνολογιών πληροφόρησης, η ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη οφείλει να επεκτείνει συστηματικά τον προγραμματισμό της και να εντάσσει συνειδητά και ισόρροπα στις καθαυτές δραστηριότητες ανάπτυξης τη δημιουργία πληροφοριακής υποδομής στην τοπική κοινωνία. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η ψηφιοποίηση αρχείων, η ανάπτυξη ψηφιακών βιβλιοθηκών και η δημιουργία ηλεκτρονικών καταθετηρίων (e-repositories). Το πρωτογενές υλικό αυτών των συλλογών προέρχεται, είτε από τις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και τα ιδρύματα στα οποία ανήκουν, είτε από τρίτους οργανισμούς, οι οποίοι εμπιστεύονται την τεχνογνωσία των βιβλιοθηκών και το ρόλο τους και τους αναθέτουν την αξιοποίηση των συλλογών και των αρχείων (Τσιμπόγλου, Ζέρβας & Ανδρέου, 2006: 64).

4.5.5. Ψηφιοποίηση συλλογών Νεοελληνικής Γραμματείας και Τέχνης του ΑΠΘ

Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο της προσπάθειας που καταβάλλει για την ανάδειξη πρωτότυπων πηγών, αρχειακών τεκμηρίων, παλαιτύπων και έργων τέχνης με σημαντική ιστορική και καλλιτεχνική αξία, έχει προχωρήσει στην ψηφιοποίηση και καταχώριση σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ελεύθερης πρόσβασης του σημαντικού υλικού που ανήκει στην κατοχή του ή σε ιδρύματα που ανήκουν σ' αυτό.

Πτυχιακή εργασία

Στόχος του έργου είναι η προσφορά πρωτότυπου υλικού πολιτιστικού περιεχομένου, που να συνεισφέρει στη μελέτη και τη διδασκαλία των ανθρωπιστικών επιστημών. Το υλικό χρησιμοποιείται στην έρευνα, στην οργάνωση και στη διεξαγωγή μαθημάτων προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου από τα αντίστοιχα τμήματα των ελληνικών πανεπιστημίων. Ταυτόχρονα είναι χρήσιμο εργαλείο για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το υλικό αναμένεται να αποτελέσει τη βάση για τη δημοσίευση νέων μελετών και εργασιών. Επιπλέον, η διάθεση των πολιτιστικών προϊόντων συνεισφέρει στην προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας στη διεθνή κοινότητα, εμπλουτίζοντας το διαδίκτυο με πολιτιστικά προϊόντα στην ελληνική γλώσσα. Επίσης, η μελέτη του υλικού από το ψηφιακό του αντίγραφο προλαμβάνει τη φθορά και την καταστροφή των σπανίων και πρωτότυπων τεκμηρίων, αφού με τον τρόπο αυτό ελαχιστοποιείται η χρήση των πρωτογενών πηγών.

Το έργο “ψηφιοποίηση συλλογών Νεοελληνικής Γραμματείας και Τέχνης του Α.Π.Θ.” δεν είναι το πρώτο έργο ψηφιοποίησης, γιατί ήδη από το Μάρτιο του 2003 στο πλαίσιο του Β΄ ΕΠΕΑΕΚ Γ΄ ΚΠΣ ξεκίνησε η ψηφιοποίηση των εξής δύο συλλογών:

- *Συλλογή διδακτορικών διατριβών του Α.Π.Θ.*

Οι υποψήφιοι διδάκτορες, μετά από πρυτανική απόφαση που λήφθηκε το Σεπτέμβριο του 2001, είναι υποχρεωμένοι να καταθέτουν τη διδακτορική τους διατριβή εκτός από έντυπη και σε ψηφιακή μορφή.

- *Συλλογή ψηφιοποιημένων άρθρων εφημερίδων και περιοδικών της περιόδου 1976-2000.*

Πρόκειται για άρθρα ημερησίων και εβδομαδιαίων ελληνικών εφημερίδων και περιοδικών ποικίλης ύλης. Τα άρθρα αυτά, αποκτώνται από το 1976 και μετά, από τη βιβλιοθήκη του τομέα ΜΝΕΣ του τμήματος Φιλολογίας μέσω της αγοράς τους από εταιρίες αποδελτίωσης τύπου. Το αντικείμενό τους σχετίζεται με κριτικές και παρουσιάσεις βιβλίων ανθρωπιστικών και συνεντεύξεις συγγραφέων, με ιδιαίτερη έμφαση στην ελληνική λογοτεχνία. Μέχρι και την 1^η Ιουλίου του 2006 ψηφιοποιήθηκαν και καταλογογραφήθηκαν 31.519 άρθρα.

Περιγραφή συλλογών του έργου “ψηφιοποίηση συλλογών Νεοελληνικής Γραμματείας και Τέχνης του ΑΠΘ:

Πτυχιακή εργασία

- *Συλλογή Αρχείου Ιδρύματος Μανόλη Τριανταφυλλίδη-Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Triantafyllidis Collection):*

Αποτελείται από 12.626 εγγραφές ψηφιοποιημένων χειρογράφων, αυτογράφων, τυπογραφικών δοκιμίων, επιστολών φωτογραφιών και βιβλιοκριτικών από τα προσωπικά αρχεία των: Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Γιάννη Ψυχάρη, Λορέντζου Μαβίλη, Ελισαίου Γιαννίδη.

- *Συλλογή αρχείου Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (Modern Greek Literature Archive):*

Περιλαμβάνει το σύνολο του αρχείου Αλκιβιάδη Γιαννόπουλου και μεγάλο μέρος του αρχείου Στρατή Δούκα. Σημαντική θέση κατέχουν τα 14 προσχέδια τετράδια του “Άξιον εστί” του Οδυσσέα Ελύτη (δωρεά του Γ.Π. Σαββίδη), χειρόγραφα τετράδια και σχεδιάσματα έργων του Άγγελου Σικελιανού, προσχέδια χειρόγραφα του έργου “Πλατύ ποτάμι” του Γιάννη Μπεράτη και δακτυλόγραφα του μυθιστορήματος “Οι ώρες της κυρίας Έρσης” του Ν. Γ. Πεντζίκη. Επίσης, υπάρχει μέρος των αρχείων Στέλιου Ξεφλούδα, Γιώργου Δέλιου και Μελισσάνθης με σημαντική αλληλογραφία. Στα αξιόλογα αποκτήματά του συγκαταλέγεται το αρχείο Μέλπωσ Αξιώτη, που περιλαμβάνει πλούσια αλληλογραφία της συγγραφέως (741 επιστολές των χρόνων 1947-1971). Παράλληλα διαθέτει μεμονωμένα τεκμήρια σημαντικών ελλήνων λογοτεχνών (Κ. Καβάφης, Κ. Παλαμάς, Ψυχάρης, Α. Πάλλης, Ζ. Παπαντωνίου κ.ά.). Υπάρχουν ακόμα χειρόγραφα, αυτόγραφα, τυπογραφικά δοκίμια, επιστολές, φωτογραφίες, αποκόμματα εφημερίδων και βιβλιοκριτικές από τα προσωπικά αρχεία σημαντικότερων Νεοελλήνων γλωσσολόγων και λογοτεχνών.

- *Συλλογή Τρικόγλου (Trikoglou Collection):*

Περιλαμβάνει 3790 τεκμήρια από τα οποία ξεχωρίζουν 506 φωτογραφίες, 1984 χαρακτικά, 413 χάρτες του 16^{ου}, 17^{ου}, 18^{ου} αι. (με απεικόνιση της περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου), 122 έργα τέχνης, 159 γελοιογραφίες, 71 κειμήλια (μια σημαία Ελληνικής Επανάστασης, ένα λάβαρο του Όθωνα κ.ά.), 2000 παλαίτυπα, όπως το 1^ο Ελληνικό Αναγνωστικό (Βιέννη 1771) κ.ά.

- *Συλλογή ελληνικών εφημερίδων του 19^{ου} και 20^{ου} αι. (Greek Newspapers 1800-2000):*

Περιλαμβάνει τους εξής τίτλους: Gazzetta Ufficiale degli Uniti delle Isole Ionie (1814-1858: 2454 εγγραφές), Ερμής (1875 αριθμός φύλλου 2-1880 αριθμός φύλλου 496: 559 εγγραφές), Φάρος της Μακεδονίας (1881 αριθμός φύλλου 556-1893

Πτυχιακή εργασία

αριθμός φύλλου 1667: 932 εγγραφές), Εφημερίδα των Κυριών (1887 αριθμός φύλλου 1-1913 αριθμός φύλλου 1047: 2454 εγγραφές).

- *Συλλογή Μακεδονία (Macedonia Collection):*

Περιλαμβάνει αποτελέσματα κάθε είδους ερευνητικής εργασίας που πραγματοποιήθηκε στο Α.Π.Θ. σε σχέση με την αρχαιολογία, την ιστορία, τη γλώσσα, τη θρησκεία, την κοινωνία, τις τέχνες και το λαϊκό και σύγχρονο πολιτισμό της περιοχής της Μακεδονίας, σε οποιαδήποτε χρονική περίοδο της ιστορικής της εξέλιξης. Στόχος είναι η προβολή στο διαδίκτυο του ερευνητικού έργου της ακαδημαϊκής κοινότητας του Α.Π.Θ. για τη Μακεδονία.

- *Το φωτογραφικό αρχείο παραδοσιακής τέχνης (18^{ος} – 20^{ος} αι.) (Photographic archive of Traditional Art 18th - 20th century):*

Δημιουργήθηκε από τον τομέα ιστορίας της τέχνης του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. και περιλαμβάνει πάνω από 3000 φωτογραφίες και διαφάνειες με θέμα τη διακόσμηση ιδιωτικών οικιών και εκκλησιαστικών μνημείων από τους νομούς Γρεβενών, Καστοριάς, Κοζάνης, Πιερίας και Φλώρινας. Επίσης, ενσωματώνει το αρχείο του Αργύρη Κούντουρα με σπάνιες φωτογραφίες από σπίτια του νομού Κοζάνης.

- *Τα αρχαιολογικά γεγονότα στον Ελληνικό τύπο (1832-1932) (Archaeological events in Greek press 1832-1932):*

Πρόκειται για μια συλλογή δημοσιευμάτων με αρχαιολογικό περιεχόμενο του ημερήσιου και περιοδικού τύπου των Αθηνών, της Θεσσαλονίκης, των Πατρών, του Βόλου και άλλων επιλεγμένων τίτλων εφημερίδων από το 1832 μέχρι το 1932, που δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία του τομέα προϊστορικής αρχαιολογίας του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ.

- *Επιστημονικές δημοσιεύσεις μελών Α.Π.Θ. (Scientific Publication of faculty members):*

Αρχικά πραγματοποιείται η καταχώριση των επιστημονικών δημοσιευμάτων των μελών του τομέα Αστροφυσικής-Αστρονομίας και Μηχανικής του Α.Π.Θ. Γίνεται η βιβλιογραφική καταγραφή των δημοσιευμάτων τους και δίνονται οι κατάλληλες συνδέσεις (links) που οδηγούν στο πλήρες κείμενό τους. Οι συνδέσεις αυτές παραπέμπουν στα ίδια τα περιοδικά, όπου δημοσιεύθηκαν αρχικά οι εργασίες και όχι σε κάποια ψηφιακή βάση δεδομένων πλήρους κειμένου του Α.Π.Θ. Στα πλήρη

κείμενα των άρθρων έχουν δικαίωμα πρόσβασης μόνο εξουσιοδοτημένοι χρήστες και ιδρύματα (Αμανατίδης & Σαραγιώτης, 2006: 12-19).

4.5.6. Ψηφιακή βιβλιοθήκη για το νεότερο ελληνισμό «Ανέμη» <http://anemi.lib.uok.gr>.

Η ANEMH είναι ο νέος δικτυακός τόπος της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης, ο οποίος ανοίγει στο χρήστη του διαδικτύου τις πύλες των ψηφιακών της συλλογών. Από την ηλεκτρονική της διεύθυνση περιηγείται κάποιος σε τέσσερις ψηφιακές συλλογές.

- *Νεοελληνιστής ψηφιακής βιβλιοθήκης βιβλιογραφιών, λεξικών και εγχειριδίων για το νεότερο ελληνισμό:*

Η βάση δεδομένων παρέχει στον ερευνητή τη δυνατότητα να ξεφυλλίσει δωρεάν από το διαδίκτυο, βιβλιογραφίες, λεξικά, εγκυκλοπαίδειες, καταλόγους, εγχειρίδια, χρονολόγια και άλλα βοηθήματα που σχετίζονται με όλους τους κλάδους των νεοελληνικών σπουδών, αρχίζοντας από τη φιλολογία και την ιστορία και φτάνοντας έως τις τέχνες, τους θεσμούς, την οικονομία ή τη γεωγραφία. Του παρέχει επίσης τη δυνατότητα να εντοπίσει βιβλιογραφικά άλλα ανάλογα βοηθήματα των οποίων η ψηφιοποίηση δεν επιτρέπεται από την ελληνική νομοθεσία, μπορεί όμως να τα αναζητήσει σε κάποια άλλη δημόσια ή ιδιωτική βιβλιοθήκη.

- *Ελληνική ψηφιακή βιβλιογραφία 1476-1900*

Σ' ένα σύστημα ηλεκτρονικής βιβλιογραφικής τεκμηρίωσης θησαυρίστηκε η ελληνική εκδοτική παραγωγή της περιόδου 1476-1900. Οι ηλεκτρονικές εγγραφές που προέκυψαν, συνδέθηκαν με τα αντίστοιχα ψηφιοποιημένα βιβλία. Συνάμα οι ίδιες εγγραφές συνδέθηκαν με τις ψηφιοποιημένες σελίδες των έντυπων βιβλιογραφιών ενσωματώνοντας τις πολύτιμες πληροφορίες των παλαιότερων βιβλιογραφιών. Στην ελληνική ψηφιακή βιβλιογραφία καταχωρήθηκαν ψηφιοποιημένα τα σπάνια βιβλία της βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Κρήτης, στόχος όμως είναι το έργο να γίνει το συλλογικό σύστημα καταχώρησης και προβολής στο διαδίκτυο όλων των μεμονωμένων προσπαθειών ψηφιοποίησης υλικού που αφορά στην περίοδο 1476-1900.

- *Περιηγητικά κείμενα*

Στη συλλογή αυτή θησαυρίζονται ψηφιοποιημένα σπάνια περιηγητικά κείμενα της βιβλιοθήκης του πανεπιστημίου Κρήτης και παρέχεται άμεση πρόσβαση, μέσω υπερσυνδέσμων, σε περιηγητικά κείμενα άλλων φορέων ψηφιοποίησης.

- *Μάρκος Μουσούρος*

Αποτελεί μια ακόμα διακριτή βάση δεδομένων με βιβλία και αρχειακό υλικό για την Κρήτη, ο κύριος όγκος της οποίας προέρχεται από την πλούσια συλλογή του πανεπιστημίου Κρήτης.

Η ANEMH χρηματοδοτήθηκε από το τρίτο κοινοτικό πλαίσιο στήριξης, φιλοδοξία της είναι όμως να συνεχιστεί ο εμπλουτισμός της και μετά τη λήξη της κοινοτικής χρηματοδότησης. Ειδικά για την ελληνική ψηφιακή βιβλιογραφία 1476-1900 αυτό είναι απαραίτητο για την υλοποίηση μιας εθνικής ελληνικής ψηφιακής βιβλιογραφίας. Όμως γι' αυτό χρειάζεται η συνεργασία των βιβλιοθηκών (Κωβαίου, 2006: 26-32).

4.5.7. Η Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Αίλιαν Βουδούρη»

Ξεκίνησε να προσφέρει τις υπηρεσίες της σε μουσικούς, μουσικολόγους, φοιτητές των τμημάτων μουσικών σπουδών, σε σπουδαστές ωδείων, αλλά και στο απλό μουσικόφιλο κοινό από το 1997. Σκοπός της δημιουργίας της ήταν να προσφέρει για πρώτη φορά στην Ελλάδα, επιστημονική πληροφόρηση για τη μουσική στους επισκέπτες, αλλά και στους χρήστες από απόσταση.

Με γνώμονα αυτό το στόχο η συλλογή της βιβλιοθήκης εμπλουτίστηκε με βιβλία αναφοράς, όπως εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, θεματικούς καταλόγους, βιβλιογραφίες, παρτιτούρες, βιβλία και οπτικοακουστικό υλικό (LP, CD, DVD, CD-ROM) όχι μόνο από τον τομέα της μουσικής αλλά και από συγγενικούς τομείς όπως η ιστορία, η φιλολογία, η μυθολογία, η φιλοσοφία κ.ά. Το υλικό επικεντρώνεται στη δυτική μουσική, ενώ υπάρχει και υλικό για τις μουσικές παραδοσιακών πολιτισμών του κόσμου, τη τζαζ μουσική καθώς και για τις καλές τέχνες γενικότερα.

Ένα σημαντικό τμήμα της βιβλιοθήκης είναι το “Αρχείο Ελληνικής Μουσικής” στο οποίο ξεκίνησε από το 1995 να συγκεντρώνεται και να καταγράφεται ό,τι είδους υλικό έχει σχέση με την αρχαία, βυζαντινή δημοτική, ρεμπέτικη και λόγια ελληνική μουσική. Ωστόσο, τον κύριο όγκο του καταλαμβάνουν τα ιδιωτικά αρχεία, τα οποία έχουν περιέλθει στην κατοχή της βιβλιοθήκης, είτε ύστερα από δωρεά των κατόχων τους είτε ύστερα από αγορά. Αυτή τη στιγμή η συλλογή αριθμεί δώδεκα αρχεία

Ελλήνων συνθετών και μουσικών, επτά εκ των οποίων εντάχθηκαν στο χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα ψηφιοποίησης της “Κοινωνίας της Πληροφορίας”. Τα αρχεία αυτά αποτελούνται από μουσικά χειρόγραφα, ιστορικά κείμενα, έντυπες παρτιτούρες, ακουστικό και οπτικοακουστικό υλικό. Αυτή η ποικιλομορφία καθιστά την ψηφιοποίηση πολύπλοκη και τη διαφοροποιεί από τις ανάλογες διαδικασίες των υπολοίπων φορέων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα.

Η διαδικασία της ψηφιοποίησης των αρχείων διακρίνεται σε τρία στάδια. Το πρώτο αφορά στη δημιουργία μιας ενιαίας βάσης δεδομένων η οποία περιλαμβάνει όλες τις πληροφορίες από τις προϋπάρχουσες καταγραφές των αρχείων, αλλά τις διαχειρίζεται με έναν τρόπο φιλικό προς τους χρήστες. Για παράδειγμα έγινε μια διάκριση των πληροφοριών που κρίθηκαν απαραίτητες για το σύνολο των χρηστών και των πληροφοριών που είναι χρήσιμες μόνο για το προσωπικό της βιβλιοθήκης.

Η ψηφιοποίηση του υλικού αποτελεί το δεύτερο στάδιο, το οποίο βρίσκεται σε εξέλιξη και περιλαμβάνει τη χρήση διαφορετικών μέσων και μεθόδων για κάθε ένα από τα είδη των αρχείων που προαναφέραμε. Συγχρόνως, απαιτείται η συνεργασία με επιστήμονες και τεχνικούς διαφορετικών ειδικοτήτων (μουσικολόγους, ιστορικούς, ηχολήπτες), ικανούς να αντιμετωπίζουν με τον ιδανικότερο τρόπο τα προβλήματα που προκύπτουν, εξαιτίας της ιδιαιτερότητας του υλικού.

Την ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης διαδέχεται η διάθεση του υλικού στο κοινό και η δημιουργία μιας πύλης (vertical portal). Εφαρμόζοντας κάποια ενδεικτικά παραδείγματα, ενσκήπτουν προβληματισμοί σε σχέση με τις συνθήκες στις οποίες το κοινό θα έχει πρόσβαση στο υλικό, χωρίς όμως να θίγονται τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών, καθώς επίσης και οι όροι λειτουργίας της βιβλιοθήκης (Βράκα, 2006: 36-38).

4.5.8. Ανάπτυξη και διαχείριση ψηφιακών συλλογών εφημερίδων

Δημιουργώντας μια ψηφιακή βιβλιοθήκη για εφημερίδες, υπάρχει η δυνατότητα να διατηρηθεί η εφημερίδα, αλλά ταυτόχρονα και η πρόσβαση στην πληροφορία μέσω του ψηφιακού αντικειμένου, το οποίο βέβαια είναι η ίδια η εφημερίδα. Καθώς ψηφιοποιούνται οι εφημερίδες και κατόπιν δημιουργούνται ψηφιακές συλλογές με την προσθήκη και των μεταδεδομένων τους, γίνεται εφικτή η εύκολη, γρήγορη και έγκαιρη πρόσβαση στις πληροφορίες, που επιθυμούν οι ενδιαφερόμενοι να εντοπίσουν. Επιπλέον, γίνεται ανάκτηση πληροφοριών μέσα από ένα καλά

οργανωμένο ψηφιακό υλικό και με τη βοήθεια ενός καλά λειτουργικού πληροφοριακού συστήματος, καθώς η πρόσβαση δεν αφορά μόνο την πληροφορία, αλλά και το ίδιο ψηφιακό αντικείμενο με τις μορφές πλήρους κειμένου ή και πολυμέσων (εικόνα, ήχος, βίντεο κ. ά.). Παράλληλα, υπάρχει η δυνατότητα να γίνεται χρήση της ψηφιακής βιβλιοθήκης από πολλούς και διαφορετικούς χρήστες, οι οποίοι μπορούν να έχουν ταυτόχρονη πρόσβαση στην πληροφορία μέσω της μηχανής αναζήτησης.

Γίνεται κατανοητό ότι η δημιουργία ψηφιακών βιβλιοθηκών για εφημερίδες είναι απαραίτητη, εάν μάλιστα αναλογιστεί κανείς τη δυσκολία άντλησης γνώσης από το υλικό μιας εφημερίδας, όταν αυτό είναι ογκώδες σε αριθμούς και πολυποίκιλο στις βιβλιοθήκες και τα αρχεία μέσα στο συμβατικό περιβάλλον. Επίσης, υπάρχει πρόβλημα στη διατήρηση της πρόσβασης στο έντυπο υλικό λόγω της ποιότητας του χαρτιού και της αντοχής του στο πέρασμα των χρόνων, του μεγάλου μεγέθους, της εκτενούς παραγωγής φύλλων ημερησίως και των πολιτικών διάθεσης και πρόσβασης, που ακολουθούν οι διάφορες υπηρεσίες πληροφόρησης. Τέλος, η χρήση μικροφίλμ συχνά δυσχεραίνουν το έργο της ενημέρωσης και το κάνουν περισσότερο χρονοβόρο (Μαμμά, 2006: 52).

Υπάρχει ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πρόγραμμα για ψηφιακές βιβλιοθήκες εφημερίδων του πανεπιστημίου της Utah των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής. Συνεργάστηκαν εμπορικές εταιρείες, που παρείχαν τεχνολογική υποστήριξη για την πραγμάτωση αυτού του έργου. Για τη δημιουργία της συγκεκριμένης ψηφιακής βιβλιοθήκης, χρησιμοποιήθηκε ειδικό λογισμικό και οργανώθηκε κατάλληλα η ιστοσελίδα του πανεπιστημίου για να καταστεί δυνατή η on-line πρόσβαση στις ψηφιακές συλλογές των εφημερίδων. Η εφαρμογή του προγράμματος μπορεί να αποτελέσει τη βάση ενός γόνιμου προβληματισμού για τις υπηρεσίες πληροφόρησης, δημοσίου και ιδιωτικού χαρακτήρα, έτσι ώστε να κατανοηθεί η αναγκαιότητα διαχείρισης, οργάνωσης ή και αναδιοργάνωσης του υλικού τους μέσα από τη δημιουργία ψηφιακών βιβλιοθηκών (Μαμμά, 2006: 48).

4.5.9. Ψηφιακή βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου

Ένα από τα έργα ψηφιοποίησης της συγκεκριμένης βιβλιοθήκης είναι η δημιουργία ψηφιακής βιβλιοθήκης των αρχείων του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών (ΚΕΕ). Το έργο είχε στόχο την ψηφιοποίηση των αρχείων προφορικής ιστορίας του ΚΕΕ,

Πτυχιακή εργασία

δηλαδή το αρχείο προφορικής παράδοσης, το λαογραφικό αρχείο και το αρχείο παλαιών πολεμιστών. Το πρόγραμμα περιελάμβανε την εισαγωγή δεδομένων από 10.297 έντυπα δελτία των τριών αρχείων, τη διαχείρισή τους από το πρόγραμμα διαχείρισης βιβλιογραφικών δεδομένων ABEKT, την ψηφιοποίηση 7.046 ηχοκασετών και 3.021 φωτογραφιών, καθώς και τη σύνδεσή τους με τη βάση δεδομένων. Οι κασέτες ψηφιοποιήθηκαν και σώθηκαν σε αρχεία MP3 και οι φωτογραφίες σε αρχεία TIFF. Το έργο ολοκληρώθηκε σε διάστημα πέντε μηνών και το κόστος του έφθασε στις 35.000 λίρες Κύπρου, συμπεριλαμβανομένου του κόστους αγοράς εξοπλισμού. Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας των αποτελεσμάτων του έργου ανήκουν στο ΚΕΕ, το οποίο είναι ο κάτοχος των ψηφιακών αρχείων. Στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου δόθηκε δικαίωμα χρήσης σε αντιπροσωπευτικό επιλεγμένο δείγμα εγγραφών (Τσιμπόγλου, Ζέρβας & Ανδρέου, 2006: 64).

5. Μεθοδολογία

Η εργασία αποτελείται από τέσσερα μέρη που είναι τα εξής:

- Η καταχώριση και επεξεργασία 180 πτυχιακών εργασιών της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ του ΑΤΕΙΘ στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα.
- Η βιβλιογραφική επισκόπηση για τα ηλεκτρονικά καταθετήρια, τα οφέλη από αυτά στην εκπαιδευτική διαδικασία, τους ακαδημαϊκούς και το κοινό, για θέματα πολιτικής και ασφάλειας των καταθετηρίων, καθώς και για τα μεταδεδομένα, τα πνευματικά δικαιώματα και για θέματα σχετικά με την ανοιχτή πρόσβαση.
- Η έρευνα με ερωτηματολόγιο και συνέντευξη στο εκπαιδευτικό προσωπικό της Νοσηλευτικής (ΣΕΥΠ) του ΑΤΕΙΘ, όπου διερευνάται ο τρόπος που διαχειρίζονται την πληροφορία.
- Η θεματική ταξινόμηση σε κατηγορίες όλων των πτυχιακών της Νοσηλευτικής που περιέχονται στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα, καθώς και η παρουσίαση αυτών στο xmind.

5.1. Καταχώριση και επεξεργασία των πτυχιακών της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα

Οι καταχωρίσεις των πτυχιακών της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα, ήταν μια χρονοβόρα και απαιτητική δουλειά, ιδίως στον εντοπισμό των καθιερωμένων θεμάτων και στη συγγραφή των περιλήψεων. Για την ολοκλήρωση της κάθε πτυχιακής χρειαζόταν τουλάχιστον μία ώρα. Αρχικά τα αρχεία βρίσκονταν σε CD που μεταφέρονταν στον υπολογιστή, μετατρέπονταν σε PDF και μετά μελετώντας από την κάθε εργασία τα περιεχόμενα, την περίληψη, την εισαγωγή και τον επίλογο γράφονταν οι λέξεις-κλειδιά και στη συνέχεια τα καθιερωμένα θέματα από τις θεματικές επικεφαλίδες της βιβλιοθήκη του Κογκρέσου (LC) στο διαδίκτυο, αρχικά σ' ένα πρόχειρο τετράδιο στα ελληνικά και στα αγγλικά. Στη συνέχεια, με κωδικούς που δόθηκαν από τη βιβλιοθήκη, γράφονταν στην κοινότητα της Νοσηλευτικής στο Εύρηκα, τα μεταδεδομένα της κάθε πτυχιακής, με τη σειρά που εμφανίζονται στη συγκεκριμένη πλατφόρμα, όπως οι συγγραφείς της εργασίας, ο

Πτυχιακή εργασία

υπεύθυνος καθηγητής, η ημερομηνία δημιουργίας της, η περίληψη, οι λέξεις κλειδιά και τα καθιερωμένα θέματα. Επίσης, αν το επέτρεπαν οι συγγραφείς ή αν η εργασία είχε βαθμό πάνω από οκτώ ανέβαινε και το αρχείο PDF στο Εύρηκα, αλλιώς το αρχείο δεν υπήρχε καθόλου, παρά μόνο τα μεταδεδομένα που αναφέρθηκαν παραπάνω.

Για την ορθότητα των καθιερωμένων θεμάτων υπήρχε συνεργασία με την υπεύθυνη της κεντρικής βιβλιοθήκης. Όταν ολοκληρώνονταν οι ψηφιοποιήσεις είκοσι περίπου εργασιών, στέλνονταν με email τα ονόματα των συγγραφέων τους στην υπεύθυνη, η οποία διάβαζε τα θέματα και τις λέξεις κλειδιά στο Εύρηκα και όπου χρειαζόταν έκανε διορθώσεις. Στο παράρτημα υπάρχουν παραδείγματα τριών ολοκληρωμένων ψηφιοποιημένων εργασιών, καθώς και μια περίπτωση πριν τις διορθώσεις των καθιερωμένων θεμάτων και μετά. Κάποια παραδείγματα διορθώσεων στα θέματα και τις λέξεις-κλειδιά είναι τα παρακάτω: Στην εργασία της Κεχαγιά Αναστασίας έγινε αλλαγή από «Ανθρώπινη αναπαραγωγή-Επιπτώσεις των χημικών ουσιών» σε «Ανθρώπινη αναπαραγωγή-Επίδραση των χημικών ουσιών στην», Το «Σπέρμα-ωάριο αλληλεπιδράσεις» σε «Αλληλεπιδράσεις σπέρματος ωαρίου». Στην εργασία του Τσουτσουλίγκα Χρήστου στις λέξεις-κλειδιά προστέθηκαν τα «Εργασιακή ικανοποίηση» και «Επαγγελματική ικανοποίηση», ενώ στα θέματα έγιναν αλλαγές από «Operating room nurses-Psychological aspects» σε «Operating room nurses-Psychology» και από «Νοσηλευτές χειρουργείου-Ψυχολογικές απόψεις» σε «Νοσηλευτές χειρουργείου-Ψυχολογία». Επίσης από «Nurses-Job satisfaction» σε «Operating room nurses-Job satisfaction» και από «Νοσηλευτές-Επαγγελματική ικανοποίηση» σε «Νοσηλευτές χειρουργείου-Επαγγελματική ικανοποίηση».

Για τη συγγραφή των περιλήψεων αξιοποιήθηκαν οι περιλήψεις των πτυχιακών, όπου υπήρχαν, αφού γίνονταν ορθογραφικές ή συντακτικές διορθώσεις ή και περιορισμός τους, αν ήταν αρκετά εκτενείς. Όταν δεν υπήρχαν περιλήψεις στο αρχικό αρχείο, τότε μετά από προσεκτική μελέτη των εισαγωγικών ή των συμπερασμάτων δημιουργούνταν η περίληψη για την κάθε εργασία.

Από τις 180 πτυχιακές της Νοσηλευτικής, στις 161 υπάρχουν στο Εύρηκα όλα τα μεταδεδομένα και οι περιλήψεις τους. Από αυτές οι 79 περιέχουν και το αρχείο σε PDF με ολόκληρη την εργασία ή και τις διαφάνειες, αν υπάρχουν, ενώ οι 82 δεν περιέχουν το αρχείο, γιατί δεν το επέτρεπαν οι συγγραφείς τους ή είχαν βαθμό κάτω από οκτώ. Στις υπόλοιπες 19 δεν άνοιγε το CD, οπότε τα μεταδεδομένα

δημιουργούνταν μόνο από το έγγραφο της βιβλιοθήκης που περιείχε τον τίτλο, τους συγγραφείς, τον επιβλέποντα καθηγητή, την ημερομηνία και την άδεια των συγγραφέων για χρήση του αρχείου τους ή όχι. Εννοείται ότι σ' αυτές τις 19 πτυχιακές δεν ήταν δυνατόν να γραφεί η περίληψή τους, αφού δεν υπήρχε ολόκληρη η εργασία.

Μια σημαντική δυσκολία για τις ψηφιοποιήσεις είναι το ότι η Βιβλιοθήκη συγκεντρώνει τις πτυχιακές σε CD, οπότε αυτά καταλαμβάνουν πολύ χώρο, χρειάζεται πολύς χρόνος για να εντοπιστούν τα CD που ψάχνει κάποιος, και τελικά αρκετά από αυτά δεν ανοίγουν, οπότε δεν μπορεί να γίνει μια ολοκληρωμένη ψηφιοποίηση με όλα τα μεταδεδομένα και τις περιλήψεις.

5.2. Βιβλιογραφική επισκόπηση

Σ' αυτό το κομμάτι της εργασίας παρουσιάζονται θέματα σχετικά με τα ηλεκτρονικά καταθετήρια, όπως οι ωφέλειες από τη λειτουργία τους, τα μεταδεδομένα, οι πολιτικές τους σχετικά με τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών και της διατήρησης των τεκμηρίων τους, η συμβολή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Επίσης παρουσιάζονται κάποια ιδρυματικά καταθετήρια του εξωτερικού και της Ελλάδας και αναλυτικά το καταθετήριο του ΑΤΕΙΘ, το Εύρηκα. Επιπλέον αναπτύσσεται το θέμα των ηλεκτρονικών περιοδικών ανοιχτής πρόσβασης και με συνδρομή.

Η αναζήτηση πληροφοριών για τα παραπάνω έγινε σε άρθρα ανοιχτής πρόσβασης, σε βιβλία ηλεκτρονικά και έντυπα και σε δικτυακούς τόπους. Όλες αυτές οι πηγές αναφέρονται αναλυτικά στη βιβλιογραφία της εργασίας.

5.3. Ερωτηματολόγιο-Συνέντευξη

Η έρευνα έγινε για να εξεταστούν οι τρόποι με τους οποίους οι καθηγητές του Τμήματος Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ (Σχολή Επαγγελματιών Υγείας) διαχειρίζονται την πληροφορία, δηλαδή αν επιλέγουν τα μέσα της ανοιχτής πρόσβασης ή τα περιοδικά με συνδρομή και τους εμπορικούς εκδότες για να δημοσιεύσουν τις εργασίες τους. Η επιλογή του παραπάνω δείγματος έγινε, γιατί οι πτυχιακές που

Πτυχιακή εργασία

ψηφιοποιήθηκαν στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα, στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, ήταν του τμήματος της Νοσηλευτικής.

Ο πληθυσμός της συγκεκριμένης μελέτης δεν είναι αντιπροσωπευτικός, είναι περιορισμένος και επιλέχθηκε χωρίς κάποια επιστημονική μέθοδο, όπως η τυχαία δειγματοληψία ή η συστηματική δειγματοληψία, γι' αυτό δε θα ήταν δυνατή η γενίκευση των αποτελεσμάτων. Πρόκειται για μελέτη περιπτώσεων, αφού από τους έντεκα καθηγητές της Νοσηλευτικής απάντησαν οι οκτώ στο ερωτηματολόγιο και ο ένας στη συνέντευξη (Φίλιας, 2007).

Το όργανο μέτρησης είναι το ερωτηματολόγιο και η συνέντευξη, των οποίων τα αποτελέσματα παρουσιάζονται ανώνυμα. Το ερωτηματολόγιο που αναλυτικά υπάρχει στο παράρτημα, περιέχει πέντε ειδών ερωτήσεις:

- *Δημογραφικές*

Είναι σχετικές με πραγματικά στοιχεία των ερωτώμενων, όπως το φύλο, η ηλικία, τα χρόνια υπηρεσίας τους στη Νοσηλευτική και η επιστημονική τους κατάρτιση.

- *Επιστημονικό έργο*

Αναφέρονται σε πληροφορίες σχετικές με τις έρευνες των καθηγητών και με τον τρόπο που τις δημοσιεύουν.

- *Ανοιχτή πρόσβαση*

Υπάρχουν ερωτήσεις σχετικές με το τι πιστεύουν οι ερωτώμενοι γι' αυτό το θέμα και αν προτιμούν να δημοσιεύουν το έργο τους σε ηλεκτρονικά περιοδικά ανοιχτής πρόσβασης.

- *Ηλεκτρονικά αποθετήρια*

Ανιχνεύονται οι απόψεις των ερωτώμενων για τις πιθανές ωφέλειες από αυτά στους ίδιους, στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, στις επιχειρήσεις, στην επιστήμη και στο ευρύ κοινό.

- *Ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα*

Ανιχνεύονται οι απόψεις του πληθυσμού της έρευνας για το Εύρηκα, για το αν το επιλέγουν για τις δημοσιεύσεις τους και για το τι θα ήθελαν παραπάνω από αυτό.

Το ερωτηματολόγιο περιέχει τριάντα μία ερωτήσεις, από τις οποίες οι δώδεκα είναι κλειστές, οι έξι είναι προκατασκευασμένες, δηλαδή δίνονται κάποιες έτοιμες απαντήσεις για να διαλέξουν οι ερωτώμενοι, οι πέντε είναι τύπου Likert (αντί να σημειώνουν απλώς τα στοιχεία με τα οποία συμφωνούν, τα άτομα καλούνται ν' απαντήσουν σε κάθε θέμα/πρόταση με βάση ολιγάριθμους βαθμούς συμφωνίας ή

διαφωνίας) και οι οχτώ είναι ανοιχτές, όπου τα άτομα μπορούν να γράψουν τη γνώμη τους πιο αναλυτικά. Η επιλογή του ερωτηματολογίου ως μέσο της έρευνας ενδείκνυται για μέτρηση απόψεων. Δίνει τη δυνατότητα συλλογής στοιχείων από πολλά άτομα μέσα σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα (Φίλιας, 2007).

Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε στο excel, όπου αρχικά γράφτηκαν όλες οι μεταβλητές και οι απαντήσεις του πληθυσμού και στη συνέχεια δημιουργήθηκαν κυκλικά διαγράμματα (πίτες), όπου υπήρχαν οι τίτλοι των ερωτήσεων και τα ποσοστά επί τοις εκατό. Οι ερωτήσεις ανάπτυξης δεν παρουσιάστηκαν με διαγράμματα, γιατί τα ερωτηματολόγια ήταν ελάχιστα (οκτώ) και οι απαντήσεις ακόμα λιγότερες, οπότε αυτές αναφέρονται με λεπτομέρειες στα αποτελέσματα.

Στα συμπεράσματα της εργασίας, συχνά τα ποσοστά από το “συμφωνώ” και “συμφωνώ απόλυτα” συμψηφίστηκαν, γιατί εκφράζουν παρόμοια άποψη περίπου και γιατί πετυχαίνεται πιο συνοπτική παρουσίασής τους.

Επίσης, στην έρευνα αξιοποιήθηκε και η συνέντευξη που είναι μια οργανωμένη συζήτηση με τον ερωτώμενο που σκοπό έχει την επιστημονική επεξεργασία και τη δυνατότητα συλλογής κάποιων ποιοτικών χαρακτηριστικών πιο λεπτομερών από το ερωτηματολόγιο. Ακολουθήθηκε η τεχνική της ημιδομημένης συνέντευξης, όπου ο ερωτώμενος απάντησε σε μια σειρά προκαθορισμένων ερωτήσεων βασισμένων σ' αυτές του ερωτηματολογίου και προσαρμοσμένων στο διαθέσιμο χρόνο του (δέκα λεπτά). Τα δεδομένα της συνέντευξης που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της έρευνας, παρουσιάζονται στα αποτελέσματα και οι ερωτήσεις στο παράρτημα της εργασίας (Φίλιας, 2007).

Η συγκέντρωση των ερωτηματολογίων ήταν χρονοβόρα και κοπιαστική, γιατί χρειάστηκαν επανειλημμένες επισκέψεις στη Νοσηλευτική (εννιά φορές), αφού η ανταπόκριση των ερωτώμενων δεν ήταν άμεση. Επίσης χρειάστηκαν πενήντα εννιά email και πολλά τηλέφωνα (περίπου είκοσι) για την επίτευξη της δουλειάς. Από τους έντεκα καθηγητές, οι οκτώ έδωσαν συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και μόνο ένας δέχτηκε να δώσει συνέντευξη.

5.4. Θεματική ταξινόμηση των πτυχιακών της Νοσηλευτικής

Σ' αυτό το μέρος της εργασίας έγινε ομαδοποίηση όλων των πτυχιακών της Νοσηλευτικής που υπάρχουν στο Εύρηκα (540), όπου αναφέρονται οι τίτλοι των

Πτυχιακή εργασία

εργασιών, η χρονολογία της δημιουργίας τους και η ηλεκτρονική τους διεύθυνση στο Εύρηκα. Αναλυτικά οι κατηγορίες παρουσιάζονται στο παράρτημα της εργασίας. Για την ολοκλήρωση αυτής της εργασίας, οι πτυχιακές από την κοινότητα της Νοσηλευτικής στο Εύρηκα μπήκαν σε αλφαβητική σειρά και μετά ανάλογα με το θέμα τους εντάχθηκαν στην κατάλληλη κατηγορία. Οι ομάδες δημιουργήθηκαν σταδιακά, ανάλογα με τους τίτλους και ήταν κυρίως ονομασίες ασθενειών ή οργάνων του ανθρώπινου σώματος, κοινωνικών ομάδων (π.χ. παιδιά, γέροι, γυναίκες) και χώρων που είναι σχετικοί με το χώρο της υγείας (π.χ. νοσοκομεία).

Μια δυσκολία ήταν η απόφαση για την ομάδα όπου θα εντασσόταν η κάθε πτυχιακή, γιατί πολλές φορές μπορεί να ταίριαζε σε δυο ή και τρεις κατηγορίες. Σ' αυτή την περίπτωση επιλεγόταν να ανήκει στην ομάδα με τους λιγότερους τίτλους. Επίσης ένα άλλο πρόβλημα ήταν ότι το περιβάλλον του Εύρηκα δεν ήταν σταθερό και ενώ αρχικά ήταν συνολικά μέσα 518 εργασίες, στο τέλος έφθασαν στις 547. Αυτό το θέμα αντιμετωπίστηκε με μια κατάσταση των τίτλων των εργασιών του Εύρηκα με αλφαβητική σειρά, που δόθηκε από κάποιον πληροφορικό του ΑΤΕΙΘ και έτσι ακολουθήθηκε αυτός ο κατάλογος για την ολοκλήρωση της δουλειάς.

Αφού ολοκληρώθηκε η θεματική ταξινόμηση στο word, στη συνέχεια παρουσιάστηκαν όλες οι κατηγορίες και σε σχεδιάγραμμα στο πρόγραμμα xmind, που υπήρχε ελεύθερο στο διαδίκτυο. Η παρουσίαση των πτυχιακών στο xmind ολοκληρώθηκε σε δεκατρία φύλλα. Τα Mind Maps υπάρχουν στο παράρτημα.

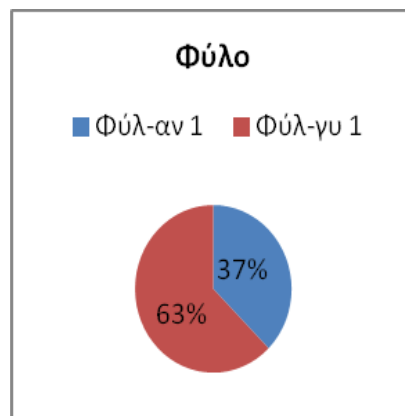
6. Αποτελέσματα της έρευνας

Στα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά οι απαντήσεις των ερωτώμενων σε κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου και της συνέντευξης. Επίσης, δίνονται σε γραφήματα τα ποσοστά επί τοις εκατό.

6.1. Ερωτηματολόγια

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά τι απάντησαν οι ερωτώμενοι στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου με τη σειρά, καθώς και τα ποσοστά που συγκέντρωσε η κάθε απάντηση.

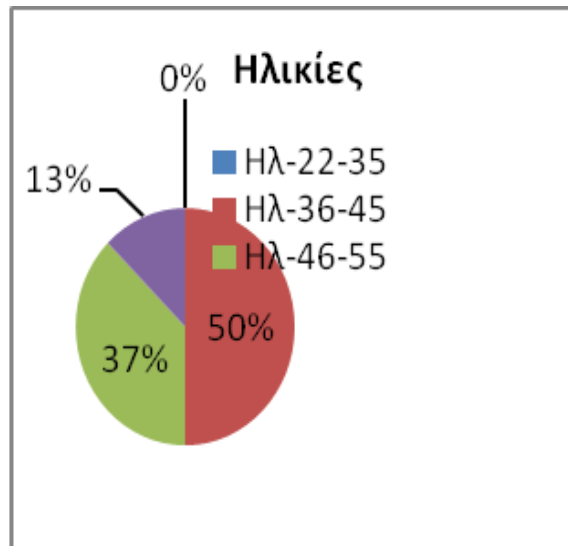
Στην πρώτη ερώτηση σχετικά με το φύλο των ερωτώμενων, φαίνεται ότι από τους οκτώ συμμετέχοντες οι τρεις είναι άνδρες (37%) και οι πέντε είναι γυναίκες (63%), όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα:

Γράφημα 1. Φύλο των ερωτώμενων

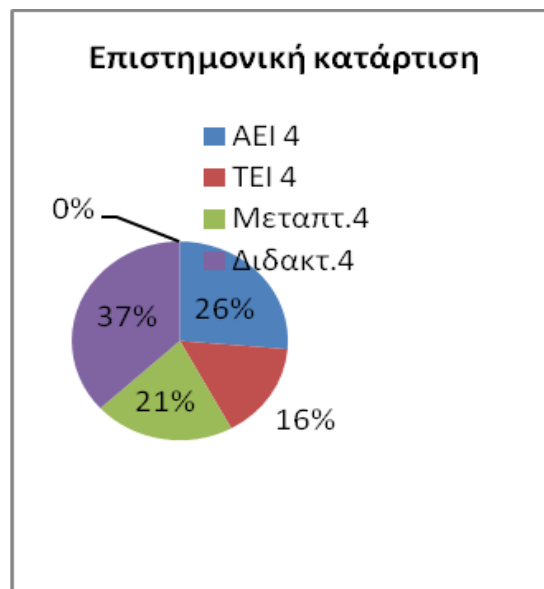
Οι τέσσερις ερωτώμενοι στην ερώτηση σχετικά με την ηλικία τους, απάντησαν ότι είναι 36-45 ετών (50%), οι τρεις 46-55 (37%) και ένας πάνω από 56 ετών (13%).

Πτυχιακή εργασία

Γράφημα 2. Ηλικίες των ερωτώμενων

Από τους ερωτώμενους ο πρώτος έχει πέντε χρόνια υπηρεσίας, ο δεύτερος ένα, ο τρίτος έξι, ο τέταρτος τέσσερα, ο πέμπτος δύο και ο έκτος 26. Οι δύο δεν απάντησαν. Σχετικά με την επιστημονική τους κατάρτιση οι πέντε τελείωσαν ΑΕΙ (26%), οι τρεις ΤΕΙ (16%), οι τέσσερις μεταπτυχιακό (21%) και οι επτά διδακτορικό (37%). Πιο συγκεκριμένα ο πρώτος έχει πτυχίο ΤΕΙ, μεταπτυχιακό και είναι υποψήφιος για διδακτορικό. Ο δεύτερος έχει πτυχίο ΤΕΙ και διδακτορικό. Ο τρίτος έχει πτυχίο ΑΕΙ, μεταπτυχιακό και διδακτορικό. Ο τέταρτος είναι πτυχιούχος ΤΕΙ, και έχει μεταπτυχιακό. Ο πέμπτος έχει πτυχίο ΑΕΙ και διδακτορικό. Ο έκτος έχει πτυχίο ΑΕΙ και διδακτορικό. Ο έβδομος έχει πτυχίο ΑΕΙ, μεταπτυχιακό και διδακτορικό. Ο όγδοος έχει πτυχίο ΑΕΙ και διδακτορικό.

Πτυχιακή εργασία

Γράφημα 3. Επιστημονική κατάρτιση των ερωτώμενων

Στην ερώτηση για τους τρόπους που χρησιμοποιούν για να αναζητήσουν πληροφορίες, οκτώ απάντησαν ότι ψάχνουν σε έντυπο υλικό (25%), οκτώ σε εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων (24%), οκτώ στον παγκόσμιο ιστό (24%), πέντε σε θεματικές πύλες (15%) και τέσσερις σε αποθετήρια ανοιχτής πρόσβασης (12%). Οι εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων ήταν πρώτες σε σειρά προτίμησης και ακολουθούσε ο παγκόσμιος ιστός.

Γράφημα 4. Επιστημονικό έργο των ερωτώμενων

Στην ερώτηση αν συμμετέχουν αυτή την εποχή σε κάποια ερευνητική εργασία, οι τρεις απάντησαν καταφατικά (37%) και οι πέντε αρνητικά (63%).

Γράφημα 5. Ερευνητική εργασία των ερωτώμενων

Πτυχιακή εργασία

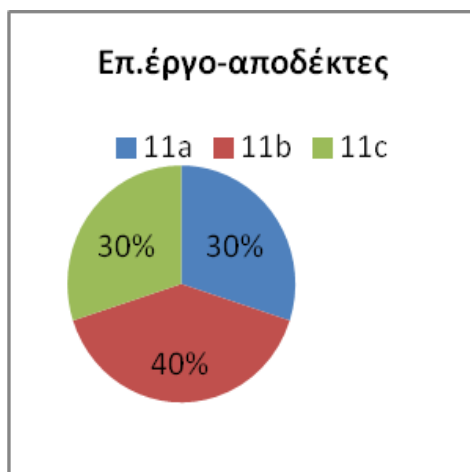
Η ερευνητική εργασία του πρώτου ερωτώμενου έχει θέμα τη διερεύνηση-συσχέτιση των ψυχολογικών παραγόντων σε ασθενείς με καρκίνο, ο δεύτερος είναι επιστημονικός υπεύθυνος σ' ένα ευρωπαϊκό ερευνητικό πρόγραμμα και το θέμα του τρίτου είναι η αγγειακή προσπέλαση σε αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς σε κέντρα της Ευρώπης.

Από τους υπόλοιπους που δεν ασχολούνται αυτό τον καιρό με κάποια έρευνα, ο πρώτος είπε ότι σκέφτεται να συνταξιοδοτηθεί, ο δεύτερος ότι δεν έτυχε, ο τρίτος ότι δεν ασχολείται, εξαιτίας της έλλειψης κεφαλαίων που περιορίζουν τις ερευνητικές προτάσεις και δύο είπαν ότι δεν ήθελαν.

Στην ερώτηση πόσες δημοσιεύσεις κάνουν το χρόνο, ο πρώτος απάντησε 4-5, ο δεύτερος 5-8, ο τρίτος 2-3, ο τέταρτος 2, ο πέμπτος 1-2, ο έκτος 3-4, ο έβδομος 6 και ο όγδοος 5-6

Στην ερώτηση ποιους είναι ο μέσος όρος των δημοσιεύσεών τους τα τελευταία πέντε χρόνια, ο πρώτος απάντησε 20, ο δεύτερος 15-20, ο τρίτος 12, ο τέταρτος 10, ο πέμπτος 2, ο έκτος 15, ο έβδομος 2 και ο όγδοος 15-16.

Στην ερώτηση σε ποιους απευθύνονται με το ερευνητικό τους έργο, έξι απάντησαν στους φοιτητές (30%), οκτώ στην επιστημονική κοινότητα (40%) και 6 στο ευρύτερο κοινό (30%). Η επιστημονική κοινότητα σύμφωνα με την προτίμηση των ερωτώμενων, είναι η πιο σημαντική και ακολουθούν οι φοιτητές.

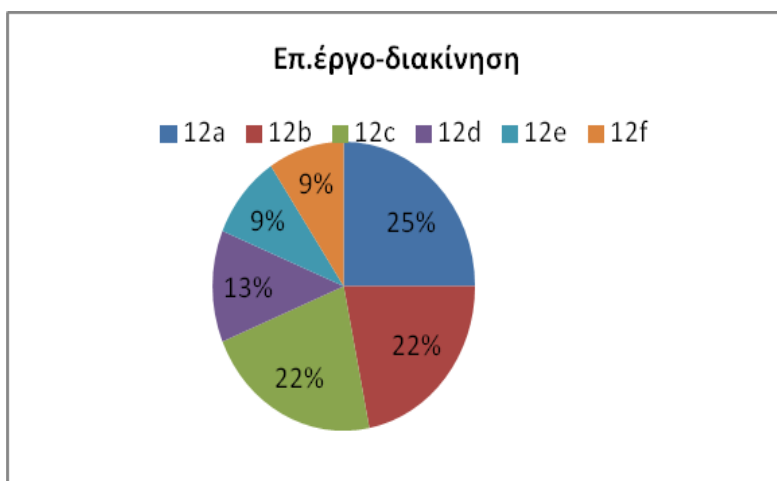

Γράφημα 6. Αποδέκτες του επιστημονικού έργου

Στην ερώτηση πώς διακινούν τα έγγραφα της επιστημονικής τους έρευνας, οκτώ απάντησαν με δημοσίευση σε έντυπο περιοδικό με συνδρομή (25%), επτά με δημοσίευση σε ηλεκτρονικό περιοδικό με συνδρομή (22%), επτά δημοσιεύοντας σε

Πτυχιακή εργασία

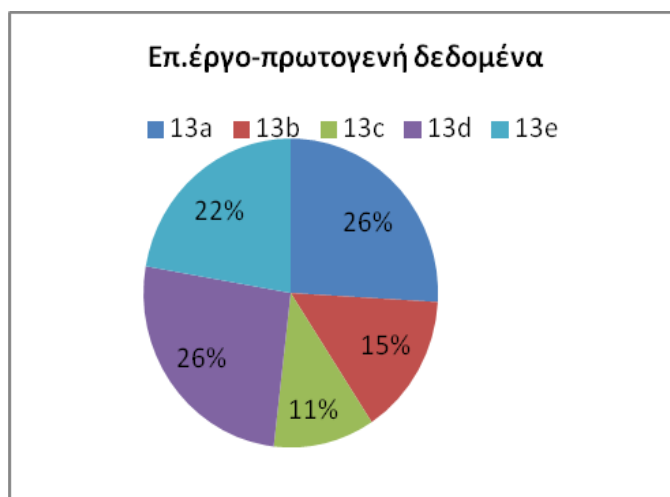
ηλεκτρονικό περιοδικό ανοικτής πρόσβασης (22%), τέσσερις στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα του ΑΤΕΙΘ (13%), τρεις σε άλλο ιδρυματικό καταθετήριο (9%) και τρεις τα ανεβάζουν στην προσωπική τους ιστοσελίδα (9%). Από την προτίμηση των ερωτώμενων φαίνεται ότι πιο σημαντικό είναι το έντυπο περιοδικό με συνδρομή, ακολουθεί το ηλεκτρονικό περιοδικό με συνδρομή, έπειτα το ηλεκτρονικό περιοδικό ανοικτής πρόσβασης, μετά το Εύρηκα, ύστερα κάποιο άλλο ιδρυματικό καταθετήριο που δεν το προσδιόρισε κανείς και στο τέλος η προσωπική τους ιστοσελίδα.

Γράφημα 7. Διακίνηση του επιστημονικού έργου

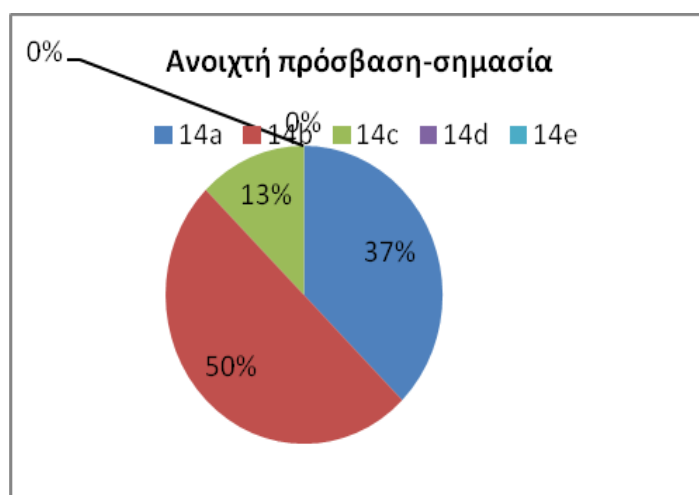
Στην ερώτηση πώς διαχειρίζονται τα πρωτογενή δεδομένα των ερευνών τους, οι επτά απάντησαν ότι τα αποθηκεύουν στον προσωπικό τους υπολογιστή (26%), οι τέσσερις τα μοιράζονται με τους συναδέλφους τους (15%), οι τρεις τα ανεβάζουν στην προσωπική τους ιστοσελίδα (11%), οι επτά τα ανακοινώνουν σε συνέδρια (26%) και οι έξι τα αξιοποιούν στην εκπαιδευτική διαδικασία (22%). Ως προς την προτίμησή τους, πρώτο είναι η ανακοίνωση στα συνέδρια, δεύτερο η αποθήκευση στον προσωπικό τους υπολογιστή, τρίτο η αξιοποίηση στην εκπαιδευτική διαδικασία και έπειτα ακολουθούν η ανταλλαγή με τους συναδέλφους τους και η προσωπική τους ιστοσελίδα.

Πτυχιακή εργασία

Γράφημα 8. Τρόποι διαχείρισης των πρωτογενών δεδομένων της έρευνας

Στην ερώτηση πόσο σημαντική είναι η δημοσίευση του ερευνητικού τους έργου σε ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης, οι τρεις απάντησαν ότι είναι πολύ σημαντική (37%), οι τέσσερις σημαντική (50%) και ο ένας αδιάφορη (13%). Οι επιλογές ασήμαντη και εντελώς ασήμαντη πήραν (0%). Οι τρεις τα θεωρούν σημαντικά για τις ετεροαναφορές και ο ένας για τη διακίνηση των επιστημονικών πληροφοριών. Οι υπόλοιποι δεν απάντησαν.

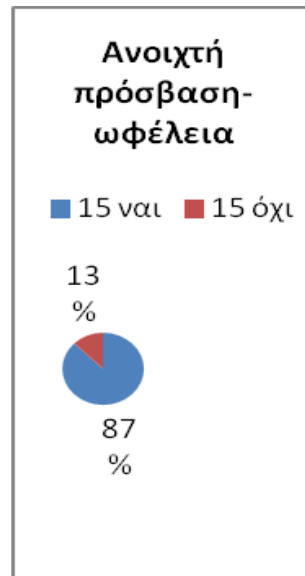

Γράφημα 9. Σημασία της ανοικτής πρόσβασης

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η ανοικτή πρόσβαση βοηθάει στη διάδοση του ερευνητικού τους έργου, οι επτά απάντησαν ναι (87%) και ο ένας όχι (13%). Ο ένας θεωρεί ότι τον βοηθάει, γιατί έχουν πρόσβαση όσοι ενδιαφέρονται και όχι μόνο οι συνάδελφοι, ο επόμενος για τις ετεροαναφορές και τη διακίνηση των επιστημονικών

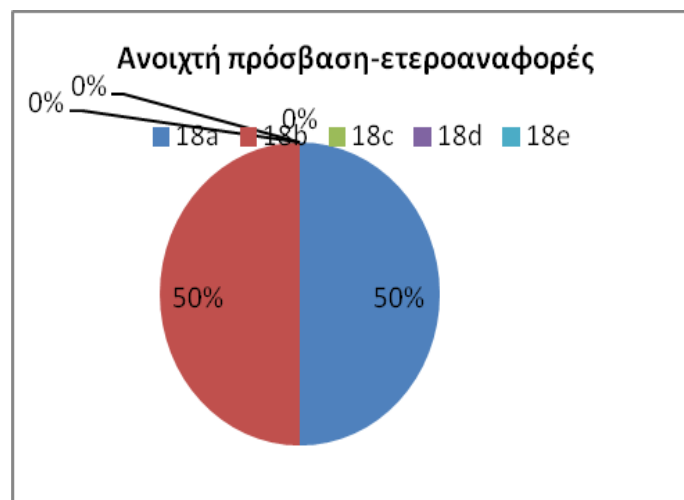
Πτυχιακή εργασία

πληροφοριών, ο τρίτος γιατί απευθύνεται σε μεγάλο αναγνωστικό κοινό και ο τελευταίος, γιατί γίνεται γνωστό το έργο του και επικοινωνεί με άλλους συναδέλφους και συμμετέχουν σε άλλες έρευνες. Οι υπόλοιποι δεν απάντησαν.

Γράφημα 10. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης

Στην ερώτηση πόσο σημαντικές είναι οι αναφορές των άλλων επιστημόνων στο έργο τους, οι τέσσερις απάντησαν ότι είναι πολύ σημαντικές (50%), οι τέσσερις σημαντικές (50%), ενώ οι επιλογές αδιάφορη, ασήμαντη και εντελώς ασήμαντη πήραν (0%). Ένας πιστεύει ότι με τις ετεροαναφορές αποκτά βαρύτητα το έργο του και ο επόμενος ότι γίνεται αποδεκτό το έργο του και αυτό είναι κίνητρο για βελτίωση και περαιτέρω εξέλιξη. Οι άλλοι δεν απάντησαν. Βλέπουμε ότι οι ετεροαναφορές έχουν βαρύτητα για όλους και τις επιδιώκουν στο έργο τους, γιατί έτσι αποκτά περισσότερη αξία.

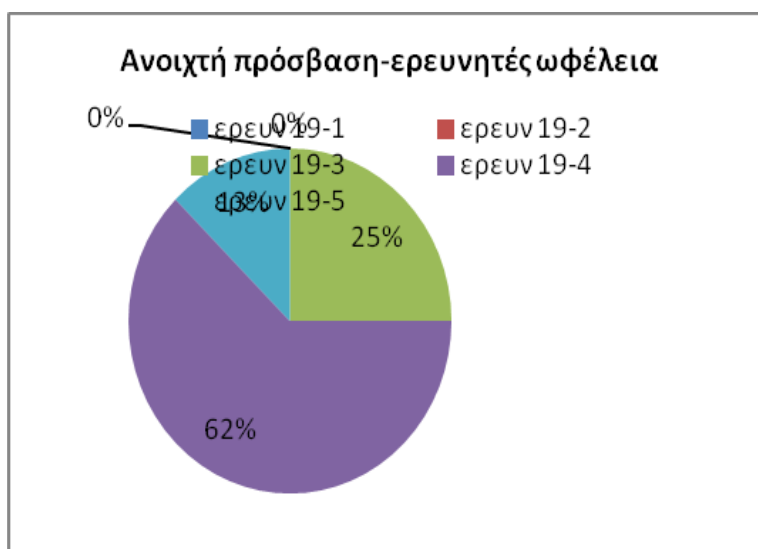

Πτυχιακή εργασία

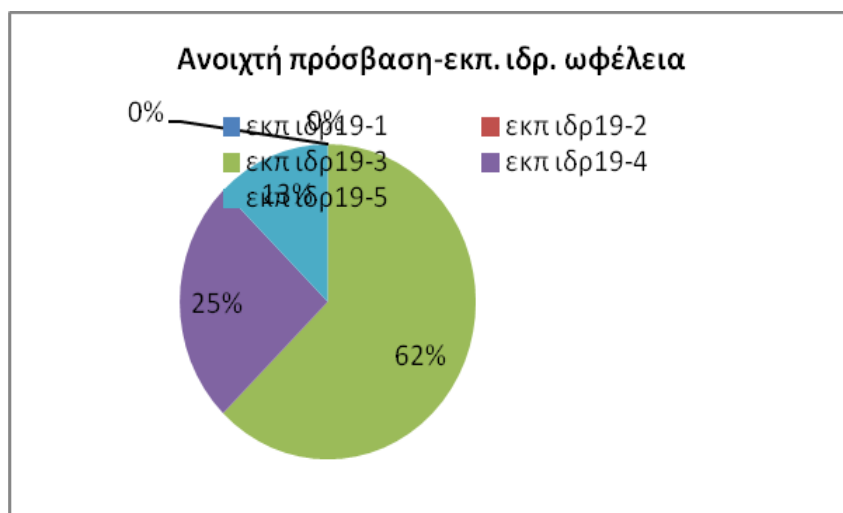
Γράφημα 11. Σημασία των ετεροαναφορών για τους επιστήμονες

Στην ερώτηση αν τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν τους ερευνητές, οι δύο απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (25%), οι πέντε ότι συμφωνούν (62%) και ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%), όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα. Φαίνεται επομένως καθαρά ότι οι περισσότεροι πιστεύουν πως τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης είναι χρήσιμα στους ερευνητές.

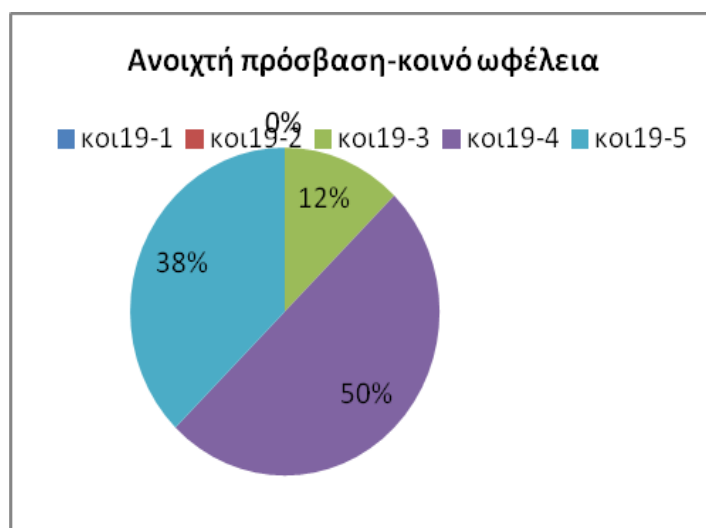
Γράφημα 12. Χρησιμότητα της ανοικτής πρόσβασης στους ερευνητές

Στην ερώτηση αν τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, οι πέντε απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (62%), οι δύο ότι συμφωνούν (25%) και ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%), όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα.

Γράφημα 13. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης στα εκπαιδευτικά ιδρύματα

Στην ερώτηση αν τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν το κοινό, ο ένας απάντησε ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί (12%), οι τέσσερις ότι συμφωνούν (50%) και οι τρεις ότι συμφωνούν απόλυτα (38%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%), όπως φαίνεται και στο παρακάτω γράφημα. Φαίνεται καθαρά ότι σχεδόν όλοι οι ερωτώμενοι θεωρούν πως τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν το κοινό.

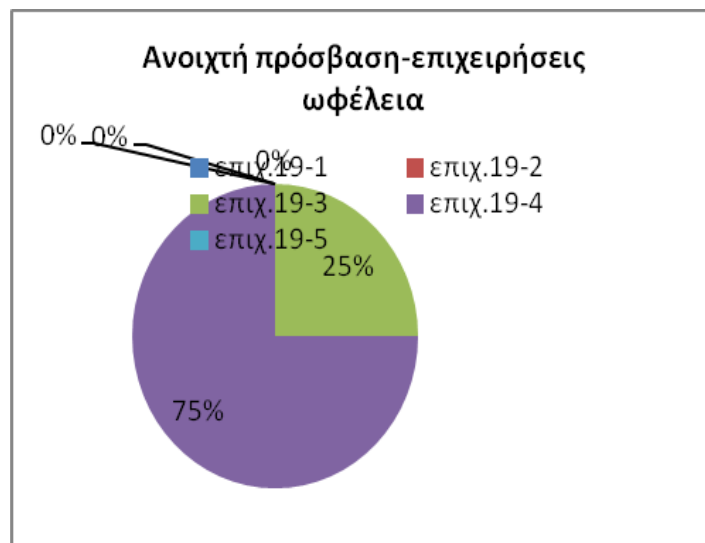

Γράφημα 14. Χρησιμότητα της ανοιχτής πρόσβασης στο κοινό

Στην ερώτηση αν τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, οι δύο απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (25%) και οι έξι ότι συμφωνούν (75%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα, διαφωνώ και συμφωνώ απόλυτα πήραν (0%), όπως φαίνεται και

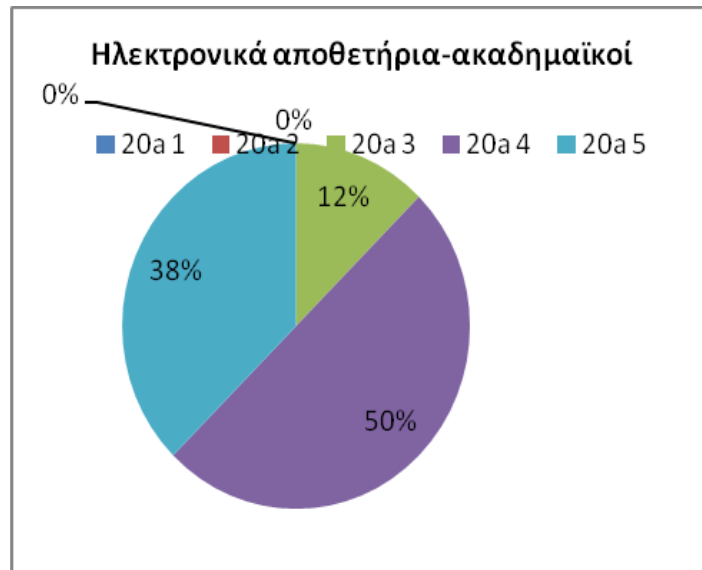
Πτυχιακή εργασία

στο παρακάτω γράφημα. Οι περισσότεροι πιστεύουν ότι τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

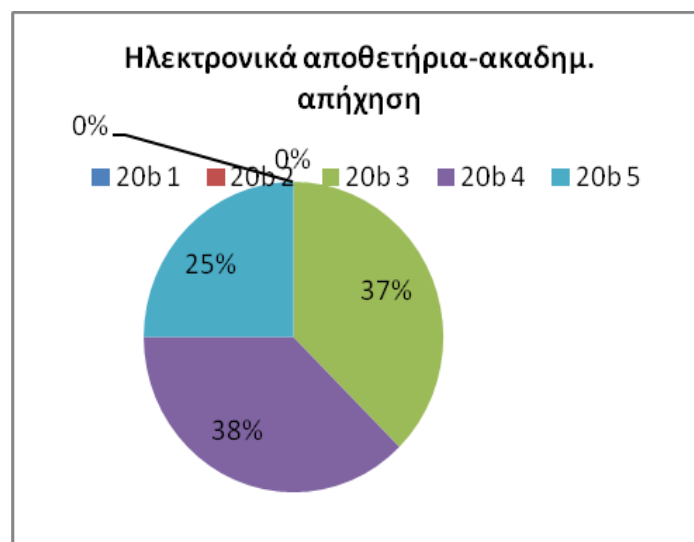
Γράφημα 15. Χρησιμότητα της ανοικτής πρόσβασης στις επιχειρήσεις

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τους επιστήμονες, επειδή μπορούν να έχουν άμεση και ελεύθερη πρόσβαση σε πλήρη κείμενα επιστημονικού περιεχομένου, ο ένας απάντησε ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί (12%), οι τέσσερις ότι συμφωνούν (50%) και οι τρεις ότι συμφωνούν απόλυτα (38%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πέραν (0%). Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι οι περισσότεροι πιστεύουν πως η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά αποθετήρια τους ωφελεί.

Γράφημα 16. Χρησιμότητα των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στους επιστήμονες

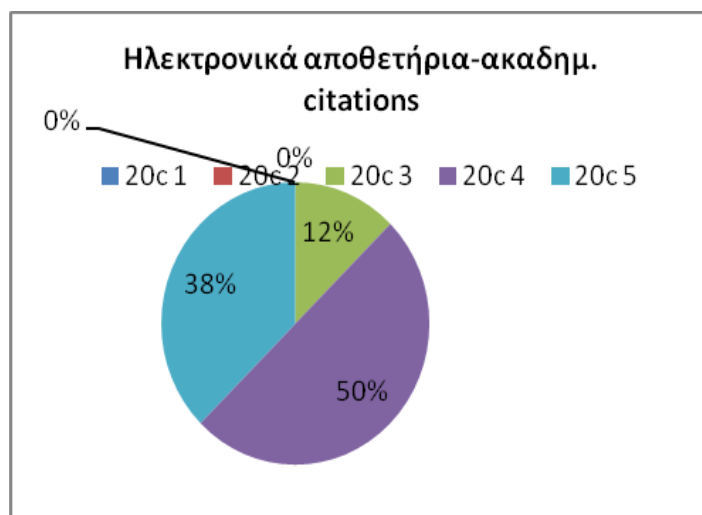
Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, αυξάνει την αναγνωσιμότητα και απήχηση του έργου τους σε παγκόσμιο επίπεδο, οι τρεις απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (37%), οι τρεις ότι συμφωνούν (38%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%). Και πάλι βλέπουμε ότι τα ηλεκτρονικά καταθετήρια βοηθούν στη γνωστοποίηση των ερευνών παγκοσμίως.

Γράφημα 17. Χρησιμότητα των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στην απήχηση του έργου των ακαδημαϊκών

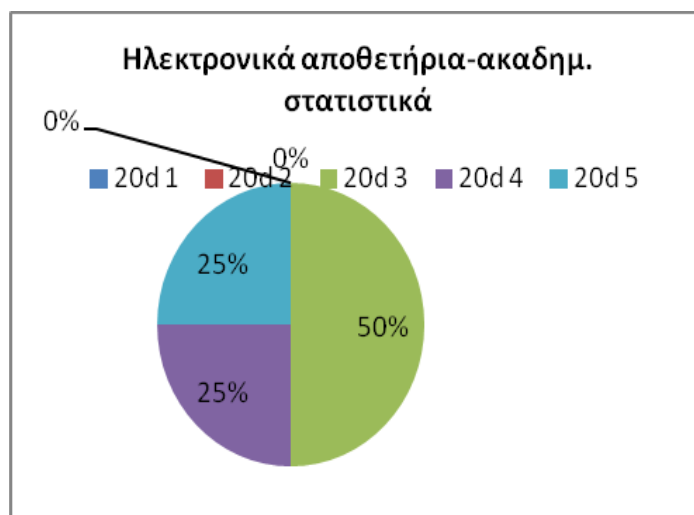
Πτυχιακή εργασία

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, βοηθάει στο να αποκτούν περισσότερες ετεροαναφορές από άλλα μέλη της επιστημονικής κοινότητας, ο ένας απάντησε ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί (12%), οι τέσσερις ότι συμφωνούν (50%) και οι τρεις ότι συμφωνούν απόλυτα (38%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%). Τα ηλεκτρονικά καταθετήρια σαφέστατα αυξάνουν τις ετεροαναφορές στο έργο των επιστημόνων.

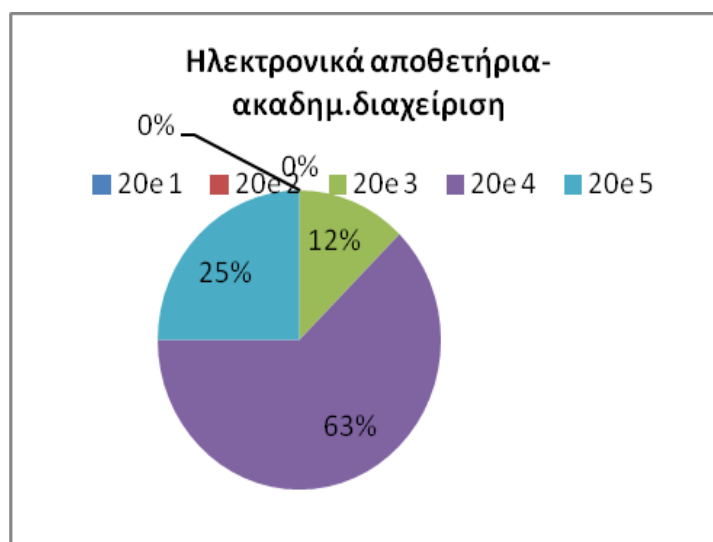
Γράφημα 18. Συμβολή των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στην αύξηση των ετεροαναφορών στο έργο των επιστημόνων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, βοηθάει στο να παρακολουθούν την πορεία του έργου τους μέσω στατιστικών εργαλείων, οι τέσσερις απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (50%), οι δύο ότι συμφωνούν (25%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

Γράφημα 19. Στατιστικά εργαλεία των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

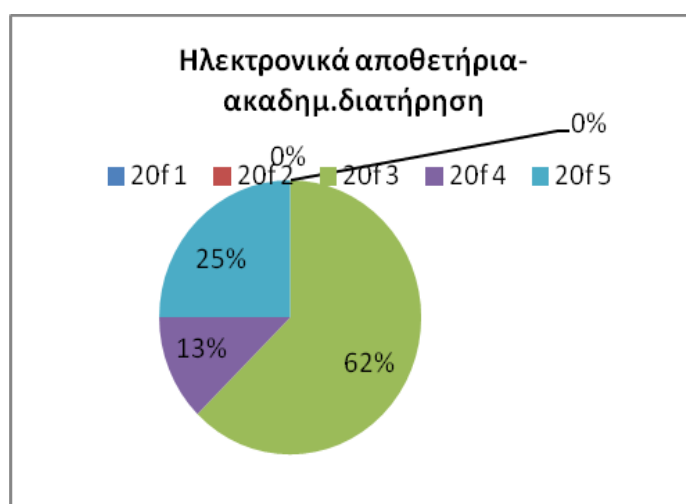
Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, βοηθάει στο να διαχειρίζονται την πορεία του έργου τους ηλεκτρονικά, χωρίς γεωγραφικό περιορισμό, με τη βοήθεια εύχρηστων δικτυακών εφαρμογών, ο ένας απάντησε ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί (12%), οι πέντε ότι συμφωνούν (63%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%). Συμφωνούν οι περισσότεροι λοιπόν, ότι τα ηλεκτρονικά καταθετήρια καταρρίπτουν τα γεωγραφικά σύνορα και διευκολύνουν τη διαχείριση του υλικού από μακριά.

Γράφημα 20. Διαχείριση του επιστημονικού υλικού των ηλεκτρονικών καταθετηρίων από μακριά, χωρίς γεωγραφικό περιορισμό

Πτυχιακή εργασία

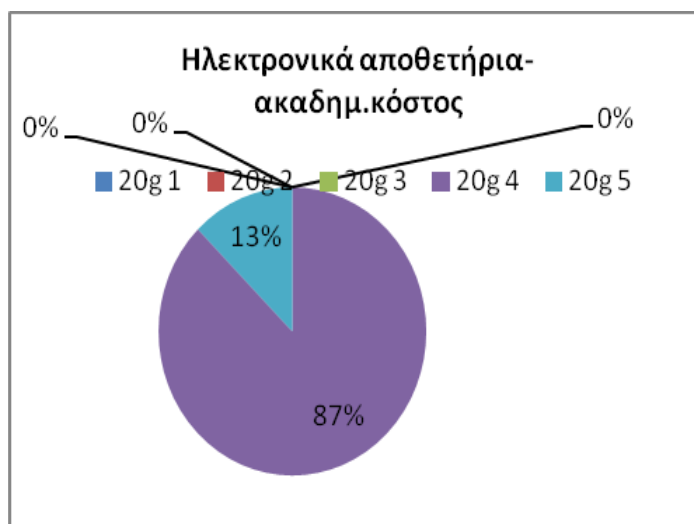
Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, βοηθάει στο να εξασφαλίζουν διατήρηση του επιστημονικού τους υλικού σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, οι πέντε απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (62%), ο ένας ότι συμφωνεί (13%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

Γράφημα 21. Διατήρηση του επιστημονικού υλικού των ηλεκτρονικών καταθετηρίων σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα

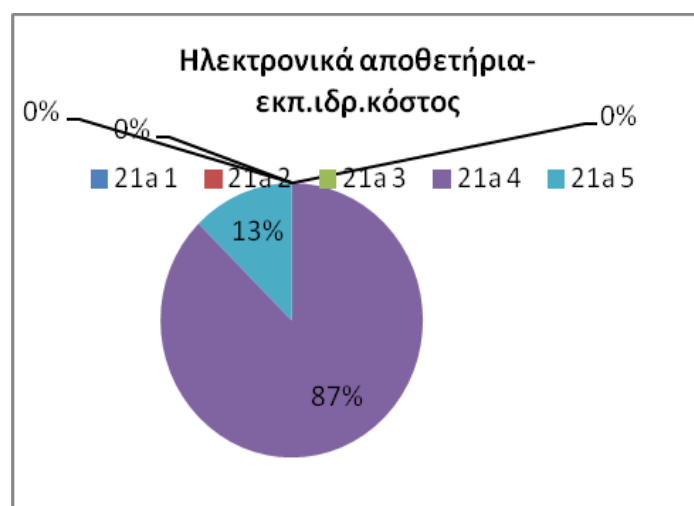
Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, βοηθάει στο να έχουν μειωμένα έξοδα μέσω της ελεύθερης και δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά, οι επτά απάντησαν ότι συμφωνούν (87%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα, διαφωνώ και ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ πήραν (0%). Φαίνεται ότι περιορίζονται τα έξοδα μέσω της δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά.

Πτυχιακή εργασία

Γράφημα 22. Συμβολή των ηλεκτρονικών καταθετηρίων στη μείωση των εξόδων, μέσω της δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επειδή πετυχαίνουν μειωμένο κόστος διάχυσης του επιστημονικού περιεχομένου, οι επτά απάντησαν ότι συμφωνούν (87%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα, διαφωνώ και ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ πήραν (0%). Σχεδόν όλοι πιστεύουν ότι τα ακαδημαϊκά ιδρύματα κερδίζουν χρήματα με τα ηλεκτρονικά καταθετήρια.

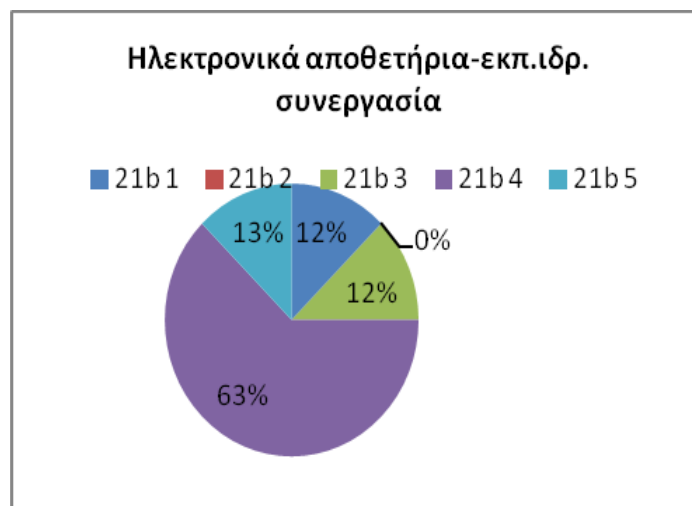
Γράφημα 23. Μειωμένο κόστος διάχυσης του επιστημονικού περιεχομένου για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε

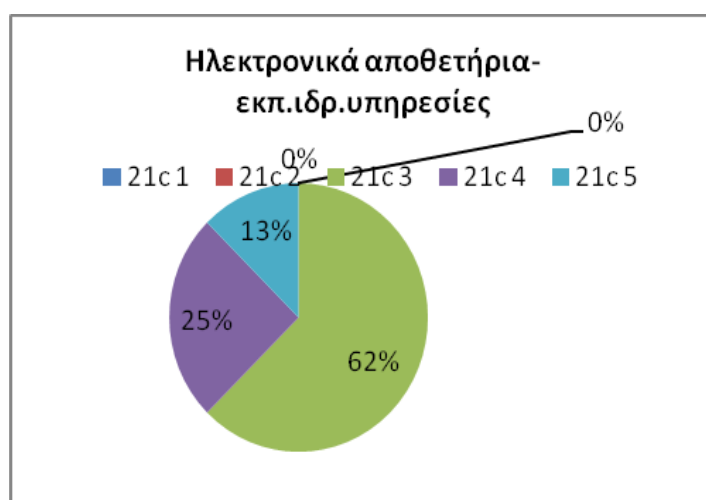
Πτυχιακή εργασία

μορφή, ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επειδή υπάρχει η δυνατότητα συνεργασίας και συντονισμένων ενεργειών, ο ένας απάντησε ότι διαφωνεί απόλυτα (12%), ο ένας ότι ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί (12%), οι πέντε ότι συμφωνούν (63%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Η επιλογή διαφωνώ, πήρε (0%). Οι περισσότεροι υποστηρίζουν ότι αυξάνεται η συνεργασία με τα ηλεκτρονικά καταθετήρια.

Γράφημα 24. Δυνατότητα συνεργασίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επειδή παρέχονται σύγχρονες και ποιοτικές υπηρεσίες, οι πέντε απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (62%), οι δύο ότι συμφωνούν (25%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

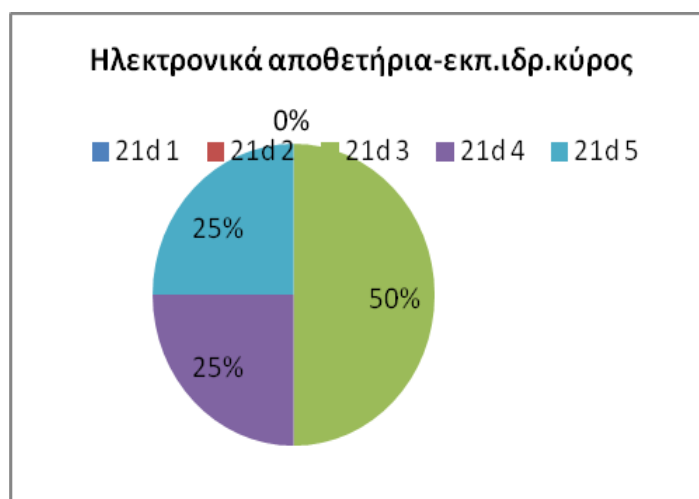

Γράφημα 25. Παροχή σύγχρονων και ποιοτικών υπηρεσιών στα

Πτυχιακή εργασία

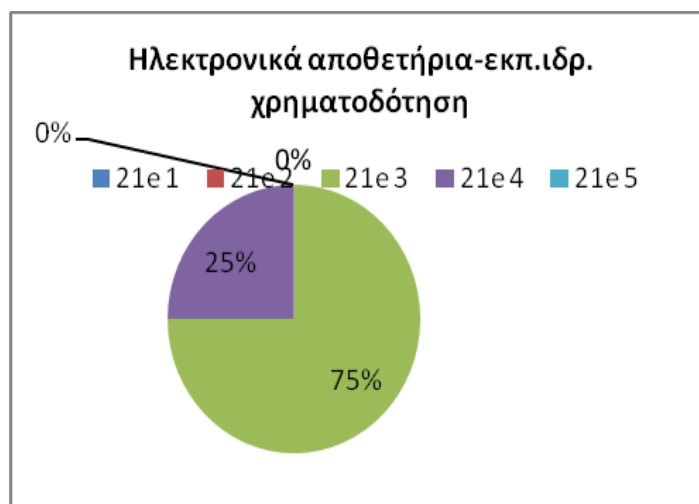
εκπαιδευτικά ιδρύματα, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επειδή προβάλλονται διεθνώς το κύρος και η αξία τους, οι τέσσερις απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (50%), οι δύο ότι συμφωνούν (25%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

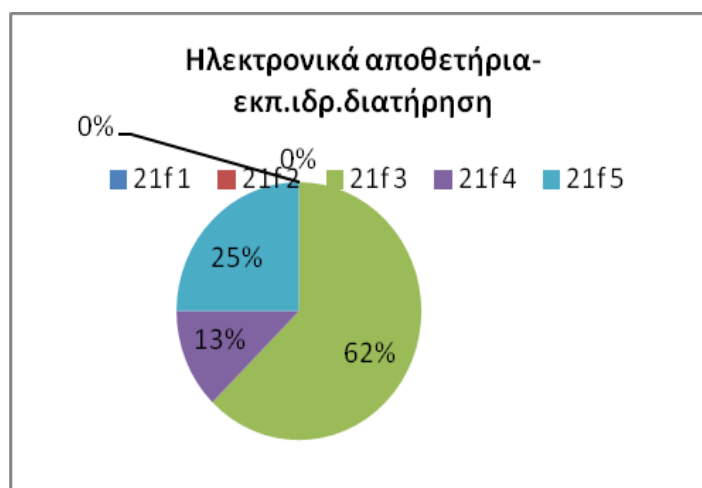
Γράφημα 26. Προβολή και κύρος των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επειδή εξασφαλίζουν ευκαιρίες για χρηματοδότηση, οι έξι απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (75%) και οι δύο ότι συμφωνούν (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα, διαφωνώ και συμφωνώ απόλυτα πήραν (0%).

Γράφημα 27. Ευκαιρίες για χρηματοδότηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, επειδή ελέγχουν και διατηρούν το επιστημονικό περιεχόμενο μέσω ενός κεντρικού συστήματος, οι πέντε απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (62%), ο ένας ότι συμφωνεί (13%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

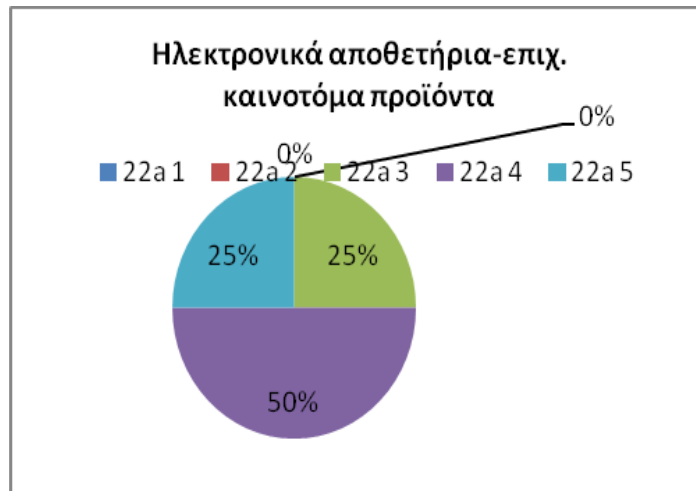

Γράφημα 28. Έλεγχος και διατήρηση του επιστημονικού περιεχομένου από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, επειδή

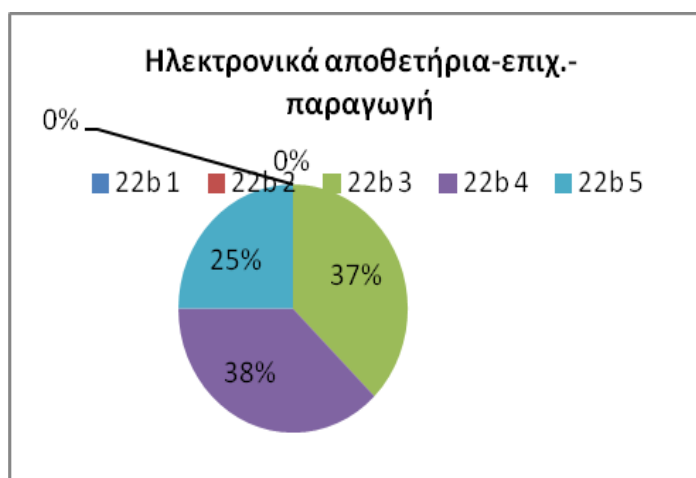
Πτυχιακή εργασία

παρουσιάζονται ευκαιρίες για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, οι δύο απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (25%), οι τέσσερις ότι συμφωνούν (50%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%). Φαίνεται ότι οι περισσότεροι πιστεύουν πως οι επιχειρήσεις παράγουν καινοτόμα προϊόντα μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.

Γράφημα 29. Ευκαιρίες για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών στις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, επειδή συνδέεται η επιστήμη με την παραγωγή, οι τρεις απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (37%), οι τρεις ότι συμφωνούν (38%) και οι δύο ότι συμφωνούν απόλυτα (25%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

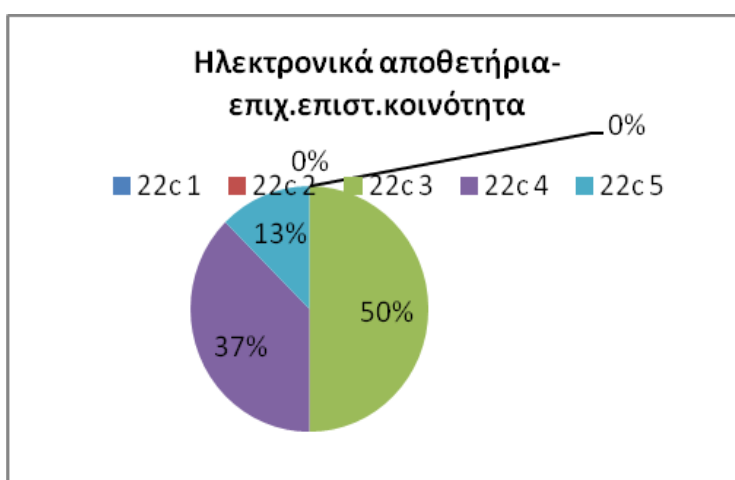

Γράφημα 30. Ωφέλειες των επιχειρήσεων και των κερδοσκοπικών οργανισμών

Πτυχιακή εργασία

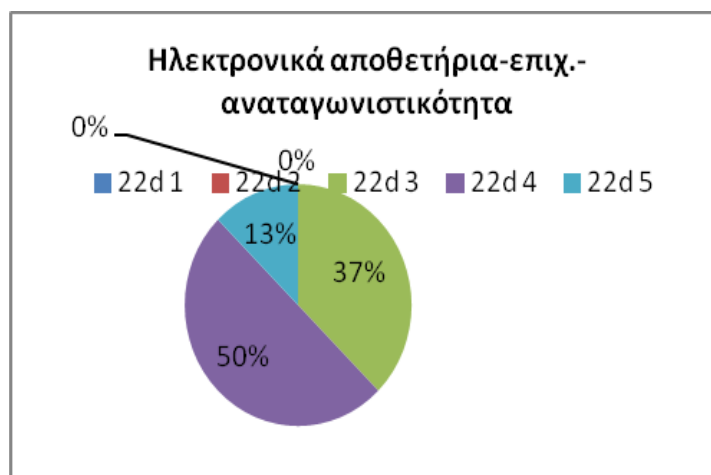
από τη σύνδεση της επιστήμης με την παραγωγή, μέσω των ηλεκτρονικών αποθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, επειδή ενισχύεται η συνεργασία και ο διάλογος με την επιστημονική κοινότητα, οι τέσσερις απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (50%), οι τρεις ότι συμφωνούν (37%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

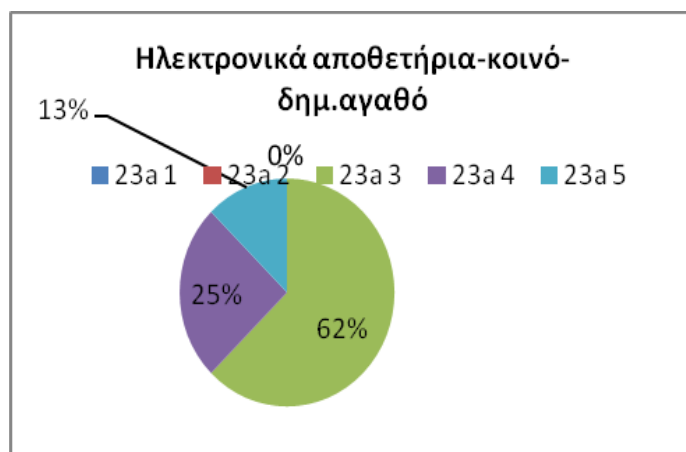
Γράφημα 31. Ωφέλειες των επιχειρήσεων και των κερδοσκοπικών οργανισμών από την ενίσχυση της συνεργασίας και του διαλόγου με την επιστημονική κοινότητα, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, επειδή ενισχύεται η ανταγωνιστικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, οι τρεις απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (37%), οι τέσσερις ότι συμφωνούν (50%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%). Οι περισσότεροι πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις γίνονται πιο ανταγωνιστικές με τη βοήθεια της ανοικτής πρόσβασης.

Γράφημα 32. Ωφέλειες των επιχειρήσεων και των κερδοσκοπικών οργανισμών από την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί το ευρύ κοινό, επειδή καθιστώνται τα επιστημονικά αποτελέσματα δημόσιο αγαθό, οι πέντε απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (62%), οι δύο ότι συμφωνούν (25%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

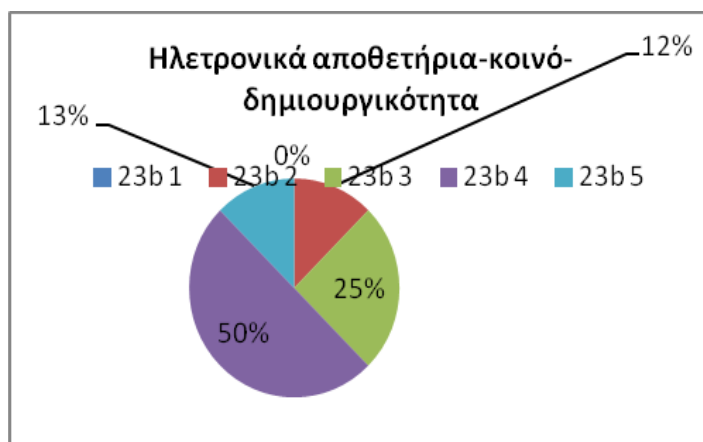

Γράφημα 33. Ωφέλεια του ευρύ κοινού επειδή τα επιστημονικά αποτελέσματα καθιστώνται δημόσιο αγαθό, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί το ευρύ κοινό, επειδή προωθείται η δημιουργικότητα και

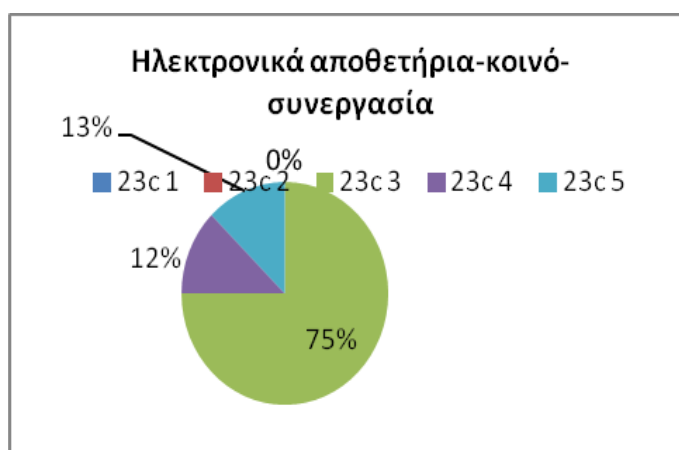
Πτυχιακή εργασία

αξιοποιούνται τα ερευνητικά αποτελέσματα, ο ένας απάντησε ότι διαφωνεί (12%), οι δύο ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (25%), οι τέσσερις ότι συμφωνούν (50%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Η επιλογή διαφωνώ απόλυτα πήρε (0%).

Γράφημα 34. Ωφέλεια του ευρύ κοινού από την προώθηση της δημιουργικότητας και της αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

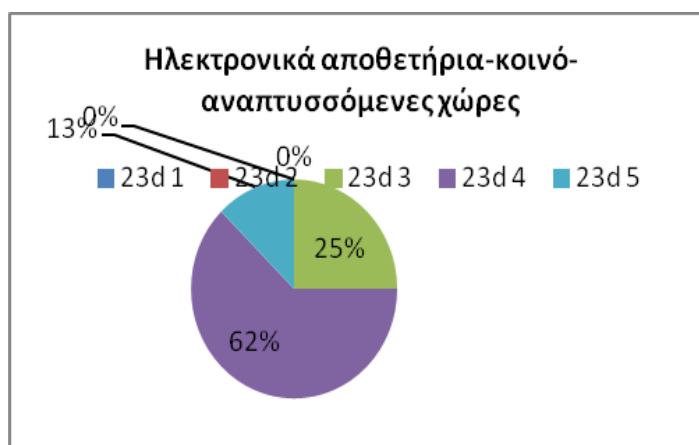
Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί το ευρύ κοινό, επειδή ενισχύεται ένα διακρατικό δίκτυο συνεργασιών και επαφών, οι έξι απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (75%), ο ένας ότι συμφωνεί (12%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%).

Γράφημα 35. Ωφέλεια του ευρύ κοινού από την ενίσχυση ενός διακρατικού δικτύου συνεργασιών και επαφών, μέσω των ηλεκτρονικών καταθετηρίων

Πτυχιακή εργασία

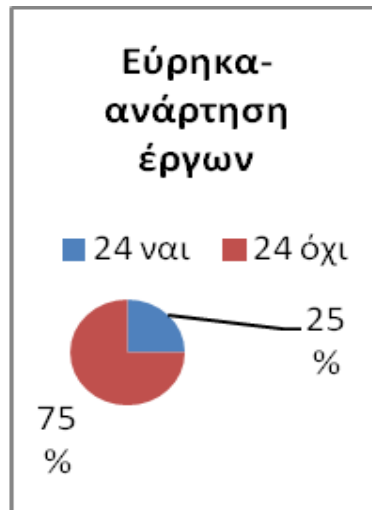
Στην ερώτηση αν πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί το ευρύ κοινό, επειδή προσφέρονται στις αναπτυσσόμενες χώρες σύγχρονες και χωρίς κόστος δυνατότητες δημιουργίας και πρόσβασης στο επιστημονικό περιεχόμενο, οι δύο απάντησαν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν (25%), οι πέντε ότι συμφωνούν (62%) και ο ένας ότι συμφωνεί απόλυτα (13%). Οι επιλογές διαφωνώ απόλυτα και διαφωνώ πήραν (0%). Οι περισσότεροι θεωρούν ότι το ευρύ κοινό ωφελείται στις φτωχές χώρες από την ελεύθερη πρόσβαση στο επιστημονικό περιεχόμενο των ηλεκτρονικών καταθετηρίων.

Γράφημα 36. Ωφέλεια του ευρύ κοινού από την προσφορά στις αναπτυσσόμενες χώρες σύγχρονων και χωρίς κόστος δυνατότητες πρόσβασης στο επιστημονικό περιεχόμενο

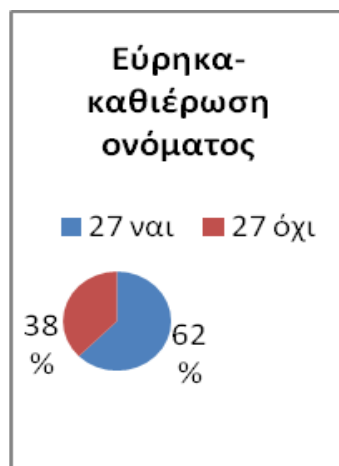
Στην ερώτηση αν έχουν αναρτήσει κάποια έργα τους στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα, οι δύο απάντησαν θετικά (25%) και οι έξι αρνητικά (75%). Από αυτούς που απάντησαν ναι, ο πρώτος είπε ότι το κίνητρό του ήταν η δυνατότητα ανάγνωσης των έργων του. Ο δεύτερος ανάρτησε στο Εύρηκα έμμεσα, μέσω των πτυχιακών εργασιών των φοιτητών και τα βιβλία του και εργασίες του μέσω e-books, pithia κ.ά. Από όσους απάντησαν όχι, δύο είπαν ότι δεν γνώριζαν ότι μπορούσαν να αναρτήσουν έργα τους και οι υπόλοιποι δεν απάντησαν.

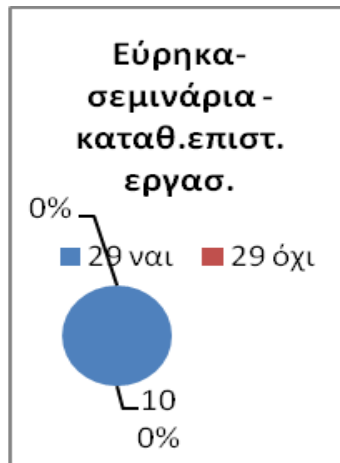
Γράφημα 37. Ανάρτηση έργων στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα

Στην ερώτηση αν έχουν καθιερώσει το όνομά τους στην Ελληνική και στην Αγγλική γλώσσα (δηλ. χρησιμοποιούν πάντα ένα όνομα-το ίδιο ακριβώς με παραπομπές από άλλα ονόματα), ώστε όλες οι πληροφορίες των έργων τους να είναι προσβάσιμες από όλα τα ηλεκτρονικά μέσα, οι πέντε απάντησαν ναι (62%) και οι τρεις όχι (38%). Από τους ερωτούμενους που απάντησαν όχι, ο ένας είπε ότι αυτό συμβαίνει από αμέλεια και τεχνικές δυσκολίες, επειδή το όνομά του γράφεται με Η και Ch. Οι υπόλοιποι δεν απάντησαν.

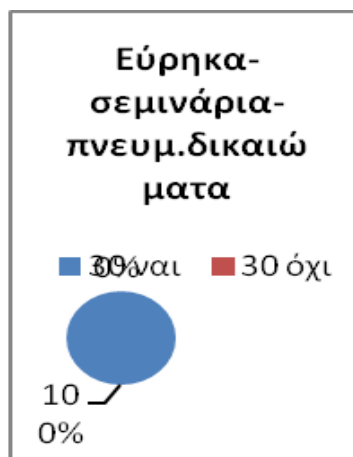
Γράφημα 38. Καθιέρωση του ονόματος των δημιουργών

Στην ερώτηση αν θα τους ενδιέφερε να οργανώσει η βιβλιοθήκη σεμινάρια χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών τους εργασιών στο Εύρηκα, όλοι απάντησαν θετικά (100%). Ξεκάθαρα όλοι αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα του Εύρηκα και ενδιαφέρονται να μάθουν πώς λειτουργεί.

Γράφημα 39. Οργάνωση σεμιναρίων χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών εργασιών στο Εύρηκα, από τη βιβλιοθήκη

Στην ερώτηση αν θα τους ενδιέφερε να οργανώσει η βιβλιοθήκη σεμινάρια για το πώς να κατοχυρώνουν τα πνευματικά τους δικαιώματα στις δημοσιεύσεις τους, όλοι απάντησαν θετικά (100%).

Γράφημα 40. Οργάνωση σεμιναρίων για τον τρόπο χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών εργασιών στο Εύρηκα

Στην ερώτηση ποια θέματα νομίζουν ότι θα έπρεπε να διδάξει η βιβλιοθήκη σε κάποιο εκπαιδευτικό σεμινάριο για το πώς οι ενδιαφερόμενοι συγγραφείς θα μπορούσαν να διαχειριστούν μόνοι τους τις δημοσιεύσεις τους στο Εύρηκα, ο πρώτος απάντησε ότι θα ήθελε να μάθει τον τρόπο που θα μπορούσε να γίνει αυτό. Ο δεύτερος ενδιαφέρθηκε για τα θέματα πρόσβασης, ασφάλειας και διακίνησης της πληροφορίας, ο τρίτος ανέφερε βασικά θέματα πληροφορικής και ασφάλειας, καθώς

και διαχείριση πνευματικών δικαιωμάτων. Ο τέταρτος έγραψε ότι ενδιαφέρεται για τα θέματα της ασφάλειας και της διακίνησης της πληροφορίας.

6.2. Συνέντευξη

Τέθηκαν μερικές ερωτήσεις, που απαντήθηκαν προφορικά. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης ήταν μόνο έξι, γιατί ο διαθέσιμος χρόνος για την ολοκλήρωσή της ήταν δέκα λεπτά. Επιλέχθηκαν μερικές σημαντικές από το ερωτηματολόγιο και τέθηκαν στον ερωτώμενο, που είναι μέλος του εκπαιδευτικού προσωπικού του τμήματος Νοσηλευτικής.

Οι ερωτήσεις πώς διακινεί τα έγγραφα της προσωπικής του έρευνας και πώς διαχειρίζεται τα πρωτογενή δεδομένα των ερευνών του ουσιαστικά απαντήθηκαν μαζί. Αναφέρθηκε ότι ακολουθούν την ακαδημαϊκή οδό. Αφού γίνει η επεξεργασία τους στο γραφείο, ανακοινώνονται σε κάποιο συνέδριο και δημοσιεύονται σε κάποιο έγκριτο περιοδικό του νοσηλευτικού χώρου. Τέτοια περιοδικά είναι 6-7 (έχουν ISSN και ελέγχει τα άρθρα πριν δημοσιευτούν μια επιστημονική επιτροπή). Αναφέρθηκαν τα εξής περιοδικά: "Νοσηλευτική", και "Βήμα Ασκληπιού" που εκδίδονται από το ΤΕΙ Αθήνας και είναι ανοικτά από τον επιστημονικό φορέα online. Το "Διεπιστημονική φροντίδα υγείας" που είναι και αυτό ανοικτό online και το "Νοσηλεία και έρευνα" που εκδίδεται από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και παρέχεται με συνδρομή. Επίσης τα άρθρα εκτός από τα περιοδικά, τα αναρτεί και στο researchgate που είναι κάτι σαν facebook των καθηγητών και στο academia.edu. που είναι το facebook όλων των ακαδημαϊκών του κόσμου.

Σχετικά με το θέμα τοις ανοικτής πρόσβασης πιστεύει ότι υπάρχουν μόνο θετικά, όπως το networking, δηλαδή η διασύνδεση και η συνεργασία που προσφέρει. Επίσης, θεωρεί σημαντικά και τα στατιστικά εργαλεία που παρέχονται, όπου υπάρχουν ενδείξεις επισκεψιμότητας, πόντοι αξίας κ.ά. Ακόμη τα έργα των δημιουργών αποκτούν αναγνωρισιμότητα.

Στην ερώτηση αν έχει αναρτήσει κάποια έργα του στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα είπε πως το μόνο που υπάρχει εκεί είναι ένα output από ένα erasmus εντατικό πρόγραμμα που περιέχει power point και μικρά κείμενα. Όπως ανέφερε, το Εύρηκα δε θα το επέλεγε για να δημοσιεύσει άρθρα του, γιατί δεν έχει πειστεί για τη σπουδαιότητα των έργων που βρίσκονται εκεί. Θεωρεί ότι ίσως χρειάζεται από τους

Πτυχιακή εργασία

υπεύθυνους του Εύρηκα ένα καλύτερο marketing για να το εμπιστευθούν οι καθηγητές και να αναρτήσουν τη δουλειά τους και εκεί.

7. Συμπεράσματα της έρευνας

Από τα δεδομένα των ερωτηματολογίων φαίνεται ότι οι γυναίκες είναι περισσότερες, καθώς αποτελούν το 63% (πέντε) και οι άνδρες το 37% (τρεις). Οι επικρατέστερες ηλικίες των ερωτώμενων είναι 35-45 ετών (50%-τέσσερις) και 46-55 (37%-τρεις). Σχετικά με τους τρόπους που χρησιμοποιούν για την αναζήτηση των πληροφοριών, προτιμούν τις εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων (24%-οκτώ), τον παγκόσμιο ιστό (24%-οκτώ), το έντυπο υλικό (25%-οκτώ), τις θεματικές πύλες (15%-πέντε) και τα καταθετήρια ανοιχτής πρόσβασης (12%-τέσσερις). Με το ερευνητικό τους έργο απευθύνονται κυρίως στην επιστημονική κοινότητα (40%-οκτώ), στους φοιτητές (30%-έξι) και στο κοινό (30%-έξι). Διακινούν τα έγγραφα των ερευνών τους κυρίως με δημοσιεύσεις σε έντυπα περιοδικά με συνδρομή (25%-οκτώ), σε ηλεκτρονικά περιοδικά με συνδρομή (22%-επτά) και ανοικτής πρόσβασης (22%-επτά), στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα (13%-τέσσερις), σε άλλα ιδρυματικά καταθετήρια (9%-τρεις) και στην προσωπική τους ιστοσελίδα (9%-τρεις). Τα πρωτογενή δεδομένα των ερευνών τους τα ανακοινώνουν σε συνέδρια (26%-επτά), τα αποθηκεύουν στον προσωπικό τους υπολογιστή (26%-επτά), τα αξιοποιούν στην εκπαιδευτική διαδικασία (22%-έξι), τα μοιράζονται με συναδέλφους τους (15%-τέσσερις) και τα ανεβάζουν στην προσωπική τους ιστοσελίδα (11%-τρεις).

Για το 87% (επτά) από τους συμμετέχοντες η δημοσίευση του έργου τους στα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης είναι από σημαντική έως πολύ σημαντική για τις ετεροαναφορές, για τη διακίνηση των επιστημονικών πληροφοριών, για το ότι απευθύνονται σε μεγάλο αναγνωστικό κοινό και γιατί μπορούν να συμμετέχουν σε άλλες έρευνες. Συμφωνούν (75%-έξι) ότι ωφελούνται από αυτά, ότι ωφελούνται τα εκπαιδευτικά ιδρύματα (38%-τρεις), ενώ αρκετοί (62%-πέντε) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πιστεύουν ότι τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν το κοινό (88%-επτά) και τις επιχειρήσεις (75%-έξι).

Πιστεύουν ότι οι ακαδημαϊκοί ωφελούνται αν υποβάλλουν το ερευνητικό τους υλικό στα ηλεκτρονικά καταθετήρια, γιατί έχουν άμεση και ελεύθερη πρόσβαση σε πλήρη κείμενα επιστημονικού περιεχομένου (88%-επτά), αυξάνουν την αναγνωσιμότητα και απήχηση του έργου τους σε παγκόσμιο επίπεδο (63%-πέντε), αποκτούν περισσότερες

Πτυχιακή εργασία

ετεροαναφορές (citations) από άλλους επιστήμονες (88%-επτά), παρακολουθούν την πορεία του έργου τους μέσω στατιστικών εργαλείων (50%-τέσσερις), ενώ οι μισοί (50%-τέσσερις) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν. Επίσης πιστεύουν ότι διαχειρίζονται και ελέγχουν το έργο τους ηλεκτρονικά, χωρίς γεωγραφικό περιορισμό (88%-επτά), εξασφαλίζουν διατήρηση του επιστημονικού τους υλικού (38%-τρεις) σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, ενώ οι περισσότεροι (62%-πέντε) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν και τέλος έχουν μειωμένα έξοδα μέσω της ελεύθερης και δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά (100%-οκτώ).

Πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, γιατί πετυχαίνουν μειωμένο κόστος διάχυσης του επιστημονικού περιεχομένου (100%-οκτώ), υπάρχει η δυνατότητα συνεργασίας και συντονισμένων ενεργειών (76%-έξι), παρέχονται σύγχρονες και ποιοτικές υπηρεσίες (38%-τρεις), ενώ οι περισσότεροι (62%-πέντε) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν μ' αυτή την πρόταση. Επίσης πιστεύουν ότι τα ηλεκτρονικά αποθετήρια βοηθούν τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, γιατί προβάλλονται διεθνώς το κύρος και η αξία τους (50%-τέσσερις), ενώ το άλλο 50% (τέσσερις) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, επειδή εξασφαλίζουν ευκαιρίες για χρηματοδότηση (25%-δύο), ενώ το 75% (έξι) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν και επειδή ελέγχουν και διατηρούν το επιστημονικό περιεχόμενο μέσω ενός κεντρικού συστήματος (38%-τρεις), ενώ το 62% (πέντε) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης ωφελεί τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς, επειδή παρουσιάζονται ευκαιρίες για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών (75%-έξι), επειδή συνδέεται η επιστήμη με την παραγωγή (63%-πέντε), επειδή ενισχύεται η συνεργασία και ο διάλογος με την επιστημονική κοινότητα (50%-τέσσερις), ενώ 50% (τέσσερις) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν και επειδή ενισχύεται η ανταγωνιστικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (63%-πέντε), ενώ το 37% (τρεις) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πιστεύουν ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά καταθετήρια ανοικτής πρόσβασης ωφελεί το ευρύ κοινό, επειδή καθιστώνται τα επιστημονικά αποτελέσματα δημόσιο αγαθό (38%-τρεις) και οι περισσότεροι (62%-πέντε) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν, επειδή προωθείται η δημιουργικότητα και αξιοποιούνται τα ερευνητικά αποτελέσματα (63%-πέντε), επειδή ενισχύεται ένα

Πτυχιακή εργασία

διακρατικό δίκτυο συνεργασιών και επαφών (25%-δύο), ενώ οι περισσότεροι (75%-έξι) ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν και επειδή προσφέρονται στις αναπτυσσόμενες χώρες σύγχρονες και χωρίς κόστος δυνατότητες δημιουργίας και πρόσβασης στο επιστημονικό περιεχόμενο (75%-έξι).

Στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα μόνο 25% (δύο) έχουν αναρτήσει έργα τους και 75% (έξι) όχι. Αξιοσημείωτο είναι ότι από όσους απάντησαν όχι, δύο είπαν ότι δεν γνώριζαν ότι μπορούσαν να αναρτήσουν έργα τους σ' αυτό και οι υπόλοιποι δεν απάντησαν. Οι περισσότεροι (62%-πέντε) έχουν καθιερώσει το όνομά τους στην Ελληνική και στην Αγγλική γλώσσα (δηλ. χρησιμοποιούν πάντα ένα όνομα-το ίδιο ακριβώς με παραπομπές από άλλα ονόματα), ώστε όλες οι πληροφορίες των έργων τους να είναι προσβάσιμες από όλα τα ηλεκτρονικά μέσα. Όλοι (100%-οκτώ) θα επιθυμούσαν σεμινάρια χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών τους εργασιών στο Εύρηκα και για το πώς να κατοχυρώνουν τα πνευματικά τους δικαιώματα στις δημοσιεύσεις τους. Επίσης τους ενδιαφέρουν θέματα σχετικά με την πρόσβαση, την ασφάλεια, τη διακίνηση της πληροφορίας, τη διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων και βασικά θέματα πληροφορικής.

Από τα δεδομένα της συνέντευξης, αξιοσημείωτη είναι η απάντηση πως το Εύρηκα δε θα το επέλεγε για να δημοσιεύσει τα άρθρα του, γιατί δεν έχει πειστεί για τη σπουδαιότητα των έργων που βρίσκονται εκεί. Πιστεύει ότι ίσως χρειάζεται από τους υπεύθυνους του Εύρηκα ένα καλύτερο marketing για να το εμπιστευθούν οι καθηγητές και να αναρτήσουν τη δουλειά τους και εκεί.

8. Προτάσεις

Στα συμπεράσματα διαπιστώθηκε ότι από τα ηλεκτρονικά καταθετήρια και γενικά από την ανοιχτή πρόσβαση ωφελούνται τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, το ευρύ κοινό, οι επιστήμονες και οι κερδοσκοπικοί οργανισμοί. Επομένως, είναι απαραίτητο όλοι οι φορείς να προσανατολιστούν προς αυτή την κατεύθυνση, δηλαδή προς την ενίσχυση της ανοικτής πρόσβασης, επιλέγοντας να δημοσιεύουν τις έρευνές τους στα περιοδικά ανοικτής πρόσβασης, και στα ιδρυματικά καταθετήρια.

Τα ακαδημαϊκά ιδρύματα έχουν κέρδος να δημιουργούν ιδρυματικά καταθετήρια και να ενισχύουν τη δράση τους, διαφημίζοντας το ρόλο τους σε όλη την εκπαιδευτική κοινότητα και στο ευρύ κοινό. Οι βιβλιοθήκες καλούνται να παίξουν σημαντικό ρόλο, οργανώνοντας μαθήματα και σεμινάρια για τον τρόπο που μπορούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι να αναρτούν τις εργασίες τους στα ιδρυματικά καταθετήρια.

Η Κεντρική Βιβλιοθήκη του ΑΤΕΙΘ φαίνεται από την παρούσα έρευνα ότι είναι απαραίτητο να ενημερώσει τους φοιτητές και τους επιστήμονες για το Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα, ώστε όλοι να μπορούν μόνοι τους να αναρτούν τη δουλειά τους εκεί.

Το κράτος οφείλει να χρηματοδοτεί τις παραπάνω προσπάθειες, γιατί το ευρύ κοινό ενημερώνεται εντελώς ανέξοδα από τα ιδρυματικά καταθετήρια για τις επιστημονικές εξελίξεις και οι επιχειρήσεις βελτιώνουν τα προϊόντα τους, καθώς συνδέεται η μαζική παραγωγή με τις επιστημονικές ανακαλύψεις.

9. Βιβλιογραφία

Αμανατίδης, Ε. & Σαραγιώτης, Α. (2006). Ψηφιοποίηση Συλλογών Νεοελληνικής Γραμματείας και Τέχνης του Α.Π.Θ. *Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον: 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πάτρα, 1-3 Νοεμβρίου 2006*, Πάτρα, 15, 12-25.

Βράκα, Β. (2006). Η Ψηφιοποίηση του Αρχείου Ελληνικής Μουσικής: Πρακτικές και Προβληματισμοί. *Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον: 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πάτρα, 1-3 Νοεμβρίου 2006*, Πάτρα, 15, 36-46.

Γαρουφάλλου, Ε. (1998). Ηλεκτρονικές Βιβλιοθήκες: Παρουσίαση μιας έρευνας που διεξάγεται. *Οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες και η πρόκληση του εκσυγχρονισμού: 6^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα, 5-7 Νοεμβρίου 1997*, Αθήνα, 6, 427-437.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)-Ανοικτή Πρόσβαση-Γνωρίστε την. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου 2013, από <http://www.openaccess.gr/openaccess/intro.dot>.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)-Ανοικτή Πρόσβαση-Χρήστες & Οφέλη. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου 2013, από <http://www.openaccess.gr/openaccess/users.dot>.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)-Ανοικτή Πρόσβαση-Εξέλιξη. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου 2013, από <http://www.openaccess.gr/openaccess/evolution.dot>.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)-Ανοικτή Πρόσβαση-Τι είναι. Ανακτήθηκε 21 Αυγούστου 2013, από <http://www.openaccess.gr/repositories/what.dot>.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)-Ανοικτή Πρόσβαση-Πολιτικές. Ανακτήθηκε 22 Αυγούστου 2013, από <http://www.openaccess.gr/repositories/policies.dot>.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)-Ανοικτή Πρόσβαση-Διαδικασία καταχώρισης. Ανακτήθηκε 22 Αυγούστου 2013, από http://www.openaccess.gr/repositories/submit_process.dot.

Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (ΕΚΤ)-Ανοικτή Πρόσβαση-Στατιστικά Στοιχεία. Ανακτήθηκε 22 Αυγούστου 2013, από <http://www.openaccess.gr/repositories/statistics.dot>.

Πτυχιακή εργασία

Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα-Σχετικά με το Εύρηκα. Ανακτήθηκε 4 Μαΐου 2013, από <http://eureka.lib.teithe.gr:8080/about>).

Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα-Συνήθειες απορίες. Ανακτήθηκε 17 Αυγούστου 2013, από <http://eureka.lib.teithe.gr:8080/faqs>).

Κουής, Δ., & Κόκκινος, Δ. (2009). Μοντέλο λειτουργίας εικονικής βιβλιοθήκης για την ανάδειξη, παροχή και αξιοποίηση του τεχνολογικού κεφαλαίου του ΕΜΠ.

Ανακτήθηκε 27 Απριλίου 2013, από <http://eprints.rclis.org/14797/1/5B.3.pdf>

Κουλούρης, Α., Κόκκινος, Δ., & Αναγνωστόπουλος, Α. (2007). Ανάπτυξη ψηφιακής βιβλιοθήκης και ιδρυματικού αποθετηρίου στην Κεντρική Βιβλιοθήκη ΕΜΠ.

Ανακτήθηκε 27 Απριλίου 2013, από

http://eprints.rclis.org/10476/1/16o_koulouris_kokkinos.pdf

Κουνούδη, Α. Ν., Αρτέμη, Π., Ζέρβας, Μ., & Ευαγόρου, Α. (2010). Η πορεία προς την ανοιχτή πρόσβαση μέσω των Creative Commons–Περίπτωση ΚΤΙΣΙΣ.

Ανακτήθηκε 27 Απριλίου 2013, από

<http://ktisis.cut.ac.cy/jspui/bitstream/10488/4748/1/Ktisis%20Creative%20Commons.pdf>

Κωβαίου, Ε. (2006). Η Ψηφιακή Βιβλιοθήκη για το Νεότερο Ελληνισμό “Ανέμη”.

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον: 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πάτρα, 1-3 Νοεμβρίου 2006, Πάτρα, 15, 26-34.

Μακρίδου, Ε. (2008). “Εύρηκα”, Ιδρυματικό Καταθετήριο Ανοιχτής Πρόσβασης του ΑΤΕΙ-Θ. Η συμβολή του στην εκπαιδευτική διαδικασία”. *Τεχνολογία και*

εκπαίδευση. 22, 6-7. Ανακτήθηκε 28 Αυγούστου 2013, από

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/1191/marticleAprJun08.pdf?sequence=3>

Μακρίδου, Ε. (2008). *Πρωτοβουλία για την Πιστοποίηση των Ελληνικών Ιδρυματικών Καταθετηρίων-Βιβλιοθήκη ΑΤΕΙ-Θ*. Σίνδος (Θεσσαλονίκη): Βιβλιοθήκη ΑΤΕΙ-Θ.

Ανακτήθηκε 28 Αυγούστου 2013, από Εύρηκα Δικτυακός τόπος:

http://eureka.lib.teithe.gr:8080/bitstream/handle/10184/446/certification_final.pdf?sequence=3

Μαμμά, Ε. (2006). Ανάπτυξη και Διαχείριση Ψηφιακών Συλλογών Εφημερίδων.

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς

Πτυχιακή εργασία

γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον: 15^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πάτρα, 1-3 Νοεμβρίου 2006, Πάτρα, 15, 48-61.

Παναγιωτοπούλου, Δ. (2007). *Ιδρυματικά Αποθετήρια: μια γεύση από παράδεισο....*). Ανακτήθηκε 27 Απριλίου 2013, από

<http://www.nagref.gr/journals/ethg/images/27/ethg27p22-24.pdf>

Παναγιωτοπούλου, Δ. (2009). *FRIA Repository: Μια νέα υπηρεσία εν εξελίξει...*).

Ανακτήθηκε 27 Απριλίου 2013, από

<http://www.nagref.gr/journals/ethg/images/35/eth35p20-25.pdf>

Παπαθεοδώρου, Χ., & Τσιμπόγλου, Φ. Χ. (2013). Έκδοση και διαχείριση ηλεκτρονικών περιοδικών από Βιβλιοθήκες. Ανακτήθηκε 14 Αυγούστου 2013, από

<http://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11007/10psab036.pdf?sequence=1>

Σταυρόπουλος, Ν. (1999). Οπτικοακουστικό και μη βιβλιακό υλικό στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες: Προσέγγιση βιβλιοθηκονομικής επεξεργασίας του και χρήσιμες εφαρμογές των μηχανημάτων αξιοποίησής του για χρήστες και βιβλιοθηκονόμους.

Οργάνωση & συνεργασία Ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην ψηφιακή εποχή: 7^ο

Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Βόλος, 4-6 Νοεμβρίου 1998,

Βόλος, 7, 125-131.

Τζανοδοσκαλάκης, Γ. (2002). *Οργάνωση ψηφιακών βιβλιοθηκών στο Πανεπιστήμιο*

Κρήτης. Ανακτήθηκε 8 Σεπτεμβρίου 2013, από

<http://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11907/psif005a.pdf?sequence=1>

Τοράκη, Κ. (2002). Ψηφιακές Βιβλιοθήκες στο Ελληνικό διαδίκτυο: σημερινή εικόνα και ρόλος. *Ψηφιακές Βιβλιοθήκες.* Ανακτήθηκε 8 Σεπτεμβρίου, 2013, από

<http://lekythos.library.ucy.ac.cy/bitstream/handle/10797/11463/11psab012.pdf?sequence=1>.

Τσιμπόγλου, Φ., Ζέρβας, Μ. & Ανδρέου, Κ. Α. (2006). Πρακτικές ψηφιοποίησης Αρχείων και Ανάδυση Νέων Πεδίων Συνεργασίας Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και Κοινωνίες των Πολιτών: Δημιουργώντας δεσμούς γνώσης, δημοκρατίας και πολιτισμού στο ψηφιακό περιβάλλον: 15^ο Πανελλήνιο

Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πάτρα, 1-3 Νοεμβρίου 2006, Πάτρα, 15, 62-79.

Φίλιας, Β. (2007). *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία και τις Τεχνικές των Κοινωνικών Ερευνών.* Αθήνα: Gutenberg.

Πτυχιακή εργασία

Ψηφιακό Αποθετήριο Μέδουσα. Ανακτήθηκε 25 Αυγούστου 2013, από <http://www.libver.gr/%CF%88%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%8C-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CE%B8%CE%B5%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%BC%CE%AD%CE%B4%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B1-2/>

Birdsall, F. W. (1994). *The myth of the electronic library: librarianship and social change in America*, Greenwood Press.

Barker, P. (1994). Electronic libraries: vision of the future. *The Electronic Library*, 12(4), p.227.

Barker, P. (1994). Using a virtual laboratory to teach instrument design. *IEE Colloquium on Computer-Based Learning in Engineering*. The Institution of Electrical Engineers.

Corral, S. (1994). Information specialists of the future: professional development and renewal; In: *Information superhighway: the role of librarians, information scientists and intermediaries*. 17th International Essen Symposium. Essen University Library, p. 1-6.

Creative Commons-Ελλάδα-Χρήση των Creative Commons. Ανακτήθηκε 29 Απριλίου 2013, από http://www.creativecommons.gr/?page_id=21.

Crow, R. (2002). The case for institutional repositories: a SPARC position paper. *ARL Bimonthly Repor* 223. Ανακτήθηκε 14 Αυγούστου 2013, από http://scholarship.utm.edu/20/1/SPARC_102.pdf.

Gapen, D. K. (1993). The virtual library: knowledge, society, and the librarian. *The virtual library: vision and realities*. Saunders: Laverna M. ed. Mackler.

Islam, A., Akter R. (2013). Institutional Repositories and Open Access Initiatives in Bangladesh: A New Paradigm of Scholarly Communication. *Liber Quarterly : The Journal of European Research Libraries*, 23, 3-24. Ανακτήθηκε 31 Αυγούστου 2013, από

<http://liber.library.uu.nl/index.php/lq/article/view/URN%3ANBN%3ANL%3AUI%3A10-1-114593/8748>

Jones, R., Andrew, T. & MacColl, J. (2006). *The Institutional Repository*. Oxford-England: Chandos Publishing.

Jones, C. (2007). *Institutional Repositories: Content and Culture in an Open Access*

Environment. Oxford-England: Chandos Publishing.

OpenDOAR: Directory of Open Access Repositories-Search or Browse for Repositories. Ανακτήθηκε 25 Αυγούστου 2013, από <http://www.opendoar.org/find.php>.

OpenDOAR: Directory of Open Access Repositories-About OpenDOAR. Ανακτήθηκε 5 Σεπτεμβρίου 2013, από <http://www.opendoar.org/about.html>.

Poulter, A. (1993). The virtual library: virtually a reality? *Aslib Information*, p. 159-160.

10. Παράρτημα

Το παράρτημα αποτελείται από πέντε παραρτήματα, που είναι τα εξής:

- Παράρτημα 1

Περιέχονται τέσσερις καταχωρίσεις πτυχιακών εργασιών του τμήματος της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα. Η τέταρτη είναι μια περίπτωση εγγραφής πριν τις διορθώσεις της βιβλιοθήκης και η ίδια μετά.

- Παράρτημα 2

Υπάρχει το ερωτηματολόγιο που συμπλήρωσαν γραπτά οι ερωτώμενοι, που ήταν καθηγητές του τμήματος της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ.

- Παράρτημα 3

Περιλαμβάνονται οι ερωτήσεις της συνέντευξης, που απαντήθηκαν προφορικά από έναν καθηγητή της ΣΕΥΠ, του τμήματος της Νοσηλευτικής.

- Παράρτημα 4

Περιέχεται θεματική ταξινόμηση όλων των πτυχιακών του τμήματος της Νοσηλευτικής. Οι εργασίες είναι χωρισμένες σε κατηγορίες, ανάλογα με το περιεχόμενό τους και αναφέρονται οι τίτλοι των εργασιών, η χρονολογία της δημιουργίας τους και η ηλεκτρονική τους διεύθυνση στο Εύρηκα.

- Παράρτημα 5

Υπάρχουν 13 σχεδιαγράμματα όλων των πτυχιακών του τμήματος της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ. Πρόκειται για mind maps που παρουσιάζουν σχηματικά τις θεματικές κατηγορίες όλων των εργασιών στο πρόγραμμα xmind.

10.1 Παράρτημα 1: Τέσσερα παραδείγματα εγγραφών στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα

Παρακάτω ακολουθεί η πρώτη φόρμα εγγραφής στο Εύρηκα:

The screenshot shows the Eureka metadata form for the document "Μέθοδοι αντισύλληψης σε δυο ομάδες πληθυσμών οικονομικών μεταναστών και Ελλήνων ημιστικής πόλης". The form is divided into several sections:

- Τίτλος:** Μέθοδοι αντισύλληψης σε δυο ομάδες πληθυσμών οικονομικών μεταναστών και Ελλήνων ημιστικής πόλης
- Συγγραφείς (-είς):** Ζαχαριάδου, Παρασκευή; Λούκα, Ενρινίττα
- Επιβλέπων (-ουσα):** Δημητριάδου, Αλεξάνδρα
- Λέξεις κλειδιά:** Αντισύλληψη, Οικονομικοί μεταναστες, Έλληνες, Γεννητικά όργανα, Άνδρες, Γυναίκες, Ορμόνες, Εμμηνορροϊκός κύκλος, Εμηνιόνοση, Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, Σεξουαλική υγεία, Γονιμότητα, Έλεγχος γεννήσεων, Contraception, Economic migrants, Greeks, Generative organs, Men, Women, Hormones, Menstrual cycle, Menopause, Sexually transmitted diseases, Sexual health, Fertility, Birth control.
- Καθιερωμένα Θέματα:** Αντισύλληψη, Έλεγχος γεννήσεων, Αντισύλληψη για τους άνδρες, Αντισυλληπτικά, Μεταναστες, Έλληνες, Γεννητικά όργανα, Άνδρες, Γυναίκες, Ορμόνες, Εμμηνορροϊκός κύκλος, Εμηνιόνοση, Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, Σεξουαλική υγεία, Γονιμότητα, Contraception, Birth control, Male contraception, Contraceptives.

On the right side, there is a search bar and a navigation menu with options like "Αναζήτηση στο Εύρηκα!", "Πλοήγηση", "Όλο το Εύρηκα", and "Αυτή η συλλογή".

The screenshot shows the abstract and file list for the document "Μέθοδοι αντισύλληψης σε δυο ομάδες πληθυσμών οικονομικών μεταναστών και Ελλήνων ημιστικής πόλης".

Επιτομή: Η αναγκαιότητα ελέγχου της γονιμότητας καθίσταται όλο και πιο επιτακτική στις μέρες μας. Η σύγχρονη γυναίκα επιδιώκει έναν ή το πολύ δύο τοκετούς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής της ζωής. Ιδιαίτερα στην τελευταία δεκαετία παρατηρήθηκε μεγάλη αύξηση στον αριθμό των διαθέσιμων μεθόδων αντισύλληψης. Ο σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση της γνώσης του πληθυσμού νέων οικονομικών μεταναστών και Ελλήνων εποχιακής πόλης αναπαραγωγικής ηλικίας 18-40. Επίσης, αναζήτηση των μεθόδων επίτευξης ασφαλείας σεξ (sex), της αξιολόγησης των επιλεγόμενων μεθόδων τους, του προσδιορισμού των πηγών ενημέρωσης και τέλος την απασύσταση της αντίληψης των πορευεργειών από τη χρήση αντισυλληπτικών δισκίων και των πιθανών επιπλοκών από τη διακοπή μιας εγκυμοσύνης. Διαπιστώθηκε πως οι νέοι δεν είναι πλήρως ενημερωμένοι για τις αντισυλληπτικές μεθόδους, διότι υπάρχει απουσία κατάλληλης σεξουαλικής αγωγής. Επίσης παρατηρήθηκε ότι οι σεξουαλικές σχέσεις ξεκινάνε στην εφηβεία. Ακόμα ένα δυσάρεστο συμπέρασμα που προέκυψε είναι ότι αν και ελλοχεύουν κίνδυνοι μετάδοσης των ΣΜΝ, λίγοι είναι εκείνοι οι οποίοι χρησιμοποιούν σωστά τα προληπτικά μέτρα. Καταγράφηκε επίσης έλλειψη γνώσης σχετικά με τις κατηγορίες των ΣΜΝ, καθώς και με τις επιπλοκές που προκύπτουν από τη διακοπή της κύησης.

Περιγραφή: Πτυχιακή εργασία--Σχολή Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας--Τμήμα Νοσηλευτικής, 2009, σσ 1212

URI: <http://hdl.handle.net/10184/4998>

Αρχεία σε αυτό το τεκμήριο

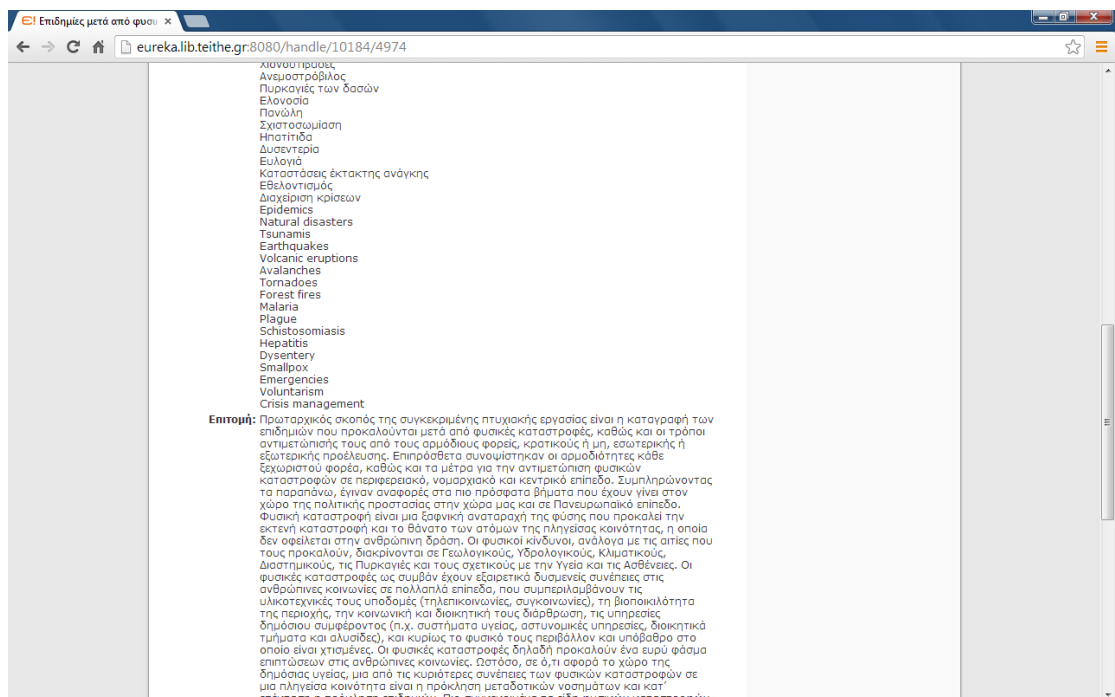
Αρχεία	Μέγεθος	Τύπος	Προβολή
Zachariadou-Louka-Ekswfyilo.pdf	480.4Kb	application/pdf	Προβολή/Άνοιγμα
Zachariadou-Louka-Ergasia.pdf	1.251Mb	application/pdf	Προβολή/Άνοιγμα
Zachariadou-Louka-Power point.pdf	1.735Mb	application/pdf	Προβολή/Άνοιγμα

Οι παρακάτω άδειες σχετίζονται με αυτό το τεκμήριο:

- Original License

Πτυχιακή εργασία

Στη συνέχεια υπάρχει η δεύτερη φόρμα εγγραφής στο Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα:

Πτυχιακή εργασία

Ακολουθεί η τρίτη φόρμα εγγραφής στο Εύρηκα:

The image shows two screenshots of a web browser displaying a document record on the Eureka library website. The browser address bar shows the URL: eureka.lib.teithe.gr/8080/handle/10184/4908.

Document Title: Χημειοθεραπεία (χρησιμότητα - παρενέργειες - νοσηλευτικές παρεμβάσεις - προφυλάξεις κατά την προετοιμασία και τη χρήση)

Εμφάνιση πλήρους εγγραφής

Τίτλος: Χημειοθεραπεία (χρησιμότητα - παρενέργειες - νοσηλευτικές παρεμβάσεις - προφυλάξεις κατά την προετοιμασία και τη χρήση)

Συγγραφέας (-είς): Λουλουδίη, Ανδρονάχη; Γεωργίου, Μαρία

Επιβλέπων (-οσσο): Μαντελάς, Αθανάσιος

Λέξεις κλειδιά: Πολυχημειοθεραπεία, Ογκολόγοι, Καρκίνος, Ασθενείς, Νοσηλευτική φροντίδα, Νοσηλευτική αξιολόγηση, Νοσηλευτική διάγνωση, Χημειοθεραπεία, Συνδυαστική χημειοθεραπεία, Polychemotherapy, Combination chemotherapy, Oncologists, Nursing diagnosis, Nursing assessment, Nursing care, Patients, Cancer, Chemotherapy

Καθιερωμένα Θέματα: Καρκίνος-Χημειοθεραπεία-Επιπλοκές, Καρκίνος-Ασθενείς, Σχέδια νοσηλευτικής φροντίδας, Νοσηλευτική αξιολόγηση, Νοσηλευτική διάγνωση, Ογκολόγοι, Chemotherapy, Chemotherapy, Combination, Cancer, Nursing diagnosis, Cancer-Patients, Cancer-Chemotherapy-Complications, Nursing assessment, Καρκίνος, Χημειοθεραπεία, Συνδυαστική, Nursing care plans, Oncologists, Χημειοθεραπεία

Επισημ: Ο όρος χημειοθεραπεία προέρχεται από τον συνδυασμό δύο λέξεων :«χημεία» και «θεραπεία» και σημαίνει τη χορήγηση ενώσεων φυσικής ή τεχνητής προέλευσης που σήμερα είναι η λέξη «χημειοθεραπεία» χρησιμοποιείται για

Γλώσσα-Language: Ελληνικά

Αναζήτηση στο Εύρηκα!

Αναζήτηση στο Εύρηκα!
 Αυτή η συλλογή
 Συνθετή αναζήτηση

Πλοήγηση

Όλο το Εύρηκα

- > Κοινότητες & Συλλογές
- > Ανά ημερομηνία δημοσίευσης
- > Συγγραφείς
- > Τίτλοι
- > Λέξεις κλειδιά
- > Καθιερωμένα θέματα

Αυτή η συλλογή

- > Ανά ημερομηνία δημοσίευσης
- > Συγγραφείς
- > Τίτλοι
- > Λέξεις κλειδιά
- > Καθιερωμένα θέματα

Οι εξαγωγές μου

Σύνδεση

Εγγραφή

«θεραπεία» και σημαίνει τη χορήγηση ενώσεων φυσικής ή τεχνητής προέλευσης. Σήμερα όμως η λέξη «χημειοθεραπεία» χρησιμοποιείται πιο συχνά για να περιγράψει μια μέθοδο θεραπείας των κακοήθων όγκων, την «αντικρκινική χημειοθεραπεία». Η χημειοθεραπεία διέπεται από δύο αρχές, τη θεωρία του Sklarer και αυτή των Goldie & Coldman. Επίσης διακρίνεται σε συστηματική και περιοχική. Η συστηματική επιτυγχάνεται με την ενδοφλέβια χορήγηση των σχετικών φαρμάκων. Η περιοχική παρέχει τη δυνατότητα χορήγησης χημειοθεραπευτικών παραγόντων σε συγκεκριμένες μόνο περιοχές του σώματος και διακρίνεται σε τοπικές και ενδοκαρκινικές χημειοθεραπείες. Τα τελευταία χρόνια τα φάρμακα για την αντιμετώπιση του καρκίνου έχουν συμβάλει στη βελτίωση της επίβρασης των ασθενών, αλλά συχνά η χορήγησή τους συνοδεύεται από σημαντική τοξικότητα. Παρασιζόνται ανεπιθύμητες ενέργειες από τα συστήματα και τοξικότητες. Ο νοσηλευτής θα πρέπει να αξιολογεί τον βαθμό των παρενεργιών, τη διάρκεια τους, το χρόνο που θα εμφανιστούν και τη σοβαρότητά τους. Η ναυτία και ο εμετός είναι ένα από τα πρώτα και ιδιαίτερα βασανιστικά προβλήματα που βιώνει ο ασθενής κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά το τέλος της χημειοθεραπείας. Άλλα προβλήματα είναι η διάρροια, η δυσκοιλιότητα, η αναιμία, η αιμοφραγία, η αλωπεκία, οι δερματικές επιπτώσεις και οι λοιμώξεις. Σημαντική είναι η σωστή διαχείριση της χημειοθεραπείας για την ασφάλεια του ασθενή και του προσωπικού. Για το λόγο αυτό απαραίτητη είναι η χρήση μέτρων προστασίας που έχουν σχέση με τον εργασιακό χώρο, τον ασφαλή χειρισμό των χημειοθεραπευτικών και τη διασφάλιση της υγείας του προσωπικού. Λέγοντας εργασιακό χώρο εννοούμε τις νοσηλευτικές μονάδες και το φαρμακείο του εκάστοτε νοσοκομείου, όπου δηλαδή γίνεται η διάλυση των κυτταροστατικών. Ο ασφαλής χειρισμός τους έγκειται στη σωστή προετοιμασία αυτών και στη χορήγησή τους, στη διαχείριση των χρησιμοποιημένων κυτταροστατικών- αποβλήτων και τέλος στη διαχείριση διαρροής τους. Σημαντικότητα είναι επίσης η διασφάλιση της υγείας του προσωπικού και των ασθενών, κάτι που επιτυγχάνεται με τη διαρκή εκπαίδευση τόσο των εργαζομένων σχετικά με τη λήψη μέτρων αλλά και οικίων προσώπων, αλλά και των ίδων των ασθενών που υποβάλλονται σε χημειοθεραπεία.

Περιγραφή: Πτυχιακή εργασία--Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας--Τμήμα Νοσηλευτικής, 2009, σσ 1621

URI: <http://hdl.handle.net/10184/4908>

Αρχεία σε αυτό το τεκμήριο

Αρχείο	Μέγεθος	Τύπος	Προβολή
Gewrgiou-Louloudi.pdf	863.4Kb	application/pdf	Προβολή/Ανοιγμα

Οι παρακάτω όδες σχετίζονται με αυτό το τεκμήριο:

- [Original License](#)

Αυτό το τεκμήριο εμφανίζεται στις ακόλουθες συλλογές

- [Πτυχιακές εργασίες \[547\]](#)

[Εμφάνιση πλήρους εγγραφής](#)

Πτυχιακή εργασία

Παρακάτω υπάρχει ένα παράδειγμα καταχώρισης μιας πτυχιακής εργασίας πριν τις διορθώσεις της βιβλιοθήκης:

Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση - Mozilla Firefox
File Edit View History Bookmarks Tools Help
eureka.lib.teithe.gr/000/handle/10184/4470
Most Visited Getting Started Latest Headlines
Βιβλιοθήκη ΑΓΕΒ Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση

Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση

Εμφάνιση πλήρους εγγραφής

Τίτλος: Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση

Συγγραφείς (-είς): Γαργάνη, Αμαλία; Ζόρα, Δήμητρα

Επιβλέπων (-ουσα): Καζίκος, Κυριάκος

Λέξεις Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση κλειδιά: Καούρα
Οισοφαγίτιδα
Καρδιοοισοφαγικός σφιγκτήρας
Οισοφάγος Barrett
Gastroesophageal reflux
Heartburn
Esophagitis
Barrett's esophagus

Καθιερωμένα Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση θέματα: Καούρα
Οισοφάγος Barrett
Gastroesophageal reflux
Heartburn
Barrett's esophagus
Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση-Ασθένεια
Gastroesophageal reflux-disease

Επισημ: Η γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση είναι μια πολύ συχνή ασθένεια της οποίας το συχνότερο σύμπτωμα είναι το οπισθοστερνικό κάψιμο που μπορεί να αντανακλά μέχρι και τη βόση του λαιμού. Συνήθως αρχίζει αμέσως μετά από το γεύμα και μπορεί να διαρκέσει μέχρι και μερικές ώρες. Τυπικά, ο οπισθοστερνικός καύσος γίνεται αντιληπτός τουλάχιστον 2 - 3 φορές την εβδομάδα και εμφανίζεται ή επιδεινώνεται μετά τη λήψη λιπαρών γευμάτων ή κατάκλιση. Άλλα συμπτώματα είναι οι ερυνές (ρέψιμο), επίμονος νυκτερινός βήχας, έμετοι, δύσπνοια οσπνοή και πρωινή βραγχόδα. Η νόσος αναμάζεται επίσης και οισοφαγίτιδα από παλινδρόμηση και σφαιλείται στην ανεπάρκεια του καρδιοοισοφαγικού σφιγκτήρα. Όταν ο μύς αυτός δεν μπορεί να εκτελέσει τη λειτουργία του, τα γαστρικά υγρά επιστρέφουν στον οισοφάγο. Έτσι, δημιουργείται η οισοφαγίτιδα και τα συμπτώματα που αναφέραμε. Είναι μία νόσος που σφαιλείται στο σύγχρονο τρόπο διαβίωσης και στις κακές διατροφικές συνήθες. Εμφανίζεται ακόμη, στις έγκυες και στο βρέφη. Η γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση μπορεί να οδηγήσει σε σοβαρές επιπλοκές, όπως η αιμορραγία, τα έλκη του οισοφάγου και καλοήθες στενώσεις του οισοφάγου. Η σοβαρότερη επιπλοκή είναι ο οισοφάγος Barrett που μπορεί να οδηγήσει σε καρκίνο του οισοφάγου, κάτι που είναι πολύ σπάνιο. Δεδομένου ότι, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, η νόσος είναι μακροχρόνια, οι περισσότεροι ασθενείς θα πρέπει να λαμβάνουν το φάρμακο που τους συνιστά ο γιατρός τους, σε συνδυασμό με διατροφικές αλλαγές και αλλαγές στις συνήθες του τρόπου ζωής τους. Η νοσηλευτική φροντίδα των νοσηλευομένων, αλλά και των εξωνοσοκομειακών ασθενών οσοκαπεί στην εξοικειωμένη προσέγγιση, σύμφωνα με τις σύγχρονες απαιτήσεις στο χώρο της υγείας.

Προσφορά Πτυχιακή εργασία - Σχολή Επιστημάτων Υγείας και Πρόνοιας - Τμήμα

Γλώσσα-Language
Ελληνικά

Αναζήτηση στο Εύρηκα!

Ψάξε

Αναζήτηση στο Εύρηκα!
Αυτή η συλλογή
Σύνθετη αναζήτηση

Πλοήγηση

Όλο το Εύρηκα

- > Κανόντες & Συλλογές
- > Ανά ημερομηνία δημοσίευσης
- > Συγγραφείς
- > Τίτλοι
- > Λέξεις κλειδιά
- > Καθιερωμένα θέματα

Αυτή η συλλογή

- > Ανά ημερομηνία δημοσίευσης
- > Συγγραφείς
- > Τίτλοι
- > Λέξεις κλειδιά
- > Καθιερωμένα θέματα

Ο λογαριασμός μου

Αποσύνδεση

Προφίλ

Υποβολές

Επεξεργασία

Επεξεργασία αυτού του τεκμηρίου

Εξαγωγή τεκμηρίου

Διαχείριση

EL 12:58 μμ 5/7/2013

Ακολουθεί η ίδια πτυχιακή μετά τις διορθώσεις της βιβλιοθήκης:

Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση - Mozilla Firefox

File Edit View History Bookmarks Tools Help

eureka.lib.teithe.gr/0000/handle/10104/4470

Most Visited Getting Started Latest Headlines

Βιβλιοθήκη ΑΤΕΙΘ Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση

Προφίλ: Μαρία Ζυγούρη | Αποσύνδεση

Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα!

Εύρηκα! Αρχική → Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας → Τμήμα Νοσηλευτικής → Πτυχιακές εργασίες → Προβολή τεκμηρίου

Πληροφορίες Πολιτικές Σχετικά με τους Συγγραφείς Στατιστικά Συνήθεις απορίες Σύνδεσμοι Βοήθεια Χάρτης ιστότοπου

Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση

Εμφάνιση πλήρους αγγελίας

Τίτλος: Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση

Συγγραφείς (-είς): Ζόρα, Δήμητρα; Γαργάνη, Αιωλία

Επιβλέπων (-ουσα): Καζίκος, Κυριάκος

Λέξεις κλειδιά: Heartburn
Καρδιοοισοφαγικός σφιγκτήρας
Οισοφαγίτιδα
Gastroesophageal reflux
Οισοφάγος Barrett
Καούρα
Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση
ΓΟΠΝ
ΓΟΠ
Γαστροοισοφαγική παλινδρομική νόσος
Gastroesophageal reflux disease
Barrett's esophagus
Esophagitis

Καθιερωμένα Heartburn
Θέματα: Barrett's esophagus
Gastroesophageal reflux
Οισοφάγος Barrett
Καούρα
Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση

Επισημ: Η γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση είναι μια πολύ συχνή ασθένεια της οποίας το συχνότερο σύμπτωμα είναι το οπισθοστερνικό κάψιμο που μπορεί να αντανάκλα μέχρι και τη βόση του λαιμού. Συνήθως αρχίζει αμέσως μετά από το γεύμα και μπορεί να διαρκέσει μέχρι και μερικές ώρες. Τυπικά, ο οπισθοστερνικός κάψος γίνεται αντιληπτός τουλάχιστον 2 - 3 φορές την εβδομάδα και εμφανίζεται ή επιδεινώνεται μετά τη λήψη λιπαρών γευμάτων ή κατάκλιση. Άλλα συμπτώματα είναι οι ερυνές (ρέψιμο), επίμονος νυχτερινός βήχας, έμετοι, δύσπνοια ανασπνή και πρωινή βραχνιάδα. Η νόσος ονομάζεται επίσης και οισοφαγίτιδα από παλινδρόμηση και οφείλεται στην ανεπάρκεια του καρδιοοισοφαγικού σφιγκτήρα. Όταν ο μύς αυτός δεν μπορεί να εκτελέσει τη λειτουργία του, τα γαστρικά υγρά επιστρέφουν στον οισοφάγο. Έτσι, δημιουργείται η οισοφαγίτιδα και τα συμπτώματα που αναφέραμε. Είναι μία νόσος που οφείλεται στο σύγχρονο τρόπο διαβίωσης και στις

Πλίσουσι-Language
Ελληνικά

Αναζήτηση στο Εύρηκα!

Ψάξε

Αναζήτηση στο Εύρηκα!
Αυτή η συλλογή
Σύνθετη αναζήτηση

Πλοήγηση

Όλο το Εύρηκα

- > Κοινοτήτες & Συλλογές
- > Ανά ημερομηνία Δημοσιεύσεις
- > Συγγραφείς
- > Τίτλοι
- > Λέξεις κλειδιά
- > Καθιερωμένα θέματα

Αυτή η συλλογή

- > Ανά ημερομηνία Δημοσιεύσεις
- > Συγγραφείς
- > Τίτλοι
- > Λέξεις κλειδιά
- > Καθιερωμένα θέματα

Ο λογαριασμός μου

Αποσύνδεση

Προφίλ

Υποβολές

EL 1:07 μμ 5/7/2013

10.2 Παράρτημα 2. Ερωτηματολόγιο

Περιέχεται το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε γραπτά από τους συμμετέχοντες:

Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

Αγαπητοί Συμμετέχοντες

Στο πλαίσιο της πτυχιακής εργασίας με τίτλο

«Καταχώριση και επεξεργασία πτυχιακών εργασιών της ΣΕΥΠ στο

Ιδρυματικό Καταθετήριο Εύρηκα: Η περίπτωση του Τμήματος Νοσηλευτικής»,

διεξάγεται μια έρευνα για τον τρόπο διαχείρισης της πληροφορίας από το εκπαιδευτικό προσωπικό του Τμήματος Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ (Σχολή Επαγγελματιών Υγείας).

Ο Belkin¹ (1978) περιγράφει την πληροφοριακή ανάγκη ως την κατάσταση την οποία βιώνει ένα άτομο, όταν γνωρίζει ότι υπάρχει μια ανωμαλία/κενό στο σύνολο της γνώσης του (Anomalous State of Knowledge, ASK) και προσπαθεί να μεταφέρει σε μια κατανοητή μορφή προς τους άλλους (π.χ. ερώτηση) αυτό το κενό.

Οι απαντήσεις σας θα είναι απολύτως εμπιστευτικές και τα αποτελέσματα της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για τους σκοπούς που προαναφέρθηκαν.

Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας.

Ευμορφία Καπίδου,

Φοιτήτρια του Τμήματος Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης.

---

¹ N. J. Belkin. Information concepts for information science. Journal of Documentation, 34(1), 1978: p.8

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

**Διαχείριση της πληροφορίας από το εκπαιδευτικό προσωπικό
του Τμήματος Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ**

(Σημειώστε X δίπλα σε κάθε σωστή απάντηση)

A. Δημογραφικά

1. Φύλο: Άνδρας..... Γυναίκα.....
2. Ηλικία : 22-35..... 36-45..... 46-55..... 56<.....
3. Χρόνια υπηρεσίας στη σχολή νοσηλευτικής: .....
4. Επιστημονική κατάρτιση: Πτυχιούχος ΑΕΙ..... Πτυχιούχος ΤΕΙ.....
Μεταπτυχιακό..... Διδακτορικό.....
Μεταδιδακτορικό.....

B. Επιστημονικό έργο

5. Ποιους τρόπους χρησιμοποιείτε για να αναζητήσετε πληροφορίες για το επιστημονικό σας έργο; (Επιλέξτε όποιες απαντήσεις σας εκφράζουν, αριθμώντας τις με 1, 2 κ.ά. αρχίζοντας από αυτή που θεωρείτε πιο σημαντική).
- a) Έντυπο υλικό (περιοδικά, βιβλία, πρακτικά συνεδρίων κ.ά.)
  - b) Εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων
  - c) Παγκόσμιος Ιστός
  - d) Θεματικές πύλες
  - e) Αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης
  - f) Άλλο:
- .....
.....
6. Αυτή την εποχή συμμετέχετε σε κάποια ερευνητική εργασία;
(Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

Πτυχιακή εργασία

- a) Ναι
- b) Όχι

7. Περιγράψτε την ερευνητική εργασία στην οποία συμμετέχετε.

.....
.....
.....
.....

8. Γιατί δεν συμμετέχετε σε κάποια νέα έρευνα;

.....
.....
.....
.....

9. Πόσες δημοσιεύσεις κάνετε περίπου το χρόνο;

.....
.....

10. Ποιος είναι περίπου ο μέσος όρος των δημοσιεύσεών σας τα τελευταία πέντε χρόνια;

.....
.....

11. Σε ποιους απευθύνεστε με το ερευνητικό σας έργο; (Επιλέξτε όποιες απαντήσεις σας εκφράζουν, αριθμώντας τες με 1, 2 κ.ά. αρχίζοντας από αυτή που θεωρείτε πιο σημαντική).

- a) Στους φοιτητές
- b) Στην επιστημονική κοινότητα
- c) Στο ευρύτερο κοινό
- d) Άλλο:

.....
.....

12. Πώς διακινείτε τα έγγραφα της επιστημονικής σας έρευνας; (Επιλέξτε όποιες απαντήσεις σας εκφράζουν, αριθμώντας τες με 1, 2 κ.ά. αρχίζοντας από αυτή που θεωρείτε πιο σημαντική).

- a) Δημοσίευση σε κάποιο έντυπο περιοδικό με συνδρομή
- b) Δημοσίευση σε ηλεκτρονικό περιοδικό με συνδρομή
- c) Δημοσίευση σε ηλεκτρονικό περιοδικό ανοικτής πρόσβασης
- d) Υποβολή στο ιδρυματικό καταθετήριο «Εύρηκα» του ΑΤΕΙΘ
- e) Υποβολή σε άλλο ιδρυματικό αποθετήριο (Παρακαλώ να αναφέρετε το ιδρυματικό καταθετήριο).....
.....

- f) Ανέβασμα στην προσωπική σας ιστοσελίδα

g) Άλλο:

.....
.....

13. Τα πρωτογενή δεδομένα των ερευνών σας πώς τα διαχειρίζεστε; (Επιλέξτε όποιες απαντήσεις σας εκφράζουν, αριθμώντας τες με 1, 2 κ.ά. αρχίζοντας από αυτή που θεωρείτε πιο σημαντική).

- a) Τα αποθηκεύετε στον προσωπικό σας υπολογιστή
- b) Τα μοιράζεστε με τους συναδέλφους σας
- c) Τα ανεβάζετε στην προσωπική σας ιστοσελίδα
- d) Κάνετε ανακοινώσεις σε συνέδρια
- e) Τα αξιοποιείτε στην εκπαιδευτική διαδικασία
- f) Άλλο:

.....
.....

Γ. Ανοιχτή πρόσβαση

14. Πόσο σημαντική είναι η δημοσίευση του ερευνητικού σας έργου σε ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης; (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

- a) Πολύ σημαντική
- b) Σημαντική
- c) Αδιάφορη
- d) Ασήμαντη
- e) Εντελώς ασήμαντη

Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....
.....

15. Πιστεύετε ότι η ανοικτή πρόσβαση βοηθάει στη διάδοση του ερευνητικού σας έργου; (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

- a) Ναι
- b) Όχι

16. Αν ναι, με ποιους τρόπους πιστεύετε ότι γίνεται αυτό;

.....
.....
.....
.....

17. Αν όχι, γιατί;

.....
.....
.....
.....

18. Πόσο σημαντικές είναι οι αναφορές των άλλων επιστημόνων στο έργο σας; (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

- a) Πολύ σημαντική
- b) Σημαντική
- c) Αδιάφορη
- d) Ασήμαντη
- e) Εντελώς ασήμαντη

Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

.....
.....
.....
.....

19. Τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης ωφελούν τις παρακάτω κατηγορίες.

(Σημειώστε x στη σωστή απάντηση)

Πτυχιακή εργασία

	Διαφωνώ απόλυτα 1	Διαφωνώ 2	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ 3	Συμφωνώ 4	Συμφωνώ απόλυτα 5
Ερευνητές					
Εκπαιδευτικά ιδρύματα					
Κοινό					
Επιχειρήσεις και κερδο-σκοπικοί οργανισμοί					
Άλλο					

Δ. Ηλεκτρονικά αποθετήρια

20. Πιστεύετε ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τους ακαδημαϊκούς επειδή:

- a) Μπορούν να έχουν άμεση και ελεύθερη πρόσβαση σε πλήρη κείμενα επιστημονικού περιεχομένου. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- b) Αυξάνουν την αναγνωσιμότητα και απήχηση του έργου τους σε παγκόσμιο επίπεδο. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- c) Αποκτούν περισσότερες αναφορές (citations) από άλλα μέλη της επιστημονικής κοινότητας. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- d) Παρακολουθούν την πορεία του έργου τους μέσω στατιστικών εργαλείων που παρέχουν οι υποδομές ανοικτής πρόσβασης. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- e) Διαχειρίζονται και ελέγχουν το έργο τους ηλεκτρονικά, χωρίς γεωγραφικό περιορισμό, με τη βοήθεια εύχρηστων δικτυακών εφαρμογών. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- f) Εξασφαλίζουν διατήρηση του επιστημονικού τους υλικού, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- g) Έχουν μειωμένα έξοδα μέσω της ελεύθερης και δωρεάν πρόσβασης στα επιστημονικά περιοδικά. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

Πτυχιακή εργασία

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

21. Πιστεύετε ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα επειδή:

- a) Πετυχαίνουν μειωμένο κόστος διάχυσης του επιστημονικού περιεχομένου. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- b) Υπάρχει δυνατότητα συνεργασίας και συντονισμένων ενεργειών. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- c) Παρέχονται σύγχρονες και ποιοτικές υπηρεσίες. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- d) Προβάλλονται διεθνώς το κύρος και η αξία τους. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- e) Εξασφαλίζουν ευκαιρίες για χρηματοδότηση. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- f) Ελέγχουν και διατηρούν το επιστημονικό περιεχόμενο μέσω ενός κεντρικού συστήματος. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

Πτυχιακή εργασία

22. Πιστεύετε ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί τις επιχειρήσεις και τους κερδοσκοπικούς οργανισμούς επειδή:

- a) Παρουσιάζονται ευκαιρίες για ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

(Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- b) Συνδέεται η επιστήμη με την παραγωγή. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- c) Ενισχύεται η συνεργασία και ο διάλογος με την επιστημονική κοινότητα.

(Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- d) Ενισχύεται η ανταγωνιστικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

(Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

23. Πιστεύετε ότι η υποβολή ερευνητικού υλικού στα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση με οποιαδήποτε μορφή, ωφελεί το ευρύ κοινό επειδή:

- a) Καθιστώνται τα επιστημονικά αποτελέσματα δημόσιο αγαθό. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- b) Προωθείται η δημιουργικότητα και αξιοποιούνται τα ερευνητικά αποτελέσματα. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

Πτυχιακή εργασία

- c) Ενισχύεται ένα διακρατικό δίκτυο συνεργασιών και επαφών. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

- d) Προσφέρονται στις αναπτυσσόμενες χώρες σύγχρονες και χωρίς κόστος δυνατότητες δημιουργίας και πρόσβασης στο επιστημονικό περιεχόμενο. (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

1	2	3	4	5
Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Ούτε συμφωνώ/ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα

Ε. Ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα

24. Έχετε αναρτήσει κάποια έργα σας στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα;

- a) Ναι
- b) Όχι

25. Αν ναι, ποιο ήταν το κίνητρο για να αναρτήσετε τα έργα σας;

.....
.....
.....

26. Αν όχι, γιατί δεν αναρτήσατε κάποιο έργο σας μέχρι τώρα;

.....
.....
.....

27. Έχετε καθιερώσει το όνομά σας στην Ελληνική και στην Αγγλική γλώσσα ως δημιουργού (δηλ. χρησιμοποιείτε πάντα ένα όνομα – το ίδιο ακριβώς με παραπομπές από άλλα ονόματα), ούτως ώστε όλες οι πληροφορίες των έργων σας να είναι προσβάσιμες από όλα τα ηλεκτρονικά μέσα; Πχ. *Νικολαΐδης, Μανώλης, Νικολαΐδης, Μάνος και Νικολαΐδης, Εμμανουήλ, όλα να συνδέονται με το Νικολαΐδης, Εμμανουήλ*

- a) Ναι
- b) Όχι

28. Αν όχι, γιατί;

.....
.....
.....

29. Θα σας ενδιέφερε να οργανώσει η βιβλιοθήκη σεμινάρια χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών εργασιών στο Εύρηκα; (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

- a) Ναι
- b) Όχι

30. Θα σας ενδιέφερε να οργανώσει η βιβλιοθήκη σεμινάρια για το πώς να κατοχυρώνετε τα πνευματικά σας δικαιώματα στις δημοσιεύσεις σας; (Κυκλώστε τη σωστή απάντηση)

- a) Ναι
- b) Όχι

31. Ποια θέματα νομίζετε ότι θα έπρεπε να διδάξει η βιβλιοθήκη σε κάποιο εκπαιδευτικό σεμινάριο για το πώς οι ενδιαφερόμενοι συγγραφείς θα μπορούσαν να διαχειριστούν μόνοι τους τις δημοσιεύσεις τους στο Εύρηκα;

.....
.....

Σας ευχαριστώ

10.3. Παράρτημα 3. Ερωτήσεις της συνέντευξης

Παρακάτω περιέχονται οι ερωτήσεις της συνέντευξης, που απαντήθηκαν προφορικά από έναν καθηγητή του τμήματος της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ.

- Πώς διακινείτε τα έγγραφα της επιστημονικής σας έρευνας;
- Τα πρωτογενή δεδομένα των ερευνών σας πώς τα διαχειρίζεστε;
- Πιστεύετε ότι τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης, τα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση ωφελεί τους ακαδημαϊκούς;
- Πιστεύετε ότι τα ηλεκτρονικά περιοδικά ανοικτής πρόσβασης, τα ηλεκτρονικά αποθετήρια ανοικτής πρόσβασης και γενικά η ανοικτή πρόσβαση ωφελεί τα εκπαιδευτικά ιδρύματα;
- Έχετε αναρτήσει κάποια έργα σας στο ιδρυματικό καταθετήριο Εύρηκα;
- Θα σας ενδιέφερε να οργανώσει η βιβλιοθήκη σεμινάρια χρήσης και κατάθεσης των επιστημονικών εργασιών στο Εύρηκα ή πώς να κατοχυρώνετε τα πνευματικά σας δικαιώματα στις δημοσιεύσεις σας;

10.4. Παράρτημα 4: Θεματική ταξινόμηση των πτυχιακών του τμήματος της Νοσηλευτικής της ΣΕΥΠ

Παρακάτω περιέχονται θεματικές κατηγορίες όλων των πτυχιακών (540) του τμήματος της Νοσηλευτικής:

Aids

AIDS: νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με AIDS (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3980>

Νοσηλεία ασθενών με HIV λοίμωξη: Γνώση, προστασία και ενημέρωση ενάντια στον τρόμο και τον κοινωνικό αποκλεισμό (2007)

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/handle/10184/5001>

Νοσηλευτική φροντίδα ασθενούς με HIV λοίμωξη (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3675>

Σύνδρομο επίκτητης ανοσοανεπάρκειας και η πορεία του μέχρι σήμερα. Το AIDS και η μελλοντική αντιμετώπισή του (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/5020>

Σύνδρομο Επίκτητης ανοσολογικής ανεπάρκειας (AIDS) (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/399>

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα ατόμων με HIV και AIDS (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/640>

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα σε άτομα με AIDS και HIV (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2768>

Αίμα

Αιμοδυναμικός έλεγχος-Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/403>

Γενετικά νοσήματα του αιμοποιητικού συστήματος αιτιολογία, κλινική εικόνα, θεραπεία (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/385>

Μεσογειακή αναιμία – Νοσηλευτική παρέμβαση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5025>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις κατά τη διαδικασία των μεταγγίσεων αίματος και παραγώγων (2009)

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/handle/10184/1329>

Ανδρικά γεννητικά όργανα

Καλοήθης υπερπλασία προστάτη (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/383>

Καλοήθης υπερπλασία προστάτη – Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/389>

Νοσηλευτική φροντίδα και ψυχολογικές επιπτώσεις σε άνδρες με καρκίνο γεννητικών οργάνων (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5466>

Άτομα με ειδικές ανάγκες

Αναπηρία: ζωή χωρίς διακρίσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2079>

Νοσηλευτική παρέμβαση σε άτομα με ειδικές ανάγκες (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/627>

Οι νοσηλευτικοί ρόλοι στα στάδια προετοιμασίας των παραολυμπιακών αγώνων (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4150>

Ρόλοι νοσηλευτή σε διαμερίσματα αυτόνομης διαβίωσης στα παιδιά με ειδικές ανάγκες (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1278>

Αυτοάνοσα νοσήματα

Αυτοάνοσα νοσήματα με έμφαση στη ρευματοειδή αρθρίτιδα (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/370>

Αυτοάνοσα νοσήματα με έμφαση στον συστηματικό ερυθματώδη λύκο (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/396>

Ποιότητα ζωής σε ασθενείς με συστηματικό ερυθματώδη λύκο (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/2342>

Βρέφη

Θηλασμός και τεχνητή διατροφή σε νεογέννητα. Ο ρόλος του νοσηλευτή (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3752>

Νεογνά – Ενδονοσοκομειακές λοιμώξεις – Νοσηλευτική αντιμετώπιση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/313>

Νεογνά και λοιμώξεις: νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3516>

Νεογνά με λοιμώξεις και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3530>

Νεογνικός ίκτερος (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/412>

Νοσηλευτική φροντίδα στα πρόωρα νεογνά (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4992>

Προβλήματα υγείας σε νεογνά και βρέφη (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2165>

Γήρανση

_Θεωρία του γήρατος (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4967>

Προβλήματα τρίτης ηλικίας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3180>

Πτώσεις ηλικιωμένων-Αξιολόγηση κλιμάκων κινδύνου πτώσης (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4074>

Σύγχρονα προβλήματα της τρίτης ηλικίας και αντιμετώπισή τους (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5036>

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα ηλικιωμένων - Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/408>

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα υπερηλίκων (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3871>

Εφαρμογή της κλίμακας αξιολόγησης του επιπέδου εξάρτησης σε πληθυσμό ηλικιωμένων (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3665>

Η κατ' οίκον νοσηλευτική φροντίδα των ηλικιωμένων στα πλαίσια της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5040>

Γονιμότητα

Νεότερα δεδομένα στην εξωσωματική γονιμοποίηση – νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/4580>

Υπογονιμότητα - Εξωσωματική γονιμοποίηση: Ηθικά διλήμματα και προβλήματα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5010>

Υπογονιμότητα, ψυχολογική υποστήριξη υπογόνιμου ζευγαριού και νοσηλευτική παρέμβαση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/944>

Ψυχολογικά προβλήματα γυναικών που υπόκεινται σε ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/629>

Μέθοδοι αντισύλληψης σε δυο ομάδες πληθυσμών οικονομικών μεταναστών και Ελλήνων ημιαστικής πόλης (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4998>

Γυναίκες

Νομικοκοινωνική προσέγγιση της κακοποίησης γυναικών & οι σχετικές νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/378>

Φεμινισμός και νοσηλευτική (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4985>

Δηλητηριάσεις

Δηλητηριάσεις και νοσηλευτική παρέμβαση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5028>

Δηλητηριάσεις: Ο ρόλος του νοσηλευτή-Πρόληψη και αντιμετώπιση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/699>

Διαβήτης

Διαβητικό πόδι: Ο ρόλος του νοσηλευτή (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5004>

Διαβητική νευροπάθεια (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3652>

Διαβητικό υπερωσμωτικό μη κετωτικό κόμα: μια επιπλοκή στα ηλικιωμένα άτομα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3047>

Διερεύνηση ποιότητας ζωής ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη τύπου 1 (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/930>

Εκπαίδευση και ενημέρωση των ατόμων με σακχαρώδη διαβήτη (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4821>

Καρδιαγγειακές παθήσεις και σακχαρώδης διαβήτης (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2879>

Νευροπάθεια του αυτόνομου νευρικού συστήματος στον σακχαρώδη διαβήτη (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2409>

Νεφρική ανεπάρκεια-σακχαρώδης διαβήτης: νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/404>

Νοσηλευτικής οδηγίες σχετικά με την τήρηση της θεραπείας σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3651>

Πτυχιακή εργασία

Νοσηλευτική φροντίδα σε ασθενείς με διαβητικό πόδι ως επιπλοκή της διαβητικής νεφροπάθειας (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4577>

Ο ρόλος της διατροφής στον σακχαρώδη διαβήτη (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5054>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην πρωτογενή πρόληψη του σακχαρώδη διαβήτη (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5035>

Ο σακχαρώδης διαβήτης στην Κύπρο (Επιδημιολογικά χαρακτηριστικά και πρωτόκολλο παρακολούθησης ασθενούς) (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5000>

Σακχαρώδης διαβήτης (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/705>

Σακχαρώδης διαβήτης (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/908>

Σακχαρώδης διαβήτης και κύηση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/397>

Σακχαρώδης διαβήτης και κύηση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5047>

Σακχαρώδης διαβήτης και παχυσαρκία σε ασθενείς εξωτερικού ιατρείου (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2589>

Σακχαρώδης διαβήτης της κύησης. Νεότερα δεδομένα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4479>

Σύγχρονα δεδομένα στη νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με σακχαρώδη διαβήτη (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4081>

Χορήγηση ινσουλίνης από νοσηλευτές (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3033>

Διατροφή

Διατροφή νεογνού και βρέφους, νοσηλευτική παρέμβαση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2861>

Διατροφικές διαταραχές και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3659>

Διατροφικές διαταραχές: Νευρική ανορεξία-Βουλιμία-Παχυσαρκία (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5037>

Η διατροφή στην πρόληψη και τη θεραπεία του καρκίνου (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4784>

Νεότερα δεδομένα στη διατροφή βαρέων πασχόντων: νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3635>

Νευρογενής ανορεξία και ο ρόλος του νοσηλευτή (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4698>

Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με παχυσαρκία (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/2301>

Ο ρόλος νοσηλευτή στην πρόληψη του μεταβολικού συνδρόμου (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2704>

Πτυχιακή εργασία

Ο ρόλος της διατροφής στη τρίτη ηλικία: νεότερα δεδομένα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3164>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην αντιμετώπιση των διατροφικών διαταραχών (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5318>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην παρεντερική σίτιση (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3625>

Παχυσαρκία και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3227>

Παχυσαρκία και σακχαρώδης διαβήτης σε ασθενείς εξωτερικού ιατρείου (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1532>

Παχυσαρκία και σύνοδες νόσοι: ένα σύγχρονο πρόβλημα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4113>

Παχυσαρκία-Προβλήματα-Αντιμετώπιση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4676>

Ψυχογενής ανορεξία-βουλιμία (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/390>

Εγκαύματα

Αντιμετώπιση εγκαυματία (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3525>

Ασθενείς με εγκαύματα - Ψυχοκοινωνικά προβλήματα (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5027>

Έγκαυμα και Μονάδα εγκαυμάτων (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/697>

Πτυχιακή εργασία

Εγκαύμα και παιδί-Ψυχοκοινωνικές προεκτάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5008>

Εγκαύματα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4777>

Εγκαύματα: νοσηλευτική φροντίδα, ψυχολογική υποστήριξη (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3733>

Νοσηλευτική φροντίδα ενηλίκων και παιδιών με εγκαύματα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4086>

Εθιστικές ουσίες

Αλκοολισμός και θεραπευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2445>

Εθιστικές ουσίες και νοσηλευτική (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/700>

Εξάρτηση από τα ναρκωτικά (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/633>

Εξάρτηση από το αλκοόλ (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3505>

Νοσηλευτική φροντίδα ατόμων με διαταραχές συνδεόμενες με αλκοολική κατάχρηση και εξάρτηση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/369>

Οι χρήστες ουσιών στα ΤΕΠ : Κοινωνικές προεκτάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2252>

Πτυχιακή εργασία

Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας στην αντιμετώπιση του εθισμού στο κάπνισμα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/2935>

Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας στην αντιμετώπιση των διαταραχών από το αλκοόλ (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3154>

Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας στην αντιμετώπιση των διατροφικών διαταραχών (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3165>

Εθνικό Σύστημα Υγείας

Τύπος και Εθνικό Σύστημα Υγείας για το Α' εξάμηνο του 2002 (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/911>

Τύπος και Ε.Σ.Υ. Ανασκόπηση ημερησίου Τύπου Α' εξαμήνου 2003 (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/639>

Τύπος και ΕΣΥ: Ανασκόπηση ημερησίου τύπου β' εξαμήνου 2003 (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3470>

Τύπος και Ε.Σ.Υ. για το Α' τρίμηνο 2004 (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/2366>

"Τύπος και το Ε.Σ.Υ." για το Α' Εξάμηνο του 2003 (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/626>

ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΤΟ Ε.Σ.Υ. Για το Α' Εξάμηνο του 2003 (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2804>

"Τύπος και το Ε.Σ.Υ." Για το Β' Εξάμηνο του 2002 (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/373>

Επιδημίες

Επιδημίες μετά από φυσικές καταστροφές (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4974>

Ευθανασία

Στάσεις και ηθικά διλήμματα των νοσηλευτών στο θέμα της ευθανασίας (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4879>

Οι στάσεις των φοιτητών Νοσηλευτικής απέναντι στον εγκεφαλικό θάνατο, τη δωρεά οργάνων και την ευθανασία (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2401>

Έφηβοι

Ποιότητα ζωής και υγεία εφήβων (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4691>

Σεξουαλική κακοποίηση παιδιών και εφήβων (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/638>

Παιδιά και έφηβοι με γονείς με ψυχικές ασθένειες (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/386>

Ηλιακή ακτινοβολία

Οι επιπτώσεις της ηλιακής ακτινοβολίας στον ανθρώπινο οργανισμό (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3588>

Ήπαρ

Ηπατίτιδες και νοσηλευτική αποκατάσταση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2233>

Θεραπευτική αντιμετώπιση των επιπλοκών της κίρρωσης του ήπατος (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/2947>

Πτυχιακή εργασία

Ιογενείς ηπατίτιδες και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/3623>

Ιογενείς λοιμώξεις του ήπατος. Θεραπευτική και νοσηλευτική αντιμετώπιση (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3749>

Ποιότητα ζωής ασθενών που έχουν υποβληθεί σε μεταμόσχευση ήπατος (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4643>

Σύγχρονα δεδομένα στις νοσηλευτικές παρεμβάσεις σε άτομα με ιογενείς ηπατίτιδες (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5493>

Θέματα υγείας

Αγωγή και προαγωγή υγείας (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4628>

Αγωγή υγείας για τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα και ο ρόλος του νοσηλευτή (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3643>

Δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας της Ελλάδας σε σύγκριση με χώρες της ΕΕ (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2376>

Επιδημιολογία θνητότητας στο δήμο Σίνδου την τελευταία πενταετία (2004-2008) (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1694>

Η αγωγή υγείας στην Ελλάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4983>

Πτυχιακή εργασία

Η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και οι δομές της στην Ελλάδα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4085>

Οι γνώσεις των νοσηλευτών και φοιτητών νοσηλευτικής σχετικά με την υγιεινή των χεριών (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3627>

Οι μονάδες κοινωνικής φροντίδας και ο ρόλος του νοσηλευτή (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/286>

Ο ρόλος της εκπαίδευσης και της συμβουλευτικής στη χρόνια νόσο (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3636>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην διεπιστημονική ομάδα στην πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας στην Ελλάδα και το εξωτερικό (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5322>

Θυρεοειδής αδέννας

Ο υποθυρεοειδισμός μια σύγχρονη μάστιγα (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5325>

Παθήσεις θυρεοειδούς αδέννα και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5003>

Παθήσεις θυρεοειδούς και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3673>

Ιοί

Ο ιός της γρίπης. Μύθος και πραγματικότητα. Από την ίωση στη λοίμωξη. Επιπλοκές και νοσηλευτική αντιμετώπιση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2439>

Ιστορικές προσεγγίσεις ασθενειών

Η ιστορία της ευλογιάς (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3742>

Η ιστορία της λέπρας στην Ελλάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2592>

Η ιστορία της τρέλας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3531>

Η ιστορία της ψυχιατρικής στην Ελλάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1533>

Η ιστορία του Ερυθρού Σταυρού στην ανατολική Μακεδονία και Θράκη (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2290>

Η ιστορία του Νοσοκομείου «Άγιος Δημήτριος» (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2271>

Η ιστορία των εμβολίων (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4988>

Η ιστορία των εμβολίων (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3630>

Η ιστορία της νοσηλευτικής εκπαίδευσης (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4076>

Ιστορία του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2296>

Ιστορία του ερυθρού σταυρού στην Κύπρο (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/2337>

Ιστορία του Ερυθρού Σταυρού του νομού Ροδόπης (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4905>

Ιστορία του Ψυχιατρείου Κέρκυρας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3870>

Ιστορία των ιδιωτικών ψυχιατρείων στην Ελλάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4993>

Ιστορία ψυχιατρικού νοσοκομείου Πέτρας Ολύμπου (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2242>

Οι επιδημίες στην Ελλάδα τον 19ο αιώνα και τρόποι αντιμετώπισής τους (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4950>

Ο ρόλος του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού στη Θεσσαλονίκη, μετά τη γερμανική κατοχή. (Οργάνωση & Κατανομή) (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/417>

Τα ατυχήματα στη Θεσσαλονίκη στις αρχές του 20ου αιώνα (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/420>

Καρδιακές παθήσεις

Αιματολογικές-ογκολογικές παθήσεις και καρδιακή νόσος. Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3343>

Ανεύρυσμα θωρακικής αορτής (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/4714>

Αρτηριακή υπέρταση: από τη διάγνωση στη θεραπεία: νοσηλευτική προσέγγιση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/411>

Βαλβιδοπάθειες και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1801>

Γεροντική καρδιά, ανατομία, φυσιολογία, παθήσεις καρδιάς και ο ρόλος του νοσηλευτή (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/698>

Διατροφή και άσκηση ως παράγοντες πρόληψης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής στη στεφανιαία νόσο (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3615>

Έμφραγμα του μυοκαρδίου: Νοσηλευτικές παρεμβάσεις-Αποκατάσταση ασθενούς (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/272>

Έμφραγμα του μυοκαρδίου: νοσηλευτικές παρεμβάσεις και αποκατάσταση ασθενούς (2006)

<http://hdl.handle.net/10184/3235>

Ενδονοσοκομειακή αντιμετώπιση οξέος εμφράγματος του μυοκαρδίου (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4854>

Η επίδραση της άσκησης στην αποκατάσταση ασθενών που έχουν υποβληθεί σε επέμβαση καρδιακών βαλβίδων (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/4203>

Η καρδιακή ανεπάρκεια και πώς τη βιώνουν οι συγγενείς (βιβλιογραφική ανασκόπηση) (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3671>

Καρδιακές αρρυθμίες: νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/382>

Καρδιακή ανεπάρκεια – Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2294>

Καρδιακή ανεπάρκεια – Νοσηλευτική παρέμβαση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5024>

Μέθοδοι εκτίμησης καρδιολογικού ασθενή – Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/418>

Νεότερα δεδομένα στη θεραπευτική αντιμετώπιση της κολπικής μαρμαρυγής και του κολπικού περυσισμού. Ο ρόλος του νοσηλευτή (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4073>

Νοσηλευτικές δεξιότητες στη στεφανιαία μονάδα - Σύγχρονα δεδομένα (2013)

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/handle/10184/5570>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις σε ασθενείς με καρδιακή ανεπάρκεια, νεότερα δεδομένα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4287>

Νοσηλευτική φροντίδα ασθενούς με οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου στο τμήμα επειγόντων περιστατικών και τη στεφανιαία μονάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4665>

Οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου και αποκατάσταση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4981>

Οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου, καρδιακή ανεπάρκεια, στηθάγχη, νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2827>

Οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου-Κλινική εικόνα-Αντιμετώπιση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/4710>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην αντιμετώπιση ασθενών με ανεύρυσμα θωρακικής αορτής (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5492>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην αποκατάσταση μετά από έμφραγμα μυοκαρδίου (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5320>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην επεμβατική καρδιολογία (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4975>

Περιφερική αγγειακή νόσος ως εκδήλωση της αθηροσκλήρωσης (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3642>

Ποιότητα ζωής ασθενών με καρδιακή ανεπάρκεια (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3096>

Πρόληψη καρδιαγγειακών νοσημάτων: ο ρόλος του νοσηλευτή (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3250>

Πρωτογενής πρόληψη στεφανιαίας νόσου (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5030>

Στεφανιαία νόσος στις γυναίκες - ο ρόλος του νοσηλευτή (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/2942>

Συγγενείς καρδιοπάθειες ενηλίκων. Ο ρόλος του νοσηλευτή (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5319>

Σύγχρονες αντιλήψεις για την αρτηριακή πίεση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2227>

<http://hdl.handle.net/10184/4118>

Υπερχοληστερολαιμία και στεφανιαία νόσος: Πρόληψη, θεραπεία και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4003>

Χρόνια καρδιακή ανεπάρκεια, πρόληψη-θεραπεία-νοσηλευτική φροντίδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2217>

Χρόνια στεφανιαία νόσος στις γυναίκες. Νοσηλευτική προσέγγιση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/388>

Καρκίνος

Ανακουφιστική φροντίδα ασθενών με καρκίνο τελικού σταδίου (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/703>

Εναλλακτικές θεραπείες καρκίνου (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3634>

Ενημέρωση του ατόμου με καρκίνο για την φύση και την εξέλιξη της ασθένειας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2880>

Εξαγγείωση κυτταροστατικών φαρμάκων: ο ρόλος του νοσηλευτή (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/480>

Η ποιότητα ζωής ασθενών με καρκίνο του μαστού που υποβάλλονται σε χημειοθεραπεία. Μια βιβλιογραφική ανασκόπηση (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3170>

Η ποιότητα ζωής σε ασθενείς με καρκίνο του μαστού: βιβλιογραφική ανασκόπηση (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3649>

Η ποιότητα ζωής ασθενών με καρκίνο του λάρυγγα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4976>

Η στάση των νοσηλευτών στην ανακοίνωση της διάγνωσης του καρκίνου (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/3887>

Καρκίνος μαστού και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/4089>

Καρκίνος παχέως εντέρου (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/625>

Καρκίνος του μαστού – Νοσηλευτική παρέμβαση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2655>

Καρκίνος του προστάτη και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2145>

Καρκίνος του προστάτη και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2245>

Καρκίνος του τραχήλου της μήτρας: νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4581>

Λευχαιμία (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3664>

Λευχαιμίες (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/903>

Μελάνωμα δέρματος (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/273>

Πτυχιακή εργασία

Νεότερα δεδομένα στη νοσηλευτική αντιμετώπιση ασθενών με καρκίνο του παχέως εντέρου (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4084>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις σε ασθενείς με καρκίνο που υποβάλλονται σε ακτινοθεραπεία: σύγχρονα δεδομένα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/2937>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις στις γυναίκες με καρκίνο του πνεύμονα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4075>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις στον καρκίνο του μαστού: νεότερα δεδομένα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3167>

Νοσηλευτική προσέγγιση ασθενούς με προβλήματα καρκίνου του μαστού που υποβάλλεται σε χημειοθεραπεία (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/371>

Νοσηλευτική φροντίδα ασθενούς πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από μαστεκτομή (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/702>

Νοσηλευτική φροντίδα γυναικών που έχουν υποβληθεί σε μαστεκτομή (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2144>

Νοσηλευτική φροντίδα και ψυχολογική υποστήριξη ασθενών με καρκίνο στο γυναικείο γεννητικό σύστημα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3232>

Νοσηλευτική φροντίδα σε ασθενείς με καρκίνο του πνεύμονα (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5033>

Ο καρκίνος του λάρυγγα - Ψυχολογική υποστήριξη (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/416>

Οξείες λευχαιμίες - Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2618>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην ανακουφιστική φροντίδα σε ασθενή με καρκίνο μαστού (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5342>

Ποιότητα ζωής των καρκινοπαθών (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4989>

Πολλαπλό μύελωμα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5042>

Πρόληψη στον καρκίνο του μαστού: νεότερα δεδομένα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3619>

Σύγχρονα δεδομένα στη νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με καρκίνο παχέος εντέρου που υποβάλλονται σε χημειοθεραπεία (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3163>

Χημειοθεραπεία (χρησιμότητα - παρενέργειες - νοσηλευτικές παρεμβάσεις - προφυλάξεις κατά την προετοιμασία και τη χρήση) (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4908>

Ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση του καρκίνου του μαστού (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5344>

Κεφάλι

α) Εγκέφαλος

Σύγχρονα δεδομένα για τα νοσήματα του πρόσθιου λοβού της υπόφυσης (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3753>

Σύγχρονα δεδομένα στη νοσηλευτική αντιμετώπιση ασθενών με κρανιοεγκεφαλική κάκωση που νοσηλεύονται στη ΜΕΘ (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3638>

β) Alzheimer

Alzheimer και κοινωνικό στίγμα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/3888>

Άνοια: Τύπου alzheimer. Συμπτωματολογία και θεραπευτική αντιμετώπιση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/312>

Γνώσεις και απόψεις των φοιτητών νοσηλευτικής σχετικά με τη νόσο Alzheimer (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4942>

Νεότερα δεδομένα στη νόσο Alzheimer (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4667>

Νοσηλευτική προσέγγιση ασθενών με νόσο Alzheimer (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/5012>

Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με Alzheimer: νεότερα δεδομένα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3622>

Νοσηλευτική φροντίδα σε ασθενείς με άνοια (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4869>

γ) Εγκεφαλικά επεισόδια

Αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3035>

Αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο από την οξεία φάση ως την αποκατάσταση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2171>

Αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο-Νοσηλευτική αντιμετώπιση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5031>

Επιδημιολογική μελέτη αγγειακών εγκεφαλικών επεισοδίων σε Ελλάδα και Γερμανία (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4817>

Η στήριξη της οικογένειας σε ασθενείς με αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4791>

Θρομβόλυση σε οξύ αγγειακό εγκεφαλικό και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3208>

Ο ρόλος του νοσηλευτή σε ασθενή με αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4078>

Φροντίδα ατόμων με αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/311>

δ) Επιληψία

Διερεύνηση προεγχειρητικής απόφασης σε ασθενείς με επιληψία-Ο ρόλος του νοσηλευτή (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4800>

Η ψυχολογία ασθενούς με επιληψία κατά τη διάρκεια 24ωρου ηλεκτροκαρδιογραφήματος (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3592>

ε) Ακοή

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις σε διαταραχές ακοής (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3598>

στ) Όραση

Ο ρόλος του νοσηλευτή στις οφθαλμολογικές παθήσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2004>

Οφθαλμολογικές παθήσεις, διαγνωστικές και θεραπευτικές παρεμβάσεις και ο ρόλος του νοσηλευτή (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4972>

Οφθαλμολογικές χειρουργικές παθήσεις και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4970>

Προβλήματα οράσεως στην τρίτη ηλικία (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/2936>

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα ατόμων με προβλήματα όρασης (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/636>

ζ) Στόμα

Στοματική υγεία στη ΜΕΘ και πρόληψη ενδονοσοκομειακής πνευμονίας (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/2397>

Στοματική υγιεινή (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/701>

Στοματική υγιεινή (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/407>

Στοματική υγιεινή των φοιτητών της νοσηλευτικής (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/807>

Κατάγματα

Κατάγματα (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/395>

Κατακλίσεις

Έλκη εκ πίεσεως-Πρόληψη, παράγοντες κινδύνου, νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5039>

Προβλήματα χρόνιων κατακεκλιμένων ασθενών (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4986>

Προβλήματα χρονίως πασχόντων κατακεκλιμένων ασθενών (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3510>

Κεντρικό νευρικό σύστημα

Εκφυλιστικές παθήσεις κεντρικού νευρικού συστήματος (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2078>

Λαιμός

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα ατόμων με ολική λαρυγγεκτομή (2006)

<http://hdl.handle.net/10184/402>

Ω.Ρ.Λ. Παρεμβάσεις-Διαγνωστικές και θεραπευτικές-Ο ρόλος της νοσηλευτικής (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4680>

Νανισμός

Αναπτυξιακή νοσηλευτική - Αναπτυξιακή διαταραχή του νανισμού (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5045>

Νέες τεχνολογίες

Εφαρμογές κατ' οίκον νοσηλείας από νοσηλευτές με τη χρήση της τηλεϊατρικής (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3672>

Πτυχιακή εργασία

Η χρήση του διαδικτύου από τους νοσηλευτές για τις ανάγκες τους στη συνεχιζόμενη εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2280>

Στάσεις φοιτητών απέναντι στη χρήση νέων τεχνολογιών (υπολογιστές, κινητά τηλέφωνα) (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4969>

Χρήση διαδικτύου και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στη νοσηλευτική επιστήμη (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3668>

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στον ηλεκτρονικό φάκελο του ασθενή (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2447>

Η επίδραση της χρήσης των νέων τεχνολογιών στην υγεία του ανθρώπου (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/2413>

Διαδίκτυο και ψυχική υγεία (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4977>

Νεφρά

Αγγειακή προσπέλαση στην αιμοκάθαρση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2352>

Αιμοκάθαρση & περιτοναϊκή κάθαρση: σύγκριση των δύο μεθόδων-Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/401>

Ακράτεια ούρων στις γυναίκες: νοσηλευτικοί ρόλοι και παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4015>

Πτυχιακή εργασία

Διαγνωστικές εξετάσεις ουροποιητικού συστήματος και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2148>

Επείγοντα συμβάματα κατά την αιμοκάθαρση: νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3628>

Επείγουσες καταστάσεις κατά την αιμοκάθαρση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3562>

Λοιμώξεις ουροποιητικού συστήματος (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4978>

Λοιμώξεις ουροποιητικού συστήματος και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4994>

Μεταμόσχευση νεφρού (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3182>

Νεφρική ανεπάρκεια και ποιότητα ζωής (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4764>

Νεφρολιθίαση – Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5029>

Νεφρός και κύηση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3879>

Νοσηλευτική παρέμβαση σε νεφροπαθή στο τμήμα επειγόντων περιστατικών (ΤΕΠ) (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5026>

Πτυχιακή εργασία

Νοσηλευτικοί ρόλοι στους αιμοκαθαιρόμενους ασθενείς: νεότερα δεδομένα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3669>

Οξεία και χρόνια νεφρική ανεπάρκεια (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2664>

Ο ρόλος του νοσηλευτή νεφρολογίας κατά τη διαδικασία αιμοκάθαρσης (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3563>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην αντιμετώπιση ακράτειας ούρων (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2580>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην εκπαίδευση ασθενών στην περιτοναϊκή κάθαρση (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4883>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην οξεία και χρονική νεφρική ανεπάρκεια (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3640>

Ποιότητα ζωής ασθενών με χρόνια νεφρική ανεπάρκεια (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/4718>

Ποιότητα ζωής και νοσηλευτική φροντίδα στη μεταμόσχευση νεφρού (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3565>

Ποιότητα ζωής των ατόμων με χρόνια νεφρική ανεπάρκεια (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4997>

Πρόληψη νοσοκομειακών ουρολοιμώξεων (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3977>

Συνεχής φορητή περιτοναϊκή κάθαρση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3192>

Χολολιθίαση- Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2659>

Χολολιθίαση-Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/4758>

Χρόνια νεφρική ανεπάρκεια (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3666>

Χρόνια νεφρική νόσος-Αιμοκάθαρση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4626>

Χρόνια νεφρική νόσος-Περιτοναϊκή κάθαρση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4686>

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα νεφροπαθών (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/391>

Νοσηλευτική

Αξιολόγηση της νοσηλευτικής ερευνητικής μεθοδολογίας στην Ελλάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4990>

Απαιτήσεις νοσηλευτικής εργασίας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2656>

Απόψεις φοιτητών νοσηλευτικής για τη διεπιστημονική εκπαίδευση στις κλινικές δεξιότητες (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/2305>

Δείκτες ποιότητας στη νοσηλευτική (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3345>

Πτυχιακή εργασία

Διασυνδεδετική συμβουλευτική νοσηλευτική στο χώρο του γενικού νοσοκομείου (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/374>

Διεπαγγελματική συνεργασία ιατρών-νοσηλευτών (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1301>

Διερεύνηση της αντίληψης των ασθενών μετά από νοσοκομειακή νοσηλεία για το επίπεδο ενημέρωσης και εκπαίδευσης από τους νοσηλευτές (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3878>

Διερεύνηση της συχνότητας της υγιεινής των χεριών του νοσηλευτικού προσωπικού (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4132>

Εμπειρίες και προβληματισμοί φοιτητών νοσηλευτικής από την πρακτική τους άσκηση (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4672>

Ενοριακή νοσηλευτική (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4692>

Ενσυναίσθηση στη νοσηλευτική (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4646>

Επαγγελματική εξουθένωση νοσηλευτικού προσωπικού (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2834>

Επαγγελματική εξουθένωση νοσηλευτικού προσωπικού (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4092>

Επαγγελματικοί κίνδυνοι νοσηλευτών (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/3280>

Η διεπαγγελματική συνεργασία του νοσηλευτή με τις διάφορες ειδικότητες του τομέα υγείας στο χώρο του νοσοκομείου (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/406>

Η ερευνητική μεθοδολογία των ομάδων εστίασης (Focus Groups) στη νοσηλευτική: Μια συστηματική ανασκόπηση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2152>

Ηθική και επαγγελματική ικανοποίηση νοσηλευτή (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3637>

Η κόπωση των νοσηλευτών στον εργασιακό χώρο. (Βιβλιογραφική ανασκόπηση) (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2433>

Η νοσηλευτική εκπαίδευση στην Ελλάδα και στην Ευρώπη (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3674>

Η νοσηλευτική στην επανάσταση του 1821 (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3648>

Η οργάνωση της στρατιωτικής νοσηλείας στην Ελλάδα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3151>

Η ποιοτική και η ποσοτική σύνθεση του νοσηλευτικού προσωπικού επηρεάζει την έκβαση της υγείας των ασθενών στο νοσοκομείο (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4991>

Η ποιοτική μέθοδος έρευνας ως αντικείμενο της νοσηλευτικής επιστήμης (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2442>

Η σχέση νοσηλευτή – ασθενή στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής νοσηλευτικής (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2149>

Η φαινομενολογία και η ανάλυση περιεχομένου ως ερευνητικές μέθοδοι στη νοσηλευτική (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4399>

Ιατρικά και νοσηλευτικά λάθη: ποινικές ευθύνες των επαγγελματιών υγείας: μια συστηματική ανασκόπηση (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3712>

Ικανοποίηση ασθενών από τη νοσηλευτική φροντίδα (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/624>

Ικανοποίηση νοσηλευτών από το επάγγελμά τους σε δυο περιφερειακά νοσοκομεία της Βορείου Ελλάδος (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3105>

Καθοδήγηση και αξιολόγηση της απόδοσης του νοσηλευτικού προσωπικού (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4996>

Κατάχρηση των φαρμάκων από τους νοσηλευτές (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2440>

Κατ' οίκον νοσηλεία και νοσηλευτική διεργασία (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3714>

Κινητοποίηση νοσηλευτικού προσωπικού και νοσηλευτική διοίκηση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/384>

Νοσηλευτικά εργατικά ατυχήματα (2008)

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/handle/10184/647>

Πτυχιακή εργασία

Νοσηλευτική εκπαίδευση και επίπεδα νοσηλευτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4094>

Νοσηλευτική της εργασίας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5046>

Οι νοσηλευτικοί ρόλοι στα σωφρονιστικά καταστήματα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3874>

Παράγοντες που δυσχεραίνουν την εφαρμογή των νοσηλευτικών ερευνητικών δεδομένων στην κλινική πράξη (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4856>

Συνεχιζόμενη εκπαίδευση νοσηλευτών (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3524>

Νοσοκομεία

Ανακύκλωση στα ελληνικά νοσοκομεία: Μύθος ή πραγματικότητα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2347>

Διερεύνηση της στελέχωσης των νοσηλευτικών υπηρεσιών των νοσοκομείων της Θεσσαλονίκης (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/372>

Δομή και διάρθρωση ελληνικών νοσοκομείων (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4596>

Ικανοποίηση και φροντίδα ασθενών σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/549>

Μελέτη επίπτωσης και επιπολασμού των παθήσεων των νοσηλευτών του νομού Θεσσαλονίκης (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4079>

Οργανωτική δομή, διάρθρωση και λειτουργία των ελληνικών νοσοκομείων (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4941>

Ο ρόλος του νοσηλευτή εκπαίδευσης στο νοσοκομείο (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4083>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στο αναισθησιολογικό τμήμα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3629>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στο ιατρείο εργασίας (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3631>

Ο ρόλος του νοσοκομείου στην προστασία του περιβάλλοντος (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3155>

Τα νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης επί τουρκοκρατίας (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4116>

Το profile της Νοσηλευτικής υπηρεσίας στις ορθοπεδικές κλινικές των Νοσοκομείων Θεσσαλονίκης: Η αντίληψη του Νοσηλευτικού προσωπικού των ορθοπεδικών κλινικών (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4984>

Το επίπεδο ικανοποίησης των ασθενών σε δημόσια νοσοκομεία της Ελλάδος (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3656>

Υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο της κεντρικής αποστείρωσης (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3564>

Υγιεινή της εργασίας και ο ρόλος του νοσηλευτή (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5323>

Υπάρχει ρόλος για τους συγγενείς των ασθενών στο νοσοκομείο; Η περίπτωση της Ελλάδας (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1296>

α) Μονάδες εντατικής θεραπείας

Scoring system for critically ill patients in ICU (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3150>

Αντιμετώπιση κρανιοεγκεφαλικών καώσεων ασθενών στη ΜΕΘ (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2862>

Απώλεια μυϊκής μάζας στη μονάδα εντατικής θεραπείας (ΜΕΘ) (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4429>

Η αναγκαιότητα ύπαρξης ειδικότητας νοσηλευτή μονάδος εντατικής θεραπείας στα σύγχρονα νοσοκομεία (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4077>

Η επίδραση της νοσηλευτικής στελέχωσης στην εμφάνιση νοσοκομειακών λοιμώξεων στη ΜΕΘ (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/4647>

Η σημασία της ενδοκράνιας πίεσης στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4971>

Λοιμώξεις του κεντρικού νευρικού συστήματος σε αρρώστους της μονάδας εντατικής θεραπείας (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3100>

Μέθοδοι διατροφής σε ασθενείς που νοσηλεύονται σε μονάδα εντατικής θεραπείας (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4793>

Πτυχιακή εργασία

Μεθοδολογία διαχείρισης του πόνου στη μονάδα εντατικής θεραπείας (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4884>

Νοσηλευτική παρακολούθηση ασθενών στη μονάδα εντατικής θεραπείας (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/415>

Νοσηλευτική φροντίδα ασθενούς με λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου στη ΜΕΘ (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3650>

Νοσοκομειακή φροντίδα ασθενούς με νοσοκομειακή λοίμωξη στη Μ.Ε.Θ. (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2168>

Οι νοσηλευτικές θεωρίες στη μονάδα εντατικής φροντίδας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2681>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4973>

Πολυνευροπάθεια σε βαρέως πάσχοντες της μονάδας ΜΕΘ και νεότερα δεδομένα της (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4093>

Σύνδρομο συστηματικής φλεγμονώδους απάντησης στη μονάδα εντατικής θεραπείας (Systemic inflammatory response syndrome-SIRS) (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4437>

Σύνδρομο ψυχολογικής εξουθένωσης burn out σε νοσηλευτές της ΜΕΘ (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4882>

Τεχνητή διατροφή σε ασθενείς που νοσηλεύονται σε μονάδα εντατικής θεραπείας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/818>

Ύπνος στη μονάδα εντατικής θεραπείας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2396>

Ψυχοκοινωνικά προβλήματα στη ΜΕΘ (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4885>

Ψυχοκοινωνική Προσέγγιση στη μονάδα εντατικής θεραπείας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2690>

β) Τμήμα επειγόντων περιστατικών

Αντιμετώπιση πολυτραυματία στα ΤΕΠ (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/398>

Αντιμετώπιση του πολυτραυματία στο τμήμα επειγόντων περιστατικών (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2845>

Η αντιμετώπιση του πολυτραυματία στο τμήμα επειγόντων περιστατικών (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/409>

Η βία στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4968>

Οργάνωση και λειτουργία στο ΤΕΠ (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5006>

Σύγχρονα δεδομένα στη νοσηλευτική αντιμετώπιση του κοιλιακού άλγους στο ΤΕΠ (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3468>

Οστά

Ανάγκες και φροντίδα ασθενών με οστεοπόρωση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3457>

Γυναίκα και οστεοπόρωση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2450>

Η επίδραση της διατροφής στην ανάπτυξη της οστεοπόρωσης: Ο ρόλος του νοσηλευτή (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4080>

Η οστεοπόρωση στις μετεμηνοπαυσιακές γυναίκες (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3633>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις στο μυοσκελετικό σύστημα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3662>

Οι γνώσεις και οι αντιλήψεις των φοιτητών Νοσηλευτικής για την οστεοπόρωση (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/4510>

Νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με μυασθένεια (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3430>

Οστεοπόρωση: Πρόληψη-Θεραπεία και νοσηλευτική αντιμετώπιση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5005>

Οικογενειακά θέματα

Οικογενειακός προγραμματισμός στην υγεία της οικογένειας (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/309>

Ο ρόλος της οικογένειας στα παιδικά ατυχήματα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4987>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην οικογένεια (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1379>

Συμβουλευτική και στήριξη οικογενειών με παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5053>

Οικογένεια και ψυχική υγεία (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5041>

Οργανισμοί υγείας

Διαχείριση κρίσεων σε οργανισμούς υγείας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3997>

Παιδιά

Αξιολόγηση παιδιατρικού ασθενή και διαμόρφωση παιδιατρικού νοσηλευτικού ιστορικού (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/4110>

Απόπειρες αυτοκτονίας στην εφηβική ηλικία (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/696>

Ατύχημα ή κακοποίηση: Ο ρόλος του νοσηλευτή στη φροντίδα του κακοποιημένου παιδιού (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3658>

Βρογχικό άσθμα στην παιδική ηλικία και νοσηλευτική διάγνωση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4091>

Κακοήθη νοσήματα στην παιδική ηλικία και νοσηλευτική παρέμβαση (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4899>

Κακοποιημένο παιδί και ψυχοκοινωνικές διαστάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/628>

Κακοποιημένο παιδί και ψυχοκοινωνικές διαστάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5044>

Κακοποίηση ανηλίκων και ψυχική υγεία (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3567>

Νοσηλεία κατ' οίκον σε παιδί με χρόνια νόσο (2009)

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/handle/10184/4551>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις στον παιδικό πόνο (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5052>

Νοσηλευτική διαχείριση και παρέμβαση σε παιδιά με εγκεφαλική δυσλειτουργία (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3647>

Νοσηλευτική παρέμβαση και αντιμετώπιση της νυχτερινής ενούρησης στη παιδική ηλικία (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3618>

Νοσηλευτική προσέγγιση σε παιδιά με χρόνια νοσήματα και στις οικογένειές τους (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/4109>

Νοσηλευτική φροντίδα παιδιού με σύνδρομο Down (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4165>

Νοσηλευτική φροντίδα σε αυτισμό (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1690>

Ο ρόλος του κοινοτικού νοσηλευτή στην προστασία της παιδικής ηλικίας από το διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό έγκλημα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4897>

Ο ρόλος του νοσηλευτή κατά τη διάρκεια νοσηλείας του παιδιού στο νοσοκομείο και η σχέση του με την οικογένεια (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3768>

Ο ρόλος του νοσηλευτή σε παιδιά με αυτισμό (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4828>

Ο ρόλος του πατέρα στην εξέλιξη του παιδιού (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2464>

Παιδιά και έφηβοι με γονείς που έχουν χρόνια προβλήματα υγείας (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3740>

Παιδική σχιζοφρένεια και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3148>

Παιδικό άσθμα και ψυχοκοινωνικές προεκτάσεις (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4898>

Παιδί με αναπνευστικά προβλήματα και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3995>

Προαγωγή υγείας στην παιδιατρική (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5049>

Πρόληψη και αντιμετώπιση παιδικών ατυχημάτων (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4642>

Πρώτες βοήθειες σε παιδικά ατυχήματα (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5534>

Πτυχιακή εργασία

Ρευματοπάθειες στην παιδική ηλικία (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4090>

Ρόλος και οι προοπτικές του σχολικού νοσηλευτή (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3660>

Σχολική νοσηλευτική στην Ελλάδα (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/410>

Τα ζώα ως μέσο θεραπείας σε παιδιά και ενήλικες (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3572>

Φροντίδα του νοσηλευόμενου παιδιού (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3705>

Ψυχοκοινωνική προσέγγιση παιδιών με μεταμόσχευση νεφρού-ήπατος. Ο ρόλος του νοσηλευτή (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4816>

Ψυχολογικές και νοσηλευτικές παρεμβάσεις στο παιδί που πεθαίνει (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/381>

Ψυχολογική υποστήριξη παιδιού με καρκίνο (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3200>

Ψυχολογική υποστήριξη παιδιού με καρκίνο (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4902>

Ψυχολογική υποστήριξη παιδιού με καρκίνο (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/394>

Ψυχολογική υποστήριξη σε ρευματοπάθειες παιδικής ηλικίας και ενηλίκων (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/375>

Πεπτικό σύστημα

Αιμορραγίες πεπτικού συστήματος (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3404>

Διατροφή και διαταραχές της πέψης (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3654>

Οξεία γαστρεντερίτιδα σε παιδιά - Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4895>

Παιδί με οξεία λοιμώδη γαστρεντερίτιδα - Νοσηλευτική φροντίδα (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/405>

Στομίες (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1741>

Στομίες (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/380>

Η ποιότητα ζωής ασθενών με στομίες – Μια βιβλιογραφική ανασκόπηση (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3162>

Γαστροοισοφαγική παλινδρόμηση (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4470>

Έλκος στομάχου και δωδεκαδακτύλου-νοσηλευτική αντιμετώπιση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/400>

Φλεγμονώδεις και μη φλεγμονώδεις παθήσεις λεπτού & παχέως εντέρου (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4980>

Πνεύμονες

Πτυχιακή εργασία

Αμυλοείδωση πνευμόνων και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4782>

Αναπνευστικά προβλήματα υπερηλίκων: νοσηλευτική φροντίδα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3661>

Αναπνευστικά προβλήματα ηλικιωμένων και η αντιμετώπισή τους (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5032>

Η επίδραση της άσκησης σε ασθενείς με βρογχικό άσθμα και ο ρόλος του νοσηλευτή (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3558>

Λοιμώξεις αναπνευστικού συστήματος: Νοσηλευτική παρέμβαση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5043>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις σε ασθενείς με βρογχικό άσθμα (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/310>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στη πρόληψη και θεραπεία των επαγγελματικών πνευμονοπαθειών (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3230>

Ποιότητα ζωής ασθενών με αναπνευστικά νοσήματα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4087>

Σύνδρομο άπνοιας ύπνου και μελέτες ύπνου (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3655>

Σύγχρονα δεδομένα στη νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/4896>

Φυματίωση πνευμόνων: νοσηλευτική παρέμβαση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3504>

Πόνος

Εναλλακτικές μορφές αντιμετώπισης του πόνου από τον νοσηλευτή (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4999>

Η αντιμετώπιση του πόνου σε ασθενείς με ρευματοειδή αρθρίτιδα (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3104>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις και αντιμετώπιση σε ασθενείς με χρόνια νόσο (2009)

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/handle/10184/4694>

Ο πόνος σε ασθενείς με καρκίνο κεφαλής και τραχήλου. Ο ρόλος του νοσηλευτή (2013)

<http://hdl.handle.net/10184/5317>

Ο πόνος στους ασθενείς με καρκίνο (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2683>

Χρόνιος πόνος: ψυχοκοινωνική προσέγγιση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4550>

Ραδιενέργεια

Διαχείριση ασθενών μετά από εξετάσεις με ραδιενεργές ουσίες σε τμήματα γενικού νοσοκομείου (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2181>

Νοσηλευτική αντιμετώπιση της ραδιοβιολογικής απειλής (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4111>

Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα

Σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5011>

Σκλήρυνση κατά πλάκας

Η κόπωση σε ασθενή με σκλήρυνση κατά πλάκας: ο ρόλος του νοσηλευτή (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3645>

Σκλήρυνση κατά πλάκας (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/4733>

Σκλήρυνση κατά πλάκας (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5048>

Σκλήρυνση κατά πλάκας και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5007>

Σκλήρυνση κατά πλάκας, νοσηλευτική προσέγγιση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3667>

Σκλήρυνση κατά πλάκας: Ψυχοκοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5038>

Σπονδυλική στήλη

Κήλη μεσοσπονδύλιου δίσκου και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/414>

Κήλη μεσοσπονδύλιου δίσκου σπονδυλικής στήλης (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3663>

Νοσηλευτική φροντίδα σε ασθενείς με κάκωση νωτιαίου μυελού (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3338>

Φάρμακα

Λάθη φαρμακευτικής αιτιολογίας κατά την κλινική πρακτική – Διερεύνηση του νοσηλευτικού ρόλου (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3624>

Χειρουργική

Νεότερα δεδομένα στην πρόληψη λοίμωξης χειρουργικού τραύματος (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3095>

Μετεγχειρητικά προβλήματα ασθενών στη μονάδα μεταναισθητικής φροντίδας (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/377>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις μετά από λαπαροσκοπικές επεμβάσεις (2007)

<http://eureka.lib.teithe.gr:8080/handle/10184/419>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στη χρήση υπερβαρικού οξυγόνου στην επούλωση των τραυμάτων (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3646>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στο χειρουργείο (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3641>

Η επίδραση του χώρου εργασίας στην υγεία των νοσηλευτών του χειρουργείου (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4995>

Ψυχιατρική

Αυτισμός και σύνδρομο Asperger: Νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3653>

Διπολικές διαταραχές: αντιμετώπιση, νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/387>

Διπολική διαταραχή (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/1851>

Η ψυχιατρική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5002>

Η ψυχιατρική φροντίδα στην αρχαιότητα (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3029>

Μονάδες εξωνοσοκομειακής φροντίδας ψυχικά πασχόντων στη βόρεια Ελλάδα (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/5208>

Μονάδες κοινωνικής και επαγγελματικής αποκατάστασης ατόμων με ψυχικές διαταραχές (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5050>

Νευρώσεις: αντιμετώπιση: ο ρόλος του νοσηλευτή (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/379>

Νοσηλευτικές παρεμβάσεις στη θεραπεία της σχιζοφρένειας: Σύγχρονα δεδομένα (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4844>

Οργανικά ψυχοσύνδρομα (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/392>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην ψυχιατρική μεταρρύθμιση (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/4717>

Συμβουλευτική-διασυνδετική ψυχιατρική στο γενικό νοσοκομείο (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2665>

Συναισθηματικές διαταραχές (Μανία-κατάθλιψη) (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4979>

Σχιζοφρένεια - Νοσηλευτική παρέμβαση (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/637>

Τα δικαιώματα του ψυχικά ασθενή (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3030>

Τεχνικές λήψης νοσηλευτικού ιστορικού σε ψυχωσικό ασθενή (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/2792>

<http://hdl.handle.net/10184/290>

Χρόνιες ψυχικές παθήσεις-διπολική διαταραχή και νοσηλευτικές παρεμβάσεις (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/2807>

Ψυχολογία

Άγχος-Στρες: Νοσηλευτική παρέμβαση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5009>

Αγχώδεις διαταραχές. Ο ρόλος του νοσηλευτή (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4944>

Βία και επικινδυνότητα σε χώρους ψυχικής υγείας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3844>

Αυτοκτονία και ψυχικές διαταραχές (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/901>

Ειδικές θεραπείες στο χώρο της ψυχικής υγείας (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/279>

Η δραματοθεραπεία στο χώρο της ψυχικής υγείας (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/5051>

Διερεύνηση απόψεων και στάσεων φοιτητών και νοσηλευτών για την έκτρωση (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/3146>

Διερεύνηση στάσεων φοιτητών νοσηλευτικής απέναντι στο AIDS (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3644>

Η ενσυναίσθηση στο χώρο της υγείας (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4901>

Η επίδραση των ΜΜΕ στην ψυχολογία των παιδιών (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4904>

Θρησκευτικότητα, άγχος και κατάθλιψη στους φοιτητές των ΤΕΙ (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/3186>

Κατάθλιψη (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/635>

Νεότερα δεδομένα στην αντιμετώπιση της κατάθλιψης. Ο ρόλος του νοσηλευτή ως ψυχοθεραπευτή (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/4082>

Οι στάσεις των επαγγελματιών υγείας απέναντι στην έρευνα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/2597>

Ο νοσηλευτής και οι φροντιστές του ατόμου που πεθαίνει (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/314>

Ο ρόλος του νοσηλευτή στην πρόληψη και αντιμετώπιση της εφηβικής κατάθλιψης (2012)

<http://hdl.handle.net/10184/2938>

Ο ρόλος του νοσηλευτή ψυχικής υγείας στην κοινότητα (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4366>

Ο σχολικός εκφοβισμός και ο ρόλος του νοσηλευτή στο σχολείο (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3920>

Παρέμβαση στην ψυχολογική κρίση: ο ρόλος του νοσηλευτή (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3639>

Ποιοτική μελέτη απόψεων και προσδοκιών φοιτητών νοσηλευτικής για την κλινική τους εκπαίδευση (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4088>

Ρατσισμός και ψυχοκοινωνική προσέγγιση (2007)

<http://hdl.handle.net/10184/315>

Συμπεριφορές υγείας των φοιτητών επιστημών υγείας σε σχέση με το άγχος (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4108>

Συστημική θεωρία: Ο ρόλος του νοσηλευτή ψυχικής υγείας (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/2403>

Το φαινόμενο της φροντίδας για τους νέους φοιτητές νοσηλευτικής (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/5034>

Φροντίδα αρρώστου πριν το θάνατο (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/413>

Ψυχοκοινωνική στεγαστική αποκατάσταση ψυχικά ασθενών (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/4907>

Ψυχολογικές ανάγκες ανθρώπων που φροντίζουν χρονίως πάσχοντες (2008)

<http://hdl.handle.net/10184/3089>

Αισθητηριακές διαταραχές και ο ρόλος του νοσηλευτή (2010)

<http://hdl.handle.net/10184/3670>

Σύνδρομο Asperger: ο ρόλος του νοσηλευτή (2011)

<http://hdl.handle.net/10184/3621>

Η ψυχαγωγία ως μέσο θεραπείας (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4641>

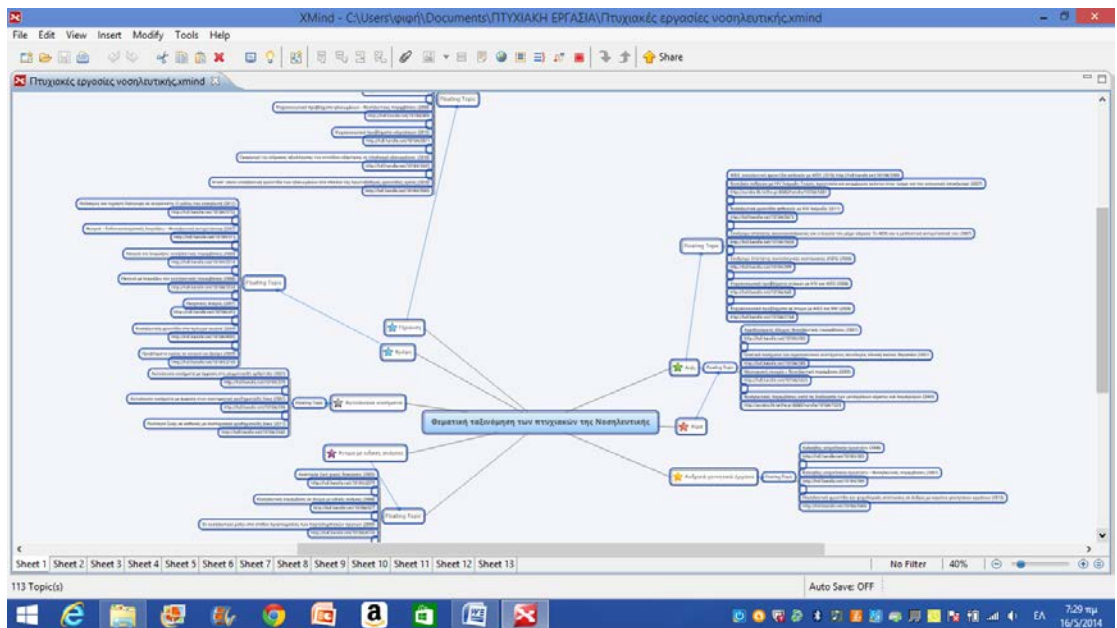
Μειονότητες και προβλήματα υγείας – Μια ψυχοκοινωνική προσέγγιση (2009)

<http://hdl.handle.net/10184/4509>

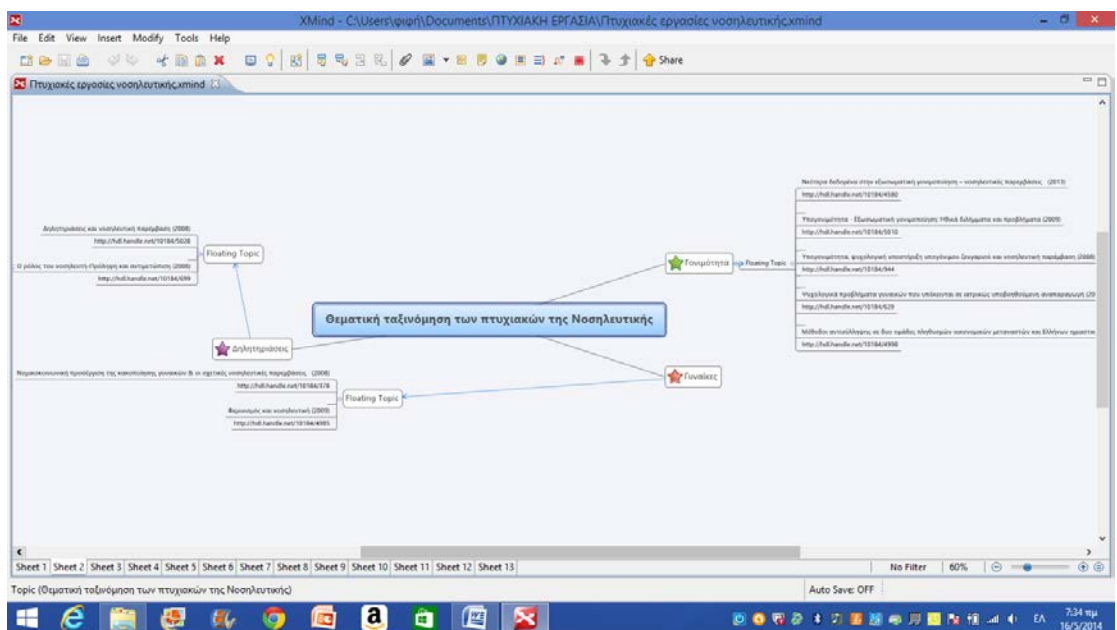
10.5. Παράρτημα 5. Mind maps

Παρακάτω υπάρχουν δεκατρία σχεδιαγράμματα των θεματικών κατηγοριών των πτυχιακών του τμήματος της Νοσηλευτικής, στο πρόγραμμα xmind:

φύλλο 1

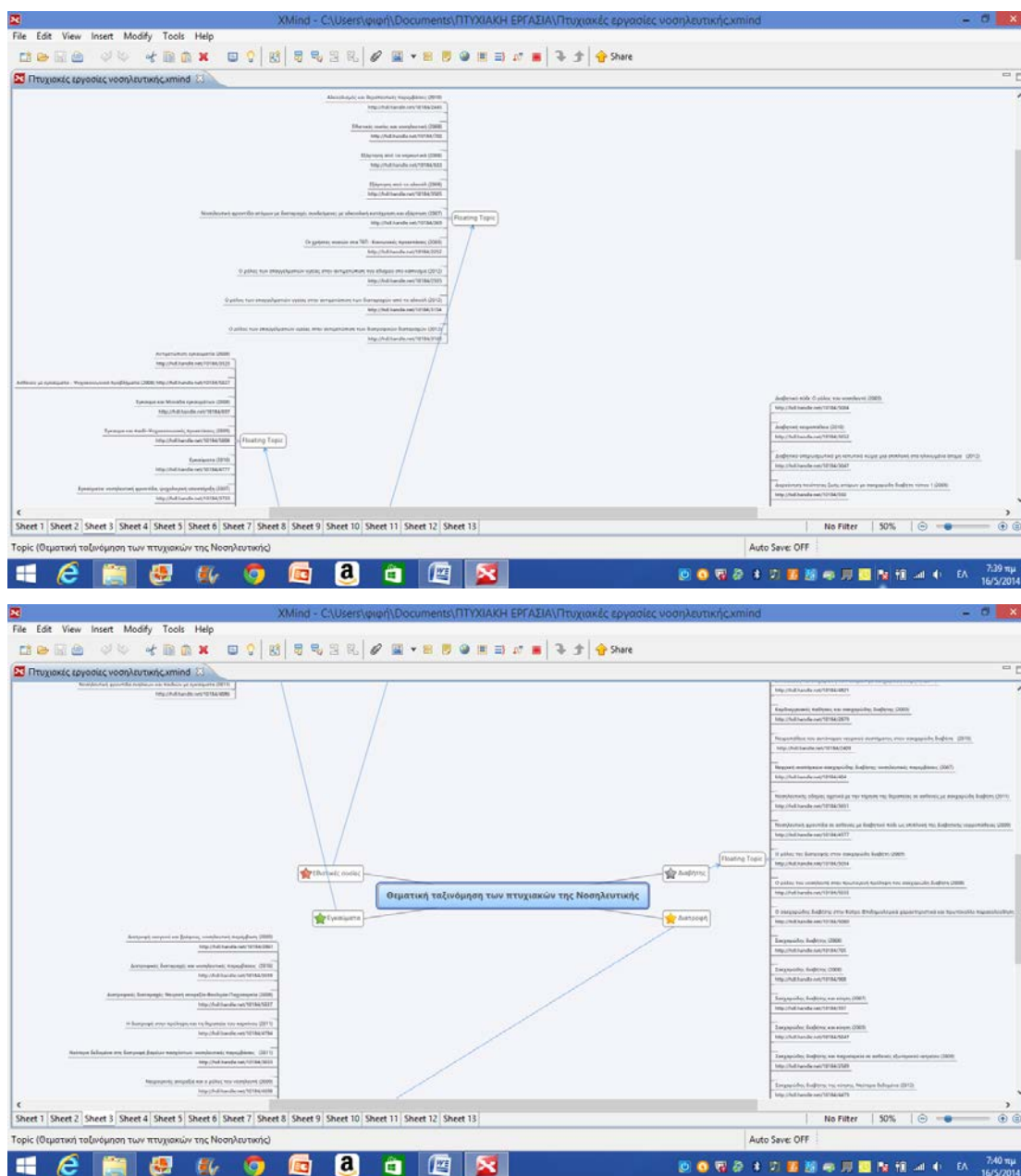

φύλλο 2

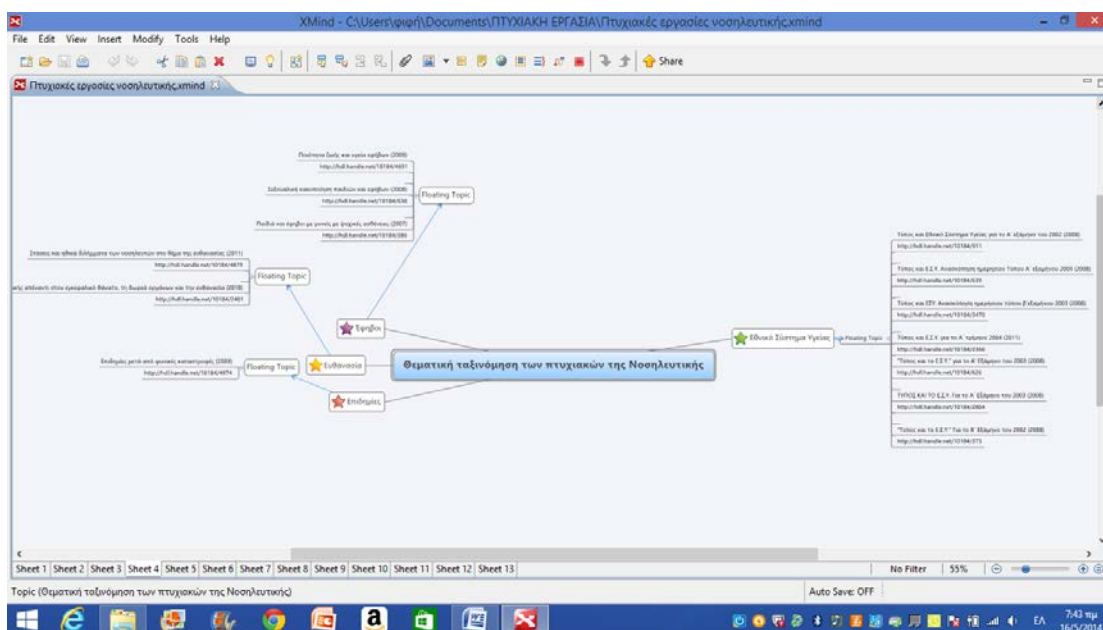
Πτυχιακή εργασία

φύλλο 3

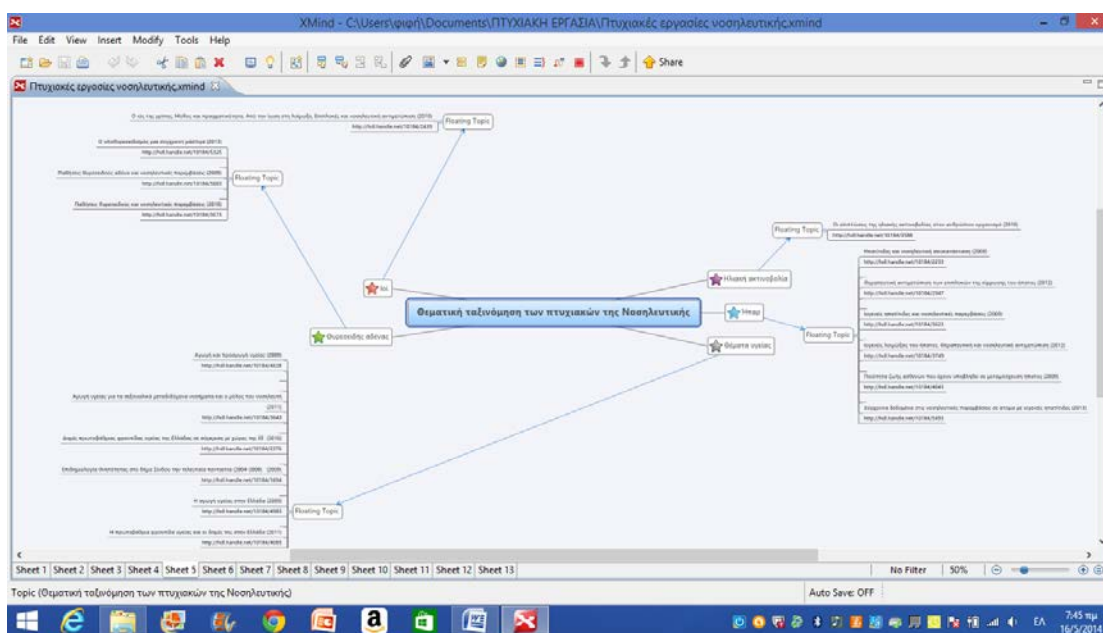

Πτυχιακή εργασία

φύλλο 4

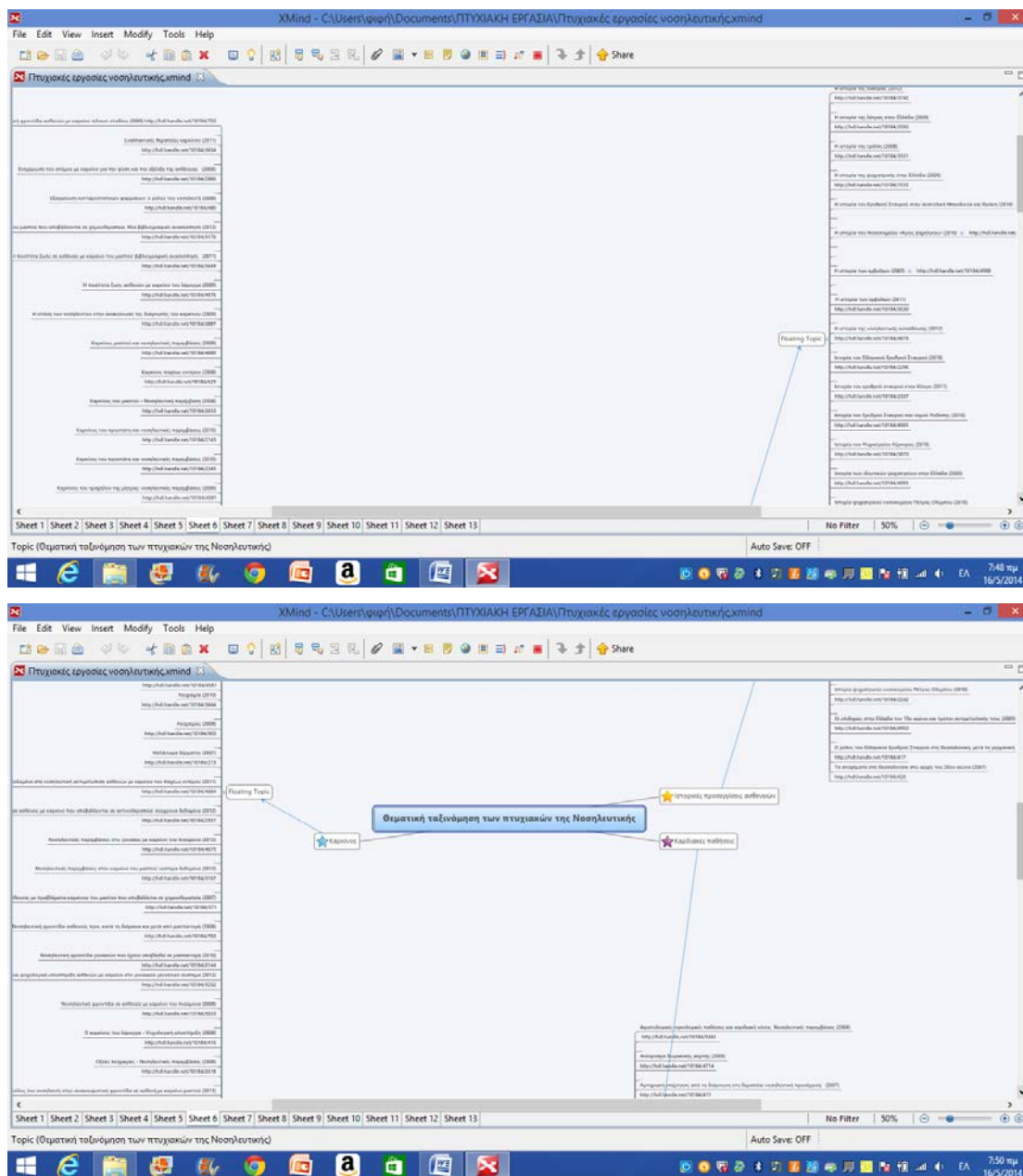
φύλλο 5

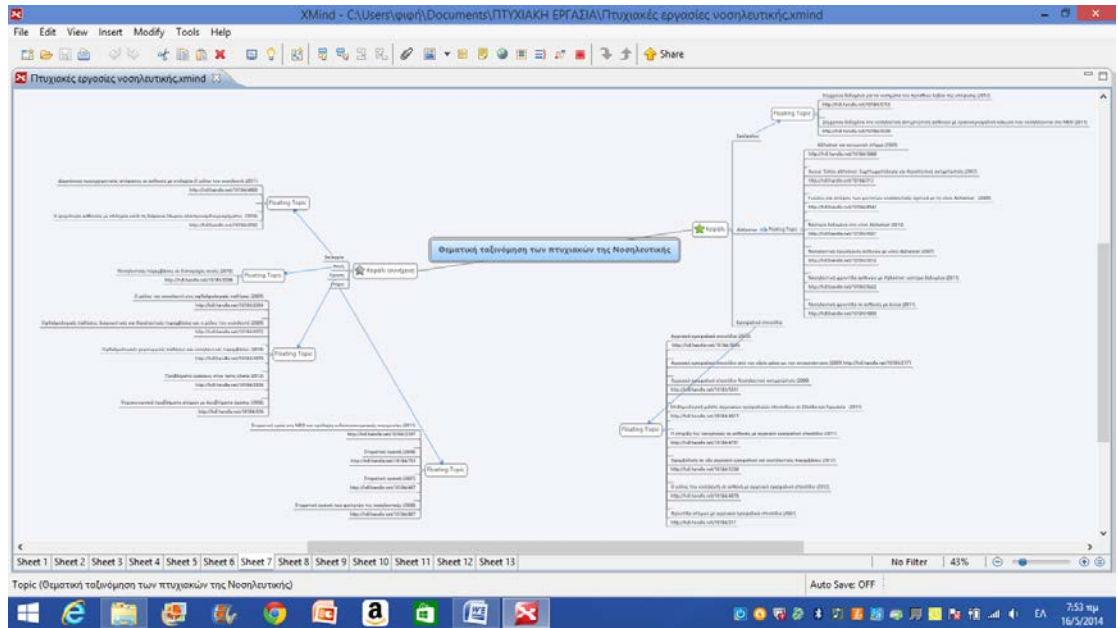
Πτυχιακή εργασία

φύλλο 6

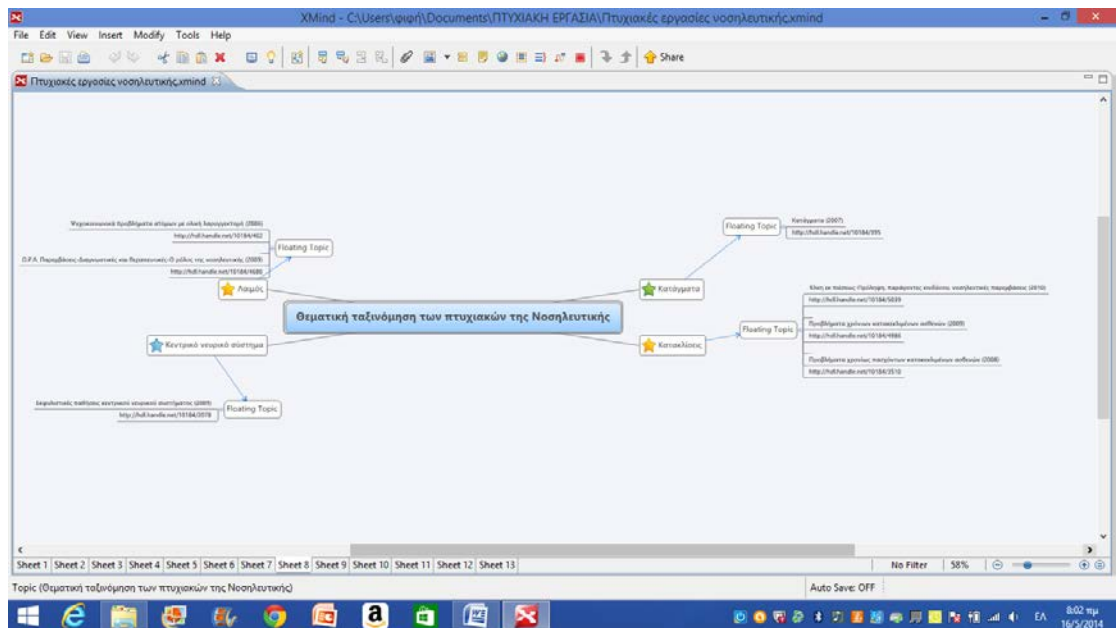

Πτυχιακή εργασία

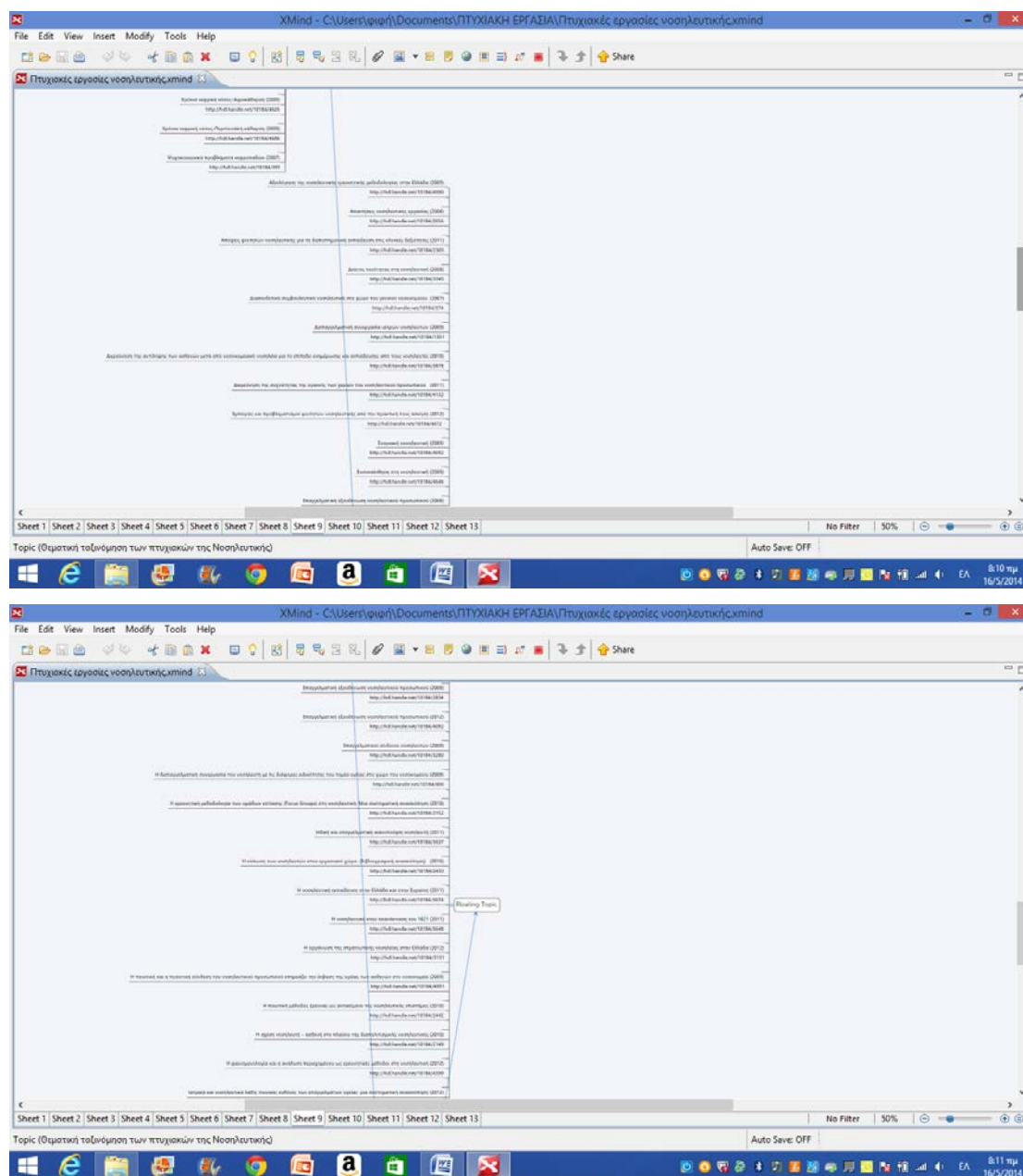
φύλλο 7

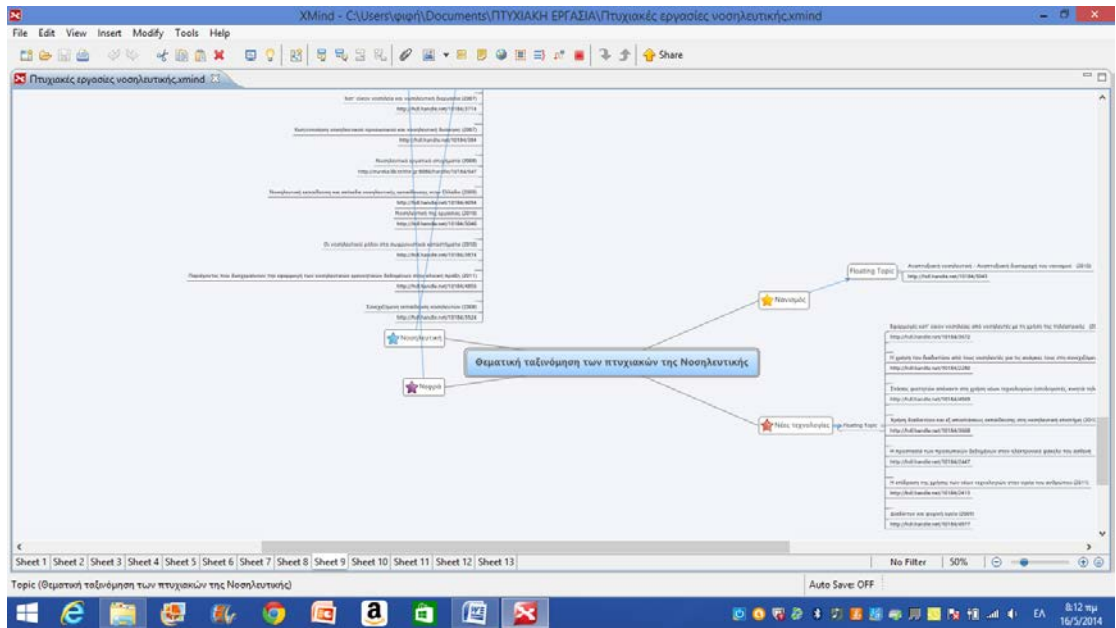
φύλλο 8

φύλλο 9

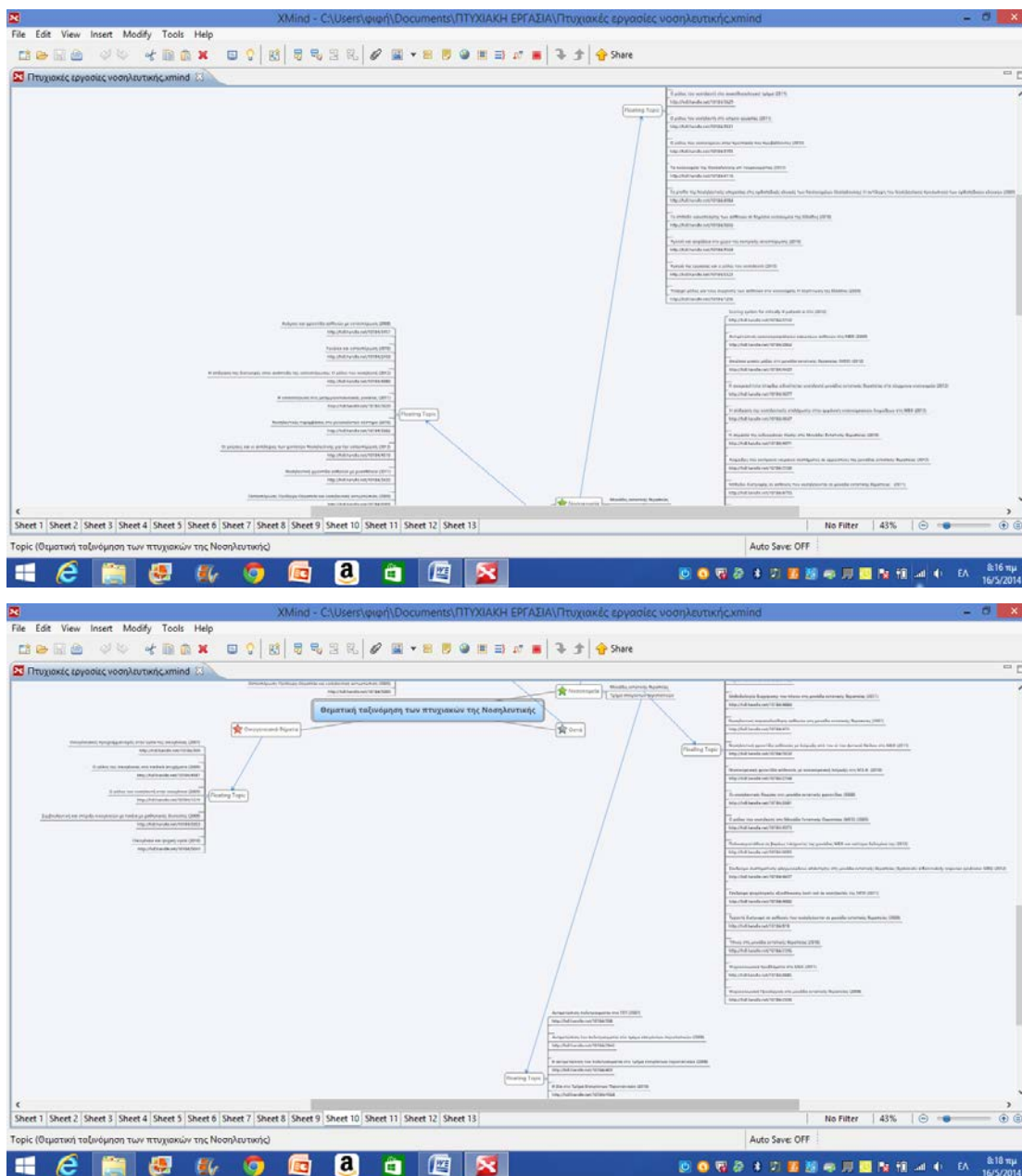

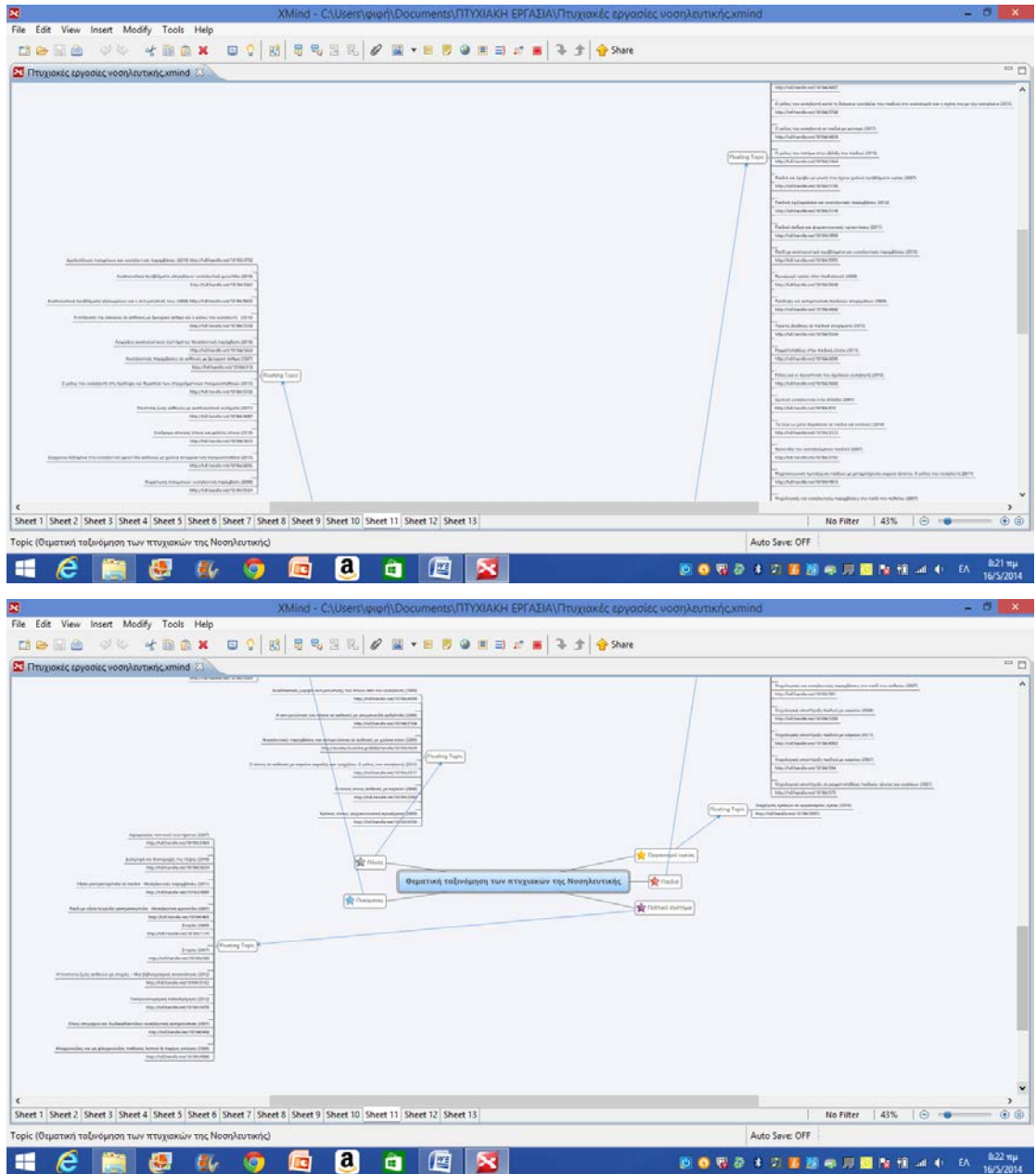
Πτυχιακή εργασία

Πτυχιακή εργασία

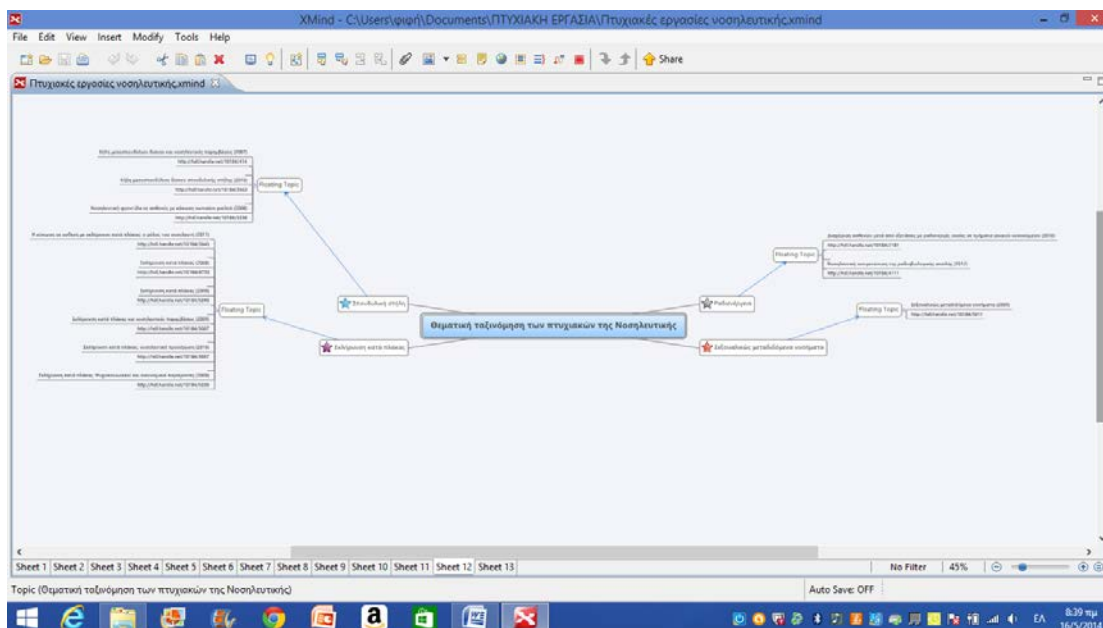
φύλλο 10

Πτυχιακή εργασία

φύλλο 12

Πτυχιακή εργασία

φύλλο 13

